

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

«Εξωτερική Αξιολόγηση Πράξεων Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης»

Π.2: Αξιολογήσεις ανά Πράξη

ΕΚΘΕΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΜΕ ΤΙΤΛΟ:

«Ελληνόγλωσση Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Διαπολιτισμική Εκπαίδευση στη Διασπορά με» με MIS 303141 την περίοδο 2011-2014

ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

«ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ»

Ημερομηνία υποβολής Παραδοτέου 12/1/2015

Ανάδοχος Αξιολόγησης

Σπύρου Μερκούρη 38, 11634, Αθήνα

Τηλ: 210-7298192, Fax: 210-7298197

Email: proopt@otenet.gr

Ιανουάριος 2015

Πίνακας περιεχομένων

1	Εισαγωγή.....	4
2	Γενικές πληροφορίες για την Πράξη.....	6
2.1	Συνοπτική περιγραφή φυσικού αντικειμένου.....	7
2.1.1	Στόχος της Πράξης.....	7
2.1.2	Φυσικό Αντικείμενο της Πράξης.....	7
2.2	Παραδοτέα της Πράξης.....	10
2.3	Χρονοδιάγραμμα της Πράξης.....	13
2.4	Οικονομικά στοιχεία της Πράξης.....	15
2.5	Δείκτες απασχόλησης.....	15
3	Σκοπός και μεθοδολογία αξιολόγησης.....	16
3.1	Σκοπός και στόχοι της αξιολόγησης.....	16
3.2	Μεθοδολογία αξιολόγησης.....	16
4	Αξιολόγηση της Πράξης.....	21
4.1	Δείκτες εκροών & βαθμός επίτευξης της στοχοθέτησης.....	21
4.1.1	Στοχοθεσία δεικτών εκροών.....	21
4.1.2	Εκροές της Πράξης συνολικά και ανά Δράση & βαθμός επίτευξης της στοχοθέτησης	23
4.1.2.1	Συνολικές εκροές & βαθμός επίτευξης της στοχοθέτησης.....	23
4.1.2.2	Εκροές & βαθμός επίτευξης της στοχοθέτησης των επιμέρους Δράσεων.....	29
4.1.2.2.1	ΑΞΟΝΑΣ Α -Υποδράση Α1: Αναμόρφωση και έκδοση του ήδη παραχθέντος εκπαιδευτικού υλικού σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή.....	30
4.1.2.2.2	ΑΞΟΝΑΣ Α - Υποδράση Α2: Παραγωγή νέου αναγκαίου υλικού σε έντυπη και ψηφιακή μορφή.....	35
4.1.2.2.3	ΑΞΟΝΑΣ Α -Υποδράση Α3: Ανάπτυξη Υλικού για εξ αποστάσεως εκπαίδευση..	40
4.1.2.2.4	ΑΞΟΝΑΣ Α - Υποέργα 15 & 18: Αποστολή Εκπαιδευτικού Υλικού στο Εξωτερικό – 47	
4.1.2.2.5	ΑΞΟΝΑΣ Β - Υποδράση Β1: Επιμόρφωση αποσπώμενων εκπαιδευτικών.....	51
4.1.2.2.6	ΑΞΟΝΑΣ Β -Υποδράση Β2: Επιμόρφωση ομογενών εκπαιδευτικών.....	52
4.1.2.2.7	ΑΞΟΝΑΣ Β: Υποδράση Β3: Μετεκπαίδευση εκπαιδευτικών από Αυστραλία.....	58
4.1.2.2.8	ΑΞΟΝΑΣ Β - Υποδράση Β4: Τηλεπαιδεία.....	59
4.1.2.2.9	ΑΞΟΝΑΣ Γ -Υποδράση Γ1: Επιχειρησιακός Σχεδιασμός του πλαισίου της ελληνόγλωσσης διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στη διασπορά (πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια).....	67
4.1.2.2.10	ΑΞΟΝΑΣ Γ - Υποδράση Γ2: Συγκρότηση και λειτουργία κοινοτήτων μάθησης.	72
4.1.2.2.11	ΑΞΟΝΑΣ Γ - Υποδράση Γ3: Πλαίσιο Σπουδών εξ αποστάσεως εκπαίδευσης/επιμόρφωσης.....	78

4.1.2.2.12	ΑΞΟΝΑΣ Γ - Υποδράση Γ4: Τηλεκπαίδευση μαθητών/εκπαιδευτικών/γονιών της διασποράς στην ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό.....	88
4.1.2.2.13	ΑΞΟΝΑΣ Δ –Υποδράση: Δ1: Δράση δημοσιότητας	96
4.1.2.2.14	ΑΞΟΝΑΣ Δ - Υποδράση Δ2: Αξιολόγηση του έργου	102
4.2	Αξιολόγηση κριτηρίων επίδοσης	104
4.2.1	Δείκτες Αποτελεσμάτων	104
4.2.1.1	Στοχοθεσία δεικτών αποτελεσμάτων	104
4.2.1.2	Αποτελέσματα της Πράξης.....	105
4.2.2	Δείκτες απορροφητικότητας	117
4.2.3	Θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν	123
4.3	Συνολική αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα της Πράξης	124
4.4	Ποιοτική Αξιολόγηση της Πράξης	127
4.4.1	Έρευνες Πεδίου	127
4.4.1.1	Αποτελέσματα ποσοτικής έρευνας σε εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν σε επιμορφώσεις του προγράμματος «Ελληνόγλωσσα πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμια διαπολιτισμική εκπαίδευση στη διασπορά»	128
4.4.1.2	Αποτελέσματα ποιοτικής έρευνας σε επιστημονικούς συνεργάτες που εδρεύουν στο εξωτερικό του προγράμματος «Ελληνόγλωσσα πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμια διαπολιτισμική εκπαίδευση στη διασπορά»	151
4.4.1.3	Αποτελέσματα ποιοτικής έρευνας σε μαθητές που συμμετείχαν σε Κοινότητες Μάθησης του προγράμματος «Ελληνόγλωσσα πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμια διαπολιτισμική εκπαίδευση στη διασπορά»	171
4.4.1.4	Αποτελέσματα ποιοτικής έρευνας σε ειδικό κοινό που εμπλέκεται άμεσα ή έμμεσα με το πρόγραμμα «Ελληνόγλωσσα πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια διαπολιτισμική εκπαίδευση στη διασπορά».....	177
4.4.2	Αδυναμίες Προβλήματα που αντιμετώπισε ο δικαιούχος στην εκτέλεση της Πράξης	199
4.4.3	Ποιοτικοί δείκτες και επιπτώσεις της Πράξης	201
5	Συμπεράσματα και Προτάσεις αναφορικά με την υλοποίηση της Πράξης «Ελληνόγλωσσα Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Διαπολιτισμική Εκπαίδευση στη Διασπορά» με MIS303141 την περίοδο 2011-2014	210

1 Εισαγωγή

Το παρόν Παραδοτέο Π.2, αφορά στην Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης της Πράξης «**Ελληνόγλωσση πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια διαπολιτισμική εκπαίδευση στη διασπορά**» με MIS 303141 την περίοδο 2011-2014 και διενεργήθηκε στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου «Εξωτερική Αξιολόγηση Πράξεων Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης», από την εταιρεία CMT ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ Ε.Π.Ε., για λογαριασμό της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», κατόπιν της υπ' αριθμ. πρωτ. 15158/25-07-2014 (ΑΔΑ: 6ΒΚΚ9-ΣΙΓ) απόφασης ανάθεσής του.

Η έκθεση διαρθρώνεται σε πέντε μέρη.

- Το πρώτο μέρος, περιλαμβάνει μία σύντομη περιγραφή της Πράξης, όπου δίνονται βασικές πληροφορίες για το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο, καθώς και τη στοχοθεσία της
- Το δεύτερο μέρος, περιλαμβάνει τους στόχους και τη μεθοδολογία αξιολόγησης της Πράξης, η οποία βασίστηκε στον καθορισμό κριτηρίων και δεικτών της αξιολόγησης, καθώς και στη συλλογή, ανάλυση και επεξεργασία πρωτογενών και δευτερογενών δεδομένων που απορρέουν από στοιχεία πεπραγμένων, όπως αυτά αποτυπώνονται στα απολογιστικά στοιχεία του Δικαιούχου της Πράξης, ανά κατηγορία υποδράσεων, όπως επίσης και από τις έρευνες πεδίου που διενεργήθηκαν από τον Σύμβουλο Αξιολόγησης σε Ομογενείς και Αποσπασμένους εκπαιδευτικούς της ομογένειας που συμμετείχαν στις δράσεις επιμόρφωσης της Πράξης «Ελληνόγλωσση πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια διαπολιτισμική εκπαίδευση στη διασπορά την περίοδο 2011-2014», είτε δια ζώσης, είτε εξ αποστάσεως μέσω τηλεκατάρτισης, σε Επιστημονικούς συνεργάτες της Πράξης στο εξωτερικό, σε μαθητές της διασποράς που συμμετείχαν σε Κοινότητες Μάθησης και σε ειδικό κοινό που εμπλέκεται άμεσα ή έμμεσα με την υλοποίησή της.
- Το τρίτο μέρος, περιλαμβάνει την αξιολόγηση της υλοποίησης των υποδράσεων της Πράξης, όσον αφορά, στις εκροές συνολικά και ανά δράση, στα αποτελέσματα και στις επιδόσεις, στην απορροφητικότητα και τις θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν, όπου εκτιμάται ο βαθμός επίτευξης της αρχικής στοχοθεσίας, όπως αυτή είχε προσδιοριστεί στο αρχικό και στο εν ισχύ αναθεωρημένο Τεχνικό Δελτίο. Παράλληλα, στο μέρος αυτό, γίνεται εκτίμηση της συνολικής αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας της Πράξης.

- Το τέταρτο μέρος, περιλαμβάνει την ποιοτική αξιολόγηση της Πράξης, μέσω μια σειράς ποιοτικών δεικτών και δεικτών επιπτώσεων, καθώς και των πορισμάτων που εξάγονται από τα αποτελέσματα των πρωτογενών ερευνών που διεξήχθησαν στο πλαίσιο της παρούσας αξιολόγησης.
- Τέλος, το πέμπτο μέρος, περιλαμβάνει συμπεράσματα και προτάσεις αναφορικά με την υλοποίηση της Πράξης «Ελληνόγλωση πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια διαπολιτισμική εκπαίδευση στη διασπορά» την περίοδο 2011-2014.

2 Γενικές πληροφορίες για την Πράξη

Η Πράξη «**Ελληνόγλωσση Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Διαπολιτισμική Εκπαίδευση στην Διασπορά**» με MIS 303141 εντάσσεται στον Άξονα Προτεραιότητας 1 - «Αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης και προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης στις 8 Περιφέρειες Σύγκλισης», στον Άξονα Προτεραιότητας 2 - «Αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης και προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης στις 3 περιφέρειες Σταδιακής Εξόδου» και στον Άξονα Προτεραιότητας 3 - «Αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης και προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης στις 2 περιφέρειες Σταδιακής Εισόδου» του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» και στην Θεματική Προτεραιότητα «73 - 1.1 Μέτρα για την αύξηση της συμμετοχής στη διά βίου εκπαίδευση και κατάρτιση, μεταξύ άλλων με τη λήψη μέτρων για τη μείωση του αριθμού των μαθητών που εγκαταλείπουν το σχολείο σε μικρή ηλικία και του διαχωρισμού βάσει του φύλου και αύξηση της πρόσβασης στη βασική, επαγγελματική και τριτοβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση καθώς και της ποιότητάς τους, καθώς και 1.2 Ανάπτυξη της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης – Προγράμματα Εκπαίδευσης Ελλήνων στη Διασπορά».

Η υλοποίησή της γίνεται στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου ΕΣΠΑ 2007 – 2013 στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ». Η χρηματοδότηση του έργου γίνεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο - ΕΚΤ) και από Εθνικούς Πόρους ΕΣΠΑ 2007-2013.

Δικαιούχος της Πράξης είναι το **Πανεπιστήμιο Κρήτης** με συμπράττοντα φορείς το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Στην υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου της Πράξης εμπλέκονται εκτός από τα προαναφερθέντα πανεπιστήμια και μέλη ΔΕΠ από τα Πανεπιστήμια Δ. Μακεδονίας και Αιγαίου, μέλη ΔΕΠ από πανεπιστήμια του εξωτερικού, καθώς και επιστημονικοί σύμβουλοι, δίκτυα φορέων ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης και δίκτυα εκπαιδευτικών στο εξωτερικό.

Φορέας Λειτουργίας είναι η Ειδική Γραμματεία Ενιαίου Διοικητικού Τομέα Θεμάτων Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Εκπαίδευσης Ελληνοπαίδων Εξωτερικού, Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης και Αποκέντρωσης του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Η Πράξη εντάχθηκε με την υπ' αριθμ. πρωτ 1675/04.02.2011 απόφαση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Ε.Π. «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ & ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ» και τροποποιήθηκε με την υπ' αρ. πρωτ. 24342/27.11.2013 απόφαση 1^{ης} τροποποίησης. Η 2^η τροποποίηση της Πράξης έγινε με την υπ' αρ.

πρωτ. 10078/30.05.2014 απόφαση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Ε.Π. «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ & ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ» και η 3^η με την υπ' αρ. πρωτ.18623/26.09.2014 απόφαση.

Η ημερομηνία έναρξης της Πράξης είναι η 01/01/2011 και ημερομηνία λήξης της Πράξης η 31/12/2014. Η χρονική διάρκεια υλοποίησης της πράξης είναι 48 μήνες. Ημερομηνία λήξης προθεσμίας επιλεξιμότητας δαπανών ορίζεται η 31/12/2015.

Επιστημονική υπεύθυνη της πράξης είναι η αναπληρώτρια καθηγήτρια, Διευθύντρια του Εργαστηρίου Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.) κα Ασπασία Χατζηδάκη.

2.1 Συνοπτική περιγραφή φυσικού αντικειμένου

2.1.1 Στόχος της Πράξης

Στόχος της Πράξης είναι η ενίσχυση και αναβάθμιση της ελληνομάθειας των Ελλήνων της διασποράς. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, προβλεπόταν η διαμόρφωση ενός πρότυπου συστήματος διδασκαλίας των Ελλήνων της διασποράς, με άξονα την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, αλλά και η αναβάθμιση της επιμόρφωσης των διδασκόντων στο εξωτερικό (με έμφαση στους Έλληνες της διασποράς ως δυνητικούς διδάσκοντες), λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες συγκεκριμένων ομάδων Ελλήνων της διασποράς που εμφανίζουν ειδικές ανάγκες λόγω του γεωπολιτικού και κοινωνικό-οικονομικού περιβάλλοντος, στο οποίο διαβιούν.

2.1.2 Φυσικό Αντικείμενο της Πράξης

Το φυσικό αντικείμενο της πράξης περιλαμβάνει 13 υποδράσεις, οι οποίες εντάσσονται σε τέσσερις θεματικούς άξονες. οι οποίοι αντιστοιχούν σε συγκεκριμένες δράσεις της προκήρυξης της Πράξης. στη συνέχεια, δίνεται συνοπτική περιγραφή των θεματικών αξόνων και των υποδράσεων που περιλαμβάνει κάθε ένα εξ αυτών, σύμφωνα με το 3^ο αναθεωρημένο και εν ισχύ Τεχνικό Δελτίο της Πράξης.

❖ **ΑΞΟΝΑΣ Α: Παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού και Προγράμματα Σπουδών**

ΟΑ΄ θεματικός άξονας (Α) αφορά στην αναμόρφωση και παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού και ταυτίζεται με τη **δράση 4** της προκήρυξης της Πράξης. Εξειδικεύεται, σε τρεις υποδράσεις ως ακολούθως:

- A.1: Αναμόρφωση και έκδοση του ήδη παραχθέντος εκπαιδευτικού υλικού σε έντυπη (βιβλία, καρτέλες κ.λπ.) και ηλεκτρονική μορφή (CD, DVD)
- A.2: Παραγωγή νέου αναγκαίου υλικού σε έντυπη και ψηφιακή μορφή
- A.3: Ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού για εξ αποστάσεως εκπαίδευση

❖ **ΑΞΟΝΑ Β: Επιμόρφωση εκπαιδευτικών – συμβατική και εξ αποστάσεως**

Ο Β' θεματικός άξονας (Β) αντιστοιχεί στη δράση 6 και εν μέρει 5 της προκήρυξης της Πράξης και έχει ως αντικείμενο την επιμόρφωση των αποσπασμένων και κυρίως των ομογενών εκπαιδευτικών. Περιλαμβάνει τέσσερις υποδράσεις και πιο συγκεκριμένα:

- B.1: Επιμόρφωση αποσπώμενων εκπαιδευτικών
- B.2: Επιμόρφωση ομογενών εκπαιδευτικών
- B.3: Μετεκπαίδευση εκπαιδευτικών από Αυστραλία σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας της Νότιας Αυστραλίας και το Flinders University
- B.4: Τηλεπαιδεία

❖ **ΑΞΟΝΑΣ Γ: Υποδομές και μεθοδολογία ηλεκτρονικής μάθησης (e-learning)**

Ο Γ' θεματικός άξονας (Γ) αφορά στην ηλεκτρονική μάθηση και αντιστοιχεί στις δράσεις 1, 2, 3 και 5 της προκήρυξης της Πράξης. Ο άξονας αυτός περιλαμβάνει τέσσερις υποδράσεις και πιο συγκεκριμένα:

- Γ.1: Επιχειρησιακός σχεδιασμός του πλαισίου της ελληνόγλωσσης διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στη διασπορά (πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση)> Περιλαμβάνεται οργανωτικός, παιδαγωγικός και τεχνολογικός σχεδιασμός. –
- Γ.2: Συγκρότηση και λειτουργία κοινοτήτων μάθησης
- Γ.3: Πλαίσιο Σπουδών εξ αποστάσεως εκπαίδευσης/επιμόρφωσης. (Βάση δεδομένων του υλικού, περιβάλλον εκπαιδευτικού και περιβάλλον μαθητή).
- Γ.4: Τηλεκπαίδευση μαθητών/εκπαιδευτικών/γονιών της διασποράς στην ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό.

❖ **ΑΞΟΝΑΣ Δ: Δημοσιότητα και Αξιολόγηση της Πράξης**

Στο πλαίσιο του **Δ' θεματικού άξονα** θα υλοποιηθούν ενέργειες δημοσιότητας της πράξης και η αξιολόγησή της, βάσει των οριζόντιων **δράσεων 7 και 8** της προκήρυξής της. Οι υποδράσεις του άξονα Δ είναι οι εξής:

- Δ.1: Δημοσιότητα της Πράξης
- Δ.2: Αξιολόγηση της Πράξης

Οι προαναφερόμενοι άξονες διακρίνονται σε 18 υποέργα, όπως αναλυτικά παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί. Να σημειωθεί ότι το Υποέργο 2 υλοποιήθηκε από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, το Υποέργο 3 υλοποιήθηκε από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και τα υπόλοιπα Υποέργα υλοποιήθηκαν από το Πανεπιστήμιο Κρήτης.

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΕΡΓΟΥ
1	Εκτέλεση με ίδια μέσα στο Πανεπιστήμιο Κρήτης
2	Επιμόρφωση ομογενών εκπαιδευτικών στο ΑΠ Θεσσαλονίκης
3	Ανάπτυξη συμπληρωματικού υλικού από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
4	Έκδοση συμπληρωματικού εκπαιδευτικού υλικού σε έντυπη μορφή
5	Έκδοση συμπληρωματικού εκπαιδευτικού υλικού σε ψηφιακή μορφή
6	Αναμόρφωση υλικού
7	Μετακίνηση-διαμονή συμμετεχόντων στις δραστηριότητες Άνοιξης 2011
8	Μετακίνηση-διαμονή συμμετεχόντων στις δραστηριότητες Θέρους 2011
9	Μετακίνηση-διαμονή συμμετεχόντων στις δραστηριότητες Χειμώνα 2012
10	Μετακίνηση-διαμονή συμμετεχόντων στις δραστηριότητες Θέρους 2012
11	Μετακίνηση-διαμονή συμμετεχόντων στις δραστηριότητες Χειμώνα 2013
12	Μετακίνηση-διαμονή συμμετεχόντων στις δραστηριότητες Θέρους 2013
13	Ηχογραφήσεις
14	Οπτικοποίηση - animation
15	Ταχυδρομικά-Μεταφορές
16	Εμπλουτισμός περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης
17	Μετακίνηση – διαμονή συμμετεχόντων στη Απολογιστική Δημερίδα- Συνάντηση Εργασίας (Σεπτέμβριος - Δεκέμβριος 2014)
18	Αποστολές εκπαιδευτικού υλικού

2.2 Παραδοτέα της Πράξης

Το υλικό τεκμηρίωσης της Πράξης – παραδοτέα παρουσιάζεται αναλυτικά παρακάτω:

ΔΡΑΣΕΙΣ / ΠΑΚΕΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ
ΑΞΟΝΑΣ Α(δράση 4): Παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού και Προγράμματα Σπουδών	A1 Αναμόρφωση και έκδοση του ήδη παραχθέντος εκπαιδευτικού υλικού σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή <ul style="list-style-type: none"> - 16 τεύχη έντυπου υλικού - 3 οπτικοί δίσκοι (CD) - 3 DVD της σειράς ΜΟΡΜΩ
	A2 Παραγωγή νέου αναγκαίου υλικού σε έντυπη και ψηφιακή μορφή Έντυπο υλικό: <ol style="list-style-type: none"> 1. Τεύχος για το Νηπιαγωγείο (θεματικές ενότητες) 2. “Μαργαρίτα 7” (βιβλίο μαθητή) 3. “Μαργαρίτα 7” (τετράδιο δραστηρ.) 4. “Τρίγωνες ιστορίες”- Ιστορία του τρίτου χώρου 5. 5 τετράχρωμα τεύχη για εκπαίδευση στην Αλβανία 6. 7 δίχρωμα τεύχη για εκπαίδευση στην Αλβανία 7. “Αλφαβητάρι” 8. Αλφαβητάρι Οδηγίες- δραστηριότητες 9. Τεστ για «Μαργαρίτα» 10. Φωτοϊστορίες CD Roms: <ol style="list-style-type: none"> 1. Υλικό για Νηπιαγωγείο (ακουστικό) 2. Μαργαρίτα 7
	A3 Ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού για εξ αποστάσεως εκπαίδευση <ul style="list-style-type: none"> A3.α. Πακέτο υλικού για το επίπεδο Α1 του ΚΕΠΑ A3.β. Πακέτο υλικού για το επίπεδο Α2 του ΚΕΠΑ A3.γ. Πακέτο υλικού για το επίπεδο Β1 του ΚΕΠΑ A3.δ. Πακέτο υλικού για το επίπεδο Β2 του ΚΕΠΑ A3.ε. Πακέτο υλικού για τη διδασκαλία Ιστορίας και Πολιτισμού (Πρωτοβάθμια εκπαίδευση) A3.στ. Πακέτο υλικού για τη διδασκαλία Ιστορίας και Πολιτισμού (Δευτεροβάθμια εκπαίδευση)
ΑΞΟΝΑΣ Β(δράση 6 και εν μέρει δράση 5): Επιμόρφωση εκπαιδευτικών – συμβατική και εξ αποστάσεως	B1 Επιμόρφωση αποσπώμενων εκπαιδευτικών Απολογιστική έκθεση για την υλοποίηση του σεμιναρίου του Ιουλίου 2013 στην Αθήνα.
	B2 Επιμόρφωση ομογενών εκπαιδευτικών επτά (7) απολογιστικές εκθέσεις για την υλοποίηση δέκα (10) σεμιναρίων για ομογενείς εκπαιδευτικούς
	B4 Τηλεεπιμόρφωση <ol style="list-style-type: none"> 1. Εξαμηνιαίες και ετήσιες εκθέσεις για την υλοποίηση των τηλεπμορφώσεων (2013) (15 σεμινάρια συνολικά) 2. Οι εργασίες των συμμετεχόντων 3. Επιμορφωτικό υλικό από τους εισηγητές

ΔΡΑΣΕΙΣ / ΠΑΚΕΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ
ΑΞΟΝΑΣ Γ (δράσεις 1, 2, 3 και 5): Υποδομές και μεθοδολογία ηλεκτρονικής μάθησης (e-learning)	Γ1: Επιχειρησιακός Σχεδιασμός του πλαισίου της ελληνόγλωσσης διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στη διασπορά (πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση) <ul style="list-style-type: none"> - Έκθεση Σκοπιμότητας
	Γ2: Συγκρότηση και λειτουργία κοινοτήτων μάθησης <ul style="list-style-type: none"> - Κοινότητες πρακτικής εκπαιδευτικών - Κοινότητες πρακτικής μαθητών - Οι εργασίες των μαθητών (τάξεων) που θα ταξιδέψουν και θα φιλοξενηθούν στην Ελλάδα.
	Γ3: Πλαίσιο σπουδών εξ αποστάσεως εκπαίδευσης /επιμόρφωσης <ul style="list-style-type: none"> - Βάση δεδομένων για το εκπαιδευτικό υλικό. Αυτή θα υποστηρίζει τους εκπαιδευτικούς στην κατασκευή των δικών τους περιβαλλόντων και θα λειτουργεί ως πηγή για την παραγωγή νέου υλικού. - Οπτικοποιημένο και ηχογραφημένο υλικό - Οδηγός αποτελεσματικής διαχείρισης και χρήσης της βάσης δεδομένων από τον εκπαιδευτικό. - Κοινωνικές και διαδικαστικές διευκολύνσεις για τους μαθητές κάθε επιπέδου. - Δραστηριότητες και ασκήσεις κατάλληλες για χρήση σε ηλεκτρονικό περιβάλλον μάθησης - Συγγραφή μαθησιακών στόχων για κάθε δραστηριότητα και άσκηση - Ολοκληρωμένα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα για όλα τα επίπεδα, σύμφωνα με τις προδιαγραφές και τις απαιτήσεις που έχουν αναπτυχθεί κατά τον παιδαγωγικό σχεδιασμό. - Οδηγίες προς τους εκπαιδευτικούς σχετικά με τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την αξιολόγηση ηλεκτρονικών μαθησιακών περιβαλλόντων - Περιβάλλον εργασίας του εκπαιδευτικού για το σχεδιασμό και την ανάπτυξη μαθησιακών περιβαλλόντων - Κοινός Φάκελος Υλικού (τράπεζα υλικού), δραστηριοτήτων, κειμένων που συνεργατικά θα παράγουν οι εκπαιδευτικοί και θα μπορούν να μοιράζονται μεταξύ τους - Γλωσσικές πολυμεσικές δοκιμασίες αξιολόγησης του μαθητή - Οδηγός για την αποτελεσματική χρήση, εκ μέρους του εκπαιδευτικού, της βάσης δεδομένων. - Ατομικός φάκελος παραγωγής υλικού και δραστηριοτήτων. - Οδηγός διαφοροποιημένης διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, ως ξένης και στοιχείων ιστορίας και πολιτισμού. - Οδηγός διαφοροποιημένης διδασκαλίας για τη διδασκαλία στοιχείων ιστορίας και πολιτισμού. - Εκφωνητής μαθησιακών κειμένων. - Ολοκληρωμένα εκπαιδευτικά σενάρια και σχέδια διδασκαλίας

ΔΡΑΣΕΙΣ / ΠΑΚΕΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ
	<ul style="list-style-type: none"> - Δυναμική Σκαλωσιά Υποστήριξης Κειμένων την οποία ο εκπαιδευτικός θα χρησιμοποιεί για να φτιάξει το κατάλληλο υποστηρικτικό περιβάλλον κατανόησης και ερμηνείας κειμένων. - Φάκελος αξιολόγησης του μαθητή. - Σενάρια διαφοροποιημένης διδασκαλίας. - Μαθησιακό περιβάλλον Α1 Μαργαρίτα 1, 2 Μαθαίνω να διαβάζω και να γράφω - Μαθησιακό περιβάλλον Α2 Μαργαρίτα 3,4 , 5 (α' διαδρομή) και Ελληνικά με την παρέα μου 1 (β' διαδρομή) - Μαθησιακό περιβάλλον Β1 Μαργαρίτα 6,7 (α' διαδρομή) - Μαθησιακό περιβάλλον Β2 Βήματα Μπροστά 1, 2 - Μαθησιακό περιβάλλον για τα Στοιχεία Ιστορίας και Πολιτισμού. - Μαθησιακά περιβάλλοντα Βιβλιοθήκη, Τραγουδώ, Παίζω και Επικοινωνώ.
	<p>Γ4: Τηλεκπαίδευση μαθητών/εκπαιδευτικών/γονιών της διασποράς στην ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό</p> <ul style="list-style-type: none"> - Τα παραδοτέα θα αφορούν τα αποτελέσματα των τηλεπιμορφώσεων που θα υλοποιούνται κατ' έτος καθώς και σ' εκείνα της πιλοτικής εφαρμογής του συστήματος της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και εν γένει ηλεκτρονικής μάθησης των μαθητών, για τα οποία θα συντάσσονται ημερολόγια και εκθέσεις.
<p>ΑΞΟΝΑΣ Δ ΑΞΟΝΑΣ Δ</p>	<p>Δ1 Δημοσιότητα της Πράξης</p> <ul style="list-style-type: none"> - Για κάθε μία από τις δραστηριότητες (Συναντήσεις Εργασίας, Διημερίδες, Συνέδρια) θα συνταχθεί απολογιστική έκθεση η οποία και θα αποτελεί το παραδοτέο της δράσης και τα πρακτικά των συνεδρίων τα οποία θα συνοδεύονται από τα απαραίτητα αποδεικτικά έγγραφα υλοποίησης
	<p>Δ2 Αξιολόγηση της Πράξης</p> <ul style="list-style-type: none"> - Παραδοτέα θα είναι οι ετήσιες εκθέσεις αξιολόγησης
<p><i>*Επίσης, σύμφωνα με τις παρατηρήσεις της επιτροπής αξιολόγησης θα πρέπει να συμπεριληφθούν τα κάτωθι παραδοτέα:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Αναλυτική και επαρκώς τεκμηριωμένη αναφορά όπου θα περιγράφει τόσο τις διαδικασίες όσο και τον τρόπο λειτουργίας των ομάδων εργασίας. - Μοντέλο επιμόρφωσης – Πρόγραμμα/τα επιμόρφωσης - Μοντέλο εκπαίδευσης – Πρόγραμμα/τα σπουδών - Πλήρως αναπτυγμένη έκθεση για τον «Παιδαγωγικό Σχεδιασμό Ηλεκτρονικής Μάθησης» - Μελέτη Βιωσιμότητας 	

2.3 Χρονοδιάγραμμα της Πράξης

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου της Πράξης σε τρίμηνα.

ΑΞΟΝΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ, ΥΠΟΔΡΑΣΕΙΣ	Δράση βάσει της προκήρυξης	Έτος 2011	Έτος 2012	Έτος 2013	Έτος 2014
ΑΞΟΝΑΣ Α: Παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού και Προγράμματα Σπουδών (δράση 4, σύμφωνα με την προκήρυξη).					
A1 Αναμόρφωση και έκδοση του ήδη παραχθέντος εκπαιδευτικού υλικού σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή	δράση 4				
A2 Παραγωγή νέου αναγκαίου υλικού σε έντυπη και ψηφιακή μορφή					
- Παραγωγή συμπληρωματικού-βοηθητικού υλικού για το Δημοτικό σχολείο και το Γυμνάσιο (τάξεις 1 έως 9)					
- Παραγωγή συμπληρωματικού-βοηθητικού υλικού για το Λύκειο					
- Εικονογράφηση και κασέ 12 βιβλίων μαθητών					
A3 Ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού για εξ αποστάσεως εκπαίδευση					
- A3α: A1 ΚΕΠΑ (α', β' διαδρομή)					
- A3β: A2 ΚΕΠΑ (α', β' διαδρομή)					
- A3γ: B1 ΚΕΠΑ					
- A3δ: B2 ΚΕΠΑ					
- A3ε: Υλικό για μυθολογία (Μυθοχώρα)					
- A3στ: Υλικό για Ιστορία Πολιτισμό (Ιστοριοδρομίες)					
ΑΞΟΝΑΣ Β: Επιμόρφωση εκπαιδευτικών- συμβατική και εξ αποστάσεως (δράση 6, και εν μέρει δράση 5, σύμφωνα με την προκήρυξη)					
B1 Επιμόρφωση αποσπώμενων εκπαιδευτικών	δράση 6				
B2 Επιμόρφωση ομογενών εκπαιδευτικών					
- Επιμόρφωση Ομογενών Εκπαιδευτικών στο Α.Π.Θ.					
B4 Τηλεπαιμόρφωση	δράση 5				
ΑΞΟΝΑΣ Γ: Υποδομές και μεθοδολογία ηλεκτρονικής μάθησης (e-learning) (δράσεις 1, 2, 3 και 5, σύμφωνα με την προκήρυξη)					
G1 Επιχειρησιακός Σχεδιασμός του πλαισίου της ελληνόγλωσσης διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στη διασπορά (πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση)	δράση 1				
- Γ1α: Οργανωτικός σχεδιασμός					
- Γ1β: Παιδαγωγικός σχεδιασμός					
- Γ1γ: Τεχνολογικός σχεδιασμός					
G2 Συγκρότηση και λειτουργία Κοινοτήτων Μάθησης	δράση 2				
- Γ2α: Συγκρότηση και λειτουργία Κοινοτήτων Μάθησης					
- Γ2β: Επισκέψεις μαθητών					

Π2. Αξιολογήσεις ανά Πράξη

«Εξωτερική Αξιολόγηση Πράξεων Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης»

ΕΚΘΕΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΜΕ ΤΙΤΛΟ:

«Ελληνόγλωσση Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Διαπολιτισμική Εκπαίδευση στη Διασπορά» με MIS 303141 την περίοδο 2011-2014

ΑΞΙΟΝΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ, ΥΠΟΔΡΑΣΕΙΣ	Δράση βάσει της προκήρυξης	Έτος 2011	Έτος 2012	Έτος 2013	Έτος 2014
<i>Γ3 Πλαίσιο σπουδών εξ αποστάσεως εκπαίδευσης/επιμόρφωσης</i>	δράση 3				
- <i>Γ3α: Βάση δεδομένων του υλικού</i>					
- <i>Γ3β: Περιβάλλον εκπαιδευτικού</i>					
- <i>Γ3γ: Περιβάλλον μαθητή</i>					
<i>Γ4 Τηλεκπαίδευση</i>	δράση 5				
- <i>Γ4α: Σχεδιασμός και υλοποίηση υποδομής για την επιμόρφωση των χρηστών του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης μέσω τηλεκπαίδευσης</i>					
- <i>Γ4β: Τηλεκπαίδευση εκπαιδευτικών ως προς την παιδαγωγική/διδακτική αξιοποίηση του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης</i>					
ΑΞΙΟΝΑΣ Δ: Δημοσιότητα και Αξιολόγηση της Πράξης (Εργου) (δράσεις 7 και 8, σύμφωνα με την προκήρυξη)					
<i>Δ1 Δημοσιότητα της Πράξης</i>	δράση 7				
<i>Δ2 Αξιολόγηση της Πράξης</i>	δράση 8				

2.4 Οικονομικά στοιχεία της Πράξης

Ο προϋπολογισμός της Πράξης, βάσει της 3^{ης} εγκεκριμένης απόφασης Τροποποίησης του Τεχνικού Δελτίου, ανέρχεται σε τρία εκατομμύρια δεκαπέντε χιλιάδες τριακόσια είκοσι επτά ευρώ και έντεκα λεπτά του ευρώ (**3.015.327,11 €**), ανάλυση του οποίου ανά υποέργο παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί:

Τίτλος Υποέργου	Προϋπολογισμός Πράξης (€)
Εκτέλεση με ίδια μέσα στο Πανεπιστήμιο Κρήτης	1.638.200,00 €
Επιμόρφωση ομογενών εκπαιδευτικών στο ΑΠ Θεσσαλονίκης	112.625,02 €
Ανάπτυξη συμπληρωματικού υλικού από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	189.200,00 €
Έκδοση συμπληρωματικού εκπαιδευτικού υλικού σε έντυπη μορφή	107.446,91 €
Έκδοση συμπληρωματικού εκπαιδευτικού υλικού σε ψηφιακή μορφή	35.479,35 €
Αναμόρφωση υλικού	- €
Μετακίνηση-διαμονή συμμετεχόντων στις δραστηριότητες Άνοιξης 2011	67.602,60 €
Μετακίνηση-διαμονή συμμετεχόντων στις δραστηριότητες Θέρους 2011	139.953,98 €
Μετακίνηση-διαμονή συμμετεχόντων στις δραστηριότητες Χειμώνα 2012	65.191,50 €
Μετακίνηση-διαμονή συμμετεχόντων στις δραστηριότητες Θέρους 2012	191.578,39 €
Μετακίνηση-διαμονή συμμετεχόντων στις δραστηριότητες Χειμώνα 2013	- €
Μετακίνηση-διαμονή συμμετεχόντων στις δραστηριότητες Θέρους 2013	- €
Ηχογραφήσεις	59.909,67 €
Οπτικοποίηση - animation	189.928,28 €
Ταχυδρομικά-Μεταφορές	50.000,00 €
Εμπλουτισμός περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης	138.211,41 €
Μετακίνηση – διαμονή συμμετεχόντων στη Απολογιστική Διημερίδα-Συνάντηση Εργασίας (Σεπτέμβριος - Δεκέμβριος 2014)	- €
Αποστολές εκπαιδευτικού υλικού	30.000,00 €
ΣΥΝΟΛΟ	3.015.327,11 €

2.5 Δείκτες απασχόλησης

Η υλοποίηση της Πράξης αναμένονταν, σύμφωνα με την 3^η εγκεκριμένη απόφαση Τροποποίησης του Τεχνικού Δελτίου, να δημιουργήσει θέσεις απασχόλησης όπως εκτιμώνται στον πίνακα που ακολουθεί:

ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ			
82: ΚΩΔΙΚΟΣ	83: ΟΝΟΜΑΣΙΑΔΕΙΚΤΗ	84: ΜΟΝΑΔΑΜΕΤΡΗΣΗΣ	85: ΤΙΜΗΣΤΟΧΟΣ
501	Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια υλοποίησης της πράξης (ισοδύναμα ανθρωποέτη)	Αριθμός	33.90

3 Σκοπός και μεθοδολογία αξιολόγησης

3.1 Σκοπός και στόχοι της αξιολόγησης

Σκοπός της παρούσας εξωτερικής αξιολόγησης ήταν η συλλογή πληροφοριών, στοιχείων και εκτιμήσεων σχετικά με μια σειρά θεμάτων που σχετίζονται με την υλοποίηση της Πράξης **«Ελληνόγλωσση Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Διαπολιτισμική Εκπαίδευση στην Διασπορά» με MIS 303141 την περίοδο 2011-2014**, όπως η ορθότητα της στρατηγικής, η επιτευξιμότητα των στόχων, η αποτελεσματικότητα, καθώς και η αποδοτικότητα των υλοποιούμενων παρεμβάσεων.

Στους στόχους της αξιολόγησης περιλαμβάνονται:

1. Η παρουσίαση μιας κατά το δυνατόν αντικειμενικής εικόνας της πορείας υλοποίησης της Πράξης από την έναρξή της μέχρι και τις 31/12/2014.
2. Η διαμόρφωση μιας αντικειμενικής εικόνας για το βαθμό επίτευξης των κύριων και επιμέρους στόχων της
3. Η καταγραφή τυχόν προβλημάτων που εμφανίστηκαν και η μέτρηση της επίδρασής τους στην επιτευξιμότητα των στόχων και αποτελεσμάτων της Πράξης
4. Η εκτίμηση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και των επιπτώσεων της Πράξης στον πληθυσμό στόχο όσον αφορά μια σειρά παραμέτρων
5. Η αξιολόγηση του κόστους των παρεμβάσεων σε σχέση με τα αποτελέσματα
6. Η εκτίμηση της βιωσιμότητας της Πράξης
7. Η διαμόρφωση προτάσεων προς το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων και την Ειδική Υπηρεσία ΕΠΕΔΒΜ για την επικαιροποίηση της στρατηγικής και των πολιτικών, με σκοπό την βέλτιστη αξιοποίηση των πόρων για την περαιτέρω ανάπτυξη, ολοκλήρωση και εδραίωση της Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης, όπως επίσης και για την υλοποίηση αντίστοιχων δράσεων κατά τη διάρκεια της επόμενης προγραμματικής περιόδου 2014-2020.

3.2 Μεθοδολογία αξιολόγησης

Η αξιολόγηση της Πράξης, βασίστηκε στα παρακάτω στάδια:

1. Αποτίμηση του περιβάλλοντος και της στρατηγικής των παρεμβάσεων
2. Καθορισμός των αξιολογικών ερωτημάτων
3. Καθορισμός των κριτηρίων και των δεικτών της αξιολόγησης
4. Μεθοδολογικό σχεδιασμό

5. Συλλογή ανάλυση και επεξεργασία δεδομένων
6. Εκπόνηση συμπερασμάτων και προτάσεων
7. Οργάνωση και υποστήριξη της αξιολόγησης

Ο μεθοδολογικός σχεδιασμός της αξιολόγησης περιλάμβανε τη συλλογή και ανάλυση δεδομένων τόσο από δευτερογενείς, όσο και από πρωτογενείς πηγές, με σκοπό αφενός τη σκιαγράφηση του περιβάλλοντος υλοποίησης της Πράξης, και αφετέρου τη διαμόρφωση μίας τεκμηριωμένης εικόνας για την επίτευξη των επιχειρησιακών και ειδικών στόχων της, των αποτελεσμάτων της κάθε υποδράσης και των ωφελειών που προέκυψαν από την υλοποίησή τους.

Για την εξυπηρέτηση αυτού του σκοπού, αξιοποιήθηκαν βασικά έντυπα Διαχείρισης και Ελέγχου της Πράξης, όπως επίσης και πρόσθετα στοιχεία που αφορούν σε δεδομένα που προκύπτουν από την υλοποίησή της. Ενδεικτικά, τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν περιλάμβαναν:

- Το Τεχνικό Δελτίο και τις τροποποιήσεις του
- Την απόφαση ένταξης και τις αποφάσεις τροποποίησης
- Τις μηνιαίες και τριμηνιαίες αναφορές
- Τα Δελτία Παρακολούθησης της Πράξης
- Τις απολογιστικές εκθέσεις πεπραγμένων (εξαμηνιαίες, ετήσιες, τριετίας, κλπ.)
- Τις εκθέσεις των επιστημονικών υπευθύνων των δράσεων
- Τα σχέδια αυτεπιστασίας
- Τις συμβάσεις ανάθεσης έργων, κλπ.
- Αναλυτικές και συγκεντρωτικές λίστες επιμορφωμένων, (εκτός της περίπτωσης των επιμορφώσεων εκπαιδευτικών των Παρευξείνιων χωρών, που υλοποιήθηκαν μέσω του ΑΠΘ
- Αναλυτική περιγραφή των επιμέρους υποδράσεων με ποσοτική ανάλυση των πεπραγμένων
- Παραδοτέα, μελέτες και εκροές των επιμέρους υποδράσεων των αξόνων της Πράξης
- Αρχεία πεπραγμένων και παρακολούθησης της Πράξης
- Ενταλματοποιημένες δαπάνες, καθώς και
- Τιμολογηθείσες δαπάνες

Παράλληλα και για την καλύτερη κατανόηση του τρόπου σχεδιασμού και υλοποίησης της Πράξης, έγιναν μία σειρά συναντήσεων με τους Επιστημονικά υπεύθυνους του έργου και των επιμέρους υποδράσεων, προκειμένου να διευκρινιστούν θέματα που αφορούσαν στο περιεχόμενο και στο εύρος των επιμέρους πεπραγμένων κάθε υποδράσης που περιλαμβάνονταν στο Τεχνικό Δελτίο, καθώς και ποιοτικής υφής θέματα αναφορικά με τον τρόπο υλοποίησης κάθε παρέμβασης και μέτρησης των αποτελεσμάτων αυτής.

Επιπρόσθετα με τα παραπάνω στοιχεία αναζητήθηκαν στοιχεία και από άλλες πηγές όπως:

- Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων
- Ερευνητικές μελέτες
- Κείμενο ΕΣΠΑ 2007-2013 και αξιολογήσεις.
- Εγκύκλιος 32356/ΕΕΣΣΑΑΠ 1657, για την εκτίμηση απασχόλησης που δημιουργείται κατά την υλοποίηση πράξεων ΕΠ
- Εκθέσεις αξιολόγησης του επιχειρησιακού προγράμματος ΕΠΑΔΒΜ
- Κείμενα ελέγχων και καταγγελιών, κλπ.

Τα στοιχεία από τις προαναφερόμενες πηγές συνέβαλαν επικουρικά στην εξαγωγή συμπερασμάτων για τους δείκτες αξιολόγησης, είτε αυτοί αφορούσαν σε ποσοτικά, είτε σε ποιοτικά δεδομένα.

Τέλος, για την εκτίμηση των ποιοτικών δεικτών και την εκτίμηση των επιπτώσεων των επιμέρους παρεμβάσεων της Πράξης, σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν οι ακόλουθες πρωτογενείς έρευνες πεδίου:

Για την αξιολόγηση της Πράξης δημιουργήθηκαν 5 βασικοί πυλώνες δεικτών και πιο συγκεκριμένα :

- Οι **Δείκτες απορροφητικότητας**: Οι δείκτες αυτοί αναφέρονται στις οικονομικές εκροές της Πράξης (π.χ. δεσμεύσεις και καταβολές των διαθέσιμων για τα έργα πόρων) για να αποτιμηθεί το αποτέλεσμα του οικονομικού αντικειμένου.
- Οι **Δείκτες εκροών (output indicators)**: Οι δείκτες αυτοί μετρούν τις δραστηριότητες που εκτελούνται άμεσα στο πλαίσιο της Πράξης. Οι δράσεις είναι το πρώτο βήμα προς την επίτευξη

των επιχειρησιακών στόχων της εκάστοτε παρέμβασης και μετρώνται σε φυσικές ή νομισματικές μονάδες. Παράδειγμα: αριθμός επιμορφούμενων εκπαιδευτικών.

- Οι **Δείκτες αποτελεσμάτων (result indicators)**: Οι δείκτες αυτοί μετρούν τα άμεσα και τα έμμεσα αποτελέσματα της κάθε παρέμβασης. Παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τις αλλαγές, για παράδειγμα, της συμπεριφοράς, της ικανότητας ή των επιδόσεων των άμεσων δικαιούχων και μετρώνται σε φυσικές ή νομισματικές μονάδες. Παράδειγμα: μείωση της σχολικής διαρροής.
- Οι **Δείκτες επιπτώσεων (impact indicators)**: Οι δείκτες αυτοί αναφέρονται στα οφέλη της Πράξης, τόσο σε επίπεδο παρέμβασης όσο και γενικότερα στους θεματικούς τομείς του.
- Και τέλος οι **Ποιοτικοί δείκτες** : Με τους δείκτες αυτού επιχειρείτε να απαντηθούν ερωτήματα όπως:
  - Ο βαθμός ανταπόκρισης των παρεμβάσεων στις ανάγκες των ομάδων στόχου και ο βαθμός ικανοποίησης των ωφελούμενων από τις παρεμβάσεις
  - Ο βαθμός ενδιαφέροντος συμμετοχής
  - Ο βαθμός συμβολής της Πράξης στη διαδικασία εκπαιδευτικής ένταξης μαθητών της μειονότητας και καταπολέμησης του φαινομένου της σχολικής διαρροής.
  - Ο βαθμός βελτίωσης των δεξιοτήτων του ωφελούμενου πληθυσμού
- Η επάρκεια και αποτελεσματικότητα στήριξης των ωφελούμενων
  - Ο βαθμός ενδυνάμωσης των εκπαιδευτικών και των στελεχών της εκπαίδευσης με επιμορφωτικά προγράμματα
  - Οι καινοτομίες και ο τρόπος διάχυσης καλών πρακτικών που παρήχθησαν, μεταξύ των εμπλεκόμενων συμμετεχόντων
  - Τα προβλήματα / ελλείψεις των προγραμμάτων παρέμβασης
  - Η ανάδειξη των επιτευγμάτων και η καταγραφή τυχόν αδυναμιών των παρεμβάσεων
  - Η συμβολή και οι επιπτώσεις στην ενίσχυση της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στη διασπορά / προστιθέμενη αξία

Η αξιολογική διαδικασία βασίστηκε στην κωδικοποίηση και συνθετική ανάλυση και όλων των διαθέσιμων στοιχείων, προκειμένου να αποδοθούν οι τιμές στους επιμέρους ποσοτικούς δείκτες, ενώ για όσους δείκτες δεν ήταν δυνατό να εκτιμηθούν οι τιμές τους ποσοτικά, επιχειρήθηκε μία περιγραφική ανάλυση των αποτελεσμάτων και επιπτώσεων που δημιουργήθηκαν από την υλοποίηση της Πράξης.

Στο κεφάλαιο που ακολουθεί, παρουσιάζονται αναλυτικά τα αποτελέσματα της αξιολόγησης βάσει των αξιολογικών δεικτών που τέθηκαν παραπάνω.

4 Αξιολόγηση της Πράξης

4.1 Δείκτες εκροών & βαθμός επίτευξης της στοχοθέτησης

4.1.1 Στοχοθεσία δεικτών εκροών

Το σύστημα δεικτών της Πράξης, κατά την αρχική ένταξή της περιλάμβανε 4 δείκτες παρακολούθησης των εκροών. Οι τιμές των δεικτών αυτών, επικαιροποιήθηκαν, με τις τροποποιήσεις της Πράξης, ενώ κατά την 2^η τροποποίηση της Πράξης, η οποία έγινε αποδεκτή με την υπ' αριθ. Πρωτ. 10078/30.05.2014 απόφαση της ΕΥΔ του Ε.Π. ΕΠΑΔΒΜ, προστέθηκε και πέμπτος δείκτης με τον κωδικό 6721, ο οποίος αφορά στον «αριθμό προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης» που πρόκειται να αναπτυχθούν στο πλαίσιο της Πράξης. Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι δείκτες εκροών που χρησιμοποιήθηκαν για την παρακολούθηση της Πράξης, ενώ οι τιμές που παρουσιάζονται αφορούν στην αρχική ένταξη της Πράξης, αλλά και στην εν ισχύ τροποποίησή της βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 21453/18-10-2013 απόφασης 3^{ης} τροποποίησης της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Ε.Π. «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ & ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ».

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ				
74: ΚΩΔΙΚΟΣ	75: ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΔΕΙΚΤΗ	76: ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	77: ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ	
			Βάσει της υπ' αρ. πρωτ 1675/04.02.2011 απόφασης ένταξης	Βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 18623/26.09.2014 απόφασης 3 ^{ης} τροποποίησης
6158	Επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	Αριθμός	1.020	938
6160	Επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	Αριθμός	680	914
6182	Επωφελούμενοι άνδρες μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	Αριθμός	15.050	13.514
6183	Επωφελούμενες γυναίκες μαθήτριες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	Αριθμός	15.050	13.583
6721	Αριθμός προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. (Η τιμή στόχος αναφέρεται στο σύνολο της χώρας)	Αριθμός	*Βάσει της υπ' αρ. πρωτ 10078/30.05.2014 απόφασης 2 ^{ης} τροποποίησης 50.00*	36.00

Όπως φαίνεται και από τα στοιχεία του πίνακα που προηγήθηκε:

- **Η τιμή στόχος του πρώτου δείκτη**, που αφορά στον αριθμό των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, **μειώθηκε** σε ποσοστό 8,0%, από τον αρχικό σχεδιασμό της πράξης μέχρι και την 3^η τροποποίηση αυτής
- **Η τιμή στόχος του δεύτερου δείκτη**, που αφορά στον αριθμό των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, **σημείωσε αύξηση**, της τάξης του 34,4%, από τον αρχικό σχεδιασμό της πράξης μέχρι και την 3^η τροποποίηση αυτής
- **Η τιμή στόχος του τρίτου δείκτη**, που αφορά στον αριθμό των επωφελούμενων ανδρών μαθητών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, **σημείωσε πτώση** κατά 10,2%, από τον αρχικό σχεδιασμό της πράξης μέχρι και την 3^η τροποποίηση αυτής
- **Η τιμή στόχος του τέταρτου δείκτη**, που αφορά στον αριθμό των επωφελουμένων γυναικών μαθητριών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, **σημείωσε πτώση** κατά 9,7%, από τον αρχικό σχεδιασμό της πράξης μέχρι και την 3^η τροποποίηση αυτής και τέλος
- **Η τιμή στόχος του πέμπτου δείκτη**, που αφορά στον αριθμό προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, **σημείωσε πτώση** κατά 28,0% από τον σχεδιασμό της Πράξης κατά τη 2^η τροποποίησή της μέχρι και την 3^η τροποποίηση αυτής.

Οι μεταβολές αυτές στις τιμές των δεικτών από τον αρχικό σχεδιασμό καταδεικνύουν ότι, **η αρχική στοχοθέτηση της Πράξης ήταν σχετικά μη ρεαλιστική**, δεδομένου ότι μεταβλήθηκαν η τιμές του συνόλου των δεικτών. Στους τέσσερις από τους πέντε δείκτες, οι τιμές στόχου μειώθηκαν κατά την 3^η τροποποίηση, ενώ σε έναν μόνο δείκτη η τιμή στόχος αυξήθηκε κατά την 3^η και εν ισχύ τροποποίηση της Πράξης.

Ωστόσο, το σύστημα δεικτών εκρών που τέθηκε κατά τον αρχικό σχεδιασμό για την στοχοθέτηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση της Πράξης είναι ελλιπές και ανεπαρκώς εξειδικευμένο ανά είδος υποδράσης της Πράξης. Οι δείκτες εκρών δεν είναι επιτρέπουν σαφή διάκριση μεταξύ των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων κάθε υποδράσης με αποτέλεσμα η παρακολούθηση της υλοποίησης της Πράξης να παρουσιάζει δυσκολίες στην απεικόνιση και μέτρηση της ποσοτικής εξέλιξης κάθε επιμέρους υποδράσης και των πεπραγμένων αυτών.

4.1.2 Εκροές της Πράξης συνολικά και ανά Δράση & βαθμός επίτευξης της στοχοθέτησης

4.1.2.1 Συνολικές εκροές & βαθμός επίτευξης της στοχοθέτησης

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι Δείκτες Εκροών της Πράξης και οι τιμές στόχου αυτών όπως αυτές περιγράφονται στην Απόφαση 3^{ης} τροποποίησης της Πράξης. Η υλοποιηθείσα τιμή των δεικτών παρακολούθησης της Πράξης βασίστηκε στο τελευταίο κατατεθειμένο από τον Δικαιούχο αυτής Δελτίο Παρακολούθησης Πράξης, το οποίο αφορά στην υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου μέχρι και το Α' Εξαμήνου του 2013, καθώς και σε στοιχεία που αποστάλθηκαν στο Σύμβουλο αξιολόγησης από το Γραφείο Διοίκησης του Προγράμματος, μέχρι και τις 31.12.2014.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΟΩΝ					
74: ΚΩΔΙΚΟΣ	75: ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΔΕΙΚΤΗ	76: ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	77: ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ	Υλοποιηθείσα Τιμή	Βαθμός επίτευξης
			<i>Βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 18623/26.09.2014 απόφασης 3^{ης} τροποποίησης</i>	<i>Βάσει απολογισμού</i>	<i>Τιμή Υλοποίησης/ Τιμή στόχος</i>
6158	Επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	Αριθμός	938	804	85,71%
6160	Επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	Αριθμός	914	568	62,14%
6182	Επωφελούμενοι άνδρες μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	Αριθμός	13.514	2.957	21,88%
6183	Επωφελούμενες γυναίκες μαθήτριες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	Αριθμός	13.583	2.972	21,88%
6721	Αριθμός προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. (Η τιμή στόχος αναφέρεται στο σύνολο της χώρας)	Αριθμός	36,00	31,00	86,11%

– **Επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης**

Ο βαθμός επίτευξης του δείκτη έως 31.12.2014, σε σχέση με την τιμή στόχου του αναθεωρημένου Τεχνικού Δελτίου, ανέρχεται στο 85,71%. Σύμφωνα με το αναθεωρημένο και εν ισχύ Τεχνικό Δελτίο, η τιμή στόχος ήταν 938, ενώ βάσει των απολογιστικών στοιχείων του Δικαιούχου η τιμή υλοποίησης του δείκτη ως τις 31.12.2014 είναι 804. Από την ανάλυση των εκκρωών των επιμέρους υποδράσεων στο πλαίσιο των οποίων έγιναν επιμορφώσεις εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, προκύπτει ότι:

- 131 ομογενείς εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης συμμετείχαν σε διαζώσης σεμινάρια επιμόρφωσης που διοργανώθηκαν από το ΕΔΙΑΜΜΕ και το ΑΠΘ στο Ρέθυμνο και στη Θεσσαλονίκη, την περίοδο 2011, 2012 και 2013, στο πλαίσιο της Υποδράσης Β2 της Πράξης.
- 93 εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης συμμετείχαν σε τηλεπιομορφώσεις που έγιναν σε εκπαιδευτικούς στο πλαίσιο της Υποδράσης Β4 της Πράξης. Οι τηλεπιομορφώσεις αυτές διοργανώθηκαν μέσω τηλεδιασκέψεων (3 τηλεδιασκέψεις/ανά τηλεπιομόρφωση), στις οποίες συμμετείχαν εκπαιδευτικοί από όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες και όχι μόνο εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- 25 εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης συμμετείχαν σε Ενδοσχολικές Επιμορφώσεις, διάρκειας 3 ημερών έκαστη, με θέμα «Διαδικτυακό Περιβάλλον Ελληνόγλωσσης Εκπαίδευσης: Παιδαγωγική Αξιοποίηση». Οι επιμορφώσεις αυτές, διοργανώθηκαν, μέσω τηλεδιασκέψεων στις οποίες συμμετείχαν τα ακόλουθα σχολεία:
  - Ελληνικά Ορθόδοξα Σχολεία Darwin στην Αυστραλία
  - Ελληνικό σχολείο Αγ. Νικολάου Λίβερπουλ, Ελληνικό Παροικιακό Σχολείο του MANSFIELD, Ελληνικό Σχολείο COVENTRY, The Greek School of the Holy Trinity στη Μεγάλη Βρετανία
  - SOCRATESACADEMY, Archimedean Academy, στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και
  - THE CENTRE FOR HELLENIC STUDIES, στον Καναδά
- 36 εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίοι ήταν σύνδεσμοι της Πράξης στο εξωτερικό, συμμετείχαν σε εξ αποστάσεως τηλεδιασκέψεις με θέμα «Συνδιαμόρφωση του Ηλεκτρονικού Περιβάλλοντος Μάθησης» και τέλος,

- 519 εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης συμμετείχαν σε Σεμινάρια/Διημερίδες στο εξωτερικό, που έγιναν στο πλαίσιο δημοσιότητας της Πράξης

– **Επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης**

Ο βαθμός επίτευξης του δείκτη έως 31.12.2014, σε σχέση με την τιμή στόχου του αναθεωρημένου Τεχνικού Δελτίου, ανέρχεται στο 62,14%. Σύμφωνα με το αναθεωρημένο και εν ισχύ Τεχνικό Δελτίο, η τιμή στόχος ήταν 914, ενώ βάσει των απολογιστικών στοιχείων του Δικαιούχου η τιμή υλοποίησης του δείκτη ως τις 31.12.2014 είναι 568. Από την ανάλυση των εκρών των επιμέρους υποδράσεων στο πλαίσιο των οποίων έγιναν επιμορφώσεις εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, προκύπτει ότι:

- 135 ομογενείς εκπαιδευτικοί της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης συμμετείχαν σε διαζώσης σεμινάρια επιμόρφωσης που διοργανώθηκαν από το ΕΔΙΑΜΜΕ και το ΑΠΘ στο Ρέθυμνο και στη Θεσσαλονίκη, την περίοδο 2011, 2012 και 2013, στο πλαίσιο της Υποδράσης Β2 της Πράξης.
- 16 εκπαιδευτικοί της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης συμμετείχαν σε τηλεπιομορφώσεις που έγιναν σε εκπαιδευτικούς στο πλαίσιο της Υποδράσης Β4 της Πράξης. Οι τηλεπιομορφώσεις αυτές διοργανώθηκαν μέσω τηλεδιασκέψεων (3 τηλεδιασκέψεις/ ανά τηλεπιομόρφωση), στις οποίες συμμετείχαν εκπαιδευτικοί από όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες και όχι μόνο εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- 5 εκπαιδευτικοί της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης συμμετείχαν σε Ενδοσχολικές Επιμορφώσεις, διάρκειας 3 ημερών έκαστη, με θέμα «Διαδικτυακό Περιβάλλον Ελληνόγλωσσας Εκπαίδευσης: Παιδαγωγική Αξιοποίηση». Οι επιμορφώσεις αυτές, διοργανώθηκαν, μέσω τηλεδιασκέψεων στις οποίες συμμετείχαν τα ακόλουθα σχολεία:
  - Ελληνικά Ορθόδοξα Σχολεία Darwin στην Αυστραλία
  - The Greek School of the Holy Trinity στη Μεγάλη Βρετανία και
  - THE CENTRE FOR HELLENIC STUDIES, στον Καναδά
- 15 εκπαιδευτικοί της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίοι ήταν σύνδεσμοι της Πράξης στο εξωτερικό, συμμετείχαν σε εξ αποστάσεως τηλεδιασκέψεις με θέμα «Συνδιαμόρφωση του Ηλεκτρονικού Περιβάλλοντος Μάθησης» και τέλος,

- 397 εκπαιδευτικοί της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης συμμετείχαν σε Σεμινάρια/Διημερίδες στο εξωτερικό, που έγιναν στο πλαίσιο δημοσιότητας της Πράξης

- **Επωφελούμενοι άνδρες μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης**
Στο δείκτη αυτό μετρώνται οι άνδρες μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που διδάσκονται τα βιβλία τα οποία εκδίδονται στο πλαίσιο της Πράξης.
Ο βαθμός επίτευξης του δείκτη έως 31.12.2014, σε σχέση με την τιμή στόχου του αναθεωρημένου Τεχνικού Δελτίου, ανέρχεται στο 21,88%. Σύμφωνα με το αναθεωρημένο και εν ισχύ Τεχνικό Δελτίο, η τιμή στόχος ήταν 13.514, ενώ βάσει των απολογιστικών στοιχείων του Δικαιούχου, όπως αυτά αποτυπώνονται στο Δελτίο Παρακολούθησης Πράξης του Α' εξαμήνου του 2013, η τιμή υλοποίησης του δείκτη είναι 2.957. Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να σημειωθεί ότι, η χρονική αυτή υστέρηση στην αποτύπωση της τιμής του δείκτη, οφείλεται στο γεγονός ότι, δεν έχει γίνει καμία σε νεότερο χρόνο εκτίμηση, των ανδρών μαθητών που επωφελήθηκαν από κάποια από τις προαναφερόμενες, σύμφωνα με τον ορισμό του δείκτη, παρεμβάσεις της Πράξης.

- **Επωφελούμενες γυναίκες μαθήτριες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης**
Στο δείκτη αυτό μετρώνται οι γυναίκες μαθήτριες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που διδάσκονται τα βιβλία τα οποία εκδίδονται στο πλαίσιο της Πράξης.
Ο βαθμός επίτευξης του δείκτη έως 31.12.2014, σε σχέση με την τιμή στόχου του αναθεωρημένου Τεχνικού Δελτίου, ανέρχεται στο 21,88%. Σύμφωνα με το αναθεωρημένο και εν ισχύ Τεχνικό Δελτίο, η τιμή στόχος ήταν 13.583, ενώ βάσει των απολογιστικών στοιχείων του Δικαιούχου, όπως αυτά αποτυπώνονται στο Δελτίο Παρακολούθησης Πράξης του Α' εξαμήνου του 2013, η τιμή υλοποίησης του δείκτη είναι 2.972. Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να σημειωθεί ότι, η χρονική αυτή υστέρηση στην αποτύπωση της τιμής του δείκτη, οφείλεται στο γεγονός ότι, δεν έχει γίνει καμία σε νεότερο χρόνο εκτίμηση, των γυναικών μαθητριών που επωφελήθηκαν από κάποια από τις προαναφερόμενες, σύμφωνα με τον ορισμό του δείκτη, παρεμβάσεις της Πράξης.

- **Αριθμός προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.**
Ο βαθμός επίτευξης του δείκτη έως 31.12.2014, σε σχέση με την τιμή στόχου του αναθεωρημένου Τεχνικού Δελτίου, ανέρχεται στο 86,11%. Σύμφωνα με το αναθεωρημένο και εν ισχύ Τεχνικό Δελτίο, η τιμή στόχος ήταν 36, ενώ βάσει των απολογιστικών στοιχείων η τιμή υλοποίησης του δείκτη ως τις 31.12.2014 είναι 31. Από την ανάλυση των εκρών των επιμέρους υποδράσεων στο πλαίσιο των οποίων έγιναν εξ αποστάσεως επιμορφώσεις,

προκύπτει ο ακόλουθος πίνακας, στον οποίο αποτυπώνονται αφενός ο αριθμός των προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης που διοργανώθηκαν στο πλαίσιο υλοποίησης της Πράξης και αφετέρου ο αριθμός των συμμετεχόντων σε αυτές:

Προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, ανά υποδράση	Αριθμός Προγραμμάτων	Αριθμός συμμετεχόντων εκπαιδευτικών
B4: Τηλεκπαίδευση εκπαιδευτικών σε διάφορες θεματικές ενότητες	14	109
Γ4: Επιμόρφωση συνδέσμων	4	51
Γ4: Ενδοσχολικές Επιμορφώσεις «Διαδικτυακό Περιβάλλον Ελληνόγλωσσης Εκπαίδευσης: Παιδαγωγική Αξιοποίηση»	9	30
B2: Προπαρασκευαστικά - ομογενών της δια ζώσης εκπαίδευσης	4	106
ΣΥΝΟΛΟ	31	296

Γενικά συμπεράσματα επί των εκροών της Πράξης

- Βάσει των απολογιστικών στοιχείων υλοποίησης της Πράξης προκύπτει ότι **οι τιμές στόχοι στους επιμέρους δείκτες εκροών δεν καλύφθηκαν, ενώ σε 2 από τους 5 δείκτες η απόκλιση της τιμής υλοποίησης προσεγγίζει το 80% περίπου από την τιμή στόχου.**
- Ο τρόπος υπολογισμού των τιμών των δεικτών «Επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης» και «Επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης» από τον Δικαιούχο της Πράξης, δεν διασφαλίζει την αποτύπωση των μοναδιαίων εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στις επιμορφώσεις που διοργανώθηκαν στο πλαίσιο της Πράξης. Επίσης, σε πολλές περιπτώσεις παρατηρήθηκε οι ίδιοι εκπαιδευτικοί να αποτυπώνονται ως εκπαιδευτικοί τόσο της πρωτοβάθμιας, όσο και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Σύμφωνα με τα συγκεντρωτικά απολογιστικά στοιχεία που αποστάλθηκαν από τον Δικαιούχο της Πράξης, στον Σύμβουλο Αξιολόγησης φαίνεται να επιμορφώθηκαν συνολικά 1.372 εκπαιδευτικοί. Ωστόσο, ο Δικαιούχος προσμέτρησε στις επιμορφώσεις και τις διαβουλεύσεις που έγιναν με τους συνδέσμους της Πράξης στο εξωτερικό για τη συνδιαμόρφωση του Ηλεκτρονικού Περιβάλλοντος Μάθησης, αλλά και τις ημερίδες / διημερίδες που έγιναν στο εξωτερικό στο πλαίσιο δημοσιότητας της Πράξης. Οι επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί που παρακολούθησαν δια ζώσης και εξ αποστάσεως επιμόρφωση, στο πλαίσιο υλοποίησης του άξονα Β, ανέρχονται σε 380. Μετά όμως από

ανάλυση του αρχείου των επιμορφούμενων, προέκυψε ότι, οι μοναδικές εγγραφές ανέρχονταν σε 332. Κατά συνέπεια **ο βαθμός επίτευξης των συγκεκριμένων δεικτών είναι άμεσα συναρτώμενος τόσο με τον ορισμό των επιμορφώσεων, όσο και με το εάν ο κάθε επιμορφούμενος μπορεί να προσμετράται πέραν της μίας φορές.**

- Οι δείκτες «Επωφελούμενοι άνδρες μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης» και «Επωφελούμενες γυναίκες μαθήτριες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης», αφορούν σε μαθητές και μαθήτριες που έλαβαν μέρος στις κοινότητες μάθησης που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο υλοποίησης της Πράξης, αλλά και σε μαθητές που ωφελούνται από τη διδασκαλία με τα βιβλία τα οποία εκδόθηκαν στο πλαίσιο της Πράξης. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθούν τα ακόλουθα:

- a. Στις κοινότητες μάθησης συμμετείχαν και μαθητές από σχολεία της Ελλάδας και
- b. Τα βιβλία που εκδόθηκαν από την Πράξη, απεστάλησαν για πρώτη φορά στις 30/09/2014 σε γραφεία εκπαίδευσης εξωτερικού και σε κάποια σχολεία

Κατά συνέπεια, **οι τιμές των δεικτών και κατ' επέκταση ο βαθμός επίτευξής τους, μόνο θεωρητικά μπορεί να προσεγγιστούν και δεν αποτυπώνουν σε καμία περίπτωση τον αριθμό των άμεσα ωφελούμενων μαθητών/τριών της ομογένειας από παρεμβάσεις της Πράξης.**

- ☞ Σε ότι αφορά στο δείκτη «Αριθμός προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης», στην τιμή του προσμετρώνται οι διαβουλεύσεις που έχουν γίνει με τους συνδέσμους στο εξωτερικό της Πράξης για την συνδιαμόρφωση του Ηλεκτρονικού Περιβάλλοντος Μάθησης, καθώς και τηλεδιασκέψεις που έγιναν με ομογενείς εκπαιδευτικούς, για την προετοιμασία των δια ζώσης επιμορφώσεων. Συνεπώς, **ο βαθμός επίτευξης του δείκτη, είναι άμεσα συναρτώμενος με τον ορισμό των προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.**

4.1.2.2 Έκροές & βαθμός επίτευξης της στοχοθέτησης των επιμέρους Δράσεων

Στην συνέχεια παρατίθεται η αποτύπωση των εκροών της Πράξης ανά κατηγορία υποδράσης που περιλαμβάνει. Για την εξαγωγή των δεικτών λήφθηκαν υπόψη, οι περιγραφόμενοι στα Τεχνικά Δελτία άξονες και υποδράσεις, ενώ σε ότι αφορά τις τιμές στόχους της κάθε υποδράσης, αυτές, όπου αποδόθηκαν, βασίστηκαν στις ποσοτικές ή ποιοτικές περιγραφές που υπήρχαν στα σχετικά έγγραφα.

Οι υλοποιηθείσες τιμές των επιμέρους δεικτών προέκυψαν από την ανάλυση των στοιχείων που περιλαμβάνονται στα απολογιστικά στοιχεία των φορέων υλοποίησης, στα Δελτία Παρακολούθησης της Πράξης, στις εξαμηνιαίες εκθέσεις πεπραγμένων και στις εκθέσεις των επιστημονικών υπευθύνων των υποδράσεων που τηρούνται στο Γραφείο Διοίκησης του Προγράμματος. Οι υλοποιηθείσες τιμές των επιμέρους δεικτών αφορούν στην περίοδο από την έναρξη υλοποίησης του Προγράμματος, δηλαδή την 01/01/2011, μέχρι και τις 31/12/2014.

4.1.2.2.1 ΑΞΟΝΑΣ Α -Υποδράση Α1: Αναμόρφωση και έκδοση του ήδη παραχθέντος εκπαιδευτικού υλικού σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή

Περιγραφή υποδράσης:	<p>Η υποδράση Α1, εντάσσεται στον Άξονα Α' και αφορά στην αναμόρφωση εκπαιδευτικού υλικού που είχε αναπτυχθεί στο πλαίσιο παλαιότερης πράξης (<i>Παιδεία Ομογενών ΙΙΙ</i>) και είχε αξιολογηθεί από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Συγκριμένα προβλέπεται η αναμόρφωση και αναβάθμιση:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 16 τευχών έντυπου υλικού - 3 CD, και - 3 DVD της σειράς ΜΟΡΜΩ. <p>Παράλληλα, προβλέπονταν η έκδοση του εκπαιδευτικού αυτού υλικού σε 3.600 αντίτυπα</p>											
Απολογισμός Υποδράσης												
<p>Οι αναμορφώσεις που υλοποιήθηκαν αναφέρονται κυρίως σε διορθώσεις ορθογραφικών και τυπογραφικών λαθών, εικόνων, λεζάντων και έγιναν από επιστημονικό συνεργάτη του ΕΔΙΑΜΜΕ. Συνολικά αναμορφώθηκαν οι ακόλουθοι τίτλοι βιβλίων:</p>												
<table border="1"> <thead> <tr> <th style="background-color: #cccccc;">Εκπαιδευτικό Υλικό (τίτλοι βιβλίων) που αναμορφώθηκε στα πλαίσια της υποδράσης Α1</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>1. Ανθολόγιο κειμένων νεοελληνικής λογοτεχνίας</td></tr> <tr><td>2. Ελληνικά. Από το κείμενο στη λέξη</td></tr> <tr><td>3. Κλειδιά της Ελληνικής Γραμματικής (ρωσικά)</td></tr> <tr><td>4. Μαργαρίτα 5 (βιβλίο μαθητή)</td></tr> <tr><td>5. Μαργαρίτα 5 (τετράδιο δραστηριοτήτων)</td></tr> <tr><td>6. Μαργαρίτα 6 (βιβλίο μαθητή)</td></tr> <tr><td>7. Μαργαρίτα 6 (τετράδιο δραστηριοτήτων)</td></tr> <tr><td>8. Ελληνικά! Γιατί όχι; 2 (βιβλίο μαθητή)</td></tr> <tr><td>9. Ελληνικά! Γιατί όχι; 2 (τετράδιο δραστηριοτήτων)</td></tr> <tr><td>10. Νέα Ελληνικά για το GCSE 2 (βιβλίο μαθητή)</td></tr> </tbody> </table>		Εκπαιδευτικό Υλικό (τίτλοι βιβλίων) που αναμορφώθηκε στα πλαίσια της υποδράσης Α1	1. Ανθολόγιο κειμένων νεοελληνικής λογοτεχνίας	2. Ελληνικά. Από το κείμενο στη λέξη	3. Κλειδιά της Ελληνικής Γραμματικής (ρωσικά)	4. Μαργαρίτα 5 (βιβλίο μαθητή)	5. Μαργαρίτα 5 (τετράδιο δραστηριοτήτων)	6. Μαργαρίτα 6 (βιβλίο μαθητή)	7. Μαργαρίτα 6 (τετράδιο δραστηριοτήτων)	8. Ελληνικά! Γιατί όχι; 2 (βιβλίο μαθητή)	9. Ελληνικά! Γιατί όχι; 2 (τετράδιο δραστηριοτήτων)	10. Νέα Ελληνικά για το GCSE 2 (βιβλίο μαθητή)
Εκπαιδευτικό Υλικό (τίτλοι βιβλίων) που αναμορφώθηκε στα πλαίσια της υποδράσης Α1												
1. Ανθολόγιο κειμένων νεοελληνικής λογοτεχνίας												
2. Ελληνικά. Από το κείμενο στη λέξη												
3. Κλειδιά της Ελληνικής Γραμματικής (ρωσικά)												
4. Μαργαρίτα 5 (βιβλίο μαθητή)												
5. Μαργαρίτα 5 (τετράδιο δραστηριοτήτων)												
6. Μαργαρίτα 6 (βιβλίο μαθητή)												
7. Μαργαρίτα 6 (τετράδιο δραστηριοτήτων)												
8. Ελληνικά! Γιατί όχι; 2 (βιβλίο μαθητή)												
9. Ελληνικά! Γιατί όχι; 2 (τετράδιο δραστηριοτήτων)												
10. Νέα Ελληνικά για το GCSE 2 (βιβλίο μαθητή)												

Π2. Αξιολογήσεις ανά Πράξη

«Εξωτερική Αξιολόγηση Πράξεων Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης»

ΕΚΘΕΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΜΕ ΤΙΤΛΟ:

«Ελληνόγλωσση Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Διαπολιτισμική Εκπαίδευση στη Διασπορά» με MIS 303141 την περίοδο 2011-2014

Σελ. 30 από 230

11. Νέα Ελληνικά για το GCSE 2 (τετράδιο δραστηριοτήτων)
12. Η Ελλάδα στο νεότερο και σύγχρονο κόσμο (βιβλίο μαθητή)
13. Από τη ζωή των Ελλήνων στις ΗΠΑ (α' και β' τεύχος)
14. Από τη ζωή των Ελλήνων στη Ν. Αφρική
15. Από τη ζωή των Ελλήνων στη Γερμανία
16. Από τη ζωή των Ελλήνων στη Διασπορά
17. Από τη ζωή της ελληνικής μειονότητας στην Αλβανία

Παράλληλα, στο πλαίσιο υλοποίησης της υποδράσης Α1 αναβαθμίστηκαν / εμπλουτίστηκαν 4 DVD της σειράς ΜΟΡΜΩ. Η σειρά ΜΟΡΜΩ αποτελεί εκπαιδευτικό υλικό το οποίο θα προβάλλεται μέσω Δορυφορικής Τηλεόρασης. Το υλικό διαρθρώνεται συνολικά σε (40) εκπομπές (επεισόδια) διάρκειας 12'-15' και σε τέσσερα επίπεδα καθένα από τα οποία έχει συγκεκριμένα κοινωνικο-ιστορικο-πολιτισμικά και γλωσσικά περιεχόμενα. Απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας 5-7 ετών στην ελληνική διασπορά. Σκοπός του υλικού είναι να φέρει τη νέα γενιά των παιδιών ελληνικής καταγωγής, αλλά και αλλοεθνή παιδιά σε μια πρώτη επαφή με την ελληνική γλώσσα και τον ελληνικό πολιτισμό (πρώτα γλωσσικά και μουσικά ακούσματα, πρώτη επαφή με το ελληνικό αλφάβητο, πρώτη επαφή με την ελληνική παράδοση, με τη μυθολογία, τη μουσική κ.λπ.) και να καλλιεργήσει τις ακόλουθες τρεις δεξιότητες:

- α) Κατανόηση του προφορικού λόγου
- β) παραγωγή προφορικού λόγου
- γ) κατανόηση γραπτού λόγου (αναγνώριση).

Τέλος, σύμφωνα με το δικαιούχο της Πράξης, το υλικό αυτό **δεν** έχει επανεκτυπωθεί από το Ινστιτούτο ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και **δεν** έχει διανεμηθεί στα σχολεία του εξωτερικού.

Δείκτες Εκροών Υποδράσης & βαθμός επίτευξης της στοχοθέτησης: ΑΞΟΝΑΣ Α - Υποδράση Α1: Αναμόρφωση και έκδοση του ήδη παραχθέντος εκπαιδευτικού υλικού σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή

Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή στόχου <i>Βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 1675/04.02.2011 απόφαση ένταξης</i>	Τιμή στόχου <i>Βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 18623/26.09.2014 απόφασης 3ης τροποποίησης</i>	Τιμή υλοποίησης <i>Βάσει απολογισμού</i>	Βαθμός επίτευξης <i>(τιμή υλοποίηση/ τιμή στόχου)</i>
Υφιστάμενο έντυπο εκπαιδευτικό υλικό που αναβαθμίστηκε/ εμπλουτίστηκε	τεύχη βιβλίων	23	16	17	106,3%
Υφιστάμενο εκπαιδευτικό υλικό, σε ψηφιακή μορφή (CD) που αναβαθμίστηκε/ εμπλουτίστηκε	οπτικοί δίσκοι	16	3	0	0%
Υφιστάμενο εκπαιδευτικό υλικό, σε ψηφιακή μορφή (DVD) που αναβαθμίστηκε/ εμπλουτίστηκε, της σειράς ΜΟΡΜΩ	DVD	3	3	4	133,3%

– Υφιστάμενο έντυπο εκπαιδευτικό υλικό που αναβαθμίστηκε/ εμπλουτίστηκε

Ο βαθμός επίτευξης του δείκτη έως 31.12.2014, σε σχέση με την τιμή στόχου από το εν ισχύ ΤΔ, ανέρχεται στο 106,3%. Η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ είχε προσδιοριστεί σε 16 τίτλους βιβλίων, ενώ σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία η τιμή υλοποίησης του δείκτη ως τις 31.12.2014 είναι 17.

– Υφιστάμενο εκπαιδευτικό υλικό, σε ψηφιακή μορφή (CD) που αναβαθμίστηκε/ εμπλουτίστηκε

Όσον αφορά στην αναβάθμιση ή/και εμπλουτισμό υφιστάμενου εκπαιδευτικού υλικού σε ψηφιακή μορφή, η τιμή στόχου του δείκτη διαμορφώθηκε αρχικά σε 16 οπτικούς δίσκους, οι οποίοι μειώθηκαν σε 3 οπτικούς δίσκους κατά την τελευταία τροποποίηση της Πράξης. Σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία του φορέα υλοποίησης της Πράξης, έως τις 31.12.2014, δεν πραγματοποιήθηκε η συγκεκριμένη κατηγορία εκροής της υποδράσης Α1, με αποτέλεσμα ο βαθμός επίτευξης να είναι μηδενικός.

– Υφιστάμενο εκπαιδευτικό υλικό, σε ψηφιακή μορφή (DVD) που αναβαθμίστηκε/ εμπλουτίστηκε, της σειράς ΜΟΡΜΩ

Ο βαθμός επίτευξης του δείκτη έως 31.12.2014, σε σχέση με την τιμή στόχου από το εν ισχύ ΤΔ, ανέρχεται στο 133,3%. Η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ είχε προσδιοριστεί σε 3 DVD της σειράς ΜΟΡΜΩ, ενώ σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία η τιμή υλοποίησης του δείκτη ως τις 31.12.2014 είναι 4 DVD της σειράς ΜΟΡΜΩ, με το 4^ο DVD να περιλαμβάνει τα επεισόδια 31-40 της σειράς.

Γενικά συμπεράσματα επί των εκροών της Υποδράσης

Βάσει των απολογιστικών στοιχείων υλοποίησης της υποδράσης, παρατηρούνται τα ακόλουθα:

- ☞ Οι δείκτες εκροών της Υποδράσης Α1 σχετικά με την αναβάθμιση και τον εμπλουτισμό υφιστάμενου εκπαιδευτικού υλικού αναδεικνύουν ότι η δράση υλοποιήθηκε, με εξαίρεση έναν δείκτη, με σχετική επιτυχία συγκριτικά με τους αναθεωρημένους στόχους που προβλεπόντουσαν από την 3^η τροποποίηση της Πράξης, ενώ γίνεται φανερό ότι ο αρχικός σχεδιασμός δεν ανταποκρινόταν σε ρεαλιστικό βαθμό επίτευξης καθώς οι αρχικές τιμές στόχου ήταν πού υψηλές.
- ☞ Σε ότι αφορά στην αναβάθμιση και τον εμπλουτισμό του έντυπου εκπαιδευτικού υλικού, ο βαθμός επίτευξης του δείκτη έχει υπερκαλυφθεί αφού από 16 τίτλους που προβλέπονταν, αναβαθμίστηκαν τελικά 17. Ωστόσο, **η αξία αυτής της εργασίας ακυρώνεται, αφού το ανανεωμένο εκπαιδευτικό υλικό δεν έχει επανεκτυπωθεί από το Ινστιτούτο ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και δεν έχει διανεμηθεί στα σχολεία του εξωτερικού.**
- ☞ Επίσης, υπερκαλύφθηκε και ο βαθμός επίτευξης του δείκτη που αφορά στην αναβάθμιση και εμπλουτισμό της σειράς ΜΟΡΜΩ, η οποία αποτελεί εκπαιδευτικό υλικό το οποίο προβάλλεται μέσω Δορυφορικής Τηλεόρασης, αφού αντι των 3 DVD που προβλεπόταν (συνολικά 30 επεισόδια), αναβαθμίστηκαν 4 DVD, τα οποία περιλαμβάνουν 10 ακόμη επεισόδια.
- ☞ Σε ότι αφορά στο υφιστάμενο εκπαιδευτικό υλικό, σε ψηφιακή μορφή (CD), που αναβαθμίστηκε/ εμπλουτίστηκε, ο βαθμός επίτευξης του δείκτη είναι μηδενικός, δεδομένου ότι δεν έχει παραχθεί καμία εκροή προς αυτή την κατεύθυνση.

☞ Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί ότι, τόσο **από τα σχετικά έγγραφα της Πράξης**, ΤΔΕΠ, τροποποιήσεις, αποφάσεις ένταξης και τροποποίησης, σχέδια αυτεπιστασίας, κλπ. **δεν προκύπτει σαφής εικόνα επί του εύρους των αναβαθμίσεων ή εμπλουτισμού του εκπαιδευτικού υλικού που σχεδιάζονταν να γίνουν στο πλαίσιο υλοποίησης της Πράξης, όπως επίσης και για το ποιο ακριβώς εκπαιδευτικό υλικό σε ψηφιακή μορφή, θα αναβαθμιζόταν.**

4.1.2.2.2 ΑΞΟΝΑΣ Α - Υποδράση Α2: Παραγωγή νέου αναγκαίου υλικού σε έντυπη και ψηφιακή μορφή

<p>Περιγραφή υποδράσης:</p>	<p>Η υποδράση Α2 περιλαμβάνει την παραγωγή νέου αναγκαίου υλικού σε έντυπη (20 τεύχη υλικού, εκ των οποίων τα 12 τεύχη απευθύνονται σε Έλληνες μαθητές της μειονότητας στην Αλβανία) και ψηφιακή μορφή (2 CD). Αναλυτικότερα, προβλέπονται τα ακόλουθα:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Η παραγωγή συμπληρωματικού έντυπου υλικού (Οδηγίες για τον εκπαιδευτικό για το Αλφαβητάρι): πρόκειται για ολιγοσέλιδο τεύχος με οδηγίες και προτάσεις για δραστηριότητες που συνοδεύει το Αλφαβητάρι, εκπαιδευτικό υλικό για την εισαγωγή μαθητών ηλικίας 5-7 ετών στον αλφαβητισμό στην ελληνική γλώσσα. - Η παραγωγή τεστ επίτευξης μαθησιακών στόχων για τα 7 τεύχη της σειράς Μαργαρίτα. - Η παραγωγή έντυπου υλικού Στοιχείων Ιστορίας και Πολιτισμού (Φωτοϊστορίες), το οποίο απευθύνεται σε νεαρούς μαθητές με χαμηλό επίπεδο ελληνομάθειας (Α2 επίπεδο) και προορίζεται, για χρήση σε εορτασμούς εθνικών επετείων, θρησκευτικών εορτών, κλπ. αλλά όχι μόνο. Λόγω της φύσης του εκπαιδευτικού υλικού (καρτέλες σε χαρτόνι με φωτογραφίες), είναι αναγκαία η εκτύπωσή του σε έναν αριθμό τουλάχιστον 1.000 αντιτύπων, τα οποία αναμένεται να καλύψουν τις ανάγκες των σχολικών μονάδων ανά τον κόσμο (πρόκειται για υλικό που θα μείνει στην τάξη, δε θα δοθεί σε μαθητές), και δεν προβλέπεται να υπάρξει μεγάλη ανάγκη επανεκτύπωσης. - Η παραγωγή συμπληρωματικού – βοηθητικού υλικού για το Δημοτικό σχολείο και το Γυμνάσιο (τάξεις 1 έως 9) της ελληνικής μειονότητας της Αλβανίας και - Η παραγωγή συμπληρωματικού – βοηθητικού υλικού για το Λύκειο της ελληνικής μειονότητας της Αλβανίας
------------------------------------	---

Το συμπληρωματικό βοηθητικό υλικό που θα παραχθεί για μαθητές της ελληνικής μειονότητας στην Αλβανία, θα υλοποιηθεί από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και περιλαμβάνει τα ακόλουθα βιβλία:

- Δημοτικό (τάξεις 1-5, βιβλία 5, τετραχρωμία)
- Γυμνάσιο (τάξεις 6-9, βιβλία 4, διχρωμία)
- Λύκειο (τάξεις 10-12, βιβλία 3, διχρωμία)

Τα παραπάνω εκπαιδευτικά υλικά θα παραδοθούν και σε μορφή αρχείου pdf, ώστε να καταστεί εφικτή η ανάρτησή τους στην ιστοσελίδα του Προγράμματος και στη Διαδικτυακή Πύλη του ΥΠΘΠΑ.

Απολογισμός Υποδράσης

Στο πλαίσιο υλοποίησης της υποδράσης A2 αναπτύχθηκε το ακόλουθο συμπληρωματικό εκπαιδευτικό υλικό σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή (CD) το οποίο είναι απαραίτητο για την κάλυψη των αναγκών διδασκαλίας σε συμβατική μορφή:

Ψηφιακό υλικό που αναπτύχθηκε στα πλαίσια της υποδράσης A2

1. Θέλεις να παίξουμε; (Υλικό για Νηπιαγωγείο, τραγούδια)
2. Μαργαρίτα 7

Έντυπο υλικό που αναπτύχθηκε στα πλαίσια της υποδράσης A2

1. Θέλεις να παίξουμε; (Υλικό για το Νηπιαγωγείο)
2. Αλφαβητάρι
3. Μαργαρίτα 7 (βιβλίο μαθητή)
4. Μαργαρίτα 7 (τετράδιο δραστηρ.)
5. Μαργαρίτα 7 (οδηγίες για τον εκπαιδευτικό)
6. Εμείς και οι Άλλοι: Τρίγωνες Ιστορίες
7. Φωτοϊστορίες
8. Τεστ για τη σειρά Μαργαρίτα (pdf)
9. Κλειδιά της Ελληνικής Γραμματικής(κινέζικη γλώσσα)(pdf)
10. Κλειδιά της ελληνικής Γραμματικής (γαλλική γλώσσα)

Η ανάπτυξη του υλικού έγινε από μέλη ΔΕΠ και ειδικούς επιστήμονες με εμπειρία στη διδασκαλία της ελληνικής ως ΔΓ και ως ξένης γλώσσας, καθώς και την δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού για ομογενείς και αλλοδαπούς πληθυσμούς σε έντυπη και ψηφιακή μορφή για όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης. Αντίστοιχα η εικονογράφηση του έντυπου υλικού έγινε από εικονογράφους και εικαστικούς με εμπειρία στην εικονογράφηση εκπαιδευτικού υλικού.

Όσον αφορά την παραγωγή συμπληρωματικού – βοηθητικού υλικού για Δημοτικά σχολεία, Γυμνάσια και Λύκεια της ελληνικής μειονότητας της Αλβανίας, αναπτύχθηκαν τα εξής βιβλία

Εκπαιδευτικό υλικόπου αναπτύχθηκε για μαθητές της ελληνικής μειονότητας της Αλβανίας
1. Η Γλώσσα μας 1 έως 6 : τετράχρωμα
2. Η Γλώσσα μας 7-9 : δίχρωμα
3. Η Γλώσσα μας Α΄, Β΄ και Γ΄ Λυκείου: δίχρωμα

Δείκτες Εκροών Υποδράσης& βαθμός επίτευξης της στοχοθέτησης: ΑΞΟΝΑΣ Α - Υποδράση Α2: Παραγωγή νέου αναγκαίου υλικού σε έντυπη και ψηφιακή μορφή

Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή στόχου <i>Βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 1675/04.02.2011 απόφαση ένταξης</i>	Τιμή στόχου <i>Βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 18623/26.09.2014 απόφασης 3ης τροποποίησης</i>	Τιμή υλοποίησης <i>Βάσει απολογισμού</i>	Βαθμός επίτευξης <i>(τιμή υλοποίηση/ τιμή στόχου)</i>
Παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού σε έντυπη μορφή	τεύχη	7	8	10	125,0%
Παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού σε ψηφιακή μορφή	οπτικοί δίσκοι	4	2	2	100,0%
Παραγωγή συμπληρωματικού – βοηθητικού υλικού για σχολεία της ελληνικής μειονότητας της Αλβανίας (τετράχρωμα και δίχρωμα)		12	12	12	100,0%

– **Παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού σε έντυπη μορφή**

Ο βαθμός επίτευξης του δείκτη έως 31.12.2014, σε σχέση με την τιμή στόχου από το εν ισχύ ΤΔ, ανέρχεται στο 125,0%. Η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ είχε προσδιοριστεί σε 8 τίτλους βιβλίων, ενώ σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία η τιμή υλοποίησης του δείκτη ως τις 31.12.2014 είναι 10. Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης εκροής παράχθηκαν επιπλέον τα βιβλία: Μαργαρίτα 7 (οδηγίες για τον εκπαιδευτικό), και τα Κλειδιά της Ελληνικής Γραμματικής (στην κινέζικη γλώσσα) (pdf).

– **Παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού σε ψηφιακή μορφή**

Ο βαθμός επίτευξης του δείκτη έως 31.12.2014, σε σχέση με την τιμή στόχου από το εν ισχύ ΤΔ, ανέρχεται στο 100,0%. Η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ είχε προσδιοριστεί σε 2 οπτικούς δείκτες, ενώ σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία η τιμή υλοποίησης του δείκτη ως τις 31.12.2014 είναι 3.

– **Παραγωγή συμπληρωματικού – βοηθητικού υλικού για σχολεία της ελληνικής μειονότητας της Αλβανίας (τετράχρωμα και δίχρωμα)**

Ο βαθμός επίτευξης του δείκτη έως 31.12.2014, σε σχέση με την τιμή στόχου από το εν ισχύ ΤΔ, ανέρχεται στο 100,0%. Η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ είχε προσδιοριστεί σε 12 τίτλους βιβλίων και η τιμή υλοποίησης του δείκτη ως τις 31.12.2014 είναι 12, σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία.

Γενικά συμπεράσματα επί των εκροών της Υποδράσης

Βάσει των απολογιστικών στοιχείων υλοποίησης της υποδράσης, παρατηρούνται τα ακόλουθα:

- ☞ **Συνολικά οι εκροές της συγκεκριμένης υποδράσης υπερκάλυψαν τις αρχικές τιμές στόχου.** Να σημειωθεί ότι, σε αντίθεση με την Υποδράση Α1, οι τιμές στόχου δεν μειώθηκαν σε σημαντικό βαθμό στην 3^η τροποποίηση σε σχέση με την Αρχική Απόφαση Ένταξης. Η Υποδράση Α2

ολοκληρώθηκε με επιτυχία και από τους δύο φορείς που την υλοποίησαν -Πανεπιστήμιο Κρήτης και συμπράττοντας φορέας το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων- και ο σχεδιασμός της ανταποκρινόταν στην υλοποίηση της.

- ☞ Συνολικά παράχθηκαν 22 τεύχη νέου εκπαιδευτικού υλικού εκ των οποίων τα 20 απευθύνονται σε μαθητές της ομογένειας και 2 αποτελούν βοηθητικό υλικό για εκπαιδευτικούς. Από τα 20 αυτά βιβλία, τα 12 αποτελούν βοηθητικό εκπαιδευτικό υλικό για Έλληνες μαθητές που φοιτούν σε σχολεία της ελληνικής μειονότητας της Αλβανίας.
- ☞ Παράλληλα παράχθηκαν 2 οπτικοί δίσκοι, οι οποίοι αποτελούν εκπαιδευτικό βοηθητικό υλικό για μαθητές προσχολικής ηλικίας ο ένας και για μαθητές του 3^{ου} επιπέδου γλωσσομάθειας ο δεύτερος.

4.1.2.2.3 ΑΞΟΝΑΣ Α -Υποδράση Α3: Ανάπτυξη Υλικού για εξ αποστάσεως εκπαίδευση

<p>Περιγραφή υποδράσης:</p>	<p>Η τρίτη υποδράση (Α3) αφορά στην αναπροσαρμογή του ήδη υπάρχοντος εκπαιδευτικού υλικού, στο πλαίσιο του προγράμματος «Παιδεία Ομογενών», που υλοποιήθηκε ως πράξη στο πλαίσιο του Β΄ και Γ΄ ΚΠΣ, έτσι ώστε να μπορεί να αξιοποιηθεί τόσο στη συμβατική δια ζώσης εκπαίδευση όσο και στην τηλεκπαίδευση και ηλεκτρονική μάθηση. Επίσης, αφορά στην παραγωγή νέου συμπληρωματικού υλικού κατάλληλου για την ηλεκτρονική μάθηση (e-learning). Το υλικό αυτό θα απευθύνεται σε <u>μαθητές της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης</u> με έστω περιορισμένη γνώση και με χωρίς γνώση της Ελληνικής (διδασκαλία της Ελληνικής ως Δεύτερης και ως Ξένης γλώσσας).</p> <p>Η επιλογή από το ήδη υπάρχον γλωσσικό εκπαιδευτικό υλικό έγινε με βάση τις ανάγκες και τα δεδομένα της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στη διασπορά και συγκεκριμένα με γνώμονα την τριπλή στοχοθεσία της οργάνωσης του συστήματος ηλεκτρονικής μάθησης:</p> <ul style="list-style-type: none"> (1) Συμπληρωματική χρήση κατά τη συμβατική δια ζώσης διδασκαλία-μάθηση σε οργανωμένες μορφές ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης (2) Χρήση από δάσκαλο για σύγχρονη και ασύγχρονη τηλεκπαίδευση μαθητών σε απομακρυσμένες περιοχές (3) Χρήση από μαθητές σε κοινότητες μάθησης <p>Οι διδακτικές ανάγκες αυτών των μαθητών, λόγω της κατά κανόνα χαμηλής έως μηδαμινής ελληνομάθειάς τους – κυρίως στις περιπτώσεις (2) και (3) παραπέμπουν στην αναγκαιότητα χρήσης υλικού που να καλύπτει τα επίπεδα A1 έως και B1 του Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς (ΚΕΠΑ, Common European Framework) του Συμβουλίου της Ευρώπης για την εκμάθηση ξένων γλωσσών. Επιπλέον, θεωρήθηκε σκόπιμο να προσφερθεί η δυνατότητα σε όσους αποκτήσουν στην πορεία το απαιτούμενο γλωσσικό υπόβαθρο, να αξιοποιήσουν υλικό που να αντιστοιχεί και στο επίπεδο B2 του ΚΕΠΑ.</p>
------------------------------------	---

Με βάση τα παραπάνω κριτήρια, επιλέγηκαν τα ακόλουθα πακέτα υλικού από το ήδη παραχθέν υλικό στο πλαίσιο του «Παιδεία Ομογενών»:

❖ Για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση:

- Η σειρά **Μαργαρίτα** (τεύχη 1-6, από το υλικό για τη διδασκαλία της Ελληνικής ως Ξένης Γλώσσας)

❖ Για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση:

- Το βιβλίο **Μαθαίνω να γράφω και να διαβάζω** (για εφήβους με μηδενική γνώση της Ελληνικής, από το υλικό της Ελληνικής ως Ξένης Γλώσσας)
- Η σειρά **Ελληνικά με την παρέα μου** (τεύχη 1-2) (για εφήβους με στοιχειώδεις γνώσεις της Ελληνικής που διδάσκονται την Ελληνική ως Δεύτερη γλώσσα σε ταχύρρυθμα τμήματα)
- Η σειρά **Βήματα Μπροστά** (τεύχη 1-2) (για εφήβους με αρκετά ικανοποιητική γνώση της Ελληνικής, που φοιτούν σε τμήματα διδασκαλίας της Ελληνικής ως Δεύτερης γλώσσας)

Η αντιστοίχιση των υλικών ανά επίπεδο ελληνομάθειας έχει ως εξής:

Επίπεδο ΚΕΠΑ	Σειρά	Τεύχος
A1	Μαργαρίτα	1, 2
	Μαθαίνω να διαβάζω και να γράφω	
A2	Μαργαρίτα	3,4
	Ελληνικά με την παρέα μου	1
B1	Μαργαρίτα	5, 6
	Ελληνικά με την παρέα μου	2
B2	Ελληνικά με την παρέα μου	2
	Βήματα Μπροστά	1, 2

Στο πλαίσιο της γλωσσικής εκπαίδευσης των ομάδων-στόχου κρίθηκε αναγκαία και η χρήση διδακτικού υλικού για τη διδασκαλία **Στοιχείων Ιστορίας και Πολιτισμού**. Έτσι επιλέγηκαν τα ακόλουθα υλικά από το ήδη παραχθέν έντυπο υλικό του προγράμματος «Παιδεία Ομογενών»:

❖ Από τη σειρά **«Εμείς και οι Άλλοι»** επελέγησαν:

- **Στη Μυθοχώρα με τα φτερά του Πήγασου** (για μαθητές ηλικίας Γ'-Ε' τάξης δημοτικού) και
- **Ιστοριοδρομίες** (τεύχος 1 & 2, για μαθητές των τελευταίων τάξεων του δημοτικού και των τάξεων του Γυμνασίου).

Το εκπαιδευτικό υλικό για τη διδασκαλία της γλώσσας:

- θα καταταμηθεί με βάση κριτήρια οργάνωσης όπως διδακτικό φαινόμενο, επίπεδο δυσκολίας, διδακτικοί στόχοι, θεματική ενότητα, κ.α.
- θα τροποποιηθεί με βάση τις προδιαγραφές της εξ αποστάσεως μάθησης
- θα εμπλουτιστεί με νέα στοιχεία (κείμενα, δραστηριότητες, τρόπους παρουσίασης της πληροφορίας, βλ. πολυτροπικά κείμενα), με οπτικοποιημένο και ηχογραφημένο υλικό σε επίπεδο ασκήσεων, κειμένων, καθοδηγητικών νύξεων και οδηγιών κ.λπ. και από κοινωνικές και διαδικαστικές διευκολύνσεις («σκαλωσιά», «scaffolding»)
- θα συνοδεύεται από εκπαιδευτικά σενάρια και σχέδια μάθησης, από οδηγίες για τους εκπαιδευτικούς για τη χρήση του και για το σχεδιασμό και τη δημιουργία νέων περιβαλλόντων μάθησης (Web.2), και από οδηγό διαφοροποιημένης διδασκαλίας.

Για τη διδασκαλία Στοιχείων Ιστορίας και Πολιτισμού, η επεξεργασία και ο εμπλουτισμός του υλικού θα δώσει τις εξής δυνατότητες:

- να καταταμηθεί το υλικό σε διδακτικές ενότητες, για να μπορεί να επαναχρησιμοποιηθεί οποιαδήποτε στιγμή και από οπουδήποτε
- να αξιοποιηθεί το Διαδίκτυο και οι πηγές του (έγκριτες ιστοσελίδες δημόσιων και άλλων οργανισμών), καθώς και το διαθέσιμο εποπτικό υλικό (φωτογραφίες, χάρτες, πίνακες, περιοδικά, εφημερίδες, ποικίλα έγγραφα, προφορικές μαρτυρίες, βίντεο, τεκμήρια ζωής, κλπ.), στο πλαίσιο μιας “διαθεματικής προσέγγισης” της ιστορίας
- να χρησιμοποιηθούν ‘υπερκείμενα’ με οπτικό και ηχητικό περιεχόμενο
- να γίνει δυναμική αξιοποίηση των ιστορικών και πολιτιστικών τεκμηρίων, καθώς θα είναι συνδεδεμένα με το επεξεργασμένο κείμενο
- να γίνει αξιοποίηση «παράλληλων κειμένων», στα οποία θα προτρέπεται ο μαθητής να ανατρέχει, προκειμένου να απαντήσει σε αντίστοιχες δραστηριότητες, και κειμένων αναφοράς για περισσότερη μελέτη ενός ζητήματος
- να γίνει χρήση ψηφιοποιημένων αλλά και ψηφιακών συλλογών ιστορικο-πολιτισμικού περιεχομένου και ηλεκτρονικών βιβλιοθηκών
- να συμπεριληφθούν στην αντίστοιχη πλατφόρμα σπάνιες και ευαίσθητες ιστορικές πηγές, που διαφορετικά δεν θα ήταν ούτε κατά διάνοια προσβάσιμες σε μαθητές και μαθήτριες (κάποιες από αυτές ήδη εμφανίζονται στο παραχθέν έντυπο και ψηφιοποιημένο υλικό)

- να υπάρξει ποικιλία μέσων μετάδοσης της ιστορικής πληροφορίας, αξιοποίηση βάσεων δεδομένων και αναπαράσταση ιστορικών συμβάντων
- να υπάρξει δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης του ιστορικο-πολιτισμικού υλικού, γεγονός που επιβάλλει τη δημιουργία χώρων «φύλαξης»/ «αποθήκευσης» των περιεχομένων του για πιο εύκολη πρόσβαση
- να δημιουργηθεί ηλεκτρονικό αρχείο, όπου θα συμπεριλαμβάνονται πολλές και διαφορετικές πηγές μέσω
- να αναπτυχθούν «εννοιολογικοί χάρτες» για την κατανόηση δύσκολων και σύνθετων ιστορικών εννοιών κλπ.

Απολογισμός υποδράσης

Στο πλαίσιο υλοποίησης της υποδράσης A3, αναπροσαρμόστηκε το ήδη υπάρχον εκπαιδευτικό υλικό, έτσι ώστε να μπορεί να αξιοποιηθεί τόσο στη συμβατική δια ζώσης εκπαίδευση, όσο και στην τηλεεκπαίδευση και ηλεκτρονική μάθηση. Αξιοποιήθηκαν κατά κύριο λόγο, με προσθήκες και τροποποιήσεις, το έντυπο υλικό των σειρών «Μαργαρίτα», «Ελληνικά με την παρέα μου», «Βήματα Μπροστά», Περιπέτειες στη Μυθοχώρα» και «Ιστοριοδρομίες», με την καθοδήγηση της Ομάδας Παιδαγωγικού σχεδιασμού, προκειμένου να προκύψει υλικό κατάλληλο για την ηλεκτρονική διδασκαλία και μάθηση. Συγκεκριμένα, δημιουργήθηκαν συνολικά 50 ενότητες για τα διάφορα επίπεδα γλωσσομάθειας, όπως παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

ΕΠΙΠΕΔΟ	ΕΝΟΤΗΤΕΣ
A1	9
A1 (β' διαδρομή) (για εφήβους αρχάριους)	10
A2	9
B1	
B2	12
Μυθολογία	5
Ιστορία	5

Η σχέση μεταξύ εκπαιδευτικού υλικού που αναπτύχθηκε και του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης, στο πλαίσιο του οποίου θα αξιοποιηθεί το εκπαιδευτικό αυτό υλικό παρουσιάζεται στη συνέχεια:

Ενδεικτική αντιστοίχιση Εκπαιδευτικού Υλικού με τις Διαδρομές και τα Επίπεδα του Π. Η. Μ			
Επίπεδα ΚΕΠΑ και Π.Η.Μ.	Διαδρομές Γλωσσικού Περιεχομένου		Ιστορικοπολιτισμικά Στοιχεία
	A' Διαδρομή	B' Διαδρομή	
	Για μαθητές ηλικίας 6 ετών και άνω	Για (ψευδο)αρχάριους ηλικίας 12 ετών και άνω	Για μαθητές ηλικίας 9 ετών και άνω
A1	Μαργαρίτα, τεύχη 1 & 2 και 3 και τα αντίστοιχα CD Roms		Μυθοχώρα και το αντίστοιχο CD Rom
A2	Μαργαρίτα, τεύχη 3, 4 και 5 και τα αντίστοιχα CD Roms	Ελληνικά με την παρέα μου 1	
B1	Μαργαρίτα, τεύχη 5, 6 και 7 και τα αντίστοιχα CD Roms	Ελληνικά με την παρέα μου 2	Ιστοριοδρομίες I Ιστοριοδρομίες II και το αντίστοιχο CD Rom
B2	Βήματα Μπροστά, τεύχη 1 & 2		

Δείκτες Εκρών Υποδράσης & βαθμός επίτευξης της στοχοθέτησης: ΑΞΟΝΑΣ Α - Υποδράση Α3: Ανάπτυξη Υλικού για εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή στόχου <i>Βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 1675/04.02.2011 απόφαση ένταξης</i>	Τιμή στόχου <i>Βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 18623/26.09.2014 απόφασης 3ης τροποποίησης</i>	Τιμή υλοποίησης <i>Βάσει απολογισμού</i>	Βαθμός επίτευξης <i>(τιμή υλοποίηση/ τιμή στόχου)</i>
Εκπαιδευτικό υλικό για εξ αποστάσεως εκπαίδευση	πακέτα	6	7	7	100%

– **Εκπαιδευτικό υλικό για εξ αποστάσεως εκπαίδευση**

Ο βαθμός επίτευξης του δείκτη έως 31.12.2014, σε σχέση με την τιμή στόχου από το εν ισχύ ΤΔ, ανέρχεται στο 100,0%. Η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ είχε προσδιοριστεί στην ανάπτυξη 7 πακέτων εκπαιδευτικού υλικού και η τιμή υλοποίησης του δείκτη ως τις 31.12.2014 ήταν 7, σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία.

Γενικά συμπεράσματα επί των εκροών της Υποδράσης

Βάσει των απολογιστικών στοιχείων υλοποίησης της υποδράσης, παρατηρούνται τα ακόλουθα:

- ☞ *Συνολικά οι εκροές της συγκεκριμένης υποδράσης κάλυψαν τις αρχικές τιμές στόχου. Ωστόσο το υλικό αυτό δεν έχει αξιοποιηθεί από τον πληθυσμό – στόχο (μαθητές της ομογένειας και εκπαιδευτικούς), δεδομένου ότι το Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης βρίσκονταν μέχρι και τις 31.12.2014 σε πιλοτικό ακόμη στάδιο.*

4.1.2.2.4 ΑΞΟΝΑΣ Α - Υποέργα 15 & 18: Αποστολή Εκπαιδευτικού Υλικού στο Εξωτερικό –

Περιγραφή υποέργων:	<p>Τα υποέργα 15 «Ταχυδρομικά-Μεταφορές» και 18 «Αποστολές εκπαιδευτικού υλικού» που υλοποιούνται στο πλαίσιο της Πράξης, συνδέονται άμεσα με τον Άξονα Α' και με τις υποδράσεις του Α1, Α2 και Α3, γι' αυτό και παρουσιάζονται ξεχωριστά σε αυτή την ενότητα. Τα προαναφερόμενα υποέργα αφορούν, σε δαπάνες για την αποστολή του παραγόμενου από την Πράξη έντυπου εκπαιδευτικού υλικού και λογισμικών σε φορείς, οργανισμούς και εκπαιδευτικές μονάδες της διασποράς. Το Υποέργο 15, κάλυπτε χρονικά την περίοδο από την έναρξη υλοποίησης της Πράξης έως και τις 30/9/2014, ενώ το Υποέργο 18 καλύπτει χρονικά όλες τις μεταφορές/αποστολές υλικού, που προβλέπονται να γίνουν στο πλαίσιο της Πράξης την περίοδο από 1/10/2014 έως 31/12/2014, δηλαδή μετά από τη λήξη του υποέργου 15.</p>
Απολογισμός Υποέργων	
<p>Σύμφωνα με τον φορέα υλοποίησης της Πράξης, το υλικό που αποστέλλεται σε σχολεία του εξωτερικού προορίζεται για δοκιμαστική εφαρμογή και δεν έχει σκοπό να καλύψει όλες τις ανάγκες της εκάστοτε περιοχής στην οποία αποστέλλεται. Οι αποστολές πραγματοποιούνται σε συνεννόηση και σε συνεργασία με τα γραφεία εκπαίδευσης και τους διορισμένους από το Υπουργείο Παιδείας Συντονιστές Εκπαίδευσης, καθώς και με συγκεκριμένες σχολικές μονάδες με τις οποίες το πρόγραμμα είχε στενή συνεργασία σε πολλά επίπεδα (επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, τηλεδιασκέψεις, δίκτυα επικοινωνίας, πολλαπλασιαστές, φιλοξενία μαθητών, ομάδες εργασίας κλπ.).</p>	
<p>Ο αριθμός των βιβλίων που αποστέλλονταν κάθε φορά σε μια χώρα/περιοχή ήταν και είναι συνάρτηση των εξής παραγόντων:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Εκτίμηση του συντονιστή εκπαίδευσης για τα αριθμητικά δεδομένα των σχολικών μονάδων στις περιοχές ευθύνης του και πρόταση του για τις ανάγκες όπως έχουν διαμορφωθεί τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο. ✓ Επίπεδο εκπαιδευτικού υλικού 	

- ✓ Κατηγορία εκπαιδευτικού υλικού (δηλαδή αν πρόκειται για βιβλίο γλώσσας ή για βιβλίο διδασκαλίας στοιχείων ιστορίας και πολιτισμού, για μελέτη, λεξικό, λογισμικό κλπ.).
- ✓ Χρονικό διάστημα αποστολής του υλικού, ανάλογα αν είναι αρχή ή τέλος της σχολικής χρονιάς σε κάθε ημισφαίριο.
- ✓ Δυνατότητες επικοινωνίας και συνεργασίας με τους αποδέκτες του υλικού (εκπαιδευτικοί, σχολεία) για την απαραίτητη ανατροφοδότηση.
- ✓ Αντιπροσωπευτική αποστολή στο μέτρο του δυνατού σε όλη τη διασπορά/τύπους και μορφές ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης.

Σε πολλές περιπτώσεις (πχ. ΗΠΑ, Καναδά) και με δεδομένη τη συρρίκνωση των γραφείων εκπαίδευσης και τις δυσκολίες επικοινωνίας με όλα τα σχολεία ανά περιοχή ευθύνης των Συντονιστών, στις τελευταίες αποστολές φρόντιζαν οι συντονιστές εκπαίδευσης για την επιμέρους κατανομή των βιβλίων που απέστειλε ο φορέας συγκεντρωτικά στα Γραφεία τους. Σε άλλες περιπτώσεις όπως για παράδειγμα στη Μ. Βρετανία, σε συνεννόηση με το γραφείο εκπαίδευσης η αποστολή έγινε απευθείας στα επιμέρους σχολεία και εκπαιδευτικούς καθ' υπόδειξη της Συντονίστριας και σε διαρκή συνεννόηση μαζί της αλλά και με τους εκπαιδευτικούς που τα παρέλαβαν.

Συνολικά, σύμφωνα με στοιχεία του Δικαιούχου της Πράξης, αποστάλθηκαν 11.500 **τεμάχια εκπαιδευτικού υλικού**. Στο πλαίσιο υλοποίησης του Υποέργου 15, δηλαδή έως τις 30/9/2014, έχει γίνει αποστολή 9.000 τεμαχίων, ενώ στο πλαίσιο του Υποέργου 18, δηλαδή από 1/10/2014 έως 31/12/2014, η αποστολή 2.500 τεμαχίων. Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να σημειωθεί ότι, ο Δικαιούχος της Πράξης, παρά τις επανελεμμένες οχλήσεις τους Συμβούλου Αξιολόγησης, δεν έχει αποστείλει περαιτέρω στοιχεία για τις ανά χώρα αποστολές του υλικού αυτού.

Δείκτες Εκρών Υποέργων & βαθμός επίτευξης της στοχοθέτησης: ΑΞΟΝΑΣ Α -Υποέργα 15 & 18: Αποστολή Εκπαιδευτικού Υλικού στο Εξωτερικό

Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή στόχου <i>Βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 1675/04.02.2011 απόφαση ένταξης</i>	Τιμή στόχου <i>Βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 18623/26.09.2014 απόφασης 3ης τροποποίησης</i>	Τιμή υλοποίησης <i>Βάσει απολογισμού</i>	Βαθμός επίτευξης <i>(τιμή υλοποίηση/ τιμή στόχου)</i>
Αποστολή εκπαιδευτικού υλικού στο πλαίσιο του Υποέργου 15	τεμάχια	δεν έχει προσδιοριστεί τιμή στόχος	δεν έχει προσδιοριστεί τιμή στόχος	9.000	-
Αποστολή εκπαιδευτικού υλικού στο πλαίσιο του Υποέργου 18	τεμάχια	δεν έχει προσδιοριστεί τιμή στόχος	δεν έχει προσδιοριστεί τιμή στόχος	2.500	-

– **Αποστολή εκπαιδευτικού υλικού στο πλαίσιο του Υποέργου 15**

Η τιμή στόχος στο ΤΔΕΠ, καθώς και η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ δεν είχε προσδιοριστεί. Η τιμή υλοποίησης του δείκτη έως τις 31.12.2014 είναι 9.000, βάσει των απολογιστικών στοιχείων και αφορά σε τεμάχια έντυπου εκπαιδευτικού υλικού και λογισμικών που παρήχθη στο πλαίσιο υλοποίησης της Πράξης, που απεστάλησαν στο πλαίσιο του Υποέργου 15 από την έναρξη υλοποίησης της Πράξης έως και τις 30/9/2014 σε συντονιστές εκπαίδευσης, σε Γραφεία εκπαίδευσης, σε σχολεία και εκπαιδευτικούς του εξωτερικού.

– **Αποστολή εκπαιδευτικού υλικού στο πλαίσιο του Υποέργου 18**

Η τιμή στόχος στο ΤΔΕΠ, καθώς και η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ δεν είχε προσδιοριστεί. Η τιμή υλοποίησης του δείκτη έως τις 31.12.2014 είναι 2.500, βάσει των απολογιστικών στοιχείων και αφορά σε τεμάχια έντυπου εκπαιδευτικού υλικού και λογισμικών που παρήχθη στο πλαίσιο υλοποίησης της Πράξης, που απεστάλησαν στο πλαίσιο του Υποέργου 18 από 1/10/2014 έως 31/12/2014 σε συντονιστές εκπαίδευσης, σε Γραφεία εκπαίδευσης, σε σχολεία και εκπαιδευτικούς του εξωτερικού.

Γενικά συμπεράσματα επί των εκροών των Υποέργων 15 & 18

Βάσει των απολογιστικών στοιχείων υλοποίησης των υποέργων, παρατηρούνται τα ακόλουθα:

- ☞ Για την αποστολή εκπαιδευτικού υλικού δεν έχουν ορισθεί τιμές στόχου συνεπώς **δεν μπορεί να υπολογιστεί βαθμός επίτευξης επί των εκροών των συγκεκριμένων Υποέργων (15 και 18) της Πράξης**
- ☞ **Σε κανένα από τα έγγραφα της Πράξης, (ΤΔΕΠ, τροποποιήσεις, παραρτήματα Πράξης, σχέδια αυτεπιστασίας, Εξαμηνιαίες και ετήσιες εκθέσεις πεπραγμένων, Δελτία Παρακολούθησης Πράξης, κλπ.), δεν υπήρχε αναφορά και προσδιορισμός, σχετικά με τον αριθμό των τεμαχίων, ανά τίτλο εκπαιδευτικού υλικού και ανά χώρα του εξωτερικού στις οποίες θα αποστέλλονταν στο πλαίσιο των δύο υποέργων, το εκπαιδευτικό υλικό που παράχθηκε από τις υποδράσεις Α1, Α2 και Α3 της Πράξης. Το γεγονός αυτό, καθιστά αδύνατη την παρακολούθηση και συνεπώς την αξιολόγηση της ορθής υλοποίησης των δύο υποέργων.**
- ☞ Από το Δικαιούχο της Πράξης, δεν υπήρχε σαφής εικόνα σχετικά με τους τίτλους που έχουν σταλεί ανά χώρα, τον αριθμό αντιτύπων, καθώς και το χρόνο αποστολής του υλικού αυτού. Συνεπώς **δεν μπορεί να εκτιμηθεί η ορθότητα του χρονοπρογραμματισμού των αποστολών αυτών, σε σχέση με το χρόνο παραγωγής του κάθε τίτλου, αλλά ούτε και η ορθότητα της συσχέτισης των αναγκών της κάθε χώρας με τις τελικές παραλαβές εκπαιδευτικού υλικού.**
- ☞ **Το 22% του παραγόμενου από την Πράξη εκπαιδευτικού υλικού και λογισμικού προγραμματίστηκε να αποσταλεί σε φορείς, οργανισμούς και εκπαιδευτικές μονάδες της διασποράς μετά την 1/10/2014, στο πλαίσιο του Υποέργου 18, ενώ δεν υπάρχει σαφής εικόνα για το χρόνο ή τους χρόνους που αποστάλθηκε το υλικό στο πλαίσιο του Υποέργου 15. Το γεγονός αυτό, καθιστά αδύνατη την αξιολόγηση του βαθμού ικανοποίησης των εκπαιδευτικών της διασποράς τόσο για τις αναβαθμίσεις που έγιναν στο υφιστάμενο εκπαιδευτικό υλικό, όσο και για το νέο εκπαιδευτικό υλικό που παράχθηκε στο πλαίσιο υλοποίησης της παρούσας Πράξης.**

4.1.2.2.5 ΑΞΟΝΑΣ Β - Υποδράση Β1: Επιμόρφωση αποσπώμενων εκπαιδευτικών

Περιγραφή υποδράσης:	Η Υποδράση Β1, αφορά στην υλοποίηση ενός (1) σεμιναρίου, για αποσπώμενους εκπαιδευτικούς στα Γραφεία Εκπαίδευσης εξωτερικού. Το σεμινάριο θα είναι διάρκειας πέντε ημερών, και προγραμματίζεται να γίνει στην Αθήνα τον Ιούλιο του 2013. Στο σεμινάριο θα παρουσιαστούν θέματα σχετικά με τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας, θα παρουσιαστεί το εκπαιδευτικό υλικό και θα συζητηθούν διάφορα οργανωτικά/διοικητικά θέματα.
Απολογισμός Υποδράσης	
Η υποδράση Β1, δεν υλοποιήθηκε, γιατί σύμφωνα με το Δικαιούχο της Πράξης η Ειδική Γραμματέας Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης ακύρωσε τα αντίστοιχα υποέργα και κατ' επέκταση και τις δραστηριότητες που περιλαμβάνονταν σε αυτά.	

4.1.2.2.6 ΑΞΟΝΑΣ Β -Υποδράση Β2: Επιμόρφωση ομογενών εκπαιδευτικών

<p>Περιγραφή</p> <p>Υποδράσης:</p>	<p>Η Υποδράση Β2, αφορά στη δια ζώσης επιμόρφωση ομογενών εκπαιδευτικών, οι οποίες θα πραγματοποιηθούν στην Ελλάδα. Οι επιμορφώσεις αυτές θα οργανωθούν και υλοποιηθούν από το Πανεπιστήμιο Κρήτης στο Ρέθυμνο, καθώς και από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης στη Θεσσαλονίκη.</p> <p>Συνολικά προβλέπεται να υλοποιηθούν 11 επιμορφώσεις, εκ των οποίων οι 8 από το Πανεπιστήμιο Κρήτης και 3 από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.</p>
<p>Απολογισμός Υποδράσης</p>	
<p>Σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία του Πανεπιστημίου Κρήτης, την περίοδο 2011 -2013 πραγματοποιήθηκαν μια σειρά από εικοσαήμερα σεμινάρια στο Ρέθυμνο που λάμβαναν χώρα δύο φορές το χρόνο. Τον Ιανουάριο κάθε έτους τα σεμινάρια απευθύνονταν σε ομογενείς εκπαιδευτικούς από χώρες του Νοτίου Ημισφαιρίου και τον Ιούλιο σε εκπαιδευτικούς από χώρες του Βορείου ημισφαιρίου. Οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί επιλέγονταν από τους Συντονιστές των γραφείων εκπαίδευσης με βάση μια σειρά από κριτήρια και κυρίως τη δυνατότητά τους να μείνουν στη χώρα διαμονής για τα επόμενα χρόνια –άρα και να αξιοποιήσουν τις γνώσεις που θα λάβουν κατά την επιμόρφωση. Επίσης, τον Ιούλιο 2012 πραγματοποιήθηκε και ένα δια ζώσης σεμινάριο για εκπαιδευτικούς που θα έπαιζαν το ρόλο του “συνδέσμου”. Στα σεμινάρια αυτά γίνονταν καθημερινά εκτός Σαββατοκύριακου διαλέξεις και εργαστήρια από συνεργάτες του Έργου (συνήθως συγγραφείς των εγχειριδίων ή ειδικούς σε θέματα σχεδιασμού λογισμικών και εξ αποστάσεως μάθησης) σχετικά με:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>θέματα διδακτικής της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας και στοιχείων ιστορίας και πολιτισμού στη διασπορά με έντυπο και ψηφιακό υλικό</i> - <i>το διαδικτυακό μαθησιακό περιβάλλον του ΕΔΙΑΜΜΕ και την παιδαγωγική αξιοποίηση του.</i> 	

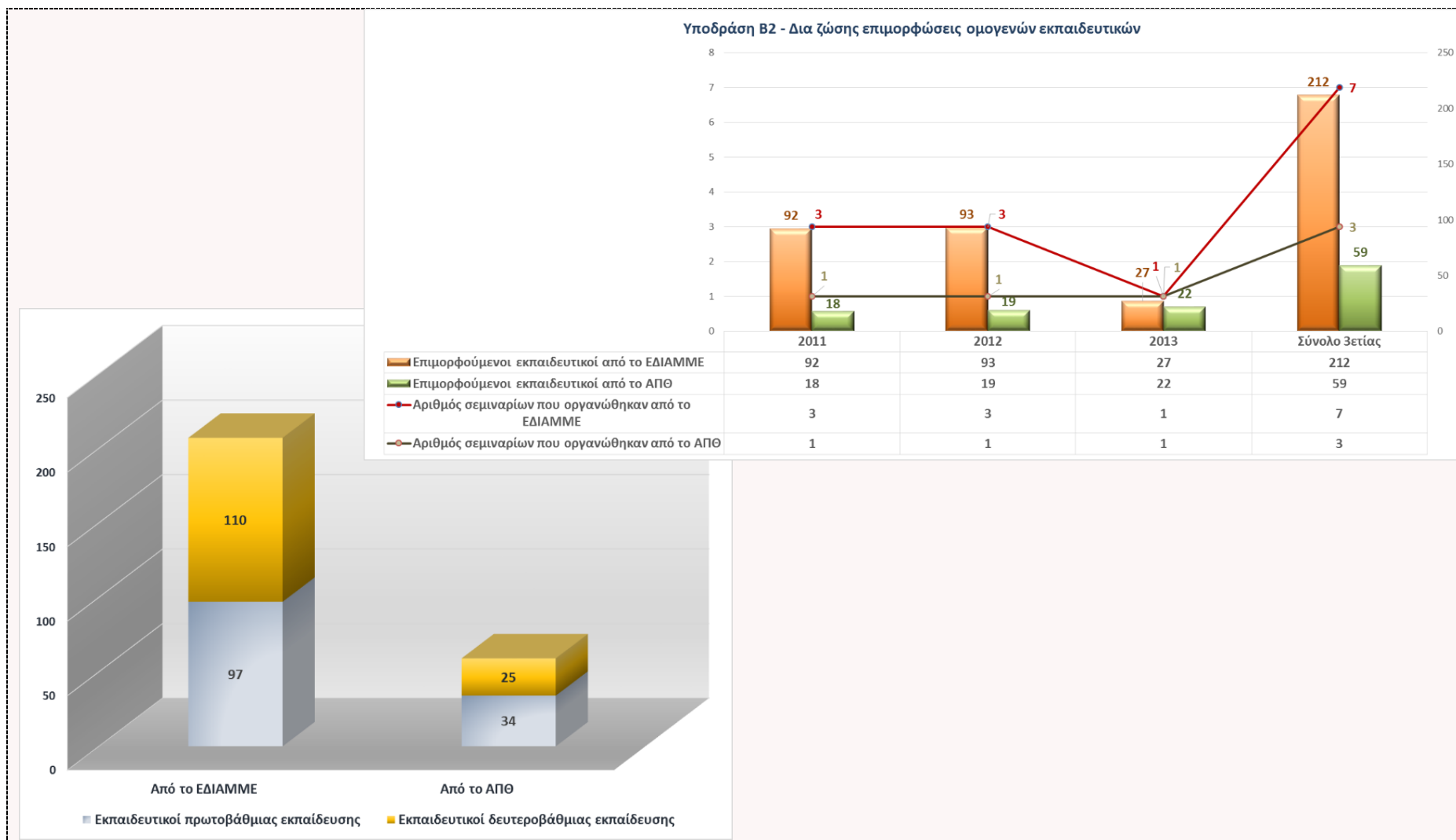

Επιπλέον, οι συμμετέχοντες έπαιρναν μέρος σε ξεναγήσεις και εκδρομές σε ιστορικούς και αρχαιολογικούς χώρους της Κρήτης με στόχο την βιωματική επαφή με την ιστορία και τον πολιτισμό της Ελλάδας. Συνολικά, στα σεμινάρια αυτά, τα οποία διοργανώθηκαν στην πόλη του Ρεθύμνου συμμετείχαν **212 άτομα**.

Σε ότι αφορά τις δια ζώσης επιμορφώσεις που υλοποιήθηκαν από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, στο πλαίσιο του Υποέργου 2 της Πράξης, αυτές απευθύνονταν σε ομογενείς και αλλογενείς εκπαιδευτικούς από τις Παρευξείνιες χώρες. Συνολικά, Τα διοργανώθηκαν τρία (3) σεμινάρια στη Θεσσαλονίκη τα έτη 2011, 2012 και 2013, στα οποία συμμετείχαν **59 εκπαιδευτικοί**. Σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία του φορέα υλοποίησης:

- Το **2011**, στο σεμινάριο συμμετείχαν **18 ομογενείς εκπαιδευτικοί** από τις Παρευξείνιες Δημοκρατίες (**7 από Ρωσία, 2 από Γεωργία, 7 από Ουκρανία, 2 από Αρμενία**).
- Το **2012**, στο σεμινάριο συμμετείχαν **19 ομογενείς και αλλογενείς εκπαιδευτικοί**. Διδάσκουν την ελληνική γλώσσα στις Παρευξείνιες Δημοκρατίες και προέρχονται από τη **Ρωσία (8), τη Γεωργία (4), την Ουκρανία (5), την Αρμενία (1) και το Καζακστάν (1)**.
- Το **2013**, στο σεμινάριο συμμετείχαν **22 ομογενείς και αλλογενείς εκπαιδευτικοί**. Προέρχονται από τη **Ρωσία (2), τη Γεωργία (5), την Ουκρανία (6), την Αρμενία (1), το Καζακστάν (2), Ουζμπεκιστάν (2), Αζερμπαϊτζάν (1), Ρουμανία (2) και Ουγγαρία (1)** όπου διδάσκουν την ελληνική γλώσσα σε διάφορες βαθμίδες της εκπαίδευσης.

Στα γραφήματα που ακολουθούν, παρουσιάζονται τα απολογιστικά στοιχεία της υποδράσης Β2.

Δείκτες Εκροών Υποδράσης & βαθμός επίτευξης της στοχοθέτησης: ΑΞΟΝΑΣ Β - Υποδράση Β2: Επιμόρφωση ομογενών εκπαιδευτικών

Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή στόχου <i>Βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 1675/04.02.2011 απόφαση ένταξης</i>	Τιμή στόχου <i>Βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 18623/26.09.2014 απόφασης 3ης τροποποίησης</i>	Τιμή υλοποίησης <i>Βάσει απολογισμού</i>	Βαθμός επίτευξης <i>(τιμή στόχου/ τιμή υλοποίησης)</i>
Σεμινάρια ομογενών εκπαιδευτικών από το ΕΔΙΑΜΜΕ	αριθμός	10	8	7	87,5%
Σεμινάρια ομογενών εκπαιδευτικών από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	αριθμός	3	3	3	100,0%
Επιμορφούμενοι ομογενείς εκπαιδευτικοί από το ΕΔΙΑΜΜΕ (Α)	αριθμός	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	212	-
Επιμορφούμενοι ομογενείς εκπαιδευτικοί από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (Β)	αριθμός	60	62	59	95,2%
Σύνολο επιμορφωμένων ομογενών εκπαιδευτικών στην Ελλάδα (Γ)=(Α)+(Β)	αριθμός	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	271	-
Σύνολο επιμορφωμένων ομογενών εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΕΔΙΑΜΜΕ και ΑΠΘ)	αριθμός	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	131	-
Σύνολο επιμορφωμένων ομογενών εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΕΔΙΑΜΜΕ και ΑΠΘ)	αριθμός	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	140	-

– **Σεμινάρια ομογενών εκπαιδευτικών από το ΕΔΙΑΜΜΕ**

Ο βαθμός επίτευξης του δείκτη έως 31.12.2014, σε σχέση με την τιμή στόχου από το εν ισχύ ΤΔ, ανέρχεται στο 87,5%. Η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ είχε προσδιοριστεί σε 8 σεμινάρια, ενώ σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία η τιμή υλοποίησης του δείκτη ως τις 31.12.2014 είναι 7.

– **Σεμινάρια ομογενών εκπαιδευτικών από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης**

Ο βαθμός επίτευξης του δείκτη έως 31.12.2014, σε σχέση με την τιμή στόχου από το εν ισχύ ΤΔ, ανέρχεται στο 100,0%. Η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ είχε προσδιοριστεί σε 3 σεμινάρια, ενώ σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία η τιμή υλοποίησης του δείκτη ως τις 31.12.2014 είναι 3.

– **Επιμορφούμενοι ομογενείς εκπαιδευτικοί από το ΕΔΙΑΜΜΕ(Α)**

Η τιμή στόχος στο ΤΔΕΠ, καθώς και η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ δεν είχε προσδιοριστεί. Η τιμή υλοποίησης του δείκτη έως τις 31.12.2014 είναι 212, βάσει των απολογιστικών στοιχείων και αφορά σε ομογενείς εκπαιδευτικούς οι οποίοι συμμετείχαν στις δια ζώσης εκπαιδεύσεις που διοργανώθηκαν από το Πανεπιστήμιο Κρήτης.

– **Επιμορφούμενοι ομογενείς εκπαιδευτικοί από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (Β)**

Ο βαθμός επίτευξης του δείκτη έως 31.12.2014, σε σχέση με την τιμή στόχου από το εν ισχύ ΤΔ, ανέρχεται στο 95,2%. Η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ είχε προσδιοριστεί σε 62 επιμορφούμενους ομογενείς εκπαιδευτικούς, ενώ σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία η τιμή υλοποίησης του δείκτη ως τις 31.12.2014 είναι 59. Η απόκλιση αυτή, οφείλεται, σύμφωνα με τον φορέα υλοποίησης των επιμορφώσεων αυτών (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης), σε ακυρώσεις συμμετοχής κάποιων εκ των εκπαιδευτικών που είχαν ήδη επιλεγθεί και όχι από έλλειψη δηλώσεων συμμετοχής στο πρόγραμμα επιμορφώσεων του ΑΠΘ.

– **Σύνολο επιμορφωμένων ομογενών εκπαιδευτικών στην Ελλάδα (Γ)=(Α)+(Β)**

Η τιμή στόχος στο ΤΔΕΠ, καθώς και η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ δεν είχε προσδιοριστεί. Η τιμή υλοποίησης του δείκτη έως τις 31.12.2014 είναι 271, βάσει των απολογιστικών στοιχείων και αφορά στο σύνολο των ομογενών εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στις δια ζώσης εκπαιδεύσεις που διοργανώθηκαν στο πλαίσιο υλοποίησης της υποδράσης Β2 της Πράξης.

– **Σύνολο επιμορφωμένων ομογενών εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΕΔΙΑΜΜΕ και ΑΠΘ)**

Η τιμή στόχος στο ΤΔΕΠ, καθώς και η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ δεν είχε προσδιοριστεί. Η τιμή υλοποίησης του δείκτη έως τις 31.12.2014 είναι 131, βάσει των απολογιστικών στοιχείων και αφορά στο σύνολο των ομογενών εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης που συμμετείχαν στις δια ζώσης εκπαιδεύσεις που διοργανώθηκαν στο πλαίσιο υλοποίησης της υποδράσης Β2 της Πράξης.

– **Σύνολο επιμορφωμένων ομογενών εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΕΔΙΑΜΜΕ και ΑΠΘ)**

Η τιμή στόχος στο ΤΔΕΠ, καθώς και η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ δεν είχε προσδιοριστεί. Η τιμή υλοποίησης του δείκτη έως τις 31.12.2014 είναι 140, βάσει των απολογιστικών στοιχείων και αφορά στο σύνολο των ομογενών εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που συμμετείχαν στις δια ζώσης εκπαιδεύσεις που διοργανώθηκαν στο πλαίσιο υλοποίησης της υποδράσης Β2 της Πράξης.

Γενικά συμπεράσματα επί των εκροών της Υποδράσης

Βάσει των απολογιστικών στοιχείων υλοποίησης της υποδράσης, παρατηρούνται τα ακόλουθα:

- ☞ Ο βαθμός επίτευξης των στόχων της υποδράσης είναι ικανοποιητικός, αφού οι επιμέρους δείκτες, για τους οποίους υπήρχε τιμή στόχος, ικανοποιήθηκαν σε ποσοστό άνω του 87%. Ωστόσο, **παρατηρείται ελλιπής προσδιορισμός των τιμών στόχου, όσον αφορά στον αριθμό των επιμορφούμενων ομογενών εκπαιδευτικών που θα λάμβαναν μέρος στις δια ζώσης επιμορφώσεις.**
- ☞ Σε ότι αφορά τις επιμορφώσεις που διοργανώθηκαν από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, θα πρέπει να σημειωθεί ότι, τα στοιχεία των επιμορφούμενων ομογενών εκπαιδευτικών τηρούνται στη Μαριούπολη της Ουκρανίας, και δεν παραδόθηκε αρχείο επιμορφούμενων στον Σύμβουλο Αξιολόγησης, ώστε να αξιολογηθεί η ακρίβεια και ορθότητα των απολογιστικών στοιχείων.

4.1.2.2.7 ΑΞΟΝΑΣ Β: Υποδράση Β3: Μετεκπαίδευση εκπαιδευτικών από Αυστραλία

Περιγραφή Υποδράσης:	Ως προς την υποδράση Β3 (μετεκπαίδευση εκπαιδευτικών από Αυστραλία σε συνεργασία με το Flinders University) υπογραμμίζεται ότι πρόκειται για μια σχεδιασμένη συνεργασία, βάσει της οποίας, με πόρους του Υπουργείου Παιδείας της Νότιας Αυστραλίας θα μετεκπαιδευθούν εκπαιδευτικοί, επιτόπου, για τη διδασκαλία της Ελληνικής και ένα μέρος της μετεκπαίδευσής τους (3 βδομάδες) θα υλοποιείται, με ευθύνη του Πανεπιστημίου Κρήτης και με πόρους της προτεινόμενης πράξης, στην Ελλάδα.
Απολογισμός Υποδράσης	
Η μετεκπαίδευση εκπαιδευτικών από το Flinders University δεν υλοποιήθηκε παρόλο που ήταν σαφώς περιγεγραμμένη υποδράση στο αρχικό ΤΔΕ λόγω πολιτικής απόφασης που ελήφθη από την Ειδική Υπηρεσία Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης.	

4.1.2.2.8 ΑΞΟΝΑΣ Β - Υποδράση Β4: Τηλεπimόρφωση

<p>Περιγραφή Υποδράσης:</p>	<p>Η υποδράση Β4 περιλαμβάνει την οργάνωση εξ αποστάσεως σεμιναρίων, για την κάλυψη των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών της ομογένειας, σε:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) ζητήματα Διδακτικής της Ελληνικής ως Δεύτερης και ως Ξένης γλώσσας αλλά και b) στην αξιοποίηση του έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού που έχει ήδη παραχθεί από το πρόγραμμα ΕΠΕΑΕΚ “Παιδεία Ομογενών” <p>Για την υλοποίηση της υποδράσης Β4 (δράση 5 της προκήρυξης), θα αξιοποιηθεί το σύστημα σύγχρονης (αίθουσα τηλεδιάσκεψης) και ασύγχρονης (πλατφόρμα) τηλεπimόρφωσης για ομογενείς και αποσπασμένους εκπαιδευτικούς, το οποίο αναπτύχθηκε σε προηγούμενη πράξη.</p> <p>Στόχος είναι να προσφερθούν περίπου 15 σεμινάρια στο διάστημα Μάιος 2013 -Μάιος 2014. Τα σεμινάρια θα αποτελούν ένα συνδυασμό ατομικής μελέτης και εργασίας και συμμετοχής σε ένα σύνολο 12 ωρών τηλεδιάσκεψης, και το καθένα θα πραγματοποιείται μέσα σε διάστημα ενός μηνός περίπου. Σε κάθε σεμινάριο το σύνολο των συμμετεχόντων δε θα ξεπερνά τα 20 άτομα. Η επιλογή τους θα γίνεται βάσει αιτήσεων/ δηλώσεων ενδιαφέροντος, αφού ενημερωθούν οι κατά τόπους εκπαιδευτικές αρχές για τα διαθέσιμα σεμινάρια. Σε περίπτωση μεγάλου αριθμού ενδιαφερομένων, θα ισχύσουν κριτήρια σχετικά με την παρακολούθηση άλλων σεμιναρίων επιμόρφωσης, το είδος και τον φορέα απασχόλησης κ.α.</p>
<p>Απολογισμός Υποδράσης</p>	

Το διάστημα 2012-2014 οργανώθηκαν εξ αποστάσεως σεμινάρια για μεμονωμένους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι επιμορφώθηκαν πάνω σε θέματα που άπτονται της **διαπολιτισμικής εκπαίδευσης** και της **διδακτικής μεθοδολογίας για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας και της ιστορίας/του πολιτισμού** στο εξωτερικό.

Η ενημέρωση των εκπαιδευτικών στο εξωτερικό για την προσφορά των επιμορφωτικών σεμιναρίων έγινε με την αποστολή ανοιχτών προσκλήσεων ενδιαφέροντος στα κατά τόπους Γραφεία Εκπαίδευσης των Ελληνικών προξενικών αρχών, με κοινοποίηση στους Επιστημονικούς συνεργάτες του Έργου σε διάφορες χώρες, οι οποίοι συχνά έχουν πρόσβαση σε μη αναγνωρισμένες σχολικές μονάδες. Η αποστολή προσκλήσεων ενδιαφέροντος για τη συμμετοχή σε σεμινάρια της υποδράσης Β4 ξεκίνησε τον Απρίλιο 2012 και αφορούσε συγκεκριμένες ηπείρους/χώρες, ανάλογα με το χρονικό διάστημα, ενώ έδινε αναλυτικές πληροφορίες τόσο για το περιεχόμενο της επιμόρφωσης όσο και για την διαδικασία συμμετοχής των επιμορφωμένων.

Τα σεμινάρια πραγματοποιούνταν με **3 τετράωρες τηλεδιασκέψεις** που γίνονταν, κατά κανόνα, μέσα σε διάστημα ενός μήνα, και απαιτούσαν, εκτός από τη συμμετοχή στις τηλεδιασκέψεις, και προσωπική μελέτη και εργασία των συμμετεχόντων. Οι συμμετέχοντες παρακολουθούσαν μέσω **τηλεδιάσκεψης και webcast**. Παράλληλα, οι εκπαιδευόμενοι είχαν στην διάθεσή τους συμπληρωματικό υλικό, καθώς οι εισηγητές είτε τους χορηγούσαν ηλεκτρονικά βιβλιογραφία και άλλες πηγές, είτε τους παρέπεμπαν στο περιβάλλον για περαιτέρω εμβάθυνση, μελέτη και εκπόνηση εργασιών.

Στους συμμετέχοντες παρασχέθηκε βεβαίωση επιτυχούς ολοκλήρωσης από το Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. με την προϋπόθεση, εκτός από την συμμετοχή τους στις τηλεδιασκέψεις, να έχουν εκπονήσει επιτυχώς τις εργασίες που τους ανατέθηκαν από τους εισηγητές. **Το σύνολο των εκπαιδευτικών που συμμετείχε επιτυχώς (ολοκλήρωσαν τις υποχρεώσεις τους) ήταν 109, ενώ παρακολούθησαν ελλιπώς περισσότεροι.**

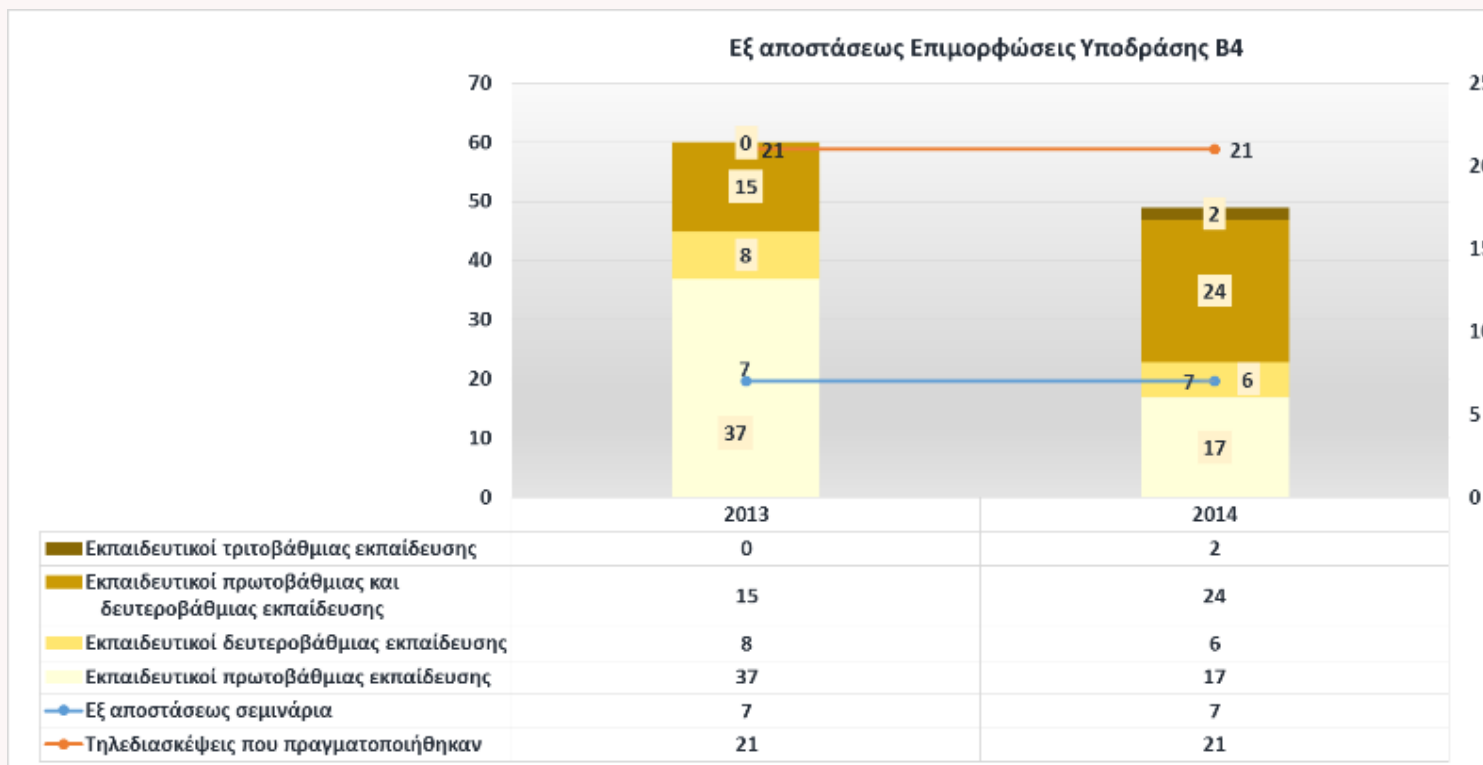

Στο πλαίσιο αυτής της δράσης πραγματοποιήθηκαν δεκατέσσερα (14) σεμινάρια, με τις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

- Διδασκαλία της Ελληνικής ως Γ2: Επεξεργασία κειμένων και τεχνικές ανάπτυξης λεξιλογίου
- Διδασκαλία της Ελληνικής ως Ξένης Γλώσσας: Η σειρά «Μαργαρίτα», επίπεδα γλωσσομάθειας A1-A2-B1 του Κοινού Ευρωπαϊκού Αναφοράς για τις Γλώσσες
- Διδασκαλία της Ελληνικής ως ξένης γλώσσας: η χρήση της γλώσσας και ιδιαίτερα της κοινωνιογλωσσικής δεξιότητας
- Διδασκαλία της Ελληνικής ως ξένης γλώσσας: Ζητήματα γραμματικής, λεξιλογίου και γλωσσικής ποικιλίας
- Παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Ελληνικής ως Ξένης/Δεύτερης γλώσσας
- Διδασκαλία της παραγωγής γραπτού λόγου στην ελληνική ως ξένη και ως δεύτερη με την αξιοποίηση του ΤΠΕ
- Διδασκαλία της παραγωγής γραπτού λόγου στην ελληνική ως ξένη/δεύτερη γλώσσα –στρατηγικές και παιχνίδια ρόλων
- Η διδασκαλία της Μυθολογίας-επίπεδα A2 και B1 του ΚΕΠΑ (έντυπο υλικό και ηλεκτρονικό περιβάλλον)
- Η διδασκαλία της Ιστορίας-επίπεδα B1 και B2 του ΚΕΠΑ (έντυπο υλικό και ηλεκτρονικό περιβάλλον)
- Ταυτότητες και εκπαίδευση στη Νεοελληνική Διασπορά: θεωρητικές προσεγγίσεις και εκπαιδευτική πράξη

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι, κάποιες από τις θεματικές ενότητες προσφέρθηκαν σε περισσότερα από ένα σεμινάρια.

Στο γράφημα που ακολουθεί, παρουσιάζονται τα απολογιστικά στοιχεία της υποδράσης.

Δείκτες Εκροών υποδράσης & βαθμός επίτευξης της στοχοθέτησης: ΑΞΟΝΑΣ Β - Υποδράση Β4: Τηλεπαιδείωση

Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή στόχου <i>Βάσει της υπ' αρ. πρωτ 1675/04.02.2011 απόφαση ένταξης</i>	Τιμή στόχου <i>Βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 18623/26.09.2014 απόφασης 3ης τροποποίησης</i>	Τιμή υλοποίησης <i>Βάσει απολογισμού</i>	Βαθμός επίτευξης <i>(τιμή στόχου/ τιμή υλοποίησης)</i>
Προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης	αριθμός	60	15	14	93,3%
Διάρκεια σεμιναρίων	ώρες	240	180	168	93,3%
Επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί εξ αποστάσεως εκπαίδευσης	αριθμός	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	300	109	36,3%
Εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης	αριθμός	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	54	-
Εκπαιδευτικοί δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	αριθμός	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	14	-
Εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	αριθμός	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	39	-
Εκπαιδευτικοί τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	αριθμός	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	2	-

– **Προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης**

Ο βαθμός επίτευξης του δείκτη έως 31.12.2014, σε σχέση με την τιμή στόχου από το εν ισχύ ΤΔ, ανέρχεται στο 93,3%. Η τιμή στόχου του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ είχε προσδιοριστεί σε 15 προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, ενώ σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία η τιμή υλοποίησης του δείκτη ως τις 31.12.2014 είναι 14.

– **Διάρκεια σεμιναρίων**

Ο βαθμός επίτευξης του δείκτη έως 31.12.2014, σε σχέση με την τιμή στόχου από το εν ισχύ ΤΔ, ανέρχεται στο 93,3%. Η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ είχε προσδιοριστεί σε 180 ώρες και πιο συγκεκριμένα 12 ώρες ανά σεμινάριο, ενώ σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία η τιμή υλοποίησης του δείκτη ως τις 31.12.2014 είναι 168. Η μη επίτευξη της τιμής στόχου, οφείλεται στη μείωση του αριθμού των σεμιναρίων που πραγματοποιήθηκαν και όχι στη μείωση της χρονικής διάρκειας του κάθε σεμιναρίου.

– **Επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί εξ αποστάσεως εκπαίδευσης**

Ο βαθμός επίτευξης του δείκτη έως 31.12.2014, σε σχέση με την τιμή στόχου από το εν ισχύ ΤΔ, ανέρχεται στο 36,3%. Η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ, είχε προσδιοριστεί περιγραφικά «...σε κάθε σεμινάριο το σύνολο των συμμετεχόντων δε θα ξεπερνά τα 20 άτομα» και σε συνδυασμό με τη στοχοθεσία της υποδράσης «Στόχος είναι να προσφερθούν περίπου 15 σεμινάρια στο διάστημα Μάιος 2013 -Μάιος 2014». Από τις δύο αυτές προδιαγραφές στόχων, συνεπάγεται ότι ως τιμή στόχου του αναθεωρημένου ΤΔ ήταν 300 εκπαιδευτικοί. Σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία η τιμή υλοποίησης του δείκτη ως τις 31.12.2014 είναι 109 εκπαιδευτικοί, οι οποίοι παρακολούθησαν με επιτυχία τις εξ αποστάσεως επιμορφώσεις.

– **Εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης**

Η τιμή στόχος στο ΤΔΕΠ, καθώς και η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ δεν είχε προσδιοριστεί. Η τιμή υλοποίησης του δείκτη έως τις 31.12.2014 είναι 54, βάσει των απολογιστικών στοιχείων και αφορά στον αριθμό ομογενών εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης που συμμετείχαν στις εξ αποστάσεως εκπαιδεύσεις που διοργανώθηκαν από το Πανεπιστήμιο Κρήτης. Να σημειωθεί ότι, η τιμή αυτή αποτελεί υποσύνολο της τιμής του δείκτη «Επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί εξ αποστάσεως εκπαίδευσης», που παρουσιάστηκε παραπάνω.

– **Εκπαιδευτικοί δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης**

Η τιμή στόχος στο ΤΔΕΠ, καθώς και η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ δεν είχε προσδιοριστεί. Η τιμή υλοποίησης του δείκτη έως τις 31.12.2014 είναι 14, βάσει των απολογιστικών στοιχείων και αφορά στον αριθμό ομογενών εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που συμμετείχαν στις εξ αποστάσεως εκπαιδεύσεις που διοργανώθηκαν από το Πανεπιστήμιο Κρήτης. Να σημειωθεί ότι, η τιμή αυτή αποτελεί υποσύνολο της τιμής του δείκτη «Επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί εξ αποστάσεως εκπαίδευσης», που παρουσιάστηκε παραπάνω.

– **Εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης**

Η τιμή στόχος στο ΤΔΕΠ, καθώς και η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ δεν είχε προσδιοριστεί. Η τιμή υλοποίησης του δείκτη έως τις 31.12.2014 είναι 39, βάσει των απολογιστικών στοιχείων και αφορά στον αριθμό ομογενών εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που συμμετείχαν στις εξ αποστάσεως εκπαιδεύσεις που διοργανώθηκαν από το Πανεπιστήμιο Κρήτης. Να σημειωθεί ότι, η τιμή αυτή αποτελεί υποσύνολο της τιμής του δείκτη «Επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί εξ αποστάσεως εκπαίδευσης», που παρουσιάστηκε παραπάνω.

– **Εκπαιδευτικοί τριτοβάθμιας εκπαίδευσης**

Η τιμή στόχος στο ΤΔΕΠ, καθώς και η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ δεν είχε προσδιοριστεί. Η τιμή υλοποίησης του δείκτη έως τις 31.12.2014 είναι 2, βάσει των απολογιστικών στοιχείων και αφορά στον αριθμό ομογενών εκπαιδευτικών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που συμμετείχαν στις εξ αποστάσεως εκπαιδεύσεις που διοργανώθηκαν από το Πανεπιστήμιο Κρήτης. Να σημειωθεί ότι, η τιμή αυτή αποτελεί υποσύνολο της τιμής του δείκτη «Επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί εξ αποστάσεως εκπαίδευσης», που παρουσιάστηκε παραπάνω.

Γενικά συμπεράσματα επί των εκροών της Υποδράσης

Βάσει των απολογιστικών στοιχείων υλοποίησης της υποδράσης, παρατηρούνται τα ακόλουθα:

- ☞ **Ο βαθμός επίτευξης των δεικτών «Προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης» και «Διάρκεια σεμιναρίων» κρίνεται ικανοποιητικός, δεδομένου ότι έχει προσεγγίσει το 93,3%.**
- ☞ Από τα απολογιστικά στοιχεία του Δικαιούχου της Πράξης, **δεν μπορεί να εκτιμηθεί εάν ο πληθυσμός των εκπαιδευτικών που παρακολούθησαν τις εξ αποστάσεως επιμορφώσεις είναι μοναδιαίος ή όχι.**
- ☞ **Παρατηρείται μικρός βαθμός συμμετοχής, σε σχέση με την αρχική στοχοθεσία, ομογενών εκπαιδευτικών στις εξ αποστάσεως επιμορφώσεις.** Αυτό οφείλεται αφενός στην ελλιπή ενημέρωση που είχαν οι εκπαιδευτικοί της ομογένειας για τη διοργάνωση αυτών των επιμορφώσεων και αφετέρου στο γεγονός ότι, πολλές από τις θεματικές ενότητες είχαν θεωρητική προσέγγιση, μη καλύπτοντας έτσι τις ανάγκες των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών και οδηγώντας τους στη διαρροή.

4.1.2.2.9 ΑΞΟΝΑΣ Γ -Υποδράση Γ1: Επιχειρησιακός Σχεδιασμός του πλαισίου της ελληνόγλωσσης διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στη διασπορά (πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια)

<p>Περιγραφή Υποδράσης:</p>	<p>Ο Επιχειρησιακός Σχεδιασμός αποτελείται από τρία σκέλη</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ τον οργανωτικό σχεδιασμό ❖ τον παιδαγωγικό και ❖ τον τεχνολογικό <p>Στο πλαίσιο του οργανωτικού σχεδιασμού θα ολοκληρωθεί η χαρτογράφηση των εκπαιδευτικών μονάδων και θα καθοριστούν οι μονάδες που θα εμπλακούν στην <i>πιλοτική εφαρμογή</i> των δράσεων της ηλεκτρονικής μάθησης (<i>δίκτυο σχολείων</i>). Θα συγκροτηθούν τα <i>δίκτυα φορέων και εκπαιδευτικών(δίκτυα πρακτικής)</i>. Επίσης θα διερευνηθούν, στο πλαίσιο εφαρμοσμένων μελετών, οι μαθησιακές ανάγκες των μαθητών και οι συνακόλουθες ομάδες-στόχοι στα σχολεία της πιλοτικής εφαρμογής. Επίσης, θα καταρτιστούν μελέτες για <i>χώρες</i> όπως είναι οι <i>βαλκανικές</i> και εκείνες περί τη <i>Μαύρη Θάλασσα</i> όπου δεν διαθέτουμε επαρκείς μελέτες. Οι νέες μελέτες θα αφορούν τόσο στην εν γένει οργάνωση της εκπαίδευσης, όσο και στη διερεύνηση των μαθησιακών αναγκών των μαθητών. Επίσης, στο πλαίσιο του <i>οργανωτικού σχεδιασμού</i> θα κατηγοριοποιηθούν και θα αντιστοιχηθούν οι μορφές εκπαίδευσης και οι ανάγκες των μαθητών, από τη μια, με τις μορφές αξιοποίησης των ΤΠΕ για ηλεκτρονική μάθηση, από την άλλη και, τέλος, θα καταρτιστεί σχέδιο δράσης ανά χώρα, αλλά και μεταξύ των χωρών (τοπικά και διατοπικά δίκτυα και ηλεκτρονική μάθηση).</p> <p>Ο παιδαγωγικός και ο τεχνολογικός σχεδιασμός θα εστιάσουν στο παιδαγωγικό και τεχνολογικό σκέλος της πλατφόρμας τηλεεκπαίδευσης/τηλεμάθησης και στη σύνδεσή της με την ενιαία Εκπαιδευτική Πύλη Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης του ΥΠΔΒΜΘ.</p>
---	---

Παράλληλα με την κατάρτιση του *Επιχειρησιακού Σχεδιασμού* θα αναβαθμισθούν οι υποδομές (Η/Υ, Server, αίθουσα τηλεκαίτευσης), έτσι ώστε να αξιοποιηθούν για την παραγωγή υλικού, για τηλεδιασκέψεις των συνεργατών του έργου εκτός και εντός Ελλάδας, για την επιμόρφωση των συνεργατών, των φορέων και των εκπαιδευτικών, κατά την πιλοτική φάση του συστήματος ηλεκτρονικής μάθησης των μαθητών και τηλεπαιμόρφωσης των εκπαιδευτικών.

Απολογισμός Υποδράσης

Σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία του Δικαιούχου της Πράξης, στο πλαίσιο υλοποίησης της Υποδράσης Γ1 υλοποιήθηκαν τα ακόλουθα:

Σε ότι αφορά **στον Οργανωτικό Σχεδιασμό**, ολοκληρώθηκε η χαρτογράφηση των εκπαιδευτικών μονάδων, οι μαθησιακές ανάγκες των μαθητών και οι δυνατότητες αξιοποίησης των ΤΠΕ στην εφαρμογή της Ηλεκτρονικής Μάθησης. Κατά το πρώτο έτος υλοποίησης του προγράμματος (2011) καταρτίστηκαν μελέτες για 15 χώρες και πιο συγκεκριμένα για: ΗΠΑ, Καναδάς, Αυστραλία, Αργεντινή, Γερμανία, Μ. Βρετανία, Σουηδία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Ρουμανία, Ρωσία, Ουκρανία, Ν. Αφρική, Τουρκία, Αλβανία. Ο Επιχειρησιακός σχεδιασμός αποτυπώθηκε στην έκδοση ενός τόμου με τίτλο: **«Ελληνόγλωσση Εκπαίδευση και Ηλεκτρονική Μάθηση στη Διασπορά. Αποτελέσματα μιας εμπειρικής έρευνας ως προαπαιτούμενα για την ανάπτυξη ενός περιβάλλοντος ηλεκτρονικής μάθησης».**

Σε ότι αφορά **στον Τεχνολογικό Σχεδιασμό του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης**, θα πρέπει να αναφερθεί ότι δεν υπάρχει συγκεκριμένη μελέτη που να περιλαμβάνει, τις τεχνολογικές προδιαγραφές του ΠΗΜ, ενώ η σχετική έκθεση πεπραγμένων, που αποστάλθηκε στο Σύμβουλο Αξιολόγησης για την χρονική περίοδο από 1/2/2011 έως και 30/09/2014, παραθέτει συνοπτική αναφορά του υλικού που αναρτήθηκε στο ΠΗΜ, βάσει των διαδρομών ανά επίπεδο ελληνομάθειας.

Τέλος, για τον Παιδαγωγικό Σχεδιασμό, έχει εκπονηθεί η σχετική μελέτη.

Δείκτες Εκροών Δράσης & βαθμός επίτευξης της στοχοθέτησης: ΑΞΟΝΑΣ Γ - Υποδράση Γ1: Επιχειρησιακός Σχεδιασμός του πλαισίου της ελληνόγλωσσης διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στη διασπορά (πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια)

Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή στόχου <i>Βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 1675/04.02.2011 απόφαση ένταξης</i>	Τιμή στόχου <i>Βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 18623/26.09.2014 απόφασης 3ης τροποποίησης</i>	Τιμή υλοποίησης <i>Βάσει απολογισμού</i>	Βαθμός επίτευξης <i>(τιμή στόχου/ τιμή υλοποίησης)</i>
Οργανωτικός σχεδιασμός	Μελέτη-σχεδιασμός	1	1	1	100,0%
Τεχνολογικός σχεδιασμός του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης	Μελέτη-σχεδιασμός	1	1	0	0,0%
Παιδαγωγικός σχεδιασμός	Μελέτη-σχεδιασμός	1	1	1	100%

– **Οργανωτικός σχεδιασμός**

Ο βαθμός επίτευξης του δείκτη έως 31.12.2014, σε σχέση με την τιμή στόχου από το εν ισχύ ΤΔ, ανέρχεται στο 100,0%. Η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ είχε προσδιοριστεί σε 1 μελέτη οργανωτικού σχεδιασμού, ενώ σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία η τιμή υλοποίησης του δείκτη ως τις 31.12.2014 είναι 1.

– **Τεχνολογικός σχεδιασμός του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης**

Ο βαθμός επίτευξης του δείκτη έως 31.12.2014, σε σχέση με την τιμή στόχου από το εν ισχύ ΤΔ, ανέρχεται στο 0,0%. Η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ είχε προσδιοριστεί σε 1 μελέτη τεχνολογικού σχεδιασμού, ενώ σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία η τιμή υλοποίησης του δείκτη ως τις 31.12.2014 είναι μηδενική, δεδομένου ότι δεν έχει παραδοθεί αντίστοιχη μελέτη.

– **Παιδαγωγικός σχεδιασμός**

Ο βαθμός επίτευξης του δείκτη έως 31.12.2014, σε σχέση με την τιμή στόχου από το εν ισχύ ΤΔ, ανέρχεται στο 100,0%. Η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ είχε προσδιοριστεί σε 1 μελέτη παιδαγωγικού σχεδιασμού, ενώ σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία η τιμή υλοποίησης του δείκτη ως τις 31.12.2014 είναι 1.

Γενικά συμπεράσματα επί των εκροών της Δράσης

Βάσει των απολογιστικών στοιχείων υλοποίησης της υποδράσης, παρατηρούνται τα ακόλουθα:

- ☞ Όσον αφορά στον Οργανωτικό Σχεδιασμό που αποτελεί τμήμα του γενικότερου Επιχειρησιακού Σχεδιασμού του πλαισίου της ελληνόγλωσσης διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στη διασπορά, θα πρέπει να σημειωθεί ότι **η σχετική μελέτη που έχει εκπονηθεί περιορίζεται στην παράθεση των αποτελεσμάτων των «μικροερευνών»,** όπως χαρακτηριστικά αναφέρονται **στις 15 χώρες που διεξήχθησαν, χωρίς να δίνει ουσιαστικές κατευθύνσεις ή συμπεράσματα επί του οργανωτικού σχεδιασμού που πρέπει να ακολουθηθεί στην ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην διαπολιτισμική εκπαίδευση της διασποράς.**
- ☞ Σε ότι αφορά στον **Τεχνολογικό Σχεδιασμό του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης,** θα πρέπει να σημειωθεί ότι **δεν υπάρχει κάποια σχετική μελέτη που να περιλαμβάνει τις βασικές τεχνικές και τεχνολογικές προδιαγραφές αυτού όπως:**
  - Προτεινόμενη Τεχνολογία ή τεχνολογίες ανάπτυξης και Ταχύτητες / Πρόβλεψη Βιωσιμότητας τεχνολογιών
  - Υποστήριξη άλλων τεχνολογιών/ συμβατότητα / διαλειτουργικότητα
  - Υποστήριξη για Διασύνδεση με άλλα συστήματα Πληροφορικής
  - Υποστήριξη Προτύπων (π.χ. AICC, T.120, H.323, Browsers, Explorer, Netscape κ.λπ.).

- Λειτουργίες που θα υποστηρίζει πχ. Υποστήριξη δημιουργίας θεμάτων εκπαίδευσης από τον ίδιο τον οργανισμό, από άλλους για Λογαριασμό του ή Απόκτηση από έτοιμα προϊόντα που ενσωματώνονται -make or buy, Αυτοδιδασκαλία - self-directed, Ασύγχρονη Συνεργασία - asynchronous collaboration, Σύγχρονη ή Εικονική Τάξη - Synchronous or Virtual Classroom, Χρήση πολλαπλών μέσων μάθησης video, audio, text, graphics, κλπ.
  - Υποστήριξη Ρόλων πχ. Εκπαιδευτές (Instructors), Δημιουργοί και Σχεδιαστές Μαθημάτων (Designers), Εκπαιδευόμενοι (Learners), Διαχειριστές Μαθημάτων (Administrators), κλπ.
  - Ολοκληρωμένη, Πλήρη και Οργανωμένη Διοίκηση.
  - Δημιουργία Περιβάλλοντος Εργασίας και Ρόλων (Διαχειριστές).
  - Μάθηση και Μαθησιακές Ενέργειες (Μαθητές ή Εκπαιδευόμενοι).
  - Δημιουργία Νέων Μαθημάτων (Σχεδιαστές, Δημιουργοί) με Οιαδήποτε Περιεχόμενο.
  - Δυνατότητα Ενσωμάτωσης Υπαρχόντων Μαθημάτων (Σχεδιαστές) με οιοδήποτε μέσο.
  - Εγγραφή στα μαθήματα (Εκπαιδευτές).
  - Παρακολούθηση και Διαχείριση, Έλεγχοι, Αποτίμηση (Εκπαιδευτές).
  - Δημιουργία Αναφορών προόδου, στατιστικά κτλ. (όλοι ανάλογα με Ρόλο).
  - Δημιουργία Καταλόγων και Πεδίων Μάθησης.
  - Αυτοματισμούς στην Εγγραφή, κλπ.
- ☞ Τέλος, η μελέτη του **Παιδαγωγικού Σχεδιασμού**, περιλαμβάνει μία βιβλιογραφική και θεωρητική προσέγγιση των μαθησιακών και εκπαιδευτικών αναγκών και όχι ουσιαστικές κατευθύνσεις και προδιαγραφές του ηλεκτρονικού μαθησιακού και εκπαιδευτικού περιβάλλοντος μάθησης.

4.1.2.2.10 ΑΞΟΝΑΣ Γ - Υποδράση Γ2: Συγκρότηση και λειτουργία κοινοτήτων μάθησης

<p>Περιγραφή Υποδράσης:</p>	<p>Οι κοινότητες «μάθησης πρακτικής» (on-line communities of practice) υποστηρίζουν τα μέλη τους με κοινή εργασιακή εμπειρία να ανταλλάξουν απόψεις γύρω από ένα θέμα και να επιλύσουν ή να μοιραστούν ένα πρόβλημα ή μία κατάσταση. Οι σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ των μελών είναι συνήθως άτυπες.</p> <p>Η υλοποίηση μιας κοινότητας πρακτικής περνά από διάφορες φάσεις:</p> <p>(1) Σχεδιασμός: στη φάση αυτή καταγράφονται οι αρχές συμμετοχής που είναι δεσμευτικές για τα μέλη της, η αναγκαιότητά της, το είδος της κοινότητας (επαγγελματική, επιστημονική, υποστηρικτική, πρακτική κτλ.), οι ρόλοι που θα έχουν οι εμπλεκόμενοι (συντονιστής διαμεσολαβητής, διαιτητής, διευκολυντής, επιμορφωτής, επισκέπτης, αρχάριος κτλ.), οι κανόνες συμπεριφοράς, το θέμα ή το πρόβλημα, οι προδιαγραφές και ο σχεδιασμός περιβάλλοντος αλληλεπίδρασης (βλ. περιβάλλον εκπαιδευτικού και περιβάλλον μαθητή) στην εκπαιδευτική πλατφόρμα.</p> <p>(2) Υλοποίηση: στη φάση αυτή γνωστοποιείται η ύπαρξη της κοινότητας για να προσελκύσει την προσοχή των ενδιαφερομένων ομάδων. Ιδιαίτερη σημασία δίδεται στο τρόπο με τον οποίο θα γίνουν οι αμοιβαίες συστάσεις και στην ανάπτυξη στρατηγικών αποτελεσματικής συμμετοχής από τα μέλη (π.χ. στρατηγική της παράφρασης, στρατηγική της αναγνώρισης) στη κοινότητα καθώς και στην εξασφάλιση προσωπικού χώρου του κάθε εμπλεκόμενου στη δικτυακή πλατφόρμα.</p> <p>(3) Ανάπτυξη της αλληλεπίδρασης – παρακίνηση: κρίσιμο ρόλο στη φάση αυτή για τη συνέχιση της ύπαρξης της κοινότητας παίζει η μεγιστοποίηση της αλληλεπίδρασης και ικανοποίησης των ενδιαφερόντων και μαθησιακών αναγκών των εμπλεκόμενων. Ιδιαίτερη προσοχή δίδεται στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων συνεργατικότητας, σεβασμού, άμεσης ανταπόκρισης, αποδοχής των μελών μεταξύ τους και δημιουργίας «υποκοινοτήτων».</p>
---	---

Απολογισμός Υποδράσης

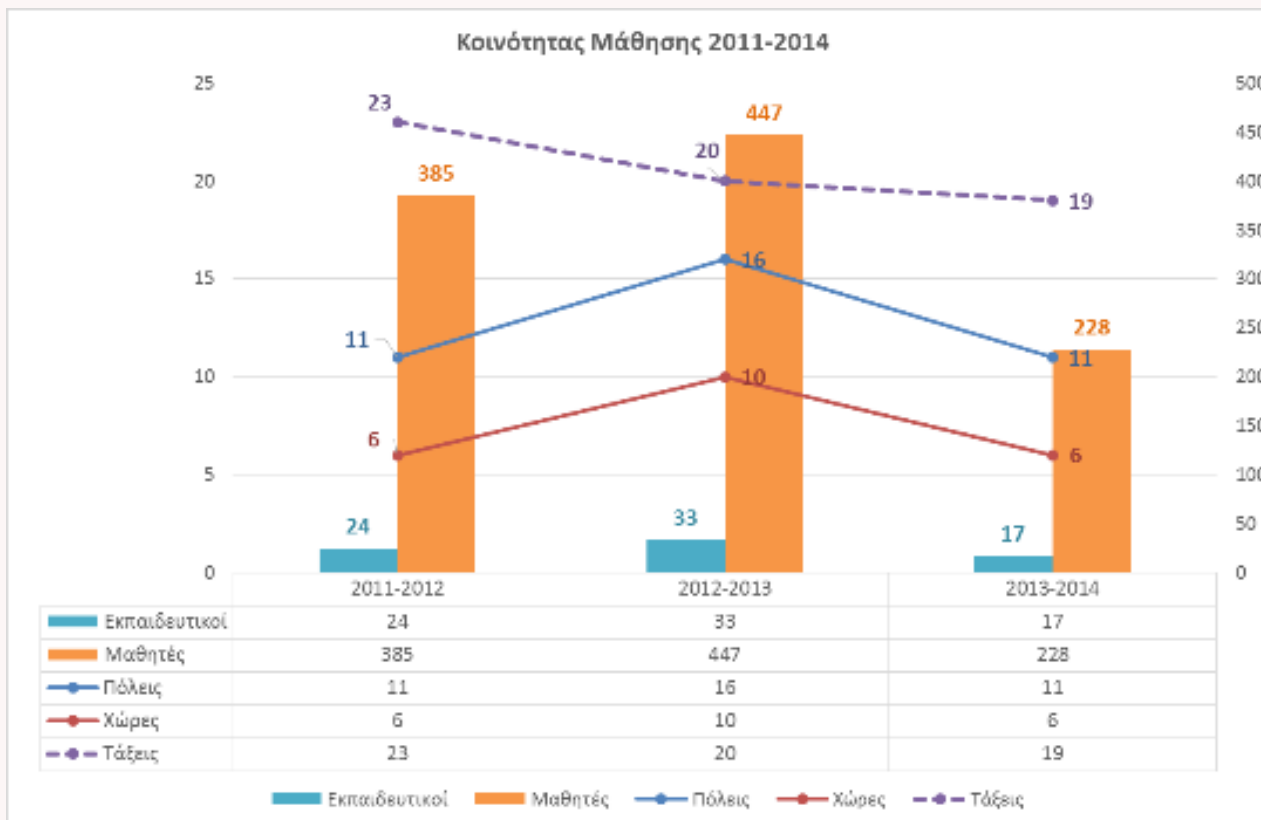
Ο σχεδιασμός των Κοινοτήτων μάθησης, βασίστηκε στο θεωρητικό πλαίσιο για την εκμάθηση/διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας του Cummins που περιλαμβάνει την εστίαση στο νόημα, την εστίαση στη γλώσσα και την εστίαση στη χρήση και η λειτουργία τους, υποστηρίζεται μέσω του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης.

Οι Κοινότητες Μάθησης συνίστανται στη δικτύωση ή άλλως «αδελφοποίηση» μαθητών της ομογένειας μεταξύ διαφόρων κρατών σε όλο τον κόσμο ή και μαθητών από την Ελλάδα, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα (α) να επικοινωνούν με σύγχρονο και ασύγχρονο τρόπο και (β) να συμμετέχουν σε συνεργατικές δραστηριότητες. Η κύρια λειτουργία χρήσης του περιβάλλοντος από το/τη μαθητή/τρια για τις Κοινότητες Μάθησης είναι η ανάρτηση των συνεργατικών δραστηριοτήτων. Με αυτό τον τρόπο, το περιβάλλον αποτελεί ένα χώρο στέγασης των εργασιών των μαθητών/τριών. Ένα εξίσου σημαντικό κομμάτι των Κοινοτήτων Μάθησης είναι η ασύγχρονη επικοινωνία των μαθητών/τριών. Στο χώρο «Συνεργάζομαι», οι μαθητές/τριες μπορούν να εργαστούν από κοινού σε συνεργατικά έγγραφα. Επίσης, στο χώρο «Κοινότητα Μαθητών» οι μαθητές/τριες έχουν τη δυνατότητα να συζητήσουν με τους/τις αδελφοποιημένους/νες συμμαθητές/τριες τους για ποικίλα θέματα της σχολικής τους ζωής, αλλά και της συνεργασίας τους στο πλαίσιο της αδελφοποίησης.

Το περιβάλλον των Κοινοτήτων Μάθησης μπορεί να χρησιμοποιηθεί και από τους εκπαιδευτικούς με σκοπό την επίβλεψη των εργασιών των μαθητών/τριών τους, τη συζήτηση με συναδέλφους που συνεργάζονται που συμμετέχουν στις Κοινότητες Μάθησης. Επίσης, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να δίνει οδηγίες στους μαθητές, να ενημερώνεται για ανακοινώσεις και ιδέες για δραστηριότητες που αναρτούνται από την ομάδα των Κοινοτήτων Μάθησης και να οργανώνει τηλεδιασκέψεις, μέσω του εργαλείου BigBlueButton.

Σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία της Πράξης, από το 2011 μέχρι τον Ιούνιο 2014, έλαβαν μέρος στις Κοινότητες Μάθησης 62 τάξεις:

- **2011-2012:** 23 τάξεις σε 11 πόλεις και σε 6 χώρες: Αυστραλία, Η.Π.Α., Καναδάς, Ηνωμένο Βασίλειο, Ν. Αφρική, Γερμανία, Ελλάδα, στις οποίες συνολικά συμμετείχαν 385 μαθητές και 24 εκπαιδευτικοί
- **2012-2013:** 20 τάξεις σε 16 πόλεις και σε 10 χώρες: Αυστραλία, Η.Π.Α., Καναδάς, Ν. Αφρική, Ηνωμένο Βασίλειο, Τουρκία, Ελλάδα, Γερμανία, Ελλάδα, Ουκρανία, Αργεντινή, στις οποίες συνολικά συμμετείχαν 447 μαθητές και 33 εκπαιδευτικοί
- **2013- 2014:** 19 τάξεις σε 11 πόλεις και σε 6 χώρες: Ρωσία, Ελλάδα, Η.Π.Α. Αυστραλία, Καναδάς και Τουρκία, στις οποίες συνολικά συμμετείχαν 228 μαθητές και 17 εκπαιδευτικοί

Όλες οι εργασίες και οι συζητήσεις μαθητών/τριών και εκπαιδευτικών βρίσκονται στο περιβάλλον των Κοινοτήτων Μάθησης, <http://elearning.edc.uoc.gr/moodle/index.php?ediamme=1.5>.

Δείκτες Εκρών Υποδράσης & βαθμός επίτευξης της στοχοθέτησης: ΑΞΟΝΑΣ Γ -Υποδράση Γ2: Συγκρότηση και λειτουργία κοινοτήτων μάθησης

Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή στόχου <i>Βάσει της υπ' αρ. πρωτ 1675/04.02.2011 απόφαση ένταξης</i>	Τιμή στόχου <i>Βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 18623/26.09.2014 απόφασης 3ης τροποποίησης</i>	Τιμή υλοποίησης <i>Βάσει απολογισμού</i>	Βαθμός επίτευξης <i>(τιμή στόχου/ τιμή υλοποίησης)</i>
Χώρες που συμμετείχαν στις Κοινότητες Μάθησης	αριθμός	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	11	-
Πόλεις που συμμετείχαν στις Κοινότητες Μάθησης	αριθμός	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	38	-
Τάξεις Κοινοτήτων Μάθησης	αριθμός	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	62	-
Μαθητές που συμμετείχαν στις Κοινότητες Μάθησης	αριθμός	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	1.060	-
Εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στις Κοινότητες Μάθησης	αριθμός	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	74	-

– Χώρες που συμμετείχαν στις Κοινότητες Μάθησης

Η τιμή στόχος στο ΤΔΕΠ, καθώς και η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ δεν είχε προσδιοριστεί. Η τιμή υλοποίησης του δείκτη έως τις 31.12.2014 είναι 11, βάσει των απολογιστικών στοιχείων και αφορά σε χώρες ανά τον κόσμο, συμπεριλαμβανομένου της Ελλάδας, που συμμετείχαν στις κοινότητες μάθησης.

– Πόλεις που συμμετείχαν στις Κοινότητες Μάθησης

Η τιμή στόχος στο ΤΔΕΠ, καθώς και η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ δεν είχε προσδιοριστεί. Η τιμή υλοποίησης του δείκτη έως τις 31.12.2014 είναι 38, βάσει των απολογιστικών στοιχείων και αφορά σε πόλεις διαφόρων κρατών ανά τον κόσμο που συμμετείχαν στις κοινότητες μάθησης.

– **Τάξεις Κοινοτήτων Μάθησης**

Η τιμή στόχος στο ΤΔΕΠ, καθώς και η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ δεν είχε προσδιοριστεί. Η τιμή υλοποίησης του δείκτη έως τις 31.12.2014 είναι 62, βάσει των απολογιστικών στοιχείων και αφορά σε τάξεις διαφόρων σχολικών μονάδων ανά τον κόσμο που συμμετείχαν στις κοινότητες μάθησης.

– **Μαθητές που συμμετείχαν στις Κοινότητες Μάθησης**

Η τιμή στόχος στο ΤΔΕΠ, καθώς και η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ δεν είχε προσδιοριστεί. Η τιμή υλοποίησης του δείκτη έως τις 31.12.2014 είναι 1.060, βάσει των απολογιστικών στοιχείων και αφορά σε μαθητές από όλο τον κόσμο και την Ελλάδα που συμμετείχαν στις κοινότητες μάθησης.

– **Εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στις Κοινότητες Μάθησης**

Η τιμή στόχος στο ΤΔΕΠ, καθώς και η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ δεν είχε προσδιοριστεί. Η τιμή υλοποίησης του δείκτη έως τις 31.12.2014 είναι 74, βάσει των απολογιστικών στοιχείων και αφορά σε εκπαιδευτικούς από όλο τον κόσμο και την Ελλάδα που συμμετείχαν στις κοινότητες μάθησης.

Γενικά συμπεράσματα επί των εκροών της Υποδράσης

☞ *Δεδομένου ότι δεν υπήρχαν ορισμένες τιμές στόχοι τόσο στο αρχικό, όσο και στο αναθεωρημένο και εν ισχύ Τεχνικό Δελτίο, οι εκροές της Υποδράσης, δεν μπορούν να αξιολογηθούν. Ωστόσο, από τις αναρτημένες στο περιβάλλον των Κοινοτήτων Μάθησης εργασίες των μαθητών και συζητήσεις μεταξύ των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών διαφαίνεται ότι, το ενδιαφέρον συμμετοχής, αλλά και αξιοποίησης του συγκεκριμένου εργαλείου από μαθητές και εκπαιδευτικούς ήταν ελάχιστο, ενώ ο αριθμός των αναρτήσεων εργασιών των μαθητών ή και*

συζητήσεων εκπαιδευτικών υπολείπεται κατά πολύ του αριθμού των συμμετεχουσών τάξεων ή εκπαιδευτικών που αναφέρονται στα απολογιστικά στοιχεία του Δικαιούχου της Πράξης.

☞ *Τέλος, η αποσπασματικότητα των αναρτήσεων από μικρό τμήμα των σχολείων ή ΤΕΓ που συμμετείχαν στις Κοινότητες Μάθησης καταδεικνύει πως το εργαλείο αυτό χρησιμοποιήθηκε ad hoc και πάντα υπό τον συντονισμό της επιστημονικά υπεύθυνης της υποδράσης και όχι στο πλαίσιο συστηματικής αξιοποίησης των δυνατοτήτων που αυτό προσφέρει ως μέσο δικτύωσης των απανταχού ομογενών, εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας και ενθάρρυνσης της συνεργατικότητας μεταξύ μαθητών από διαφορετικά μέρη του κόσμου.*

4.1.2.2.11 ΑΞΟΝΑΣ Γ - Υποδράση Γ3: Πλαίσιο Σπουδών εξ αποστάσεως εκπαίδευσης/επιμόρφωσης.

<p>Περιγραφή Υποδράσης:</p>	<p>Η Υποδράση Γ3 περιλαμβάνει 3 Πακέτα που αφορούν σε εργασίες για τη διαμόρφωση του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης</p> <p>1. Το Πακέτο Γ3α, αφορά στη δημιουργία Βάσης δεδομένων του εκπαιδευτικού υλικού</p> <p>Για το σκοπό αυτό, θα αξιοποιηθεί τόσο υφιστάμενο, όσο και νέο εκπαιδευτικό υλικό, το οποίο θα οργανωθεί και ταξινομηθεί με βάση κάποια κριτήρια που αφορούν το επίπεδο ελληνομάθειας των μαθητών, το επίπεδο δυσκολίας, τη θεματική ενότητα στόχος, κλπ. Το ψηφιακό υλικό (οπτικοποιημένο και ηχογραφημένο), θα είναι σχεδιασμένο και οργανωμένο έτσι ώστε να μεγιστοποιεί τις δυνατότητες αλληλεπίδρασης και επικοινωνίας του μαθητή με άλλους μαθητές, εκπαιδευτικούς αλλά και με το ίδιο το περιβάλλον. Παραδοτέα, του Πακέτου Γ3α αποτελούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Βάση δεδομένων για το υλικό που έχει ήδη παραχθεί. Αυτή θα υποστηρίζει τους εκπαιδευτικούς στην κατασκευή των δικών τους περιβαλλόντων και θα λειτουργεί ως πηγή για την παραγωγή νέου υλικού. - Οπτικοποιημένο και ηχογραφημένο υλικό σύμφωνα με προδιαγραφές που ετέθησαν - Οδηγός αποτελεσματικής διαχείρισης και χρήσης της βάσης δεδομένων από τον εκπαιδευτικό. - Κοινωνικές και διαδικαστικές διευκολύνσεις για τους μαθητές κάθε επιπέδου. - Δραστηριότητες και ασκήσεις κατάλληλες για χρήση σε ηλεκτρονικό περιβάλλον μάθησης - Συγγραφή μαθησιακών στόχων για κάθε δραστηριότητα και άσκηση.
------------------------------------	---

2. Το Πακέτο Γ3β, που αφορά στην ανάπτυξη του Περιβάλλον εκπαιδευτικού

Παραδοτέα του Πακέτου Γ3β αποτελούν:

- Ολοκληρωμένα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα για όλα τα επίπεδα, σύμφωνα με τις προδιαγραφές και τις απαιτήσεις που έχουν αναπτυχθεί κατά τον παιδαγωγικό σχεδιασμό
- Οδηγίες προς τους εκπαιδευτικούς σχετικά με το σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την αξιολόγηση ηλεκτρονικών μαθησιακών περιβαλλόντων.
- Περιβάλλον εργασίας του εκπαιδευτικού για το σχεδιασμό και την ανάπτυξη μαθησιακών περιβαλλόντων (τα μαθησιακά αυτά περιβάλλοντα θα έχουν όλες τις διδακτικές δυνατότητες που έχει το περιβάλλον μαθητή, το οποίο υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του Β΄ και του Γ΄ ΚΠΣ).
- Κοινός Φάκελος Υλικού (τράπεζα υλικού), δραστηριοτήτων, κειμένων που συνεργατικά θα παράγουν οι εκπαιδευτικοί και θα μπορούν να μοιράζονται μεταξύ τους.
- Γλωσσικές πολυμεσικές δοκιμασίες αξιολόγησης του μαθητή.
- Οδηγός για την αποτελεσματική χρήση, εκ μέρους του εκπαιδευτικού, της βάσης δεδομένων.
- Ατομικός φάκελος παραγωγής υλικού και δραστηριοτήτων.
- Οδηγός διαφοροποιημένης διδασκαλίας της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, ως ξένης και Στοιχείων Ιστορίας και Πολιτισμού για το Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης
- Οδηγός διαφοροποιημένης διδασκαλίας για τη διδασκαλία στοιχείων ιστορίας και πολιτισμού.
- Εκφωνητής μαθησιακών κειμένων.

- Ολοκληρωμένα εκπαιδευτικά σενάρια και σχέδια διδασκαλίας
- Δυναμική Σκαλωσιά Υποστήριξης Κειμένων την οποία ο εκπαιδευτικός θα χρησιμοποιεί για να φτιάξει το κατάλληλο υποστηρικτικό περιβάλλον κατανόησης και ερμηνείας κειμένων.
- Φάκελος αξιολόγησης του μαθητή.
- Σενάρια διαφοροποιημένης διδασκαλίας.

3. Το Πακέτο Γ3γ, που αφορά την ανάπτυξη Περιβάλλοντος μαθητή

Η δημιουργία ενός υποστηρικτικού, μορφωσιογόνου, παροτρυντικού και διευκολυντικού μαθησιακού περιβάλλοντος, ειδικά για τους μαθητές της Ελληνόγλωσσης Εκπαίδευσης στη Διασπορά αποτελεί βασικό στόχο της ομάδας σχεδιασμού της πράξης. Ένα τέτοιο περιβάλλον παρέχει τη δυνατότητα παρουσίασης των πληροφοριών με πολλαπλό και πολυδύναμο τρόπο (εικόνα, ήχο, κείμενο) δίνοντας στο μαθητή περισσότερες ευκαιρίες συνεργατικής μάθησης, έκφρασης, επικοινωνίας, στοχασμού, αναστοχασμού και δημιουργίας, ενώ ταυτόχρονα προάγει τη σύνδεση της μαθησιακής δραστηριότητας μέσα στην τάξη με δραστηριότητες της πραγματικής – καθημερινής ζωής. Παραδοτέα του Πακέτου Γ3γ αποτελούν:

- Μαθησιακό περιβάλλον Α1: Μαργαρίτα 1, 2
- Μαθησιακό περιβάλλον Α2: Μαργαρίτα 3,4, 5(α' διαδρομή) και Ελληνικά με την παρέα μου 1 (β' διαδρομή)
- Μαθησιακό περιβάλλον Β1: Μαργαρίτα 6, 7 (α' διαδρομή)
- Μαθησιακό περιβάλλον Β2: Βήματα Μπροστά 1, 2
- Μαθησιακό περιβάλλον για τα Στοιχεία Ιστορίας και Πολιτισμού.

Απολογισμός Υποδράσης

Στο πλαίσιο υλοποίησης της Υποδράσης Γ3, πραγματοποιήθηκαν τα ακόλουθα:

1. Υλικό

ΓΛΩΣΣΑ Α1 – Α΄ ΔΙΑΔΡΟΜΗ

- Ανάρτηση όλων των ενοτήτων της Μαργαρίτας 1 – ΓΛΩΣΣΑ Α1 (γραφικά και ήχος σε κείμενα, ασκήσεις, λεξιλόγιο και τι έμαθα): (Γνωριμία με τους ήρωες, Γεια σου - Γεια σας, Τι είναι αυτό, Κρυφό, Ζωολογικός κήπος, Στο πάρτι!, Ρούχα, Η μέρα, Παίζουμε!)
- Ανάρτηση όλων των ενοτήτων της Μαργαρίτας 2 - ΓΛΩΣΣΑ Α1 (γραφικά και ήχος σε κείμενα, ασκήσεις, λεξιλόγιο και τι έμαθα): (Στο σχολείο, Το πάρτι μου, Το πρόγραμμα της εβδομάδας, Πάμε για ψώνια, Μαγειρεύουμε, Η οικογένεια Ποντικάκη, Όλοι παίζουμε, Εποχές και γιορτές, Μια φορά κι έναν καιρό)

ΓΛΩΣΣΑ Β1 – Α΄ ΔΙΑΔΡΟΜΗ

- Ανάπτυξη σελίδων και δραστηριοτήτων για την Γλώσσα Β1 (Α΄ διαδρομή). Προσαρμογή γραφικών στην πλατφόρμα.
- Ανάρτηση δραστηριοτήτων Γλώσσας Β1 Α΄ διαδρομής.
- Διορθώσεις και βελτιώσεις στο περιβάλλον της Γλώσσας Β1 Α΄ διαδρομής.
- Προσαρμογή των ανατροφοδοτήσεων των δραστηριοτήτων της Γλώσσας Β1 Α΄ διαδρομής.

ΓΛΩΣΣΑ Α2 – Α΄ ΔΙΑΔΡΟΜΗ

- Ανάρτηση των 9 ενοτήτων της Γλώσσας Α2 (γραφικά και ήχος σε κείμενα, ασκήσεις)
- Ανάπτυξη σελίδων και δραστηριοτήτων για την Γλώσσα Α2 (Α΄ διαδρομή). Προσαρμογή γραφικών στην πλατφόρμα.
- Ολοκλήρωση της ανάρτησης όλων των ενοτήτων της Γλώσσας Επιπέδου Α2 (γραφικά και ήχος σε κείμενα, ασκήσεις, λεξιλόγιο και τι έμαθα).
- Διορθώσεις και βελτιώσεις στο περιβάλλον της Γλώσσας Α2 Α΄ διαδρομής.

ΓΛΩΣΣΑ Β2 – Α΄ ΔΙΑΔΡΟΜΗ

- Ανάπτυξη σελίδων και δραστηριοτήτων για την Γλώσσα Β1 (Α΄ διαδρομή). Προσαρμογή γραφικών στην πλατφόρμα.
- Ανάρτηση δραστηριοτήτων Γλώσσας Β1 Α΄ διαδρομής.
- Διορθώσεις και βελτιώσεις στο περιβάλλον της Γλώσσας Β1 Α΄ διαδρομής.
- Προσαρμογή των ανατροφοδοτήσεων των δραστηριοτήτων της Γλώσσας Β1 Α΄ διαδρομής.
- Ανάρτηση των 2 ενοτήτων της Γλώσσας Β2 (γραφικά και ήχος σε κείμενα, ασκήσεις): (Μιλάμε για το χρόνο, Περιπέτειες και... περιπέτειες)
- Ανάρτηση των ενοτήτων της Γλώσσας Επιπέδου Β2 (γραφικά και ήχος σε κείμενα, ασκήσεις, λεξιλόγιο και τι έμαθα).
- Μελέτη και επισκόπηση του περιβάλλοντος Γράφω της Γλώσσας επιπέδου Β2.
- Ανάρτηση του υλικού για το Λεξικό Περιφράσεων της Γλώσσας Β2 (Α΄ διαδρομής).
- Διορθώσεις ηχητικών αρχείων για την Γλώσσα Β2.

<p>ΓΛΩΣΣΑ Α1 - Β' ΔΙΑΔΡΟΜΗ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ανάρτηση των 10 ενοτήτων της Γλώσσας Α1 Β' Διαδρομής (γραφικά και ήχος σε κείμενα, κινούμενα σχέδια και δραστηριότητες): (Γεια!, Στην Αθήνα, Η ταινία αρχίζει!, Πάμε για μπάνιο!, Θυμάσαι τον Γιάννη;, Μου αρέσει!, Καλό ταξίδι, Του Προφήτη Ηλία, Πως πέρασες;, Πάτα το!) • Μελέτη και επισκόπηση των ανατροφοδοτήσεων των δραστηριοτήτων της Γλώσσας Α1 Β' διαδρομής. • Προσαρμογή των ανατροφοδοτήσεων των δραστηριοτήτων της Γλώσσας Α1 Β' διαδρομής. • Διορθώσεις και βελτιώσεις στο περιβάλλον της Γλώσσας Α1 Β' διαδρομής 	<ul style="list-style-type: none"> • Διορθώσεις στο Λεξικό Περιφράσεων για την Γλώσσα Β2. <p>ΙΣΤΟΡΙΑ - ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ανάρτηση των 5 ενοτήτων της Μυθολογίας – ΙΣΤΟΡΙΑ Β1 (γραφικά και ήχος σε κείμενα, ασκήσεις και χάρτες εννοιών): (Θεογονία, Γνωριμία με τους θεούς, Θεοί και άνθρωποι, Η εποχή των ηρώων, Τρωικός πόλεμος). • Ανάρτηση των 10 ενοτήτων των Ιστοριοδρομιών – ΙΣΤΟΡΙΑ Β2 (γραφικά και ήχος σε κείμενα, ασκήσεις και χάρτες εννοιών): (Κρήτη, Πελοπόννησος, Στερεά Ελλάδα, Θεσσαλία, Μακεδονία, Θράκη, Ήπειρος, Νησιά Αιγαίου, Νησιά Ιονίου, Κύπρος).
<p>ΓΕΝΙΚΑ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Έλεγχοι των αποτελεσμάτων χρήσης των νέων ενοτήτων. - Συγκριτικά αποτελέσματα απόδοσης και αξιολόγηση πιθανών δυσλειτουργιών. • Διορθώσεις σε προηγούμενο υλικό και διευθέτηση εκκρεμοτήτων. • Σχεδιασμός και υλοποίηση μηχανισμού αναπαραγωγής γραφικών και ηχητικών ανατροφοδοτήσεων στις δραστηριότητες και στα αντικείμενα μάθησης της πλατφόρμας. • Παραλαβή του υλικού, γραφικά και κείμενα, που απαιτούνται για τη σύνθεση των html σελίδων. Έλεγχος και διόρθωση του υλικού αυτού ακολουθώντας τις κατευθύνσεις των αντίστοιχων ομάδων. • Συνδυασμός και ενσωμάτωση του υλικού για τη δημιουργία html σελίδων, οι οποίες εισήχθησαν στο σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης. Το υλικό αυτό αφορά την αντικατάσταση των κειμένων για τις ενότητες Γλώσσα Α1 και Γλώσσα Α2 με animations • Έλεγχος του υλικού (κειμένων και δραστηριοτήτων) στην Πλατφόρμα Ηλεκτρονικής Μάθησης, μετά την αναβάθμιση της στην τελευταία έκδοση του Moodle. • Ολοκλήρωση παραμετροποίησης συνδέσμων μενού Γλώσσας Α1, συνδέσμων μενού Γλώσσας Α2, συνδέσμων μενού Γλώσσας Β1, συνδέσμων μενού Γλώσσας Β2. • Πραγματοποιήθηκε πλήρης αναμόρφωση στον τρόπο απόδοσης της ανατροφοδότησης (γραφικής και ηχητικής) των δραστηριοτήτων σε όλο το περιβάλλον. 	
<p>2. Κοινότητες Μάθησης:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σχεδιασμός και υλοποίηση του περιβάλλοντος που θα υποστηρίζει τις Κοινότητες Μάθησης • Ενσωμάτωση περιβάλλοντος και γραφικών στην πλατφόρμα. • Έλεγχοι των αποτελεσμάτων χρήσης από τις πιλοτικές εφαρμογές των Κοινοτήτων Μάθησης στην πλατφόρμα. • Προσθήκη δυνατότητας τηλεδιάσκεψης μέσα από το περιβάλλον των Κοινοτήτων Μάθησης στην πλατφόρμα . • Συναντήσεις μέσω skype calls με τους εκπαιδευτικούς των σχολείων που συμμετέχουν στις τρέχουσες Κοινότητες Μάθησης – Εκμάθηση της λειτουργικότητας. • Ενσωμάτωση διαδικασίας αποστολής/λήψης μηνυμάτων μέσα στην πλατφόρμα 	

- Ενσωμάτωση προσωπικού σημειωματάριου για τον κάθε χρήστη.
- Υλοποίηση και ενσωμάτωση στην πλατφόρμα συστήματος αποστολής/λήψης μηνυμάτων μεταξύ των χρηστών της.
- Υλοποίηση και ενσωμάτωση στην πλατφόρμα συστήματος προσωπικού και συνεργατικού σημειωματάριου.
- Δημιουργία νέων αδελφοποιήσεων στο χώρο των Μαθητικών Κοινοτήτων.
- Προσαρμογή δικαιωμάτων χρηστών και προσαρμογή λειτουργιών ανά κοινότητα.
- Ολοκλήρωση υλοποίησης Κοινοτήτων Μάθησης.

3. Περιβάλλον Εκπαιδευτικού

- Σχεδιασμός και υλοποίηση του περιβάλλοντος του εκπαιδευτικού με ενσωμάτωση Κοινοτήτων Μάθησης και Πρακτικής
- Ενσωμάτωση περιβάλλοντος και γραφικών στην πλατφόρμα.
- Προσθήκη δυνατότητας τηλεδιάσκεψης μέσα από το περιβάλλον των Κοινοτήτων Μάθησης στην πλατφόρμα .
- Ενσωμάτωση διαδικασίας αποστολής/λήψης μηνυμάτων μέσα στην πλατφόρμα
- Ενσωμάτωση προσωπικού σημειωματάριου για τον κάθε χρήστη.
- Ενσωμάτωση Βαθμολογίου
- Διασύνδεση με τη Βιβλιοθήκη Εκπαιδευτικού
- Διασύνδεση με τις Κοινότητες Μάθησης
- Ολοκλήρωση υλοποίησης Περιβάλλοντος Εκπαιδευτικού.

4. Περιβάλλον Μαθητή

- Σχεδιασμός και υλοποίηση του περιβάλλοντος του μαθητή
- Ενσωμάτωση περιβάλλοντος και γραφικών στην πλατφόρμα.
- Προσθήκη δυνατότητας τηλεδιάσκεψης
- Ενσωμάτωση διαδικασίας αποστολής/λήψης μηνυμάτων μέσα στην πλατφόρμα
- Ενσωμάτωση προσωπικού σημειωματάριου για τον κάθε χρήστη.
- Ενσωμάτωση Βαθμολογίου
- Διασύνδεση με τις Κοινότητες Μάθησης
- Ολοκλήρωση υλοποίησης Περιβάλλοντος Εκπαιδευτικού.

5. Αρχιτεκτονική

- Ρυθμίσεις βελτίωσης απόδοσης πλατφόρμας, αξιολόγηση απόδοσης βελτιωτικών αλλαγών.
- Δημιουργία υποδομής ανεβάσματος (upload) αρχείων χρηστών στο σύστημα Content Delivery Network.
- Δημιουργία νέων εικονικών διαχειριστικών κόμβων για έλεγχο διαλειτουργικότητας

ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΤΑΞΕΩΝ

- Τελικές διορθώσεις/ολοκλήρωση μηχανισμού πολλαπλών τάξεων/δασκάλων και τελική ενσωμάτωση στην πλατφόρμα του moodle για όλες τις ενότητες/διαδρομές.
- Ολοκλήρωση ρουτινών ελέγχου της ξεχωριστής βάσης δεδομένων στην οποία αποθηκεύονται οι αντιστοιχίσεις τάξεων/εγκαταστάσεων moodle, τάξεων/χρηστών και εγκαταστάσεων moodle/χρηστών.

- Ενσωμάτωση αρχιτεκτονικής για τη εύρυθμη λειτουργία των διαχειριστικών κόμβων.
- Ανάπτυξη λειτουργίας ανακατευθύνσεων για πλατφόρμα ανά διαχειριστικό κόμβο. Έλεγχος εύρυθμης λειτουργίας.
- Μελέτη και ολοκλήρωση αλγοριθμικού σχεδιασμού σχετικά με την υλοποίηση και την ενσωμάτωση του μηχανισμού υποστήριξης πολλαπλών τάξεων και δασκάλων.
- Εφαρμογή μελέτης του αλγοριθμικού σχεδιασμού στο προγραμματιστικό περιβάλλον.
- Ενσωμάτωση μηχανισμού πολλαπλών τάξεων στο moodle.
- Αποσφαλμάτωση – Έλεγχος ορθής λειτουργίας στο προγραμματιστικό περιβάλλον– Διορθώσεις μηχανισμού
- Εισαγωγή μηχανισμού πολλαπλών τάξεων στις επιλογές των κοινοτήτων μάθησης.
- Παραμετροποίηση υπάρχουσας βάσης δεδομένων για την αποθήκευση χρηστών και αντιστοιχίσεων τους σε εγκαταστάσεις πολλαπλών moodle.
- Δημιουργία μηχανισμού αυτοματοποιημένης ανάκτησης αντιστοιχίσεων τρεχόντων χρηστών σε εγκατάσταση moodle.
- Έλεγχος για τη διαδικασία της αναβάθμισης της πλατφόρμας του Moodle σε νεότερη έκδοση.
- Γενική επιμέλεια του περιβάλλοντος μετά την αναβάθμισή του στην τελευταία έκδοση του Moodle. Συγκεκριμένα:
  - Προσαρμογή του frontend - αρχικών οθονών στη νέα έκδοση.
  - Προσαρμογή και ενσωμάτωση του backend - αναρτημένου υλικού στη νέα έκδοση.
  - Επανεγκατάσταση των χρησιμοποιούμενων plugins στη νέα έκδοση.
  - Εξαντλητικός έλεγχος - testing όλων των περιπτώσεων χρήσης της πλατφόρμας.
  - Διορθώσεις λόγω ασυμβατότητας στη νέα έκδοση.

- Βελτιστοποίηση/διορθώσεις μηχανισμού πολλαπλών τάξεων/δασκάλων για τις κοινότητες μάθησης.
- Προετοιμασία υλικού και κειμένων για το εγχειρίδιο οδηγιών σχετικών με την δημιουργία νέας τάξης στο moodle και των επιπλέον ενεργειών που απαιτούνται για να εισαχθεί σε όλα τα εμπλεκόμενα μέρη του πληροφοριακού συστήματος (χρήστες, Γράφω κλπ).

ΓΡΑΦΩ A1, A2

- Προετοιμασία περιβάλλοντος για την ενσωμάτωση των Γράφω A1 και A2 στο moodle.
- Εγκατάσταση και παραμετροποίηση το Γράφω A1 και Γράφω A2.

ΓΡΑΦΩ B1, B2

- Δημιουργία και εγκατάσταση βάσης δεδομένων για την αποθήκευση των στοιχείων του Γράφω B1 και Γράφω B2.
- Παραμετροποίηση βάσης δεδομένων Γράφω B1 και Γράφω B2 για να καταστεί δυνατή η υποστήριξη πολλαπλών τάξεων / δασκάλων.
- Εγκατάσταση και παραμετροποίηση του Γράφω B1 και Γράφω B2 στο moodle.
- Ενσωμάτωση μηχανισμού αυτοματοποιημένης αντιστοίχισης τρεχόντων χρηστών σε εγκατάσταση moodle (μηχανισμός πολλαπλών moodle) στο Γράφω B1 και Γράφω B2.

ΠΑΙΖΩ, ΤΡΑΓΟΥΔΩ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΩ, ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

- Καθορισμός προδιαγραφών για τα «Επικοινωνώ», «Παίζω» και «Τραγουδώ», «Βιβλιοθήκη».
- Δημιουργία και εγκατάσταση βάσης δεδομένων για την αποθήκευση των στοιχείων για την «Πένα μου» - ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΩ.
- Δημιουργία και εγκατάσταση βάσης δεδομένων για την αποθήκευση των στοιχείων για τις «Εικονοϊστορίες» - ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΩ.
- Δημιουργία και εγκατάσταση βάσης δεδομένων για την αποθήκευση των στοιχείων για το «Τραγουδώ».

<ul style="list-style-type: none"> Πραγματοποίηση upgrade, παραγωγικού και συστημάτων ανάπτυξης. <p>ΦΩΤΟΔΕΝΤΡΟ</p> <ul style="list-style-type: none"> Σχεδιασμός, δημιουργία και αρχική παραμετροποίηση της υποδομής για το φωτόδενδρο παρουσίασης των μαθησιακών αντικειμένων του έργου. Σύνδεση μεταδεδομένων του περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης με το αποθετήριο "Φωτόδεντρο" 	<ul style="list-style-type: none"> Ενσωμάτωση μηχανισμού αυτοματοποιημένης αντιστοίχισης τρεχόντων χρηστών σε εγκατάσταση moodle (μηχανισμός πολλαπλών moodle) στα περιβάλλοντα «Πένα μου», «Εικονοϊστορίες», «Τραγουδώ». Ενσωμάτωση Γραφικών Διεπαφών Χρήστη(GUI) για τα περιβάλλοντα «Πένα μου», «Εικονοϊστορίες», «Τραγουδώ» στο moodle. Υλοποίηση και ενσωμάτωση για τα περιβάλλοντα "Επικοινωνώ / Παίζω / Τραγουδώ / Βιβλιοθήκη"
--	--

Δείκτες Εκροών Δράσης & βαθμός επίτευξης της στοχοθέτησης: ΑΞΟΝΑΣ Γ - Υποδράση Γ3: Πλαίσιο Σπουδών εξ αποστάσεως εκπαίδευσης/επιμόρφωσης					
Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή στόχου <i>Βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 1675/04.02.2011 απόφαση ένταξης</i>	Τιμή στόχου <i>Βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 18623/26.09.2014 απόφασης 3ης τροποποίησης</i>	Τιμή υλοποίησης <i>Βάσει απολογισμού</i>	Βαθμός επίτευξης <i>(τιμή στόχου/ τιμή υλοποίησης)</i>
Πακέτο Γ3α: Βάση δεδομένων εκπαιδευτικού υλικού	αριθμός	1	1	1	100,0%
Πακέτο Γ3β: Περιβάλλον εκπαιδευτικού	αριθμός	1	1	1	100,0%
Πακέτο Γ3γ: Περιβάλλον μαθητή	αριθμός	1	1	1	100,0%

– **Πακέτο Γ3α: Βάση δεδομένων εκπαιδευτικού υλικού**

Ο βαθμός επίτευξης του δείκτη έως 31.12.2014, σε σχέση με την τιμή στόχου από το εν ισχύ ΤΔ, ανέρχεται στο 100,0%. Η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ είχε προσδιοριστεί σε 1 βάση δεδομένων εκπαιδευτικού υλικού, ενώ σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία η τιμή υλοποίησης του δείκτη ως τις 31.12.2014 είναι 1.

– **Πακέτο Γ3β: Περιβάλλον εκπαιδευτικού**

Ο βαθμός επίτευξης του δείκτη έως 31.12.2014, σε σχέση με την τιμή στόχου από το εν ισχύ ΤΔ, ανέρχεται στο 100,0%. Η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ είχε προσδιοριστεί σε 1 περιβάλλον εκπαιδευτικού, ενώ σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία η τιμή υλοποίησης του δείκτη ως τις 31.12.2014 είναι 1.

– **Πακέτο Γ3γ: Περιβάλλον μαθητή**

Ο βαθμός επίτευξης του δείκτη έως 31.12.2014, σε σχέση με την τιμή στόχου από το εν ισχύ ΤΔ, ανέρχεται στο 100,0%. Η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ είχε προσδιοριστεί σε 1 περιβάλλον μαθητή, ενώ σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία η τιμή υλοποίησης του δείκτη ως τις 31.12.2014 είναι 1.

Γενικά συμπεράσματα επί των εκροών της Υποδράσης

Βάσει των απολογιστικών στοιχείων υλοποίησης της υποδράσης, παρατηρούνται τα ακόλουθα:

- ☞ *Καταγράφεται αδυναμία συσχέτισης, μεταξύ των υλοποιηθέντων και των προβλεπόμενων παραδοτέων των επιμέρους πακέτων της Υποδράσης Γ3. Παράλληλα, η περιγραφή της πλειοψηφίας των παραδοτέων των επιμέρους Πακέτων της Υποδράσης, είναι ασαφής τόσο ως προς το περιεχόμενό τους, όσο και ως προς τις λειτουργίες που αυτά εξυπηρετούν στο περιβάλλον ηλεκτρονικής μάθησης.*
- ☞ *Πολλές από τις λειτουργίες του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης είναι ακόμη ανενεργές (πχ. «επικοινωνώ» ή «Μυθολογία» - επίπεδο Α1, κλπ.) και σύμφωνα με το Δικαιούχο της Πράξης αναμένεται να ενεργοποιηθούν σύντομα, έως τη λήξης του χρόνου υλοποίησης της Πράξης*
- ☞ *Οι κάτωθι οδηγοί που αναφέρονται στα Πακέτα Γ3α και Γ3β, δεν είναι αναρτημένοι στην πλατφόρμα ηλεκτρονικής μάθησης, καθιστώντας τη δύσχρηστη.*

- Οδηγός αποτελεσματικής διαχείρισης και χρήσης της βάσης δεδομένων από τον εκπαιδευτικό.
  - Οδηγίες προς τους εκπαιδευτικούς σχετικά με το σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την αξιολόγηση ηλεκτρονικών μαθησιακών περιβαλλόντων.
  - Οδηγός για την αποτελεσματική χρήση, εκ μέρους του εκπαιδευτικού, της βάσης δεδομένων.
  - Οδηγός διαφοροποιημένης διδασκαλίας της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, ως ξένης και Στοιχείων Ιστορίας και Πολιτισμού για το Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης
  - Οδηγός διαφοροποιημένης διδασκαλίας για τη διδασκαλία στοιχείων ιστορίας και πολιτισμού.
- ☞ **Το Περιβάλλον ηλεκτρονικής Μάθησης, παρουσιάζει αρκετά τεχνικά προβλήματα** που αφορούν στην είσοδο των χρηστών, προβλήματα ταχύτητας φόρτωσης ή μεταφόρτωσης σελίδων, μετάβασης σε menu, κ.α.
- ☞ **Τέλος, το γραφιστικό περιβάλλον που χρησιμοποιήθηκε είναι παρωχημένο με αισθητική η οποία δεν ανταποκρίνεται στα σύγχρονα πρότυπα των κανόνων γραφιστικής**

4.1.2.2.12 ΑΞΟΝΑΣ Γ - Υποδράση Γ4: Τηλεκπαίδευση μαθητών/εκπαιδευτικών/γονιών της διασποράς στην ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό

<p>Περιγραφή Υποδράσης:</p>	<p>Η υποδράση Γ4, διακρίνεται σε δύο επιμέρους υποδράσεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Υποδράση Γ4α: Σχεδιασμός και υλοποίηση της πλατφόρμας για την τηλεκπαίδευση <p>Στα πλαίσια της συγκεκριμένης υποδράσης θα αναπτυχθεί το σύνολο των στοιχείων του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης με αναπροσαρμοσμένο εκπαιδευτικό υλικό για χρήση από τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές. Σε αυτό το τμήμα του έργου περιλαμβάνεται πρόβλεψη και για την ενημέρωση των γονέων και των μαθητών για την ορθή χρήση της πλατφόρμας/ του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Υποδράση Γ4β: Τηλεκπαίδευση εκπαιδευτικών ως προς την παιδαγωγική αξιοποίηση του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης <p>Η επιμόρφωση των συνδέσμων στοχεύει στη παροχή διαμορφωτικής αξιολόγησης (διαδικασία 'συνδιαμόρφωσης') του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης από έμπειρους εκπαιδευτικούς σε διάφορες και διαφορετικές σχολικές μονάδες όπου τα ελληνικά διδάσκονται ως δεύτερη και ως ξένη γλώσσα. Στο πλαίσιο της δράσης Γ4β έχουν προγραμματιστεί δύο (2) διαφορετικά σεμινάρια τηλεκπαίδευσης συνδέσμων, τα οποία προβλέπεται να πραγματοποιηθούν τα εξής χρονικά διαστήματα:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Α' σεμινάριο: Σεπτέμβριος 2012- Απρίλιος 2013 ○ Β' σεμινάριο: Αύγουστος 2013- Μάιος 2014. <p>Οι ομάδες των συμμετεχόντων θα είναι διαφορετικές κάθε φορά. Οι εκπαιδευτικοί που θα επιλεγούν για να συμμετάσχουν στο δεύτερο σεμινάριο θα κληθούν να παρακολουθήσουν εβδομαδιαίο επιμορφωτικό σεμινάριο στο Ρέθυμνο τον Ιούλιο του 2013. Η διαδικασία έχει σχεδιαστεί με βάση τις τρέχουσες αρχές και θεωρίες της Επιμόρφωσης Ενηλίκων και της εξ Αποστάσεως</p>
---	---

Εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα, περιλαμβάνει τόσο ατομική μελέτη/εργασία των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών όσο και εξ αποστάσεως σεμινάρια (τηλεδιασκέψεις, skype calls) στα οποία οι συμμετέχοντες θα έχουν την ευκαιρία να συζητούν με τους επόπτες/ συμβούλους της Επιμόρφωσης. Οι ώρες ατομικής εργασίας υπολογίζονται σε 90 τουλάχιστον, ενώ οι ώρες τηλεδιάσκεψης φτάνουν τις 40 για κάθε σεμινάριο. Αναλυτικότερα, σε κάθε πρόγραμμα σεμιναρίου θα πραγματοποιούνται 4 τηλεδιασκέψεις κατά τον α΄ κύκλο και άλλες 4 κατά τον β΄ κύκλο. Συμπεριλαμβάνεται αξιολόγηση της όλης διαδικασίας από τους επιμορφούμενους. Με αντίστοιχο τρόπο θα πραγματοποιηθεί ένα σεμινάριο για ένα μέγιστο αριθμό 20 εκπαιδευτικών από διάφορες σχολικές μονάδες (κυρίως, αλλά όχι αποκλειστικά, Ημερησίων σχολείων) το φθινόπωρο του 2013 με στόχο την επιμόρφωση στην παιδαγωγική/διδακτική αξιοποίηση της πλατφόρμας.

Απολογισμός Υποδράσης

Βάσει των απολογιστικών στοιχείων του δικαιούχου της Πράξης, **η υποδράση Γ4α, δεν υλοποιήθηκε**. Σε ότι αφορά στην υποδράση Γ4β:Τηλεκπαίδευση εκπαιδευτικών, έγινε διάκριση ανάμεσα σε **(α) εκπαιδευτικούς που θα έπαιζαν το ρόλο των «συνδέσμων»** (εκπαιδευτικοί με γνώση νέων τεχνολογιών οι οποίοι επιλέχτηκαν με σκοπό να συμβάλουν στη διαμορφωτική αξιολόγηση του περιβάλλοντος) και **(β) σε εκπαιδευτικούς που θα επιμορφώνονταν στο πλαίσιο ενδοσχολικών επιμορφώσεων**.

– (α) Τηλεκπαίδευση (επιμόρφωση) «συνδέσμων»

Πραγματοποιήθηκαν **δύο σεμινάρια για «συνδέσμους»**, το πρώτο από τα οποία ήταν ένας συνδυασμός δια ζώσης επιμόρφωσης (Ιούλιος 2012) και εξ αποστάσεως επιμόρφωσης. Βασικός σκοπός των σεμιναρίων αυτών ήταν να προκύψουν εκπαιδευτικοί με βαθιά γνώση του Περιβάλλοντος αλλά και να δώσουν οι ίδιοι ανατροφοδότηση για τον σχεδιασμό του. Το πρώτο εξ αποστάσεως σεμινάριο των «συνδέσμων» υλοποιήθηκε σε δύο κύκλους, ο ένας από τους οποίους πραγματοποιήθηκε το χειμώνα του 2012-13 (από τις αρχές Δεκεμβρίου 2012 έως τα μέσα Ιανουαρίου 2013) και ο άλλος την άνοιξη του 2013. Ο 1^{ος} Κύκλος: Επιμόρφωση - Συνδιαμόρφωση του περιβάλλοντος ως μαθητές, είχε ως στόχο τη βελτιστοποίηση του περιβάλλοντος

του Μαθητή (περιεχόμενο και δραστηριότητες). Σε αυτή τη φάση οι «σύνδεσμοι» πλοηγήθηκαν στο περιβάλλον με την ιδιότητα του μαθητή: διάβασαν τα κείμενα, παρατήρησαν τα γραφικά, τα στάδια πλοήγησης, και συμπλήρωσαν ειδικά διαμορφωμένο ερωτηματολόγιο σχετικά με το περιβάλλον του μαθητή με στόχο να συμβάλουν στην τελική συνδιαμόρφωση του. Αφού ολοκλήρωσαν την πλοήγηση, συμμετείχαν σε τηλεδιάσκεψη όπου συζήτησαν με τους δημιουργούς του περιβάλλοντος για όλα αυτά τα θέματα και έκαναν προτάσεις και σχόλια για τη βελτίωσή του. Ο 2^{ος} Κύκλος: Επιμόρφωση - Συνδιαμόρφωση του περιβάλλοντος ως εκπαιδευτικοί, είχε ως στόχο τη βελτιστοποίηση του περιβάλλοντος του Εκπαιδευτικού. Σε αυτή τη φάση οι συμμετέχοντες πλοηγήθηκαν στο περιβάλλον ως εκπαιδευτικοί, εφάρμοσαν στην τάξη τους ένα ενδεικτικό παιδαγωγικό σενάριο που τους είχε στείλει η Ομάδα Παιδαγωγικού Σχεδιασμού, για όποιο/-α επίπεδο/-α επέλεξαν οι ίδιοι, αξιοποιώντας τις γνώσεις και τις πολύτιμες εμπειρίες τους από την σχολική πράξη. Στον β' κύκλο, οι εκπαιδευτικοί, αφού έκαναν δοκιμαστική εφαρμογή κάποιων ενοτήτων του περιβάλλοντος, συμμετείχαν σε τηλεδιασκέψεις με μέλη της Ομάδας Παιδαγωγικού σχεδιασμού και άλλους συνεργάτες (Ιούνιος 2013), προκειμένου να δώσουν και την αξιολόγησή τους. **Η ομάδα των περίπου 30 εκπαιδευτικών προερχόταν από διάφορες χώρες: Βέλγιο, Γερμανία, Μ. Βρετανία, Τουρκία, Ουκρανία, Ν. Αφρική, Η.Π.Α, Αργεντινή, Καναδάς.**

Το δεύτερο σεμινάριο των «συνδέσμων» (Μάρτιος-Μάιος 2014) διήρκησε πολύ λιγότερο και είχε μόνο **οκτώ (8) συμμετέχοντες** (από **Γερμανία, Πολωνία, Αυστραλία, Βέλγιο, Η.Π.Α και Αργεντινή**).

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η συμμετοχή (αθροιστικά) των εκπαιδευτικών στις επιμορφώσεις συνδέσμων για τα έτη 2012, 2013 και 2014:

Επιμορφώσεις Συνδέσμων 2012-2013					
Χώρα	Ημερομηνία Υλοποίησης	Εκπαιδευτικοί	Α' βάρθμια	Β' βάρθμια	Α' και Β' βάρθμια
Η.Π.Α	13/12/2012 (1 τηλεδιάσκεψη)	5	3	0	2
Αυστραλία	14/12/2012 (1 τηλεδιάσκεψη)	11	2	3	6
Η.Π.Α., Αργεντινή και Καναδά					
Ευρωπαϊκές χώρες, Ουκρανία και Ν. Αφρική	09/1/2013 (1 τηλεδιάσκεψη)	6	2	2	2

Ευρωπαϊκές χώρες	10/1/2013 (1 τηλεδιάσκεψη)	5	1	2	2
Αυστραλία, Ν. Αφρική και Τουρκία	14/6/2013 (1 τηλεδιάσκεψη)	15	4	4	7
Η.Π.Α, Καναδά, Αργεντινή και ευρωπαϊκές χώρες					
Επιμορφώσεις Συνδέσμων 2014					
Γερμανία, Πολωνία, Αυστραλία, Βέλγιο, Η.Π.Α και Αργεντινή	19/3/2014 και 21/3/2014	8	3	1	4

– **(β) Ενδοσχολική Επιμόρφωση εκπαιδευτικών:**

Η ομάδα αυτή αποτελούνταν από εκπαιδευτικούς οι οποίοι επιμορφώθηκαν σε θέματα σχετικά με την παιδαγωγική αξιοποίηση του διαδικτυακού περιβάλλοντος μάθησης. Στόχος αυτής της μορφής επιμόρφωσης ήταν να δοθεί η ευκαιρία και σε εκπαιδευτικούς άλλων σχολικών μονάδων, πέραν εκείνων στις οποίες ήδη υπηρετούσαν «σύνδεσμοι», να γνωρίσουν σε βάθος το Διαδικτυακό Μαθησιακό Περιβάλλον μέσα από εξ αποστάσεως επιμορφωτικά σεμινάρια. Ο αρχικός σχεδιασμός περιλάμβανε τη μαζική συμμετοχή των επιμορφωμένων από το σχολείο τους σε ώρες εργασίας, κάτι που θα αύξανε τον αριθμό των συμμετοχών. Τελικά, στην πράξη ακολουθήθηκε ένα μεικτό σχήμα (συμμετοχή από το χώρο εργασίας και από το σπίτι), κάτι που αντανάκλα και την τεράστια ποικιλία των μορφών εκπαίδευσης (πρωινά/ημερήσια, απογευματινά, Σαββατιανά σχολεία, κλπ.) και των τύπων απασχόλησης των εκπαιδευτικών στη διασπορά. Αναλυτικά, η δομή του σεμιναρίου είχε ως εξής:

Εξοικείωση με το περιβάλλον:

Δεκαπέντε μέρες πριν από την πρώτη τηλεδιάσκεψη οι επιμορφούμενοι εγγράφονταν στην πλατφόρμα και περιηγούνταν σε 2 συγκεκριμένες ενότητες.

1^η Τηλεδιάσκεψη: 4 διδακτικές ώρες

- Ζητήματα Παιδαγωγικής Αξιοποίησης των ΤΠΕ
- Εισαγωγή στο Περιβάλλον του Μαθητή
- Μεταξύ 1^{ης} και 2^{ης} τηλεδιάσκεψης οι επιμορφούμενοι υλοποιούσαν δραστηριότητες στο περιβάλλον του μαθητή

2η Τηλεδιάσκεψη: 4 διδακτικές ώρες

- Περιβάλλον Μαθητή: Επίπεδα γλωσσομάθειας A1-B2
- Κοινότητες Μάθησης
- Μεταξύ 2^{ης} και 3^{ης} τηλεδιάσκεψης οι επιμορφούμενοι υλοποιούσαν δραστηριότητες στο περιβάλλον του μαθητή και των κοινοτήτων μάθησης.

3η Τηλεδιάσκεψη: 4 διδακτικές ώρες

- Περιβάλλον εκπαιδευτικού
- Ανατροφοδότηση- Συμπεράσματα

Μετά το τέλος της τηλεδιάσκεψης και μέσα σε διάστημα τριών εβδομάδων οι επιμορφούμενοι εκπονούσαν την τελική εργασία και συμμετείχαν στην αξιολόγηση της επιμόρφωσης. Κατά το διάστημα **Μάρτιος-Μάιος 2014 πραγματοποιήθηκαν τρία (3) σχετικά σεμινάρια** πάνω στην παιδαγωγική αξιοποίηση του Διαδικτυακού Περιβάλλοντος Μάθησης με εισηγητές διάφορα μέλη της Ομάδας Παιδαγωγικού σχεδιασμού. **Οι συμμετέχοντες ήταν συνολικά 30 άτομα** (αναφέρονται μόνον όσοι ολοκλήρωσαν επιτυχώς) και **δίδασκαν σε σχολεία της Αυστραλίας, της Μεγάλης Βρετανίας, των ΗΠΑ και του Καναδά.**

Ενδοσχολικές Επιμορφώσεις Εκπαιδευτικών				
Χώρα	Σχολική Μονάδα	Αριθμός Εκπαιδευτικών που Ολοκλήρωσαν επιτυχώς	Εκπ. Α βάρθμιας και Β βάρθμιας	Εκπ. Α βάρθμιας και Γ βάρθμιας
Αυστραλία	Ελληνικά Ορθόδοξα Σχολεία Darwin	9	9	-
Μ. Βρετανία	Ελληνικό σχολείο Αγ. Νικολάου Λίβερπουλ	6	6	-
	Ελληνικό Παροικιακό Σχολείο του MANSFIELD			
	Ελληνικό Σχολείο COVENTRY			

Π2. Αξιολογήσεις ανά Πράξη

Σελ. 92 από 230

«Εξωτερική Αξιολόγηση Πράξεων Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης»

ΕΚΘΕΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΜΕ ΤΙΤΛΟ:

«Ελληνόγλωσση Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Διαπολιτισμική Εκπαίδευση στη Διασπορά» με MIS 303141 την περίοδο 2011-2014

	The Greek School of the Holy Trinity			
Η.Π.Α. – Καναδάς	SOCRATES ACADEMY	15	14	1
	Archimedean Academy			
	THE CENTRE FOR HELLENIC STUDIES			

Δείκτες ΕκρώνΥποδράσης& βαθμός επίτευξης της στοχοθέτησης: ΑΞΟΝΑΣ Γ- Υποδράση Γ4 :Τηλεκπαίδευση μαθητών/εκπαιδευτικών/γονιών της διασποράς στην ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό					
Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή στόχου <i>Βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 1675/04.02.2011 απόφαση ένταξης</i>	Τιμή στόχου <i>Βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 18623/26.09.2014 απόφασης3ης τροποποίησης</i>	Τιμή υλοποίησης <i>Βάσει απολογισμού</i>	Βαθμός επίτευξης <i>(τιμή στόχου/ τιμή υλοποίησης)</i>
Τηλεπιμορφώσεις συνδέσμων	αριθμός	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	2	-
Επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί που έπαιξαν το ρόλο του συνδέσμου	αριθμός	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	38	-
Ενδοσχολικές επιμορφώσεις εκπαιδευτικών	αριθμός	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	3	-
Επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί ενδοσχολικών επιμορφώσεων	αριθμός	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	30	-

– **Τηλεπιμορφώσεις συνδέσμων**

Η τιμή στόχος στο ΤΔΕΠ, καθώς και η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ δεν είχε προσδιοριστεί. Η τιμή υλοποίησης του δείκτη έως τις 31.12.2014 είναι 2, βάσει των απολογιστικών στοιχείων και αφορά στον αριθμό επιμορφωτικών σεμιναρίων συνδέσμων του προγράμματος στο εξωτερικό που έγιναν υπό τη μορφή τηλεπιμορφώσεων με σκοπό τη συνδιαμόρφωση του περιβάλλοντος ηλεκτρονικής μάθησης.

– **Επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί που έπαιξαν το ρόλο του συνδέσμου**

Η τιμή στόχος στο ΤΔΕΠ, καθώς και η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ δεν είχε προσδιοριστεί. Η τιμή υλοποίησης του δείκτη έως τις 31.12.2014 είναι 38, βάσει των απολογιστικών στοιχείων και αφορά στον αριθμό επιμορφούμενων εκπαιδευτικών που έπαιξαν το ρόλο του συνδέσμου του προγράμματος στο εξωτερικό. Οι επιμορφώσεις αυτές είχαν ως βασικό σκοπό τη συνδιαμόρφωση του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της Πράξης.

– **Ενδοσχολικές επιμορφώσεις εκπαιδευτικών**

Η τιμή στόχος στο ΤΔΕΠ, καθώς και η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ δεν είχε προσδιοριστεί. Η τιμή υλοποίησης του δείκτη έως τις 31.12.2014 είναι 3, βάσει των απολογιστικών στοιχείων και αφορά στον αριθμό σεμιναρίων που έγιναν υπό τη μορφή τηλεδιασκέψεων σε εκπαιδευτικούς που δίδασκαν σε σχολεία της Αυστραλίας, της Μεγάλης Βρετανίας, των ΗΠΑ και του Καναδά, πάνω στη χρήση του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της Πράξης.

– **Επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί ενδοσχολικών επιμορφώσεων**

Η τιμή στόχος στο ΤΔΕΠ, καθώς και η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ δεν είχε προσδιοριστεί. Η τιμή υλοποίησης του δείκτη έως τις 31.12.2014 είναι 30, βάσει των απολογιστικών στοιχείων και αφορά σε εκπαιδευτικούς που δίδασκαν σε σχολεία της Αυστραλίας, της Μεγάλης Βρετανίας, των ΗΠΑ και του Καναδά, οι οποίοι επιμορφώθηκαν μέσω τηλεδιασκέψεων πάνω στη χρήση του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της Πράξης

Γενικά συμπεράσματα επί των εκροών της Υποδράσης

Βάσει των απολογιστικών στοιχείων υλοποίησης της υποδράσης, παρατηρούνται τα ακόλουθα:

- ☞ *Οι επιμορφώσεις των 30 συνδέμων του προγράμματος στο εξωτερικό, την περίοδο 2012-2013, αφορούσαν στη συνδιαμόρφωση του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης. Υπό αυτό το πρίσμα, και λαμβάνοντας υπόψη και τη χρονική περίοδο την οποία διαξήχθησαν, όπου το ΠΗΜ ήταν ακόμη υπό διαμόρφωση, θα μπορούσαν να θεωρηθούν περισσότερο διαδικασία διαβούλευσης, παρά επιμόρφωση στη χρήση του Περιβάλλοντος.*
- ☞ *Παρατηρείται πολύ μικρός βαθμός συμμετοχής εκπαιδευτικών της διασποράς στις επιμορφώσεις πάνω στην παιδαγωγική αξιοποίηση του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης. Το γεγονός αυτό, αναμένεται να επιδράσει αρνητικά στη μελλοντική του αξιοποίηση από την εκπαιδευτική κοινότητα της ομογένειας, δεδομένης και της δυσχρηστίας που παρουσιάζει ως εργαλείο, λόγω της απουσίας ενσωματωμένων οδηγιών χρήσης.*

4.1.2.2.13 ΑΞΟΝΑΣ Δ –Υποδράση: Δ1: Δράση δημοσιότητας

Περιγραφή Υποδράσης:	Η δημοσιότητα(Δ1, δράση 7 της προκήρυξης) θα υλοποιηθεί μέσω: της οργάνωσης συνεδρίων, διημερίδων, ημερίδων, της οργάνωσης εκθέσεων ή της συμμετοχής σε εκθέσεις, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, καθώς και μέσω της διάχυσης των προϊόντων της πράξης και της άμεσης δια ζώσης ενημέρωσης των ωφελούμενων γονέων, μαθητών, δασκάλων και φορέων εκπαίδευσης στο εξωτερικό.
---------------------------------	---

Απολογισμός Υποδράσης

Στο πλαίσιο της δημοσιότητας, συνεργάτες του έργου συμμετείχαν σε **26** συνολικά **σεμινάρια/ συμπόσια/ ημερίδες/διημερίδες** στην Ελλάδα και στο εξωτερικό μέχρι τον Οκτώβριο του 2014 όπου παρουσίασαν όψεις του Έργου (το Περιβάλλον και το έντυπο υλικό). Οι χώρες του εξωτερικού στις οποίες έγιναν οι επισκέψεις αυτές ήταν το Βέλγιο, η Γερμανία, η Σουηδία, η Μεγάλη Βρετανία, η Αυστραλία και ο Καναδάς. Οι φορείς που διοργάνωναν τις εκδηλώσεις αυτές ήταν, κατά κανόνα, τα κατά τόπους Γραφεία Εκπαίδευσης σε συνεργασία, ορισμένες φορές, με τους Επιστημονικούς συνεργάτες του Έργου, και το κοινό αποτελούνταν κατά κύριο λόγο από εκπαιδευτικούς της πράξης. Στον πίνακα που ακολουθεί, παρουσιάζονται αναλυτικά τα σεμινάρια/ συμπόσια/ ημερίδες /διημερίδες, που έγιναν στο πλαίσιο της δημοσιότητας του προγράμματος.

Σεμινάρια - Διημερίδες στο εξωτερικό 2011-2014				
A/A	Τίτλος σεμιναρίου/ ημερίδας	Χώρα/Πόλη	Βαθμίδα	Αριθμός Εκπ/κών
2011				
1	Σεμινάριο “Το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης: προγράμματα και εκπαιδευτικές πολιτικές”	Βρυξέλλες, Βέλγιο	13 Α/θμια & 17 Β/θμια	30
2	Ημερίδα Επιμόρφωσης στα ομογενειακά σχολεία Κωνσταντινούπολης	Κωνσταντινούπολη, Τουρκία	16 Α/θμια & 16 Β/θμια	32

3	Εκπαιδευτικό Συνέδριο με θέμα τη διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας	Birmingham, M. Βρετανία	35 Α/θμια & 35 Β/θμια	70
4	Ενημέρωση Εκπαιδευτικών Κυπριακής Εκπαιδευτικής Αποστολής	Λονδίνο, Μ. Βρετανία	7 Α/θμια & 8 Β/θμια	15
5	Ηλεκτρονική μάθηση στη διασπορά: η πλατφόρμα ηλεκτρονικής μάθησης και τα δίκτυα των εκπαιδευτικών	Αδελαΐδα, Αυστραλία	7 Α/θμια & 7 Β/θμια	14
6	Ηλεκτρονική μάθηση στη διασπορά: η πλατφόρμα ηλεκτρονικής μάθησης και τα δίκτυα των εκπαιδευτικών	Μελβούρνη, Αυστραλία	20 Α/θμια & 16 Β/θμια	36
7	Ηλεκτρονική μάθηση στη διασπορά: η πλατφόρμα ηλεκτρονικής μάθησης και τα δίκτυα των εκπαιδευτικών	Μελβούρνη, Αυστραλία	25 Α/θμια & 25 Β/θμια	50
8	Ηλεκτρονική μάθηση στη διασπορά: η πλατφόρμα ηλεκτρονικής μάθησης και τα δίκτυα των εκπαιδευτικών	Σίδνεϋ Αυστραλία	28 Α/θμια & 28 Β/θμια	56
			ΣΥΝΟΛΟ	303
2012				
9	Δαμανάκης: Συμβατική και Ηλεκτρονική Διδασκαλία-Μάθηση Σπαντιδάκης: Ηλεκτρονική μάθηση-Παιδαγωγικός Σχεδιασμός	Βρυξέλλες, Βέλγιο	18 Α/θμια & 22 Β/θμια	40
10	Δαμανάκης: Συμβατική και Ηλεκτρονική Διδασκαλία-Μάθηση Σπαντιδάκης: Ηλεκτρονική μάθηση-Παιδαγωγικός Σχεδιασμός	Ντίσελντορφ	5 Α/θμια & 35 Β/θμια	40
11	Παιδαγωγική διημερίδα	Weilburg, Γερμανία	10 Α/θμια & 4 Β/θμια	14
12	Ημερίδα "Η διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας"	Στοκχόλμη, Σουηδία	22 Α/θμια & 1 Β/θμια	23
13	Διημερίδα για τους δασκάλους της ελληνικής γλώσσας ως μητρικής σε σουηδικά και ελληνικά σχολεία	Στοκχόλμη, Σουηδία	21 Α/θμια & 10 Β/θμια	31
			ΣΥΝΟΛΟ	148
2013				
14	Η δυναμική της εκπαίδευσης σε περίοδο κρίσης	Βρυξέλλες, Βέλγιο	4 Α/θμια & 8 Β/θμια	12
15	Παιδαγωγική διημερίδα "Ηλεκτρονική Μάθηση και εφαρμογές"	Weilburg, Γερμανία,	13 Α/θμια & 2 Β/θμια	15

2014			ΣΥΝΟΛΟ	27
16	Ενημερωτική ημερίδα	Αδελαΐδα, Αυστραλία	22 Α/θμια & 11 Β/θμια	33
17	Ενημερωτική ημερίδα	Μελβούρνη, Αυστραλία	32 Α/θμια & 16 Β/θμια	48
18	Ενημερωτική ημερίδα	Μελβούρνη, Αυστραλία	32 Α/θμια & 16 Β/θμια	48
19	Ενημερωτική ημερίδα	Σύδνεϋ, Αυστραλία	30 Α/θμια & 15 Β/θμια	45
20	Ημερίδα με θέμα "Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης του Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ: δομή, λειτουργία και εφαρμογές"	Λονδίνο, Ηνωμένο Βασίλειο	27 Α/θμια & 13 Β/θμια	40
21	Ενημερωτική ημερίδα	Τορόντο, Καναδάς	21 Α/θμια & 11 Β/θμια	32
22	Ενημερωτική ημερίδα	Μόντρεαλ, Καναδάς	34 Α/θμια & 34 Β/θμια	68
23	Ενημερωτική ημερίδα	Τορόντο, Καναδάς	21 Α/θμια & 11 Β/θμια	32
24	Ανάπτυξη συμπληρωματικού διδακτικού υλικού για τα σχολεία της ελληνικής μειονότητας, Παρουσίαση διδακτικών ενοτήτων	Αργυρόκαστρο	4 Α/θμια & 25 Β/θμια	29
25	Ελληνόγλωσση διαπολιτισμική πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην Κωνσταντινούπολη	Κων/πολη	12 Α/θμια & 8 Β/θμια	20
26	Περιβάλλον ηλεκτρονικής μάθησης ΕΔΙΑΜΜΕ στην τάξη και την πράξη	Λονδίνο, Ηνωμένο Βασίλειο	40 Α/θμια & 3 Β/θμια	43
			ΣΥΝΟΛΟ	438
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ				916

Επίσης, στο πλαίσιο Προβολής και Δημοσιότητας του Έργου, έγιναν μια σειρά από επιστημονικές ανακοινώσεις σχετικά με το Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης στα ακόλουθα συνέδρια:

Δημοσιότητα του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης σε Συνέδρια	
1	E-Learning για πρόγραμμα Moodle(Ηράκλειο, 14-15/9, 2012)
2	International Conference on Urban Multilingualism and Education (Γάνδη, Βέλγιο, 6-8/3/2013)
3	11 ^ο Διεθνές Συνέδριο Ελληνικής Γλωσσολογίας (Ρόδος, Ελλάδα, 26-29/9/2013)
4	7ο Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή και Εξ αποστάσεως Εκπαίδευση: "Μεθοδολογίες Μάθησης" (Αθήνα, Ελλάδα, 8-10/11/2013)
5	8ο Διεθνές Συνέδριο "International Technology, Education and Development Conference" (Βαλένθια, Ισπανία, 10-12/3/2013)
6	Celebrating Linguistic Diversity (Τορόντο, Καναδάς, 30/4-2/5 2014)
7	9ο Πανελλήνιο Συνέδριο ΤΠΕ στην Εκπαίδευση (Ρέθυμνο, 4-6 Οκτωβρίου 2014)
8	Διεθνές Συνέδριο για την Πιστοποίηση και τη διδασκαλία της Ελληνικής ως Δεύτερης/Ξένης Γλώσσας, Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας (Αθήνα, 10-11 Οκτωβρίου 2014)

Δείκτες Εκροών Υποδράσης & βαθμός επίτευξης της στοχοθέτησης: ΑΞΟΝΑΣ Δ –Υποδράση Δ1: Δράση δημοσιότητας					
Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή στόχου <i>Βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 1675/04.02.2011 απόφασης ένταξης</i>	Τιμή στόχου <i>Βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 18623/26.09.2014 απόφασης 3^{ης} τροποποίησης</i>	Τιμή υλοποίησης <i>Βάσει απολογισμού</i>	Βαθμός επίτευξης <i>(τιμή στόχου/ τιμή υλοποίησης)</i>
Σεμινάρια/ συμπόσια/ ημερίδες /διημερίδες που έγιναν στο πλαίσιο δημοσιότητας της Πράξης	αριθμός	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	26	-
Εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης που συμμετείχαν σε ημερίδες στο εξωτερικό (Α)	αριθμός	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	519	-
Εκπαιδευτικοί δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που συμμετείχαν σε ημερίδες στο εξωτερικό (Β)	αριθμός	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	397	-
Εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν σε ημερίδες στο εξωτερικό (Γ)=(Α)+(Β)	αριθμός	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	916	-
Επιστημονικές ανακοινώσεις σχετικά με το Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης σε συνέδρια	αριθμός	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	Δεν έχει οριστεί τιμή στόχος	8	-

– **Σεμινάρια/ συμπόσια/ ημερίδες /διημερίδες που έγιναν στο πλαίσιο δημοσιότητας της Πράξης**

Η τιμή στόχος στο ΤΔΕΠ, καθώς και η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ δεν είχε προσδιοριστεί. Η τιμή υλοποίησης του δείκτη έως τις 31.12.2014 είναι 26, βάσει των απολογιστικών στοιχείων και αφορά σε σεμινάρια/ συμπόσια/ ημερίδες /διημερίδες στα οποία συμμετείχαν συνεργάτες του προγράμματος, στο πλαίσιο δημοσιότητας της Πράξης. Τα σεμινάρια/ συμπόσια/ ημερίδες /διημερίδες έγιναν στην Ελλάδα και στο εξωτερικό μέχρι τον Οκτώβριο του 2014 όπου παρουσίασαν όψεις του Έργου (το Περιβάλλον και το έντυπο υλικό) και διοργανώνονταν, κατά κανόνα, από τα κατά τόπους Γραφεία Εκπαίδευσης σε συνεργασία, ορισμένες φορές, με τους Επιστημονικούς συνεργάτες του Έργου, ενώ το κοινό αποτελούνταν κατά κύριο λόγο από εκπαιδευτικούς της πράξης.

– **Εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης που συμμετείχαν σε ημερίδες στο εξωτερικό (Α)**

Η τιμή στόχος στο ΤΔΕΠ, καθώς και η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ δεν είχε προσδιοριστεί. Η τιμή υλοποίησης του δείκτη έως τις 31.12.2014 είναι 519, βάσει των απολογιστικών στοιχείων και αφορά σε εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης που συμμετείχαν σε σεμινάρια/ συμπόσια/ ημερίδες /διημερίδες που έγιναν στο πλαίσιο δημοσιότητας της Πράξης, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

– **Εκπαιδευτικοί δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που συμμετείχαν σε ημερίδες στο εξωτερικό (Β)**

Η τιμή στόχος στο ΤΔΕΠ, καθώς και η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ δεν είχε προσδιοριστεί. Η τιμή υλοποίησης του δείκτη έως τις 31.12.2014 είναι 397, βάσει των απολογιστικών στοιχείων και αφορά σε εκπαιδευτικούς της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που συμμετείχαν σε σεμινάρια/ συμπόσια/ ημερίδες /διημερίδες που έγιναν στο πλαίσιο δημοσιότητας της Πράξης, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

– **Εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν σε ημερίδες στο εξωτερικό (Γ)=(Α)+(Β)**

Η τιμή στόχος στο ΤΔΕΠ, καθώς και η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ δεν είχε προσδιοριστεί. Η τιμή υλοποίησης του δείκτη έως τις 31.12.2014 είναι 397, βάσει των απολογιστικών στοιχείων και αφορά στο σύνολο των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας

εκπαίδευσης που συμμετείχαν σε σεμινάρια/ συμπόσια/ ημερίδες /διημερίδες που έγιναν στο πλαίσιο δημοσιότητας της Πράξης, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

– **Επιστημονικές ανακοινώσεις σχετικά με το Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης σε συνέδρια**

Η τιμή στόχος στο ΤΔΕΠ, καθώς και η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ δεν είχε προσδιοριστεί. Η τιμή υλοποίησης του δείκτη έως τις 31.12.2014 είναι 8, βάσει των απολογιστικών στοιχείων και αφορά σε συνέδρια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, στο πλαίσιο των οποίων έγιναν επιστημονικές ανακοινώσεις σχετικά με το Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης.

Γενικά συμπεράσματα επί των εκροών της Υποδράσης

Βάσει των απολογιστικών στοιχείων υλοποίησης της υποδράσης, παρατηρούνται τα ακόλουθα:

- ☞ *Υπήρξε αρκετά μεγάλος αριθμός σεμιναρίων/ συμποσίων/ ημερίδων /διημερίδων και συνεδρίων, στα οποία συμμετείχαν συνεργάτες του προγράμματος για τη διάδοση των αποτελεσμάτων της Πράξης. Ωστόσο, η διάχυση των προϊόντων της πράξης περιορίστηκε στους κόλπους της εκπαιδευτικής κοινότητας και δεν υπήρξε άμεση δια ζώσης ενημέρωση των ωφελούμενων γονέων και μαθητών, όπως περιγραφόταν στον αρχικό σχεδιασμό της υποδράσης.*

4.1.2.2.14 ΑΞΟΝΑΣ Δ - Υποδράση Δ2: Αξιολόγηση του έργου

Περιγραφή Υποδράσης	Η αξιολόγηση (Δ2, δράση 8 της προκήρυξης) θα είναι συνοδευτική και θα αφορά στην πρόοδο των συγκεκριμένων δράσεων, υποδράσεων και υποέργων της πράξης, με βάση το σχεδιασμό και τα σχετικά χρονοδιαγράμματα
Απολογισμός Υποδράσης	
<p>Σχετικά με την αξιολόγηση του έργου έχουν συγγραφεί τρεις ετήσιες και τέσσερις ενδιάμεσες εκθέσεις απολογισμού της πορείας του φυσικού αντικείμενου για τα αντίστοιχα έτη υλοποίησης του έργου (2011-2014).</p> <p>Η εσωτερική αξιολόγηση δεν έχει εντούτοις ακόμα ολοκληρωθεί λόγω κωλύματος του υπεύθυνου της αξιολόγησης, αναμένεται ως την ολοκλήρωση του έργου η συγγραφή μιας συνολικής έκθεσης αξιολόγησης.</p>	

Δείκτες Εκρών Υποδράσης & βαθμός επίτευξης της στοχοθέτησης: ΑΞΟΝΑΣ Δ - Υποδράση Δ2: Αξιολόγηση του έργου					
Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή στόχου <i>Βάσει της υπ' αρ. πρωτ 1675/04.02.2011 απόφαση ένταξης</i>	Τιμή στόχου <i>Βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 18623/26.09.2014 απόφασης 3ης τροποποίησης</i>	Τιμή υλοποίησης <i>Βάσει απολογισμού</i>	Βαθμός επίτευξης <i>(τιμή στόχου/ τιμή υλοποίησης)</i>
Έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης	αριθμός	1	1	0	0,0%

– **Έκθεση εξωτερικής αξιολόγησης**

Ο βαθμός επίτευξης του δείκτη έως 31.12.2014, σε σχέση με την τιμή στόχου από το εν ισχύ ΤΔ, ανέρχεται στο 0,0%. Η τιμή στόχος του δείκτη κατά την αναθεώρηση του ΤΔ είχε προσδιοριστεί σε 1 έκθεση συνολικής αξιολόγησης, ενώ σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία η τιμή υλοποίησης του δείκτη ως τις 31.12.2014 είναι 0.

Γενικά συμπεράσματα επί των εκροών της Υποδράσης

Βάσει των απολογιστικών στοιχείων υλοποίησης της υποδράσης, η έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί, εξαιτίας, όπως αναφέρεται από το Δικαιούχο της Πράξης, σοβαρού προβλήματος υγείας του υπεύθυνου της υποδράσης.

4.2 Αξιολόγηση κριτηρίων επίδοσης

4.2.1 Δείκτες Αποτελεσμάτων

4.2.1.1 Στοχοθεσία δεικτών αποτελεσμάτων

Το σύστημα δεικτών της Πράξης, κατά την αρχική της ένταξη περιλάμβανε 1 δείκτη παρακολούθησης των αποτελεσμάτων, η τιμή του οποίου επικαιροποιήθηκε, με τις τροποποιήσεις της Πράξης. Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται ο δείκτης αποτελεσμάτων που χρησιμοποιήθηκε για την παρακολούθηση της Πράξης, ενώ οι τιμές που παρουσιάζονται αφορούν στην αρχική ένταξη της Πράξης, αλλά και στην εν ισχύ τροποποίησή της βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 18623/26.09.2014 απόφασης 3ης τροποποίησης της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Ε.Π. «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ & ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ».

ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ				
78: ΚΩΔΙΚΟΣ	79: ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΔΕΙΚΤΗ	80: ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	81: ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ	
			Βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 1675/04.02.2011 απόφαση ένταξης	Βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 18623/26.09.2014 απόφασης 3ης τροποποίησης
501	Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια υλοποίησης της πράξης (ισοδύναμα ανθρωποέτη)	Αριθμός	34,00	33,90

Είναι προφανές ότι, ο υπό εξέταση δείκτης δεν είναι ενδεικτικός για την αποτίμηση των αποτελεσμάτων της Πράξης στον πληθυσμό στόχο που είναι οι Έλληνες της διασποράς, καθώς δεν μπορεί να αποτιμήσει τα αποτελέσματα της εφαρμογής των επιμέρους υποδράσεων της Πράξης, ούτε να εκτιμήσει κατά πόσο επιτεύχθηκαν οι στόχοι που είχαν τεθεί.

Το γεγονός ότι, στο πρόγραμμα δεν υπήρχε σαφές πλαίσιο ούτε για τις τιμές εκκίνησης ούτε για τα αναμενόμενα ποσοτικά αποτελέσματα, σε συνδυασμό με την ανυπαρξία μιας ex ante αξιολόγησης της Πράξης, η οποία τουλάχιστον θα κατέγραφε το αφετηριακό σημείο του προγράμματος, δημιούργησε σημαντική δυσκολία από την πλευρά της αξιολόγησης όσον αφορά στην αποτίμηση των αποτελεσμάτων του προγράμματος. Είναι προφανές ότι, για την παρακολούθηση των αποτελεσμάτων της Πράξης απαιτείται η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου μηχανισμού / διακριτής δομής παρακολούθησης των αποτελεσμάτων εφαρμογής της.

4.2.1.2 Αποτελέσματα της Πράξης

Βάσει των απολογιστικών στοιχείων της Πράξης, έτσι όπως αυτά αποτυπώνονται στο «ΔΕΛΤΙΟ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΠΡΑΞΗΣ», που αφορά στο α' εξάμηνο του 2013, το οποίο είναι και το τελευταίο ΔΠΠ που έχει κατατεθεί έως τη λήξη του ημερολογιακού έτους 2014, προκύπτει ότι ο βαθμός επίτευξης του δείκτη αποτελέσματος της Πράξης είναι 114,8%, αφού η τιμή υλοποίησής του την περίοδο αναφοράς ήταν 38,93 ανθρωπομήνες, όπως φαίνεται και στον πίνακα που ακολουθεί.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ						
78: ΚΩΔΙΚΟΣ	79: ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΔΕΙΚΤΗ	80: ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	81: ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ		Τιμή υλοποίησης	Βαθμός επίτευξης
			Βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 1675/04.02.2011 απόφαση ένταξης	Βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 18623/26.09.2014 απόφασης ^{3ης} τροποποίησης	Βάσει απολογισμού	
501	Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια υλοποίησης της πράξης (ισοδύναμα ανθρωποέτη)	Αριθμός	34,00	33,90	38,93	114,8%

Δεδομένου όμως ότι, ο δείκτης που προηγήθηκε δεν μπορεί από μόνος του να εκτιμήσει την αποτελεσματικότητα της Πράξης, ο σύμβουλος αξιολόγησης διαμόρφωσε τους ακόλουθους δείκτες:

A/A	Δείκτες Αποτελεσμάτων
1	Ποσοστό (%) εκπαιδευτικών μονάδων της διασποράς που αξιοποίησαν το Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης
2	Ποσοστό (%) εκπαιδευτικών μονάδων της διασποράς που συμμετείχαν στις κοινότητες μάθησης

Υπολογισμός δεικτών

1) Ποσοστό (%) εκπαιδευτικών μονάδων της διασποράς που αξιοποίησαν το Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης Ο δείκτης υπολογίζεται από το πηλίκο:

*Αριθμός εκπαιδευτικών μονάδων της διασποράς που αξιοποίησαν
το Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης*

Συνολικός αριθμός εκπαιδευτικών μονάδων

ΌΠΟΥ:

- ως αριθμός εκπαιδευτικών μονάδων της διασποράς που αξιοποίησαν το Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης, ορίζεται ο αριθμός των εκπαιδευτικών μονάδων που έλαβαν κωδικό πρόσβασης για το ΠΗΜ, με σκοπό την τηλεπιμόρφωση εκπαιδευτικών τους (μέσω των Υποδράσεων Β4 και Γ4 – Ενδοσχολική επιμόρφωση εκπαιδευτικών), πάνω στη χρήση του. Να σημειωθεί ότι, ο ορισμός αυτός, χρησιμοποιείται προσωρινά δεδομένου ότι το ΠΗΜ βρίσκεται ακόμη σε φάση ανάπτυξης και πιλοτικής λειτουργίας και δεν έχει χρησιμοποιηθεί συστηματικά από καμία εκπαιδευτική μονάδα της διασποράς, την υπό αξιολόγηση περίοδο.
- ως συνολικός αριθμός εκπαιδευτικών μονάδων, ορίζεται ο συνολικός αριθμός των εκπαιδευτικών μονάδων στη διασπορά που διδάσκουν την ελληνική γλώσσα

2) Ποσοστό (%) εκπαιδευτικών μονάδων της διασποράς που συμμετείχαν στις Κοινότητες Μάθησης Ο δείκτης υπολογίζεται από το πηλίκο:

*Αριθμός εκπαιδευτικών μονάδων της διασποράς που συμμετείχαν
στις Κοινότητες Μάθησης*

Συνολικός αριθμός εκπαιδευτικών μονάδων

ΌΠΟΥ:

- ως αριθμός εκπαιδευτικών μονάδων της διασποράς που συμμετείχαν στις Κοινότητες Ηλεκτρονικής Μάθησης, ορίζεται ο αριθμός των εκπαιδευτικών μονάδων της διασποράς που συμμετείχαν στις Κοινότητες Μάθησης
- ως συνολικός αριθμός εκπαιδευτικών μονάδων, ορίζεται ο συνολικός αριθμός των εκπαιδευτικών μονάδων στη διασπορά που διδάσκουν την ελληνική γλώσσα

Για τον υπολογισμό των τιμών των δεικτών που προηγήθηκαν θα χρησιμοποιηθούν δύο ειδών στοιχεία και πιο συγκεκριμένα :

- a) Στοιχεία που προκύπτουν από τις εκροές της Πράξης, σχετικά με τον αριθμό των εκπαιδευτικών μονάδων που έλαβαν κωδικό πρόσβασης για το Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης
- b) Δευτερογενή στοιχεία σχετικά με τον πληθυσμό των εκπαιδευτικών μονάδων της διασποράς που διδάσκουν την ελληνική γλώσσα

a) ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΡΟΩΝ

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Δικαιούχου της Πράξης, 139 σχολικές μονάδες, κάνανε αίτημα να λάβουν κωδικό πρόσβασης για το Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης, προκειμένου εκπαιδευτικοί τους να επιμορφωθούν πάνω στη χρήση του. Οι επιμορφώσεις, έγιναν με τη μορφή τηλεεκπαίδευσης, μέσω της Υποδράσης Β4: Τηλεεπιμόρφωση, όπως επίσης και της Υποδράσης Γ4: Τηλεκπαίδευση μαθητών/εκπαιδευτικών/γονιών της διασποράς στην ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό - Ενδοσχολική επιμόρφωση εκπαιδευτικών.

Στους πίνακες που ακολουθούν, παρουσιάζονται αναλυτικά οι εκπαιδευτικές μονάδες, ανά χώρα και συγκεντρωτικά:

Πίνακας 1 :			
ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ (όπως προέκυψαν από μεμονωμένες αιτήσεις και από τις δράσεις Β4 και Γ4)			
Α/Α	ΧΩΡΑ	ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ	Αριθμός εκπαιδευτικών μονάδων
1	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	Dusseldorf κρατικό ημερήσιο (διεθ. Scharnhorstr 8,d-40477)	1
		Frankfurt am Main-ενταγμένο	1
		DUESSELDORF απογευματινό (διεθ. Gotenstr 20)	1
		Munchen-Ημερήσιο	1
		Τμήμα Ελληνικής Γλώσσας Tempelhof/Βερολίνο-απογευματινό	1
		ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ/ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ DUSSELDORF -ημερήσιο	1
		Die Brucke, Neus	1
		Nordstadtgrundschule	1
		TEG Plochingen-απογευματινό	1

Πίνακας 1 :			
ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ (όπως προέκυψαν από μεμονωμένες αιτήσεις και από τις δράσεις B4 και Γ4)			
Α/Α	ΧΩΡΑ	ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ	Αριθμός εκπαιδευτικών μονάδων
		Tuttmannschule	1
		GGG Barbaraschule Neus	1
		T.E.G. WANGEN-UNTERTÜRKHEIM-απογευματινό	1
		Ε.Δ.Σ. ΝΤΟΡΤΜΟΥΝΤ-ημερήσιο	1
		GGG Don Bosco Κολωνία	1
		T.E.G. BERLIN-απογευματινό	1
		TEG Munchen	1
		GGG-Κολωνία	1
		TEG BIELEFELD-ενταγμένο απογευματινό	1
		Ελληνικό Γυμνάσιο Κολωνίας-ημερήσιο κρατικό	1
		ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΝΤΟΡΤΜΟΥΝΤ-ημερήσιο	1
		ALOYSIUSCHULE, HAUPTSTRASSE 94 HOLZWICKEDE, DEUTSCHLAND-ΚΡΑΤΙΚΟ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ, ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΟ ΤΜΗΜΑ ΜΗΤΡΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	1
		Gesamtshule Kaiserplatz Krefeld	1
		ΣΥΝΟΛΟ	22
		2	ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ
St Andrews Grammar- Dianella	1		
Flinders University	1		
Rowville Secondary College- κρατικό - απογευματινό- σαββατιανό	1		
Northcote-κρατικό	1		
Randwick girls high school-κρατικό ημερήσιο	1		
ΑΓΙΑ ΕΥΦΗΜΙΑ-ημερήσιο ιδιωτικό	1		
Omiros College-ιδιωτικό απογευματινό	1		
Thornburg High School-ημερήσιο κρατικό	1		
Darwin	1		
The Hellenic Orthodox Community of Geelong-Victoria-απογευματινό	1		
Greek Orthodox Community of Melbourne and Victoria	1		
Alphington Grammar	1		
Δημοτικό Σχολείο ΚΛΑΡΙΝΤΑ-ημερήσιο κρατικό	1		
St Spyridon College	1		
Ελληνική Ορθόδοξη Κοινότητα Αδελαιδας-Ενορία Αγίου Γεωργίου-σαββατιανό	1		
Greek orthodox community of South Australia-σαββατιανό	1		

Πίνακας 1 :
ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ (όπως προέκυψαν από μεμονωμένες αιτήσεις και από τις δράσεις
B4 και Γ4)

A/A	ΧΩΡΑ	ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ	Αριθμός εκπαιδευτικών μονάδων
		Κέντρο Ελληνικών Σπουδών Δ. Αυστραλίας-κοινοτικά απογευματινά τμήματα και σαββατιανό σχολείο	6
		Saint John Greek orthodox college-ημερήσιο	1
		Ελληνικό σχολείο κοιν. Box Hill-απογευματινό	1
		Greek Orthodox School of Mentone-σαββατιανό	1
		Platon teaching school – απογευματινό σαββατιανό	1
		Clemton park public school κρατικό	
		Αγίου Ραφαήλ, Νικολάου και Ειρήνης-απογευματινό	1
		Zenon education centre-απογευματινό	1
		Victorian School of Languages- ημερήσιο κρατικό	1
		Renmark High School-κρατικό	1
		Nailsworth primary school ημερήσιο κρατικό	1
		Languages Faculty Adelaide high school	1
		Μεταμόρφωση του Σωτήρος- απογευματινό	1
		Marrickville High School Νέας Νότιας Ουαλίας-κρατικό ημερήσιο	1
		Challa Gardens Primary School Humphries-ημερήσιο κρατικό	1
		Ελληνική Ορθόδοξη Κοινότητα Lakemba-απογευματινό	1
		Oakleigh Grammar ημερήσιο	1
		Saint George College-Adelaide	1
		Saturday school of community languages Kogarah Sydney	1
		Ελληνικό σχολείο ΚΑΜΠΕΡΑΣ -απογευματινό	1
		ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ-VICTORIA-ημερήσιο	1
		St George Community and Parish Thebarton and Western Suburbs-σαββατιανό	1
		St. Vasilios Parish school- απογευματινό	1
		ΑΗΕΡΑ GREEK SCHOOL-ημερήσιο	1
		All Saints Grammar-ημερήσιο	1
		ΠΡΟΤΥΠΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ -ΒΙΚΤΩΡΙΑ	1
		San Souci	1
		REMARK NORTH PRIMARY SCHOOL-κρατικό	1
		Greek Orthodox Community of St Anna Gold Coast and Northern Rivers, NSW-σαββατιανό	1
		ΣΥΝΟΛΟ	50
3	ΤΟΥΡΚΙΑ	Ζάππειο	1

Π2. Αξιολογήσεις ανά Πράξη

Σελ. 109 από 230

Πίνακας 1 :			
ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ (όπως προέκυψαν από μεμονωμένες αιτήσεις και από τις δράσεις Β4 και Γ4)			
Α/Α	ΧΩΡΑ	ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ	Αριθμός εκπαιδευτικών μονάδων
		Δημοτικό Σχολείο Βλάχκας - Ημερήσιο Σχολείο της Κωνσταντινούπολης	1
		ΣΥΝΟΛΟ	2
4	ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΑΝΙΑ	Ελληνικό Νηπιαγωγείο και Δημοτικό Σχολείο Λονδίνου- ημερήσιο κρατικό	1
		Ελληνικό Σχολείο COVENTRY	1
		Ελληνικό Παροιικιακό Σχολείο του MANSFIELD	1
		Ελληνικό Σχολείο ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ MANCHESTER	1
		Ελληνικό σχολείο Αγ. Νικολάου Λίβερπουλ	1
		The Three Hierarchs Greek School-σαββατιανό	1
		St Demetrius Greek School-σαββατιανό	1
		St Anthony and St John the Baptist-σαββατιανό	1
		The Greek School of the Holy Trinity	1
		St Cyprians	1
		Hazzelwood	1
		NORTHAMPTON SUPPLEMENTARY SCHOOL AG. ΝΕΟΦΥΤΟΥ, MALCOLM ARNOLD ACADEMY-σαββατιανό	1
		A-LEVEL ACADEMY (GREEK PARENTS ASSOCIATION, 39 WINKFIELD RD, WOODS GREEN) GLEE (GREEK LANGUAGE EDUCATIONAL ESTABLISHMENT OF HERTFORDSHIRE, OAKMERE SCHOOL)- σαββατιανό και ημερήσιο απογευματινό	1
		ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΑΣ BRIGHTON-απογευματινό και σαββατιανό	1
		Potters Bar Greek School, GLEE και c/o Oakmere JMI School – απογευματινό και σαββατιανό	1
		ΣΥΝΟΛΟ	18
		5	ΚΑΝΑΔΑΣ
Aristoteles	1		
Greek Community School Calgary-απογευματινό σαββατιανό	1		
Σχολείο Κοινότητας Αγίου Γεωργίου Βανκούβερ - απογευματινό σαββατιανό	1		
Platon Omeros	1		
Socrates School	1		
Hellenic School of Ottawa-σαββατιανό	1		

Πίνακας 1 :			
ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ (όπως προέκυψαν από μεμονωμένες αιτήσεις και από τις δράσεις Β4 και Γ4)			
Α/Α	ΧΩΡΑ	ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ	Αριθμός εκπαιδευτικών μονάδων
		Metamorfosis Greek Orthodox School	1
		THE CENTRE FOR HELLENIC STUDIES	1
		Centre for Hellenic Studies Simon Fraser University	1
		ST. JOHNS GREEK SCHOOL ANACHEIM - απογευματινό	1
		ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, LAVAL QUEBEC- σαββατιανό	1
		Ελληνικό Σχολείο Αρχαγγέλων -σαββατιανό	1
		ΣΥΝΟΛΟ	13
6	Η.Π.Α	Archimedean Academy	1
		Jamaica Day School of St Demetrios	1
		Socrates Academy	1
		Hellenic American Academy	1
		St. Demetrios Greek School- απογευματινό	1
		Greek Language School Kwn/nou kai Elenis	1
		ΣΥΝΟΛΟ	6
7	Ν. ΑΦΡΙΚΗ	Απογευματινά σχολεία κοινότητας Γιοχάνεσμπουργκ	1
		ΤΕΓ Ελληνικής Κοινότητας Alberton- απογευματινό	1
		S.A.H.E.T.I	1
		Πανεπιστήμιο του Γιοχάνεσμπουργκ- Τμήμα ελληνικών και λατινικών σπουδών	1
		ΣΥΝΟΛΟ	4
8	ΜΟΖΑΜΒΙΚΗ	Σχολείο Ιεράς Επισκοπής Μοζαμβίκης- απογευματινό-σαββατιανό	1
9	ΟΥΓΓΑΡΙΑ	ΝΙΚΟΣΖ ΒΕΛΟΙΑΝΝΙΣΖ ΑΛΤΑΛΑΝΟΣ ΙΣΚΟΛΑ- ημερήσιο κρατικό ελληνικό/ουγγρικό διγλωσσικό δημόσιο	1
10	ΡΟΥΜΑΝΙΑ	Ελληνικό σχολείο Βραιλά	1
11	ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ	Instituto Griego ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ Α'	1
		Colectividad Helenica Socrates-απογευματινό σαββατιανό	1
		ΣΥΝΟΛΟ	2
12	ΒΕΛΓΙΟ	ΤΕΓ Bruxelles Midi	1
		ORAMA VZW, ANTWERP-σαββατιανό	1
		ΤΕΓ SINGELIJN ΚΑΙ ΤΕΓ ΛΙΕΓΗΣ- ΤΕΓ SINGELIJN ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΟ / ΤΕΓ ΛΙΕΓΗΣ ΣΑΒΒΑΤΙΑΝΟ	1
		Κεστεκίδειο Δημοτικό Σχολείο Βρυξελλών ημερήσιο αμιγές ελληνικό σχολείο	1
		ΣΥΝΟΛΟ	4
13	ΠΑΡΕΥΞΕΙΝΙΕΣ ΧΩΡΕΣ	Σχολεία Ντονιέτσκ	1
		ΤΕΓ ΒΙΛΝΙΟΥΣ-ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ-ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΟ	1

Π2. Αξιολογήσεις ανά Πράξη

Σελ. 111 από 230

Πίνακας 1 :
ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ (όπως προέκυψαν από μεμονωμένες αιτήσεις και από τις δράσεις B4 και Γ4)

A/A	ΧΩΡΑ	ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ	Αριθμός εκπαιδευτικών μονάδων
		Ελληνικό σχολείο Σταυρούπολης	1
		ΣΥΝΟΛΟ	3
14	ΚΥΠΡΟΣ	Δ' ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΦΟΥ, ΚΥΠΡΟΣ-απογευματινό	1
		Α' ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΠΟΤΑΜΟΥ ΓΕΡΜΑΣΟΓΕΙΑΣ/ΛΑΡΙΣΣΗΣ 4, ΛΕΜΕΣΟΣ-κρατικό	1
		ΣΥΝΟΛΟ	2
15	ΖΙΜΠΑΜΠΟΥΕ	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΧΑΡΑΡΕ - ημερήσιο	1
16	ΑΙΘΙΟΠΙΑ	GREEK COMMUNITY SCHOOL, ENGLISH ELEMENTARY SECTION, ADDIS ABABA-ημερήσιο	1
17	ΓΑΛΛΙΑ	Εκπαιδευτική Μονάδα-Μασσαλίας απογευματινά και πρωινά	1
18	ΠΟΛΩΝΙΑ	ΤΕΓ ΒΑΡΣΟΒΙΑΣ- απογευματινό	1
		ΤΕΓ ÅSÖ (ΣΑΝΝΑΤΙΑΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΤΟΚΧΟΛΜ)	1
19	ΣΟΥΗΔΙΑ	ΤΕΓ ΓΚΕΤΕΜΠΟΡΓΚ-ΜΠΟΡΟΣ SWEDEN-ΤΕΓ-απογευματινό και κυριακάτικο	1
		ΕΝΗΕΤ FÖR FLERSPRÅKIGHET I JÖNKÖPING-ημερήσιο απογευματινό	1
		ΣΥΝΟΛΟ	3
20	ΕΛΒΕΤΙΑ	ΤΕΓ ΒΕΡΝΗΣ, ΛΟΥΚΕΡΝΗΣ, ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΕΛΒΕΤΙΑΣ-απογευματινό-σαββατιανό	1
21	ΙΤΑΛΙΑ	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΗΓΙΟΥ ΚΑΛΑΒΡΙΑΣ - Scuola Ellenica di Reggio Calabria - απογευματινό	1
22	ΑΛΒΑΝΙΑ	PROTAGONISTES SCHOOL TIRANA-ΙΔΙΩΤΙΚΟ-ΗΜΕΡΗΣΙΟ	1
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ			139

Πίνακας 2 :
ΣΥΝΟΛΟ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΑΝΑ ΧΩΡΑ

ΧΩΡΑ	Αριθμός σχολείων
ΠΟΛΩΝΙΑ	1
ΓΑΛΛΙΑ	1
ΑΙΘΙΟΠΙΑ	1
ΖΙΜΠΑΜΠΟΥΕ	1
ΚΥΠΡΟΣ	2
ΠΑΡΕΥΞΕΙΝΙΕΣ ΧΩΡΕΣ	3
ΒΕΛΓΙΟ	4
ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ	2
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	1
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	1
ΜΟΖΑΜΒΙΚΗ	1

Πίνακας 2 :
ΣΥΝΟΛΟ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΑΝΑ ΧΩΡΑ

ΧΩΡΑ	Αριθμός σχολείων
Ν. ΑΦΡΙΚΗ	4
Η.Π.Α	6
ΚΑΝΑΔΑΣ	13
Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑ	18
ΣΟΥΗΔΙΑ	3
ΤΟΥΡΚΙΑ	2
ΙΤΑΛΙΑ	1
ΕΛΒΕΤΙΑ	1
ΑΛΒΑΝΙΑ	1
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	50
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	22
ΣΥΝΟΛΟ	139

Παράλληλα με τα παραπάνω, όπως προκύπτει από τις εκροές της Πράξης, στις κοινότητες μάθησης συμμετείχαν συνολικά την περίοδο 2011-2014 είκοσι (20) εκπαιδευτικές μονάδες της διασποράς, αναλυτική παρουσίαση των οποίων παρατίθεται στον πίνακα 3 που ακολουθεί.

Πίνακας 3:
Εκπαιδευτικές μονάδες που συμμετείχαν στις κοινότητες μάθησης

Χώρα	Πόλη	Εκπαιδευτική μονάδα	A/A
Η.Π.Α.	Μαϊάμι	Archimedian Academy	1
	Σικάγο	Hellenic American Academy Socrates	2
Καναδάς	Τορόντο	Aristotle School	3
	Μόντρεαλ	Πλάτων-Όμηρος	4
		Socrates Démosthène School	5
Μ. Βρετανία	Λονδίνο	Hazelwood School	6
		Άγιος Κυπριανός	7
Αυστραλία	Αδελαΐδα	St. George College	8
	Μελβούρνη	Alphington Grammar	9
		Northcote High School	10
	Περθ	Άγιος Ανδρέας	11
Γερμανία	Ντάργουιν	Darwin Middle School	12
		Katholische Hauptschule	13
	Κολωνία	GGs Barbaraschule	14
	Μόναχο	TEG Μονάχου	15
Νότια Αφρική	Γιοχάνεσμπουργκ	SAHETI School	16
Ουκρανία	Μαριούπολη	46 ^ο Μαριούπολης	17
Αργεντινή	Μπουένος Άιρες	Instituto Colectividad Helénica	18
Ρωσία	Σταυρούπολη	«Νίκος Ματσουκατίδης»	19
Τουρκία	Κωνσταντινούπολη	Ζάππειο Δημοτικό	20

a) ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

Σύμφωνα με το βιβλίο «ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΜΑΘΗΣΗ ΣΤΗ ΔΙΑΣΠΟΡΑ – Αποτελέσματα μιας εμπειρικής έρευνας ως προαπαιτούμενα για την ανάπτυξη ενός περιβάλλοντος ηλεκτρονικής μάθησης», - Ρέθυμνο 2014, ISBN 978-960-98062-4-4, του Μιχάλη Δαμανάκη, σελ. 37 αναφέρεται ότι «Κατά προσέγγιση ωστόσο γνωρίζουμε ότι, σύμφωνα με στατιστικές του ΔΙΠΟΔΕ το σχολικό έτος 2009/10 λειτουργούσαν 1.249 εκπαιδευτικές μονάδες... Ωστόσο, όπως και να έχουν τα πράγματα, η προσπάθεια ποσοτικού προσδιορισμού των πληθυσμών... είναι από χέρι καταδικασμένη σε αποτυχία». Ο αριθμός αυτός, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν ακριβή στοιχεία, παρά μόνο κατά προσέγγιση, αποτελεί και το σύνολο των καταγεγραμμένων εκπαιδευτικών μονάδων της διασποράς και θα αποτελέσει τον παρονομαστή για την εξαγωγή των Δεικτών Αποτελεσμάτων, όπως αυτοί έχουν οριστεί παραπάνω.

Βάση λοιπόν των στοιχείων που προηγήθηκαν οι τιμές των δεικτών αποτελέσματος της Πράξης Διαμορφώνονται ως ακολούθως:

A/A	Δείκτες Αποτελεσμάτων	Αριθμητής	Παρονομαστής	Τιμή Δείκτη
1	Ποσοστό (%) εκπαιδευτικών μονάδων της διασποράς που αξιοποίησαν το Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης	139	1.249	11,1%
2	Ποσοστό (%) εκπαιδευτικών μονάδων της διασποράς που συμμετείχαν στις κοινότητες μάθησης	20	1.249	1,6%

- **Ποσοστό (%) εκπαιδευτικών μονάδων της διασποράς που αξιοποίησαν το Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης**

Η τιμή υλοποίησης του δείκτη είναι 11,1% και αφορά στο ποσοστό των εκπαιδευτικών μονάδων της διασποράς, που πήραν κωδικούς πρόσβασης για το Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης, προκειμένου εκπαιδευτικοί τους να επιμορφωθούν μέσω των υποδράσεων Β4 και Γ4 της Πράξης, πάνω στη χρήση του, σε σχέση με το σύνολο των εκπαιδευτικών μονάδων της διασποράς. Η τιμή του δείκτη δεν μπορεί να αποδώσει σε καμία περίπτωση το βαθμό αξιοποίησης του ΠΗΜ από τις εκπαιδευτικές μονάδες της διασποράς, δεδομένου ότι, οι κωδικοί αυτοί, που είναι και το μόνο στοιχείο χρήσης του ΠΗΜ, αποδόθηκαν προκειμένου να έχουν πρόσβαση οι εκπαιδευτικοί σε αυτό κατά την επιμόρφωσή τους και δεν μπορεί να

γνωρίζει κανείς, αν το ΠΗΜ αξιοποιήθηκε κατά την εκπαιδευτική διαδικασία εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας σε μαθητές της διασποράς. Παράλληλα, όπως έχει ήδη σημειωθεί το ΠΗΜ δεν θα μπορούσε να αξιοποιηθεί συστηματικά από την εκπαιδευτική κοινότητα της διασποράς την υπό αξιολόγηση περίοδο, δεδομένου ότι αυτό βρισκονταν ακόμη σε φάση ανάπτυξης και πιλοτικής λειτουργίας. Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί ότι, η τιμή του δείκτη δεν μπορεί να αξιολογηθεί, δεδομένου ότι δεν υπήρχε τιμή στόχος. Ωστόσο, η τιμή του μπορεί να αξιοποιηθεί για τη μελλοντική παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας της Πράξης, όσον αφορά στο συγκεκριμένο δείκτη.

- **Ποσοστό (%) εκπαιδευτικών μονάδων της διασποράς που συμμετείχαν στις κοινότητες μάθησης**

Η τιμή υλοποίησης του δείκτη είναι 1,6% και αφορά στο ποσοστό των εκπαιδευτικών μονάδων της διασποράς, που συμμετείχαν στις κοινότητες μάθησης, σε σχέση με το σύνολο των εκπαιδευτικών μονάδων της διασποράς. Η τιμή του δείκτη δεν μπορεί να αξιολογηθεί, δεδομένου ότι δεν υπήρχε τιμή στόχος. Ωστόσο, η τιμή του μπορεί να αξιοποιηθεί για τη μελλοντική παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας της Πράξης, όσον αφορά στο συγκεκριμένο δείκτη.

Γενικά συμπεράσματα επί των αποτελεσμάτων της Πράξης

Βάσει των απολογιστικών στοιχείων υλοποίησης της Πράξης, παρατηρούνται τα ακόλουθα:

- ☞ *Το Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης δεν αξιοποιήθηκε στην πραγματικότητα από τις εκπαιδευτικές μονάδες της διασποράς την υπό αξιολόγηση περίοδο, δεδομένου ότι αυτό βρισκόταν σε φάση ανάπτυξης και όχι πλήρους παραγωγικής λειτουργίας.*
- ☞ *Το ποσοστό των εκπαιδευτικών μονάδων της διασποράς που επιμόρφωσαν κάποιους εκπαιδευτικούς τους στη χρήση και λειτουργία του ΠΗΜ είναι σχετικά μικρό (11,1%), γεγονός που αναμένεται να επιδράσει αρνητικά στη διάδοση της χρήσης του από την εκπαιδευτική κοινότητα.*
- ☞ *Δεν τηρήθηκαν στατιστικά στοιχεία από τον Δικαιούχο της Πράξης σχετικά με το πόσοι εκπαιδευτικοί ή εκπαιδευτικές μονάδες αξιοποίησαν το ΠΗΜ στην εκπαιδευτική διαδικασία, γεγονός που δυσκολεύει την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της*

ανάπτυξης του συγκεκριμένου εργαλείου εξ αποστάσεων εκμάθησης της ελληνικής ως ξένης γλώσσας

- ☞ *Το ποσοστό των εκπαιδευτικών μονάδων της διασποράς που συμμετείχαν στις κοινότητες μάθησης είναι πολύ μικρό. Παράλληλα, όπως έχει ήδη αναφερθεί στην ενότητα 4.1.4.4.10 της παρούσας, η αποσπασματικότητα των αναρτήσεων από μικρό τμήμα των εκπαιδευτικών μονάδων που συμμετείχαν στις Κοινότητες Μάθησης καταδεικνύει πως το εργαλείο αυτό χρησιμοποιήθηκε ad hoc και πάντα υπό τον συντονισμό της επιστημονικής υπεύθυνης της υποδράσης και όχι στο πλαίσιο συστηματικής αξιοποίησης των δυνατοτήτων που αυτό προσφέρει ως μέσο δικτύωσης των απανταχού ομογενών, εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας και ενθάρρυνσης της συνεργατικότητας μεταξύ μαθητών από διαφορετικά μέρη του κόσμου.*

4.2.2 Δείκτες απορροφητικότητας

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του πίνακα που ακολουθεί και βάσει των δαπανών που έχουν καταχωρηθεί στο ΟΠΣ, μέσω των Μηνιαίων Δελτίων Παρακολούθησης Υποέργων μέχρι τις 30/6/2014, το Πρόγραμμα παρουσίαζε ποσοστό απορρόφησης 79,7% της συνολικής του δημόσιας δαπάνης, τιμή η οποία είναι αρκετά ικανοποιητική.

Το υπολογιζόμενο ποσοστό απορρόφησης, βάσει των καταχωρηθεισών δαπανών στο ΟΠΣ μπορεί να θεωρηθεί και ως πλασματικά χαμηλό, αν λάβει κανείς υπόψη τη σημαντική υστέρηση που παρατηρείται σε ότι αφορά την πιστοποίηση των δαπανών, σε σχέση με την υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου της Πράξης. Για το λόγο αυτό, η απορροφητικότητα της Πράξης υπολογίστηκε και βάσει των ενταλματοποιημένων από το ΕΛΚΕ - Πανεπιστήμιο Κρήτης δαπανών, όπως επίσης και επί των τιμολογηθέντων.

Σύμφωνα λοιπόν με τις πραγματοποιηθείσες και ενταλματοποιημένες δαπάνες του ΕΛΚΕ – Πανεπιστήμιο Κρήτης, οι οποίες δεν έχουν καταχωρηθεί μέχρι και τις 19/12/2014, η απορροφητικότητα του Προγράμματος ενισχύεται ακόμη παραπάνω, σε ποσοστό της τάξης του 95,6%. Ενώ, ως προς τον πραγματικό ρυθμό απορρόφησης εκείνων των παρεμβάσεων που έχουν ήδη τιμολογηθεί έως την προαναφερόμενη ημερομηνία, αλλά δεν έχουν ακόμη ενταλματοποιηθεί, το ποσοστό ανέρχεται στο 97,7%.

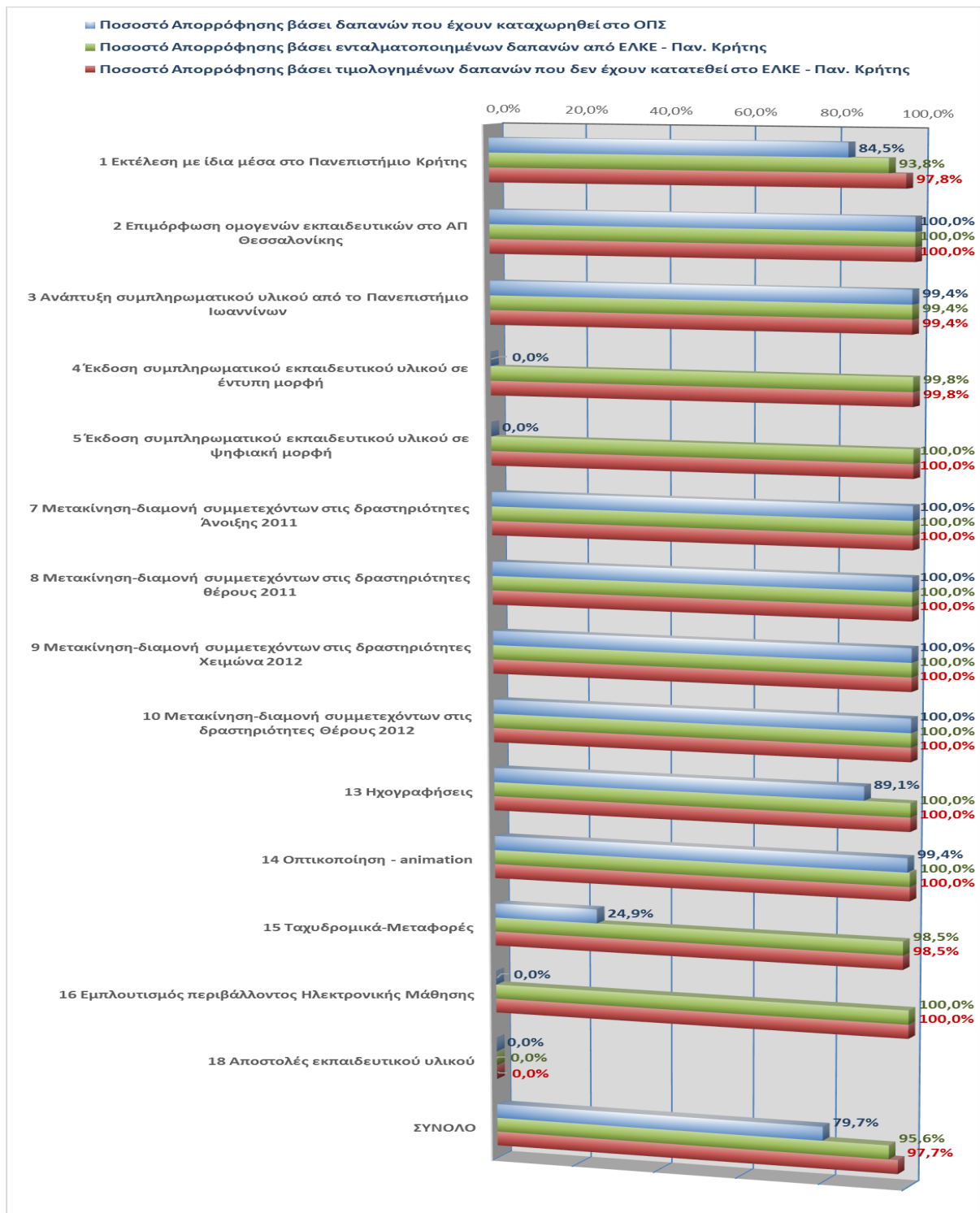
Α/Α	Τίτλος Υποέργου	Προϋπολογισμός		Απολογιστικό Κόστος		Ποσοστό Απορρόφησης		
		βάσει τελευταίας εγκεκριμένης τροποποίησης Τεχνικού Δελτίου- 3η τροποποίηση 26/09/2014 (€)	βάσει δαπανών που έχουν καταχωρηθεί στο ΟΠΣ 30/6/2014 (€)	βάσει ενταλματοποιημένων δαπανών από ΕΛΚΕ - Παν. Κρήτης 19/12/2014 (€)	βάσει τιμολογημένων δαπανών που δεν έχουν κατατεθεί στο ΕΛΚΕ - Παν. Κρήτης 19/12/2014 (€)	βάσει δαπανών που έχουν καταχωρηθεί στο ΟΠΣ 30/6/2014	βάσει ενταλματοποιημένων δαπανών από ΕΛΚΕ - Παν. Κρήτης 19/12/2014	βάσει τιμολογημένων δαπανών που δεν έχουν κατατεθεί στο ΕΛΚΕ - Παν. Κρήτης 19/12/2014
1	Εκτέλεση με ίδια μέσα στο Πανεπιστήμιο Κρήτης	1.638.200,00 €	1.384.198,45	1.536.663,04	1.602.247,04	84,5%	93,8%	97,8%
2	Επιμόρφωση ομογενών εκπαιδευτικών στο ΑΠ Θεσσαλονίκης	112.625,02 €	112.625,02	112.625,02	112.625,02	100,0%	100,0%	100,0%
3	Ανάπτυξη συμπληρωματικού υλικού από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	189.200,00 €	188.138,02	188.138,02	188.138,02	99,4%	99,4%	99,4%
4	Έκδοση συμπληρωματικού εκπαιδευτικού υλικού σε έντυπη μορφή	107.446,91 €	0,00	107.223,30	107.223,30	0,0%	99,8%	99,8%
5	Έκδοση συμπληρωματικού εκπαιδευτικού υλικού σε ψηφιακή μορφή	35.479,35 €	0,00	35.479,35	35.479,35	0,0%	100,0%	100,0%

Α/Α	Τίτλος Υποέργου	Προϋπολογισμός		Απολογιστικό Κόστος		Ποσοστό Απορρόφησης		
		βάσει τελευταίας εγκεκριμένης τροποποίησης Τεχνικού Δελτίου- 3η τροποποίηση 26/09/2014 (€)	βάσει δαπανών που έχουν καταχωρηθεί στο ΟΠΣ 30/6/2014 (€)	βάσει ενταλματοποιημένων δαπανών από ΕΛΚΕ - Παν. Κρήτης 19/12/2014 (€)	βάσει τιμολογημένων δαπανών που δεν έχουν κατατεθεί στο ΕΛΚΕ - Παν. Κρήτης 19/12/2014 (€)	βάσει δαπανών που έχουν καταχωρηθεί στο ΟΠΣ 30/6/2014	βάσει ενταλματοποιημένων δαπανών από ΕΛΚΕ - Παν. Κρήτης 19/12/2014	βάσει τιμολογημένων δαπανών που δεν έχουν κατατεθεί στο ΕΛΚΕ - Παν. Κρήτης 19/12/2014
6	Αναμόρφωση υλικού	-€	0,00	0,00	0,00	Το υποέργο δεν υλοποιήθηκε		
7	Μετακίνηση-διαμονή συμμετεχόντων στις δραστηριότητες Άνοιξης 2011	67.602,60 €	67.602,60	67.602,60	67.602,60	100,0%	100,0%	100,0%
8	Μετακίνηση-διαμονή συμμετεχόντων στις δραστηριότητες θέρους 2011	139.953,98 €	139.953,98	139.953,98	139.953,98	100,0%	100,0%	100,0%
9	Μετακίνηση-διαμονή συμμετεχόντων στις δραστηριότητες Χειμώνα 2012	65.191,50 €	65.191,50	65.191,50	65.191,50	100,0%	100,0%	100,0%
10	Μετακίνηση-διαμονή συμμετεχόντων στις δραστηριότητες Θέρους 2012	191.578,39 €	191.578,39	191.578,39	191.578,39	100,0%	100,0%	100,0%
11	Μετακίνηση-διαμονή	- €	0,00	0,00	0,00	Το υποέργο δεν υλοποιήθηκε		

Α/Α	Τίτλος Υποέργου	Προϋπολογισμός		Απολογιστικό Κόστος		Ποσοστό Απορρόφησης		
		βάσει τελευταίας εγκεκριμένης τροποποίησης Τεχνικού Δελτίου- 3η τροποποίηση 26/09/2014 (€)	βάσει δαπανών που έχουν καταχωρηθεί στο ΟΠΣ 30/6/2014 (€)	βάσει ενταλματοποιημένων δαπανών από ΕΛΚΕ - Παν. Κρήτης 19/12/2014 (€)	βάσει τιμολογημένων δαπανών που δεν έχουν κατατεθεί στο ΕΛΚΕ - Παν. Κρήτης 19/12/2014 (€)	βάσει δαπανών που έχουν καταχωρηθεί στο ΟΠΣ 30/6/2014	βάσει ενταλματοποιημένων δαπανών από ΕΛΚΕ - Παν. Κρήτης 19/12/2014	βάσει τιμολογημένων δαπανών που δεν έχουν κατατεθεί στο ΕΛΚΕ - Παν. Κρήτης 19/12/2014
	συμμετεχόντων στις δραστηριότητες Χειμώνα 2013							
12	Μετακίνηση-διαμονή συμμετεχόντων στις δραστηριότητες Θέρου 2013	- €	0,00	0,00	0,00	Το υποέργο δεν υλοποιήθηκε		
13	Ηχογραφήσεις	59.909,67 €	53.373,84	59.909,67	59.909,67	89,1%	100,0%	100,0%
14	Οπτικοποίηση - animation	189.928,28 €	188.865,56	189.928,28	189.928,28	99,4%	100,0%	100,0%
15	Ταχυδρομικά-Μεταφορές	50.000,00 €	12.474,28	49.269,98	49.269,98	24,9%	98,5%	98,5%
16	Εμπλουτισμός περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης	138.211,41 €	0,00	138.211,41	138.211,41	0,0%	100,0%	100,0%
17	Μετακίνηση – διαμονή συμμετεχόντων στη Απολογιστική Διημερίδα-Συνάντηση Εργασίας	- €	0,00	0,00	0,00	Το υποέργο δεν υλοποιήθηκε		

Α/Α	Τίτλος Υποέργου	Προϋπολογισμός		Απολογιστικό Κόστος		Ποσοστό Απορρόφησης		
		βάσει τελευταίας εγκεκριμένης τροποποίησης Τεχνικού Δελτίου- 3η τροποποίηση 26/09/2014 (€)	βάσει δαπανών που έχουν καταχωρηθεί στο ΟΠΣ 30/6/2014 (€)	βάσει ενταλματοποιημένων δαπανών από ΕΛΚΕ - Παν. Κρήτης 19/12/2014 (€)	βάσει τιμολογημένων δαπανών που δεν έχουν κατατεθεί στο ΕΛΚΕ - Παν. Κρήτης 19/12/2014 (€)	βάσει δαπανών που έχουν καταχωρηθεί στο ΟΠΣ 30/6/2014	βάσει ενταλματοποιημένων δαπανών από ΕΛΚΕ - Παν. Κρήτης 19/12/2014	βάσει τιμολογημένων δαπανών που δεν έχουν κατατεθεί στο ΕΛΚΕ - Παν. Κρήτης 19/12/2014
	(Σεπτέμβριος - Δεκέμβριος 2014)							
18	Αποστολές εκπαιδευτικού υλικού	30.000,00 €	0,00	0,00	0,00	0,0%	0,0%	0,0%
	ΣΥΝΟΛΟ	3.015.327,11 €	2.404.001,64	2.881.774,54	2.947.358,54	79,7%	95,6%	97,7%

Τα υποέργα 6: Αναμόρφωση υλικού, 11: Μετακίνηση-διαμονή συμμετεχόντων στις δραστηριότητες Χειμώνα 2013, 12: Μετακίνηση-διαμονή συμμετεχόντων στις δραστηριότητες Θέρους 2013 και 17: Μετακίνηση – διαμονή συμμετεχόντων στη Απολογιστική Διημερίδα- Συνάντηση Εργασίας (Σεπτέμβριος - Δεκέμβριος 2014), δεν υλοποιήθηκαν. Η μεγαλύτερη απορροφητικότητα, βάσει όλων των τρόπων υπολογισμού, σημειώνεται στα Υποέργα 7, 8, 9 και 10, ενώ μηδενική απορροφητικότητα καταγράφεται στο Υποέργο 18 όπως φαίνεται και από το γράφημα που ακολουθεί.

4.2.3 Θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν

Το σύστημα δεικτών της Πράξης, κατά την αρχική της ένταξη περιλάμβανε 1 δείκτη παρακολούθησης της απασχόλησης, η τιμή του οποίου επικαιροποιήθηκε, με τις τροποποιήσεις της Πράξης. Στον πίνακα που ακολουθεί, παρουσιάζεται ο δείκτης απασχόλησης που χρησιμοποιήθηκε για την παρακολούθηση της Πράξης, ενώ οι τιμές που παρουσιάζονται αφορούν στην αρχική ένταξη της Πράξης, αλλά και στην εν ισχύ τροποποίησή της, βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 18623/26.09.2014 απόφασης 3ης τροποποίησης της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Ε.Π. «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ & ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ».

ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ				
78: ΚΩΔΙΚΟΣ	79: ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΔΕΙΚΤΗ	80: ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	81: ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ	
			Βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 1675/04.02.2011 απόφαση ένταξης	Βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 18623/26.09.2014 απόφασης 3ης τροποποίησης
501	Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια υλοποίησης της πράξης (ισοδύναμα ανθρωποέτη)	Αριθμός	34,00	33,90

Βάσει των απολογιστικών στοιχείων της Πράξης, έτσι όπως αυτά αποτυπώνονται στο ΔΕΛΤΙΟ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΠΡΑΞΗΣ, που αφορά στο α' εξάμηνο του 2013, προκύπτει ότι, ο βαθμός επίτευξης του δείκτη απασχόληση της Πράξης είναι 114,8%, αφού η τιμή υλοποίησής του την περίοδο αναφοράς ήταν 38,93, όπως φαίνεται και στον πίνακα που ακολουθεί. Ο βαθμός αυτός θεωρείται πολύ ικανοποιητικός καθώς ξεπερνάει το 100% της τιμής στόχου σε σχέση τόσο με τον αρχικό όσο και με τον αναθεωρημένο προγραμματικό στόχο.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ						
78: ΚΩΔΙΚΟΣ	79: ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΔΕΙΚΤΗ	80: ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	81: ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ		Τιμή υλοποίησης	Βαθμός επίτευξης
			Βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 1675/04.02.2011 απόφαση ένταξης	Βάσει της υπ' αρ. πρωτ. 18623/26.09.2014 απόφασης 3ης τροποποίησης	Βάσει απολογισμού	
501	Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια υλοποίησης της πράξης (ισοδύναμα ανθρωποέτη)	Αριθμός	34,00	33,90	38,93	114,8%

4.3 Συνολική αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα της Πράξης

Για τον υπολογισμό της Συνολικής Αποτελεσματικότητας της Πράξης θα χρησιμοποιηθεί ο Δείκτης Αποτελεσματικότητας, ο οποίος εκφράζει την πρόοδο της φυσικής υλοποίησης της Πράξης και υπολογίζεται από το πηλίκο του υλοποιηθέντος φυσικού αντικειμένου προς το προγραμματισμένο φυσικό αντικείμενο, σύμφωνα με τον τύπο που ακολουθεί:

$$\Delta\text{Απ} = \frac{\Phi\Upsilon}{\Phi\text{Σ}}$$

Σύμφωνα με το Τεχνικό Δελτίο της Πράξης, ορίζονται πέντε δείκτες φυσικού αντικειμένου, για τους οποίους υπάρχουν τιμές φυσικού στόχου, αλλά και φυσικής υλοποίησης.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΩΝ	
74: ΚΩΔΙΚΟΣ	75: ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΔΕΙΚΤΗ
6158	Επιμορφούμενοι Εκπαιδευτικοί Α/θμιας Εκπαίδευσης
6160	Επιμορφούμενοι Εκπαιδευτικοί Β/θμιας Εκπαίδευσης
6182	Επωφελούμενοι άνδρες μαθητές Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης
6183	Επωφελούμενοι γυναίκες μαθήτριες Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης
6721	Αριθμός προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Η ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Από τους παραπάνω δείκτες επιλέγονται, ως οι πλέον κατάλληλοι, οι δείκτες με κωδικό 6158 και 6160 θεωρώντας ότι έχουν τη μεγαλύτερη βαρύτητα στην εκπλήρωση των στόχων της Πράξης, δεδομένου ότι αφορούν σε επιμορφούμενους εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που αποτελούν και τη βασική ομάδα στόχου της Πράξης. Σύμφωνα με την αρχική στοχοθεσία της Πράξης, θα εκπαιδευόνταν συνολικά 1.852 εκπαιδευτικοί εκ των οποίων οι 938 αφορούν σε επιμορφούμενους εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και οι 914 σε επιμορφούμενους εκπαιδευτικούς της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Συνολικά, όπως παρουσιάστηκε και στην ενότητα 4.1.2.1 της παρούσας έκθεσης, το άθροισμα των εκρών αυτών των δεικτών ανέρχεται σε 1.372 εκπαιδευτικούς (804 της πρωτοβάθμιας και 568 της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης). Ο πληθυσμός όμως αυτός, δεν περιλαμβάνει μόνο επιμορφούμενους, αλλά και εκπαιδευτικούς οι οποίοι έχουν συμμετάσχει στις δράσεις δημοσιότητας της Πράξης Σεμινάρια/Διημερίδες στο εξωτερικό).

Σε αυτό το πλαίσιο και λαμβάνοντας υπόψη τις τιμές στόχου και υλοποίησης, όπως αυτές έχουν παρατεθεί στην ενότητα «Συνολικές εκροές & βαθμός επίτευξης της στοχοθέτησης» της παρούσας, η **Συνολική Αποτελεσματικότητα της Πράξης είναι:**

$$0,74 = \frac{1.372}{1.852}$$

Η Αποδοτικότητα της Πράξης, εκτιμάται από τον Δείκτη Αποδοτικότητας, που συσχετίζει τις επιτεύξεις της με τους πόρους που χρησιμοποιήθηκαν. Συσχετίζει δηλαδή τον δείκτη συνολικής αποτελεσματικότητας και την οικονομική υλοποίηση της Πράξης, υπολογιζόμενη με τον ακόλουθο τύπο:

$$\text{Δείκτης Αποδοτικότητας} = \frac{\text{Δείκτης Συνολικής Αποτελεσματικότητας}}{\text{Δείκτης Απορροφητικότητας}}$$

Ως τιμή του Δείκτη Απορροφητικότητας, λαμβάνεται υπόψη η τιμή του πραγματικού βαθμού απορρόφησης της Πράξης, η οποία αποτυπώνεται βάσει των τιμολογηθέντων δαπανών και η οποία ανέρχεται στο 97,7% ή 0,98, όπως έχει παρουσιαστεί στην προηγούμενη ενότητα των Δεικτών Απορροφητικότητας.

Βάσει των όσων προηγήθηκαν ο **Δείκτης Αποδοτικότητας της Πράξης είναι:**

$$0,76 = \frac{0,74}{0,98}$$

Γενικά συμπεράσματα επί του συνολικού δείκτη αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας της Πράξης

Βάσει των δεικτών που προηγήθηκαν, παρατηρούνται τα ακόλουθα:

- ☞ Σε ότι αφορά την αποτελεσματικότητα της Πράξης, μέχρι τις 19.12.2014, ο σχετικός δείκτης αποτελεσματικότητας υπολογίζεται σε 0,74 παρουσιάζοντας μικρότερη φυσική υλοποίηση της προβλεπόμενης, βάσει των στόχων που είχαν τεθεί. Η ελλιπής επίτευξη των τιμών των στόχων οφείλεται αφενός στο ότι δεν πραγματοποιήθηκαν οι

προβλεπόμενες επιμορφώσεις αποσπασμένων εκπαιδευτικών, σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό και αφετέρου στο ότι υπήρχε μικρός βαθμός ενημέρωσης της εκπαιδευτικής κοινότητας της διασποράς για τις τηλεπιομορφώσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Προγράμματος.

☞ *Ο δείκτης αποδοτικότητας της Πράξης μέχρι 19.12.2014, προκύπτει ίσος με 0,76 τιμή μη ικανοποιητική, η οποία υποδεικνύει τη δυσαναλογία μεταξύ της φυσικής υλοποίησης έναντι της οικονομικής προόδου της Πράξης. Η τιμή αυτή, δηλώνει ότι η Πράξη παρουσιάζει υστέρηση στη φυσική της υλοποίηση σε σχέση με την οικονομική της πρόοδο.*

4.4 Ποιοτική Αξιολόγηση της Πράξης

4.4.1 Έρευνες Πεδίου

Σημαντική πηγή πληροφοριών για την αξιολογική διαδικασία υπήρξαν οι έρευνες πεδίου, σε:

1. Εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν σε επιμορφωτικά σεμινάρια δράσεων του προγράμματος Ελληνόγλωσσα πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση στη διασπορά
2. Επιστημονικούς συνεργάτες του προγράμματος που εδρεύουν στο εξωτερικό
3. Μαθητές που συμμετείχαν σε Κοινότητες Μάθησης, και τέλος
4. Ειδικό Κοινό που εμπλέκεται άμεσα ή έμμεσα με το πρόγραμμα «Ελληνόγλωσσα πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια διαπολιτισμική εκπαίδευση στη διασπορά».

Οι έρευνες υλοποιήθηκαν με τις ακόλουθες τεχνικές:

Η έρευνα των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών και η έρευνα στους επιστημονικούς συνεργάτες που εδρεύουν στο εξωτερικό έγινε διαδικτυακά, με τη χρήση ηλεκτρονικών ημι-δομημένων ερωτηματολογίων, κλειστών και ανοικτών ερωτήσεων, τα οποία ήταν διαθέσιμα στον ηλεκτρονικό σύνδεσμο <http://surveys.kplm.gr/C/MIN/>. Σε κάθε εκπαιδευτικό και επιστημονικό συνεργάτη διατέθηκε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου μοναδικός κωδικός πρόσβασης, προκειμένου να διασφαλιστεί το απόρρητο, καθώς και η ανωνυμία και η εμπιστευτικότητα της όλης διαδικασίας συλλογής στοιχείων. Η έρευνα των εκπαιδευτικών ήταν ποσοτική, ενώ η έρευνα στους επιστημονικούς ήταν ποιοτικά προσανατολισμένη.

Όσον αφορά στην έρευνα σε μαθητές που συμμετείχαν σε Κοινότητες Μάθησης, αυτή διεξάχθηκε από έμπειρους ερευνητές με την μέθοδο ποιοτικών συνεντεύξεων μέσω skypecalls, με τη χρήση οδηγού συζήτησης, ενώ η έρευνα σε ειδικά εμπλεκόμενο κοινό διεξάχθηκε με τον ίδιο τρόπο αλλά τηλεφωνικά. Οι συνεντεύξεις βασίστηκαν σε ημι-δομημένα ερωτηματολόγια και οδηγούς συζήτησης που επέτρεπαν στους ερευνητές να καταγράφουν τόσο ποσοτικές, όσο και ποιοτικού τύπου πληροφορίες, ενώ σε κάθε συνέντευξη αναπτύχθηκε διαδραστική σχέση ερωταπαντήσεων με τους συνεντευξιζόμενους, επιτρέποντας στον ερευνητή να διερευνά σε βάθος τις θέσεις και τις απόψεις του ερωτώμενου πληθυσμού

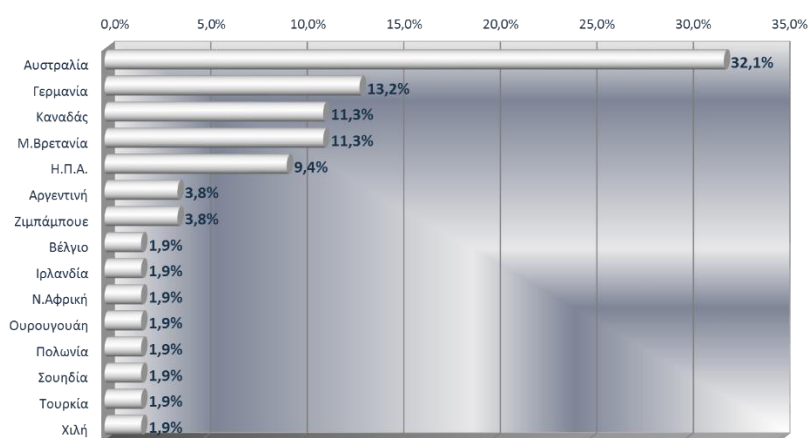
Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα αποτελέσματα κάθε μίας εκ των προαναφερόμενων ερευνών.

4.4.1.1 Αποτελέσματα ποσοτικής έρευνας σε εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν σε επιμορφώσεις του προγράμματος «Ελληνόγλωσση πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια διαπολιτισμική εκπαίδευση στη διασπορά»

Ταυτότητα της έρευνας

**Μέγεθος δείγματος/
γεωγραφική κάλυψη:**

53 ομογενείς ή αποστασμένοι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν την ελληνική γλώσσα σε διάφορες εκπαιδευτικές μονάδες της διασποράς και επιμορφώθηκαν μέσω των Υποδράσεων B2 και B4 της Πράξης «Ελληνόγλωσση Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στη διασπορά». Στο γράφημα που ακολουθεί, παρουσιάζεται η κατανομή του δείγματος, ανά χώρα διαμονής των εκπαιδευτικών.

**Χρονικό διάστημα
συλλογής στοιχείων:**

Νοέμβριο - Δεκέμβριο 2014

**Μέθοδος
δειγματοληψίας:**

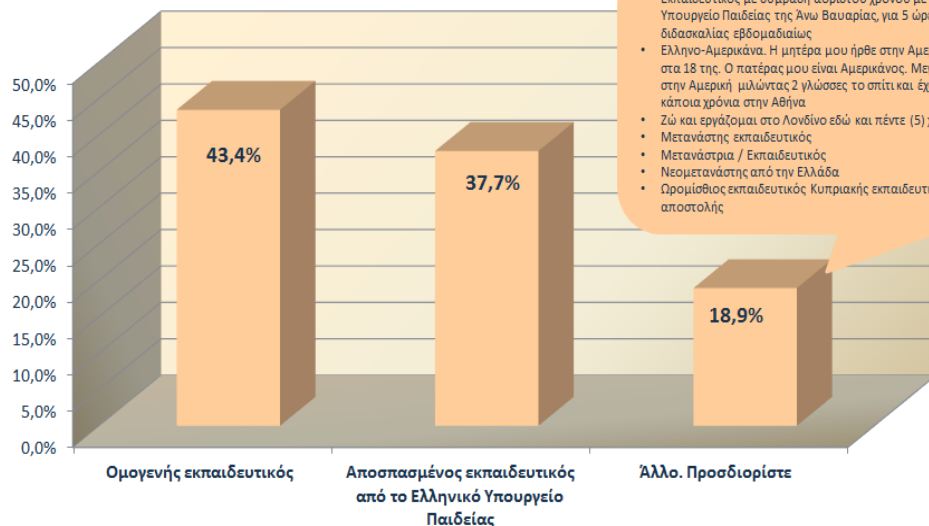
Η έρευνα απευθύνθηκε σε 271 εκπαιδευτικούς που επιμορφώθηκαν μέσω της Πράξης και για τους οποίους υπήρχε διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Εξ αυτών οι 21 διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ήτανε λανθασμένες. Ο πληθυσμός του δείγματος που τελικά συλλέχθηκε, αντιπροσωπεύει το 21,2% του πληθυσμού των εκπαιδευτικών για τους οποίους τα στοιχεία επικοινωνίας ήταν σωστά.

**Μέθοδος
στοιχείων
συλλογής**

Η συλλογή των στοιχείων έγινε διαδικτυακά με τη χρήση ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου ανοικτών και κλειστών ερωτήσεων, το οποίο ήταν διαθέσιμο στον ηλεκτρονικό σύνδεσμο <http://surveys.kplm.gr/C/MIN/>. Σε κάθε εκπαιδευτικό διατέθηκε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου μοναδικός κωδικός πρόσβασης, προκειμένου να διασφαλιστεί το απόρρητο, καθώς και η ανωνυμία και η εμπιστευτικότητα της όλης διαδικασίας συλλογής στοιχείων.

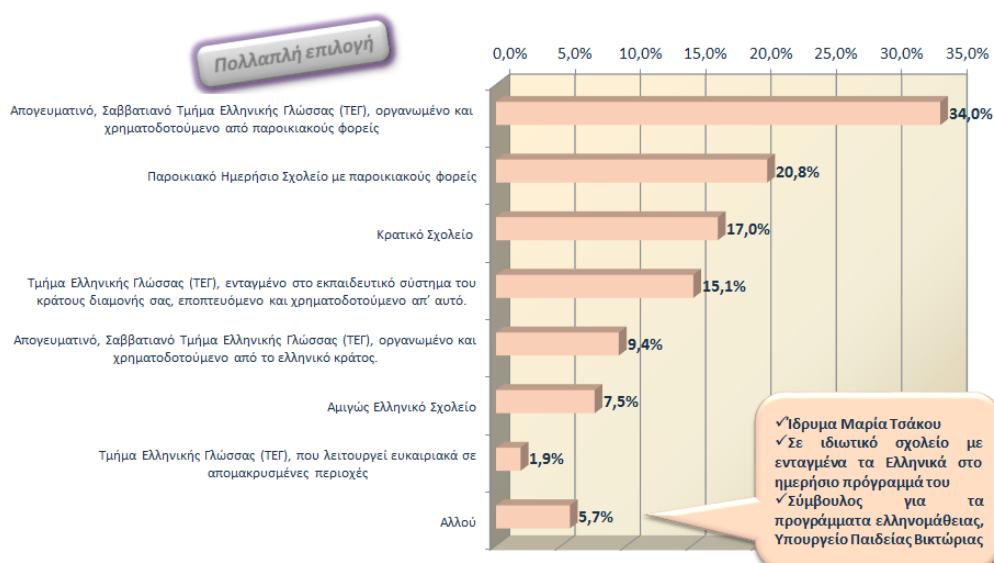
Το 64,2% των ερωτώμενων εκπαιδευτικών ήταν γυναίκες και το 35,8% άνδρες, ενώ το 37,7% ήταν αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί από το Ελληνικό Υπουργείο Παιδείας και το υπόλοιπο 62,3% ομογενείς εκπαιδευτικοί.

- Εκπαιδευτικός εργαζόμενη με ατομική σύμβαση εργασίας
- Εκπαιδευτικός με σύμβαση αορίστου χρόνου με το Υπουργείο Παιδείας της Ανω Βαυαρίας, για 5 ώρες διδασκαλίας εβδομαδιαίως
- Ελληνο-Αμερικάνο. Η μητέρα μου ήρθε στην Αμερική στα 18 της. Ο πατέρας μου είναι Αμερικάνος. Μεγάλωσα στην Αμερική μιλώντας 2 γλώσσες το σπίτι και έχω ζήσει κάποια χρόνια στην Αθήνα
- Ζώ και εργάζομαι στο Λονδίνο εδώ και πέντε (5) χρόνια
- Μετανάστες εκπαιδευτικός
- Μετανάστρια / Εκπαιδευτικός
- Νεομετανάστες από την Ελλάδα
- Προμήθιος εκπαιδευτικός Κυπριακής εκπαιδευτικής αποστολής

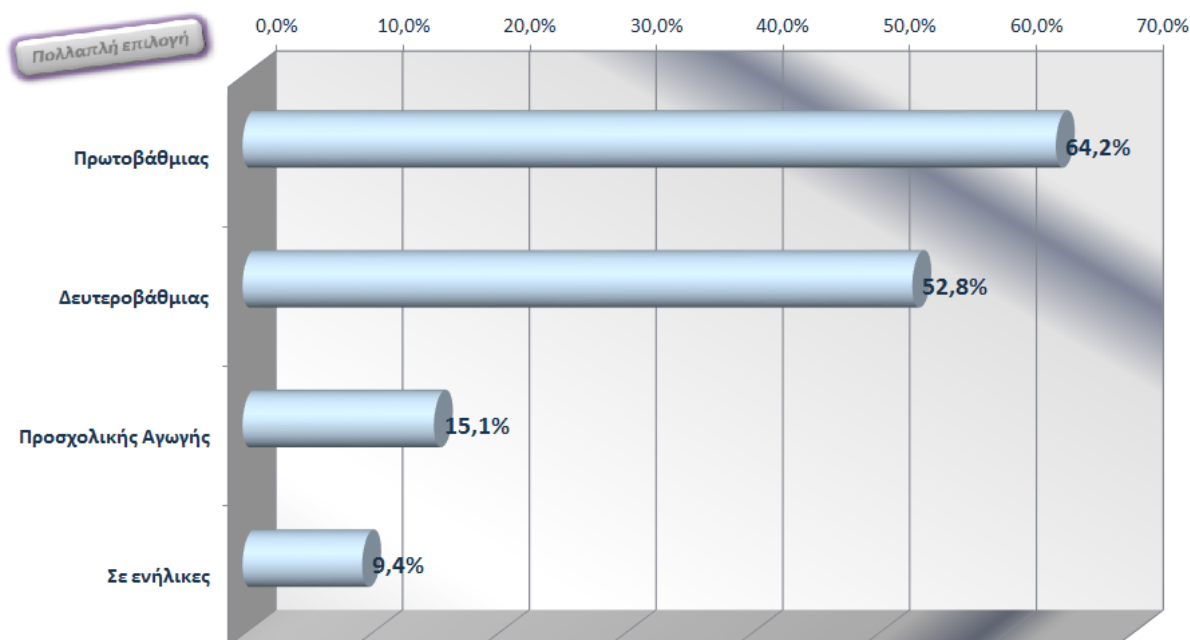
Οι μισοί και πλέον ερωτώμενοι εκπαιδευτικοί διδάσκουν την

ελληνική γλώσσα σε απογευματινό, Σαββατιανό ΤΕΓ, ή σε παρoικιακό ημερήσιο σχολείο οργανωμένο από παρoικιακούς φορείς, ενώ το 49,0% εργάζονται σε εκπαιδευτικές μονάδες που χρηματοδοτούνται από το ελληνικό κράτος.

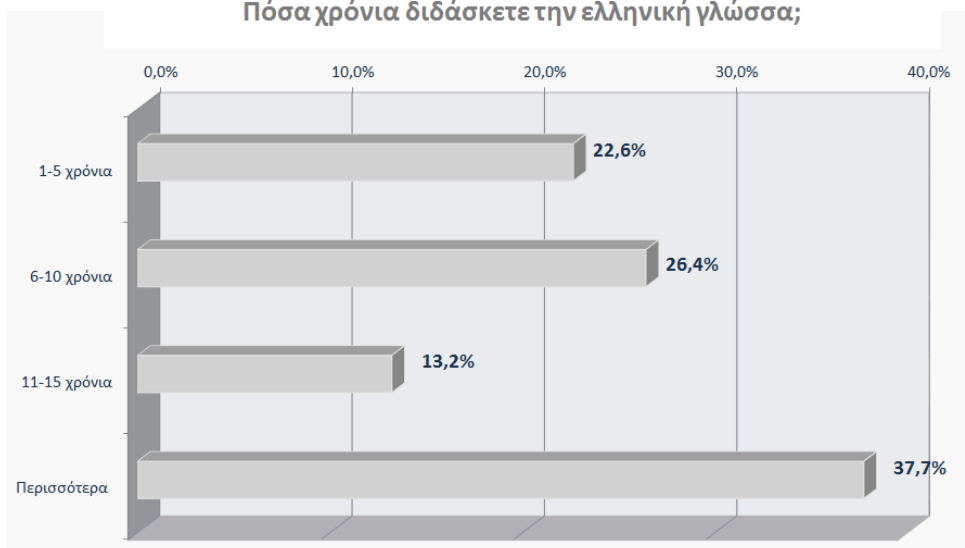
- ✓ Ίδρυμα Μαρία Τσάκου
- ✓ Σε ιδιωτικό σχολείο με ενταγμένα τα Ελληνικά στο ημερήσιο πρόγραμμά του
- ✓ Σύμβουλος για τα προγράμματα ελληνομάθειας, Υπουργείο Παιδείας Βικτώριας

Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί (πάνω από 6 στους 10), διδάσκουν την ελληνική γλώσσα σε παιδιά της πρωτοβάθμιας εκπαιδευτικής βαθμίδας, ωστόσο πάνω από 4 στους 10 ερωτώμενους φαίνεται να διδάσκουν ελληνικά σε περισσότερες της μίας εκπαιδευτικής βαθμίδας και κυρίως σε μαθητές της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Πάνω από τους μισούς ερωτώμενους ανέφεραν ότι διδάσκουν την ελληνική γλώσσα περισσότερα από 10 χρόνια, ενώ μόνο 2 στους 10 ανέφεραν ότι διδάσκουν τα τελευταία 1 έως 5 χρόνια, οι οποίοι στη συντριπτική τους πλειοψηφία είναι ομογενείς

Πόσα χρόνια διδάσκετε την ελληνική γλώσσα;

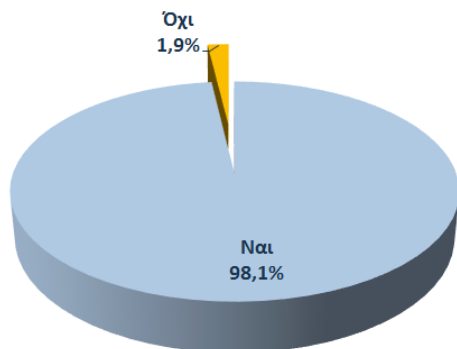

εκπαιδευτικοί. Αρκετοί μάλιστα από αυτούς, δηλώνουν ότι είναι νεομετανάστες, οι οποίοι

δραστηριοποιούνται επαγγελματικά με την διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας σε Τμήματα Εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας που λειτουργούν στο εξωτερικό.

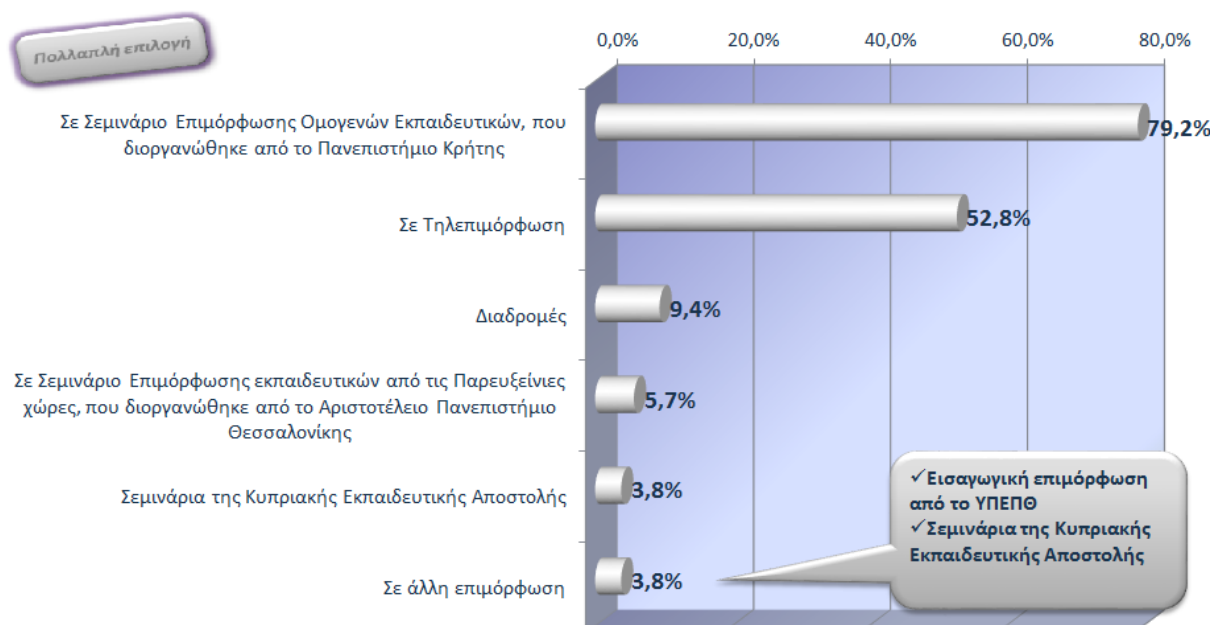
Καθολικά, εκτός από 2 άτομα, όλοι οι ερωτώμενοι συμμετείχαν σε επιμορφώσεις που διενεργήθηκαν

Έχετε συμμετάσχει σε επιμορφώσεις του Προγράμματος «Ελληνόγλωσση πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια διαπολιτισμική εκπαίδευση στη διασπορά» την περίοδο 2010-2014;

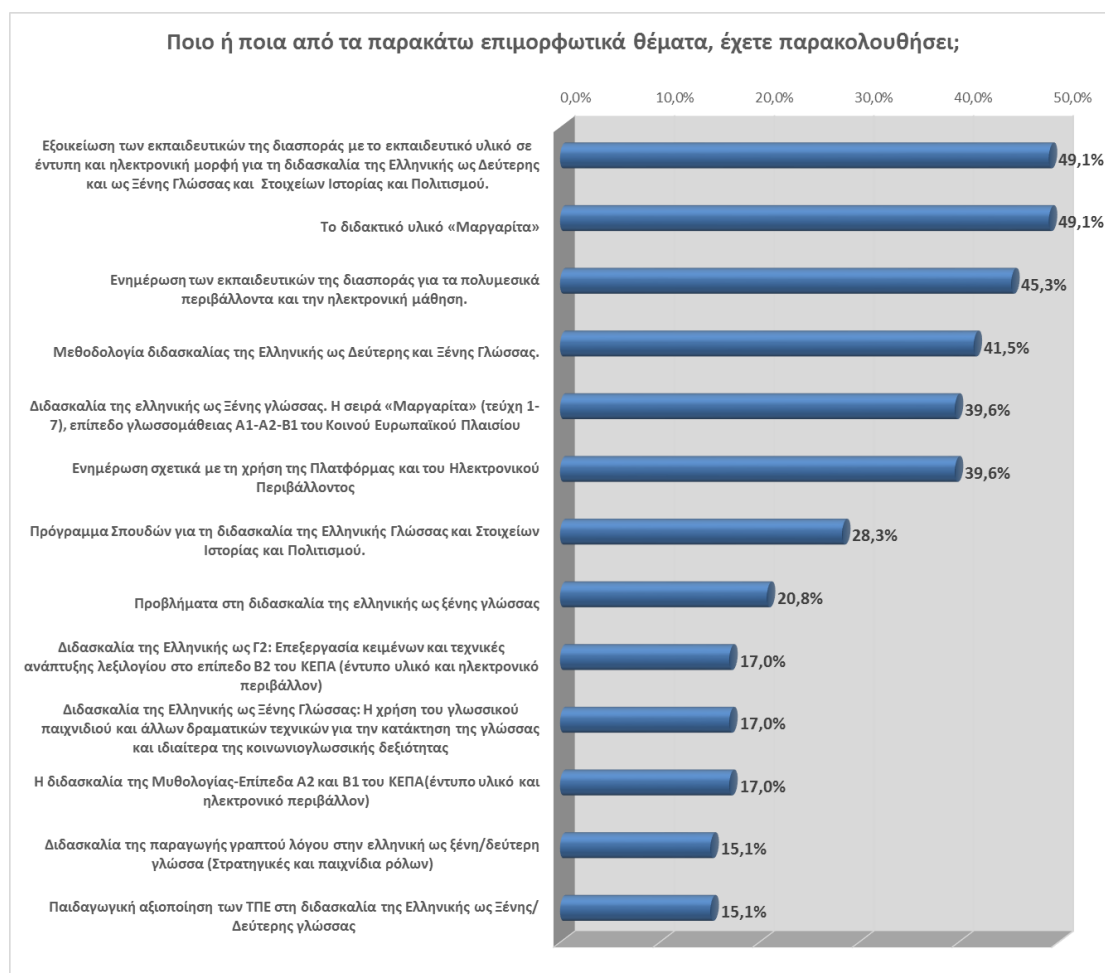

στο πλαίσιο υλοποίησης της Πράξης «Ελληνόγλωσση Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στη Διασπορά» την περίοδο 2011-2014.

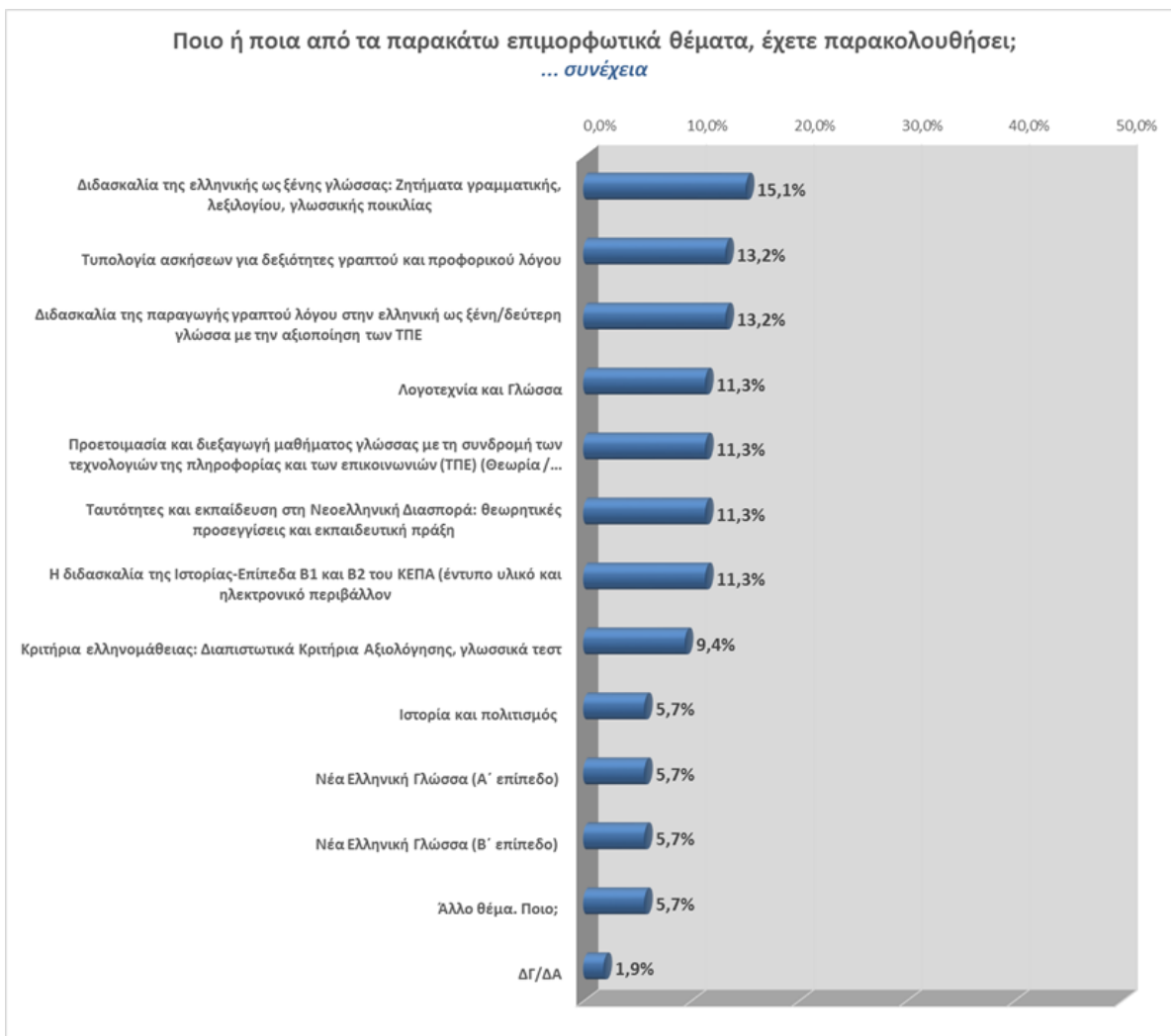
Η συντριπτική πλειοψηφία αυτών συμμετείχε στις δια ζώσης επιμορφώσεις ομογενών εκπαιδευτικών που διοργανώθηκαν από το Πανεπιστήμιο Κρήτης, ενώ πάνω από τους μισούς, αναφέρουν ότι συμμετείχαν σε τηλεπμορφώσεις που διοργανώθηκαν επίσης από τον ίδιο φορέα.

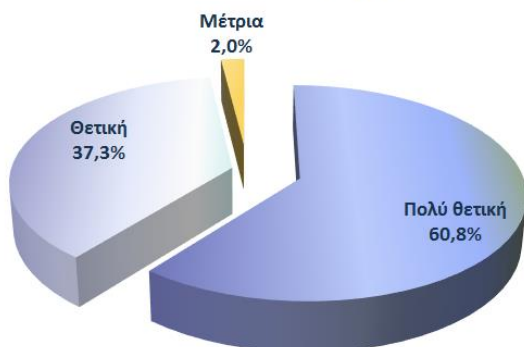
Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί παρακολούθησαν πάνω από ένα επιμορφωτικό θέμα, αλλά μόνο το 39,6% αυτών επιμορφώθηκαν πάνω στη χρήση και λειτουργία του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης (ΠΗΜ). Το γεγονός αυτό, αναμένεται να επιδράσει ανασταλτικά στη χρήση του ΠΗΜ, δεδομένης και της μέχρι τώρα απουσίας ενσωματωμένων οδηγιών χρήσης των λειτουργιών του περιβάλλοντος. Από τις πιο δημοφιλείς θεματικές ενότητες που παρουσίασαν και τα μεγαλύτερα ποσοστά συμμετοχής ήταν η «Εξοικείωση των εκπαιδευτικών της διασποράς με το εκπαιδευτικό υλικό σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή για τη διδασκαλία της Ελληνικής ως Δεύτερης και ως Ξένης Γλώσσας και Στοιχείων Ιστορίας και Πολιτισμού», η επιμόρφωση πάνω στο διδακτικό υλικό «Μαργαρίτα» και η «Ενημέρωση των εκπαιδευτικών της διασποράς για τα πολυμεσικά περιβάλλοντα και την ηλεκτρονική μάθηση». Αντίθετα, η μικρότερη συμμετοχή καταγράφηκε στις θεματικές ενότητες «Ιστορία και πολιτισμός», «Νέα Ελληνική Γλώσσα (Α' επίπεδο)» και «Νέα Ελληνική Γλώσσα (Β' επίπεδο)».

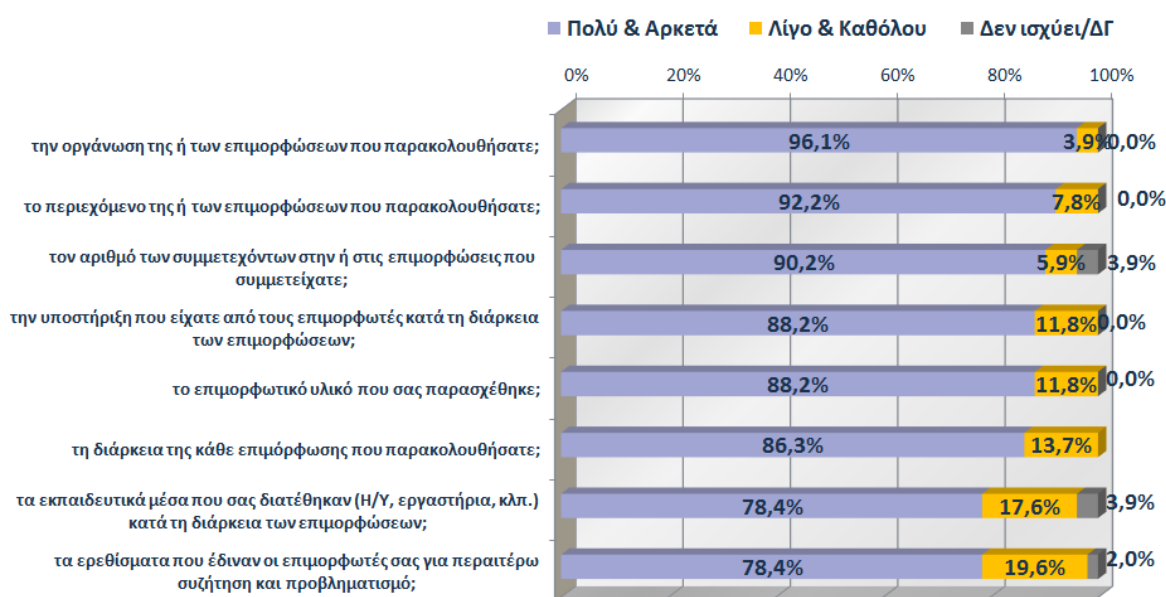
Τι άποψη έχετε για το ή τα επιμορφωτικά προγράμματα που παρακολουθήσατε;

Στη συντριπτική τους πλειοψηφία, οι επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί έχουν πολύ θετική ή θετική άποψη για τα επιμορφωτικά προγράμματα που παρακολούθησαν, ενώ μόνο το 2% αναφέρει ότι έχει μέτρια άποψη.

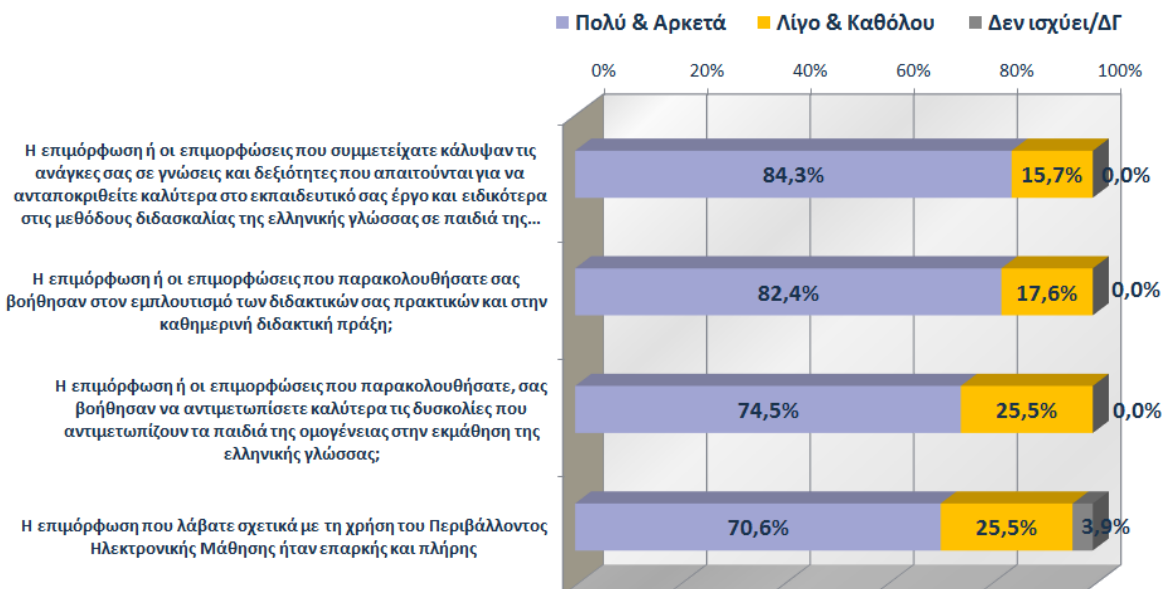
Παρά όμως τη θετική τους άποψη για τα επιμορφωτικά προγράμματα που παρακολούθησαν, καταγράφεται κάποιου βαθμού δυσαρέσκεια από ένα τμήμα των εκπαιδευτικών σχετικά με τη διάρκεια των επιμορφωτικών ενοτήτων στις οποίες συμμετείχαν, τα εκπαιδευτικά μέσα που τους διατέθηκαν και τα ερεθίσματα που τους έδιναν οι διδάσκοντες για περαιτέρω συζητήσεις και προβληματισμό. Πάνω από 1 στους 10 επίσης επιμορφούμενους εκπαιδευτικούς φαίνεται να είναι δυσαρεστημένος με το επιμορφωτικό υλικό που τους παρασχέθηκε, καθώς επίσης και με την υποστήριξη που είχαν από τους επιμορφωτές τους κατά τη διάρκεια των επιμορφώσεων.

Πόσο ικανοποιημένος/η είστε από:

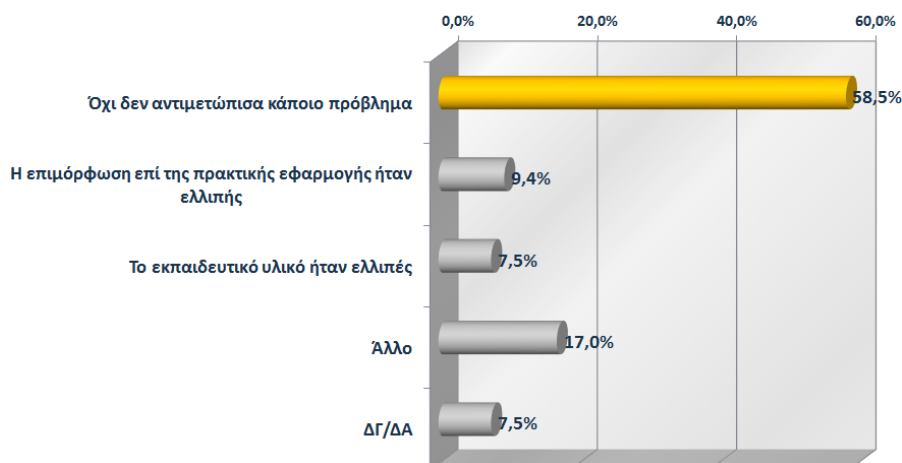
Για ένα αρκετά σημαντικό τμήμα των επιμορφούμενων, (άνω του 15%), οι επιμορφώσεις στις οποίες συμμετείχαν δεν κάλυψαν τις ανάγκες τους σε γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται προκειμένου να ανταποκριθούν καλύτερα στο εκπαιδευτικό τους έργο και ειδικότερα στις μεθόδους διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας σε παιδιά της ομογένειας, και κατά συνέπεια δεν τους βοήθησαν να εμπλουτίσουν τις διδακτικές τους πρακτικές. Μεγάλο επίσης, 1 στους 4 περίπου, είναι και το ποσοστό όσων ανέφεραν ότι οι επιμορφώσεις δεν βοήθησαν στο να διαχειριστούν καλύτερα τις δυσκολίες των μαθητών τους, όπως επίσης και ότι η επιμόρφωση που έλαβαν σχετικά με τη χρήση του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης δεν ήταν επαρκής και πλήρης.

Αξιολογήστε όλα τα παρακάτω θέματα – ερωτήματα, σημειώνοντας την απάντησή σας στην αντίστοιχη βαθμολογία

Στα γενικότερα προβλήματα που αναφέρονται από τους εκπαιδευτικούς σχετικά με τις επιμορφώσεις που παρακολούθησαν περιλαμβάνονται η έλλειψη πρακτικής άσκησης, η μικρή διάρκεια των

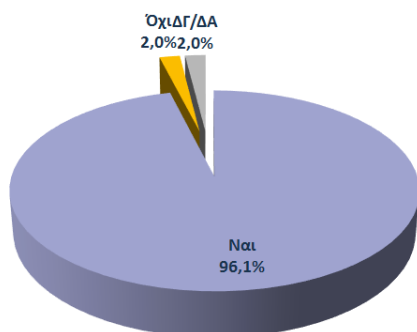
Υπήρχε κάποιο πρόβλημα που αντιμετωπίσατε ή έχετε να κάνετε κάποιο σχόλιο για την ή τις επιμορφώσεις που παρακολουθήσατε στο πλαίσιο του Προγράμματος «Ελληνόγλωσση πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια διαπολιτισμική εκπαίδευση στη διασπορά» και αν ναι ποιο/ ποια είναι αυτό;

επιμορφώσεων και το ελλιπές εκπαιδευτικό υλικό. Κάποια μερίδα εκπαιδευτικών ανέφερε επίσης, ότι οι επιμορφωτές δεν γνωρίζουν τα πραγματικά προβλήματα των

εκπαιδευτικών της διασποράς, δεδομένου ότι δεν έχουν ίδια εμπειρία στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας σε παιδιά της διασποράς, ενώ κάποιοι άλλοι ανέφεραν ότι «οι επιμορφώσεις σχετικά με το ηλεκτρονικό περιβάλλον γίνονταν χωρίς να λειτουργεί το περιβάλλον ολοκληρωμένα» ή ότι στις τηλεεπιμορφώσεις «η σύνδεση ήταν αργή».

Θα συνιστούσατε τη συμμετοχή σε τέτοιου είδους επιμορφωτικά σεμινάρια και σε άλλους συναδέλφους σας;

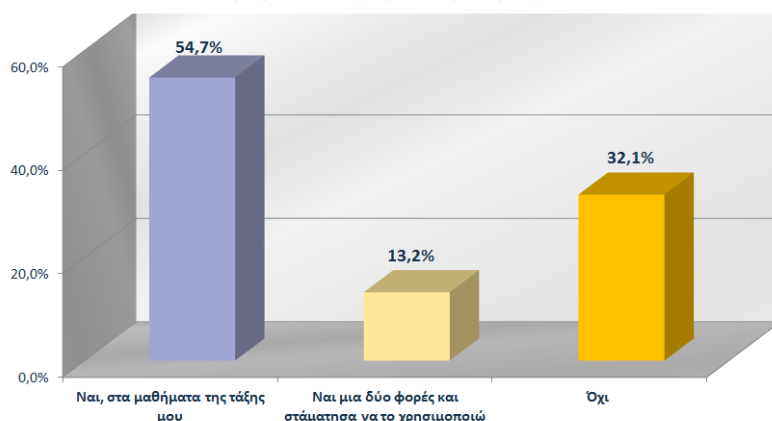

Παρά όμως τα προβλήματα αυτά, πάνω από τους 9 στους 10 ερωτώμενους εκπαιδευτικούς δήλωσαν ότι θα συνιστούσαν τη συμμετοχή σε τέτοιου είδους επιμορφώσεις και σε άλλους συναδέλφους τους.

Το Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης (ΠΗΜ) φαίνεται να έχει χρησιμοποιήσει στην εκπαιδευτική διαδικασία των 55% περίπου των ερωτώμενων εκπαιδευτικών. Μάλιστα, όσοι ανέφεραν ότι έχουν χρησιμοποιήσει το ΠΗΜ, το έκαναν στο πλαίσιο διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας στην τάξη τους και κανένας δεν ανέφερε ότι το χρησιμοποίησε στην συγχρονισμένη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση μαθητών του

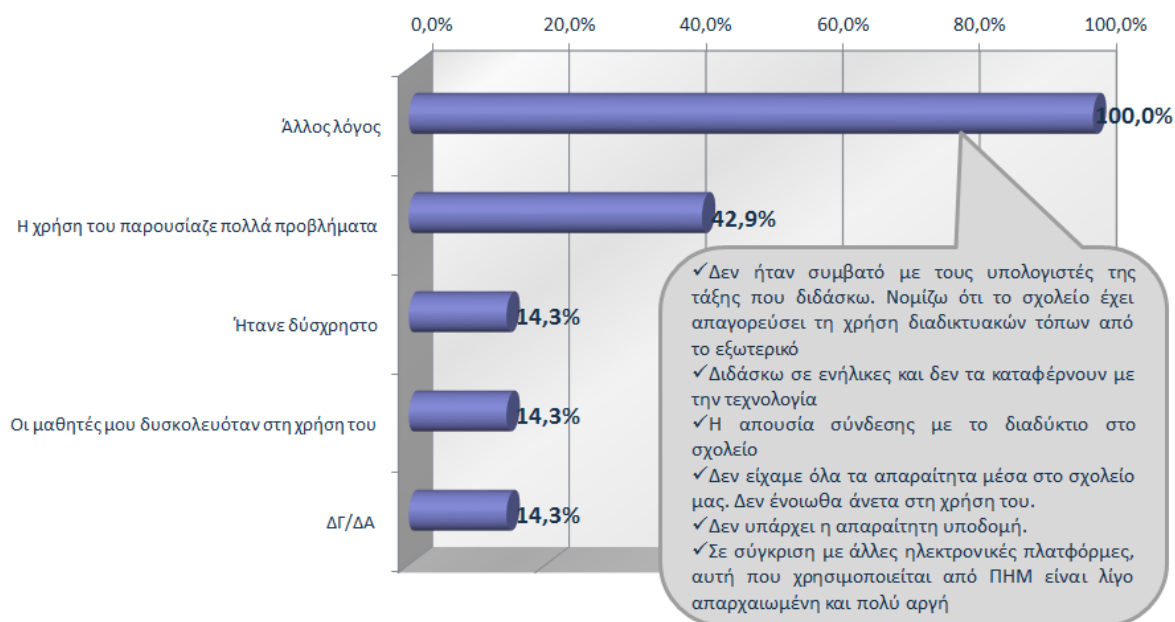
σε απομακρυσμένες περιοχές. Ένα ποσοστό, της τάξης του 13,2%, ανέφερε ότι το χρησιμοποίησε μία δύο φορές και μετά σταμάτησε, ενώ το 32,1% δήλωσε ότι δεν το έχει χρησιμοποιήσει ποτέ.

Έχετε χρησιμοποιήσει εσείς προσωπικά στην εκπαιδευτική διαδικασία το Διαδικτυακό Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης (ΠΗΜ), που αναπτύχθηκε από το πρόγραμμα «Ελληνόγλωσσα πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια διαπολιτισμική εκπαίδευση στη διασπορά» την περίοδο 2010-2014;

Ως βασικότεροι λόγοι διακοπής της χρήσης του ΠΗΜ από τους εκπαιδευτικούς αναφέρθηκαν η απουσία των κατάλληλων υποδομών στις εκπαιδευτικές μονάδες που διδάσκουν, οι οποίες θα τους επέτρεπαν να συνδεθούν με αυτό, η έλλειψη εξοικείωσης με την τεχνολογία, είτε η δική τους, είτε των μαθητών τους, καθώς και η προβληματική λειτουργία του ΠΗΜ, την οποία χαρακτηρίζουν «αργή», ενώ κάποιιοι αναφέρουν ότι ως πλατφόρμα είναι «απαρχαιωμένη», με αποτέλεσμα να μην είναι καθόλου θελκτική η χρήση της.

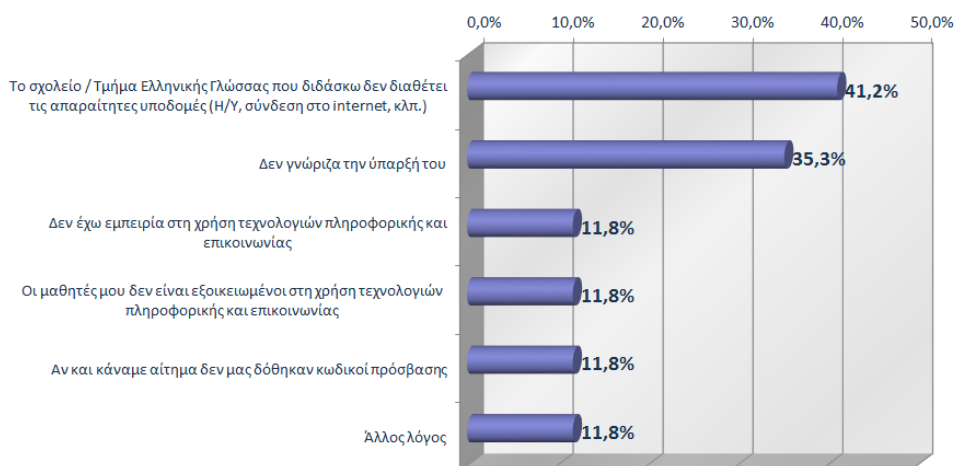
Εξηγήστε για ποιο λόγο σταματήσατε να χρησιμοποιείτε το Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης στην εκπαιδευτική διαδικασία;

Παρόμοιοι σχεδόν, είναι και οι λόγοι που οι εκπαιδευτικοί δεν χρησιμοποίησαν ποτέ το ΠΗΜ στην εκπαιδευτική διαδικασία, με πρωτεύοντα την έλλειψη των απαιτούμενων υποδομών στην εκπαιδευτική μονάδα που διδάσκουν οι ερωτώμενοι. Παράλληλα, πάνω από 3 στους 10 από τους εκπαιδευτικούς

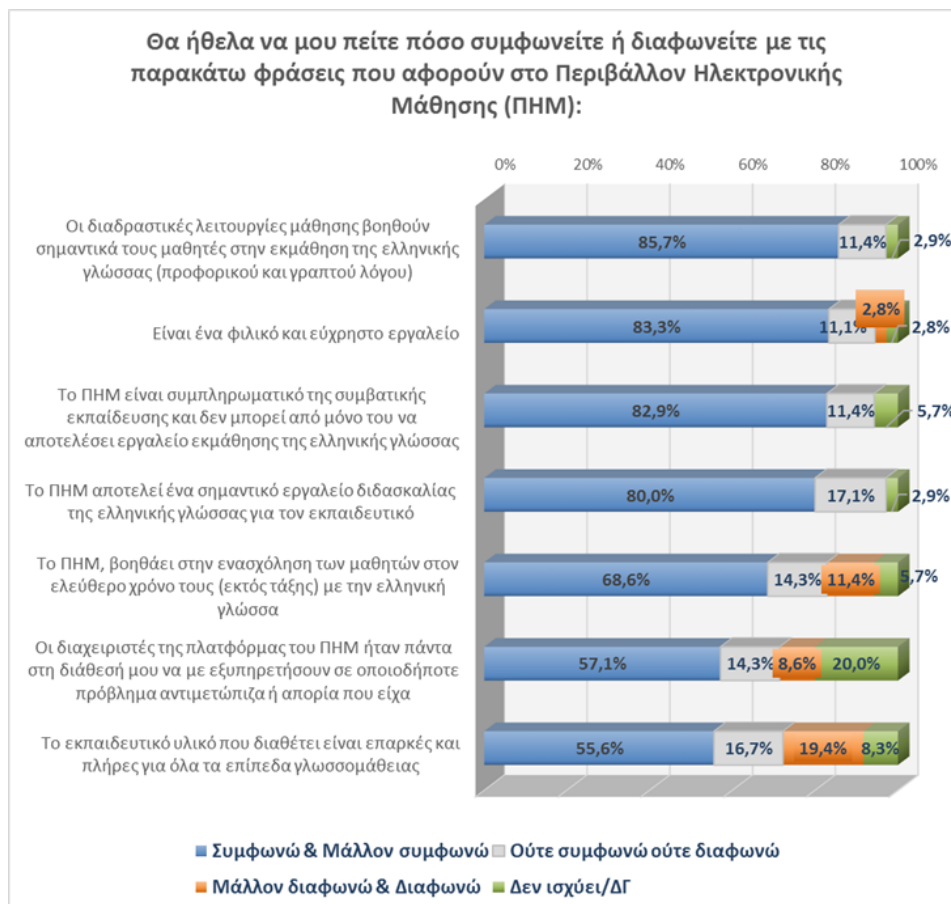
που δεν χρησιμοποίησαν ποτέ το ΠΗΜ, ανέφεραν ότι δεν γνώριζαν την ύπαρξή του.

Εξηγήστε για ποιο λόγο δεν έχετε χρησιμοποιήσει το Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης στην εκπαιδευτική διαδικασία;

Πάνω από 8 στους 10 ερωτώμενους εκπαιδευτικούς συμφωνούν με την άποψη ότι οι διαδραστικές λειτουργίες μάθησης βοηθούν σημαντικά τους μαθητές στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας (προφορικού και γραπτού λόγου), όπως επίσης και ότι το ΠΗΜ είναι ένα φιλικό και εύχρηστο εργαλείο. Ίδιος περίπου αριθμός εκπαιδευτικών θεωρεί ότι το ΠΗΜ είναι συμπληρωματικό της συμβατικής εκπαίδευσης και δεν μπορεί από μόνο του να αποτελέσει εργαλείο εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας, παρ' όλο που πιστεύουν ότι αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας για τον εκπαιδευτικό. Προς αυτή τη θεώρηση για το ΠΗΜ, ότι αποτελεί δηλαδή

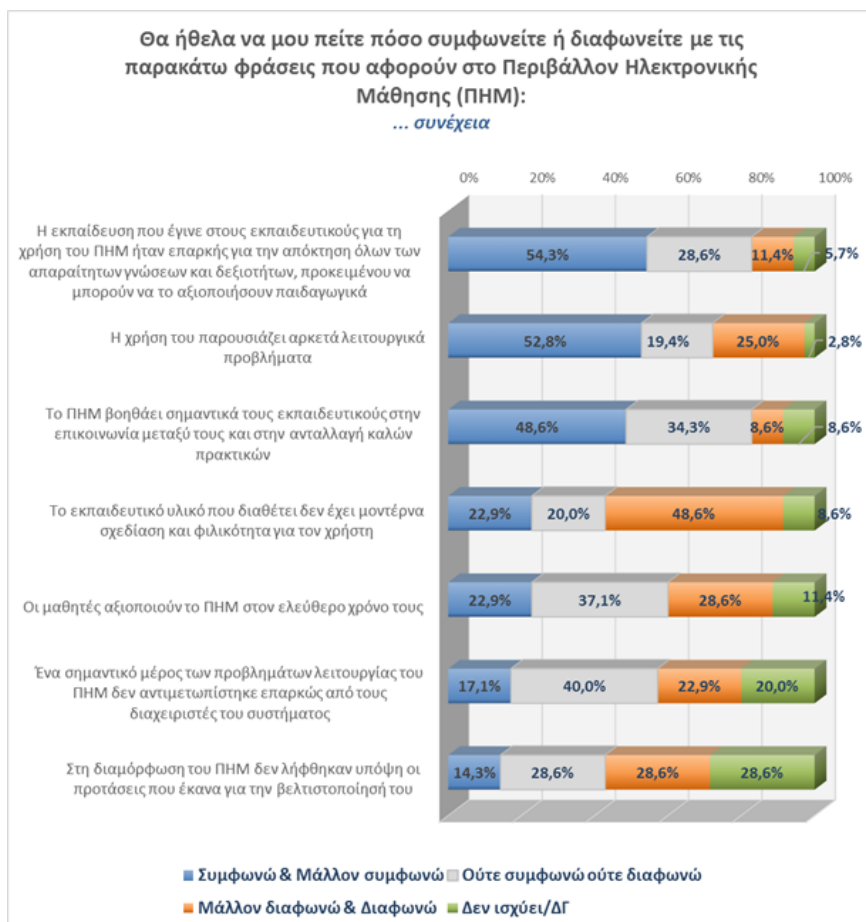
συμπληρωματικό και όχι αυτοτελές εργαλείο διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας, συμβάλει και η άποψη που έχει μία αρκετά μεγάλη μερίδα εκπαιδευτικών ότι το ΠΗΜ δεν διαθέτει επαρκές και πλήρες εκπαιδευτικό υλικό για όλα τα επίπεδα γλωσσομάθειας.

7 επίσης στους 10 ερωτώμενους, δηλώνουν ότι το ΠΗΜ, βοηθάει στην ενασχόληση των μαθητών στον ελεύθερο χρόνο τους (εκτός τάξης) με την ελληνική γλώσσα, όμως οι υπόλοιποι 3 στους 10, δεν πιστεύουν ότι οι μαθητές ασχολούνται πραγματικά στον ελεύθερο χρόνο τους με το ΠΗΜ και την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας.

Πάνω από 5 στους 10, αναφέρουν ότι η χρήση του παρουσιάζει αρκετά λειτουργικά προβλήματα, ενώ 2 στους 10 περίπου θεωρούν ότι ένα σημαντικό μέρος των προβλημάτων λειτουργίας του ΠΗΜ δεν αντιμετωπίστηκε επαρκώς από τους διαχειριστές του συστήματος. Ίδιος περίπου αριθμός, αναφέρει ότι οι διαχειριστές της πλατφόρμας του ΠΗΜ δεν ήταν πάντα στη διάθεσή τους να τους εξυπηρετήσουν σε οποιοδήποτε πρόβλημα αντιμετώπιζαν ή απορία που είχαν.

Παρ' όλα τα προβλήματα όμως, το 48,6% των ερωτώμενων πιστεύει ότι το ΠΗΜ βοηθάει σημαντικά τους εκπαιδευτικούς στην επικοινωνία μεταξύ τους και στην ανταλλαγή καλών πρακτικών

Συμπερασματικά, φαίνεται ότι παρά τα λειτουργικά προβλήματα ή παιδαγωγικά κενά που σημειώνουν οι εκπαιδευτικοί για το ΠΗΜ, ωστόσο το θεωρούν ένα αρκετά σημαντικό

εργαλείο, ιδιαίτερα για τον εκπαιδευτικό, για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας σε μαθητές της ομογένειας.

Στις προτάσεις που κάνουν 4 στους 10 περίπου εκπαιδευτικούς για το ΠΗΜ, αναφέρουν πως το περιβάλλον χρειάζεται να βελτιωθεί προς τέσσερις κατευθύνσεις:

1. **Τεχνολογικά**, διασφαλίζοντας:
  - a. τη συμβατότητά του με όλα τα λειτουργικά συστήματα και κυρίως με τα tablet,
  - b. τη βελτίωση της ταχύτητας σύνδεσης και

c. μνήμης που παίζουν ρόλο στη φόρτωση των σελίδων της πλατφόρμας και στην πλοήγηση σε αυτές

2. **Παιδαγωγικά**, εμπλουτίζοντας το εκπαιδευτικό υλικό, το οποίο αφενός θεωρούν «λίγο» και αφετέρου ότι δεν καλύπτει όλα τα επίπεδα ελληνομάθειας

3. **Ευχρηστίας και φιλικότητας**, βελτιώνοντας το γραφιστικό περιβάλλον το οποίο χαρακτηρίζουν «απαρχαιωμένο» και ενσωματώνοντας οδηγίες χρήσεις, οι οποίες σε αυτή τη φάση εκλείπουν

και τέλος,

Έχετε να κάνετε κάποιο σχόλιο για το Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης;

4. **Λειτουργικά**,

ενεργοποιώντας

όλες τις

επιμέρους

λειτουργίες που

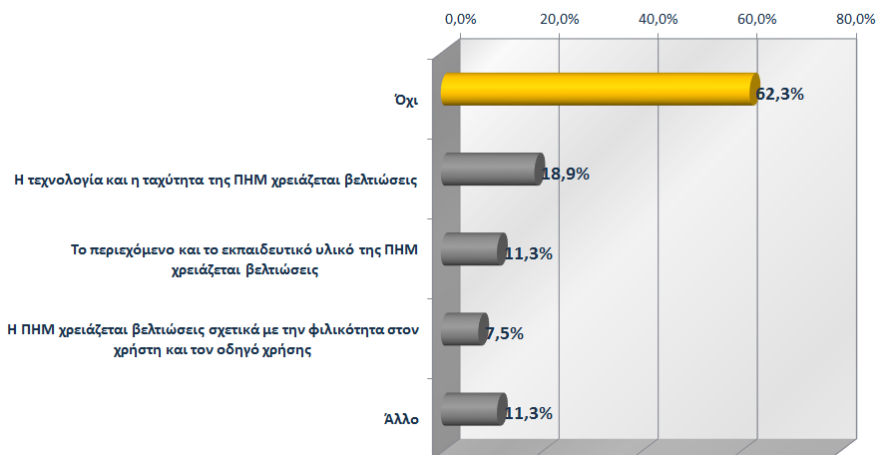
αυτό

περιλαμβάνει

όπως πχ. «το

φάκελο του

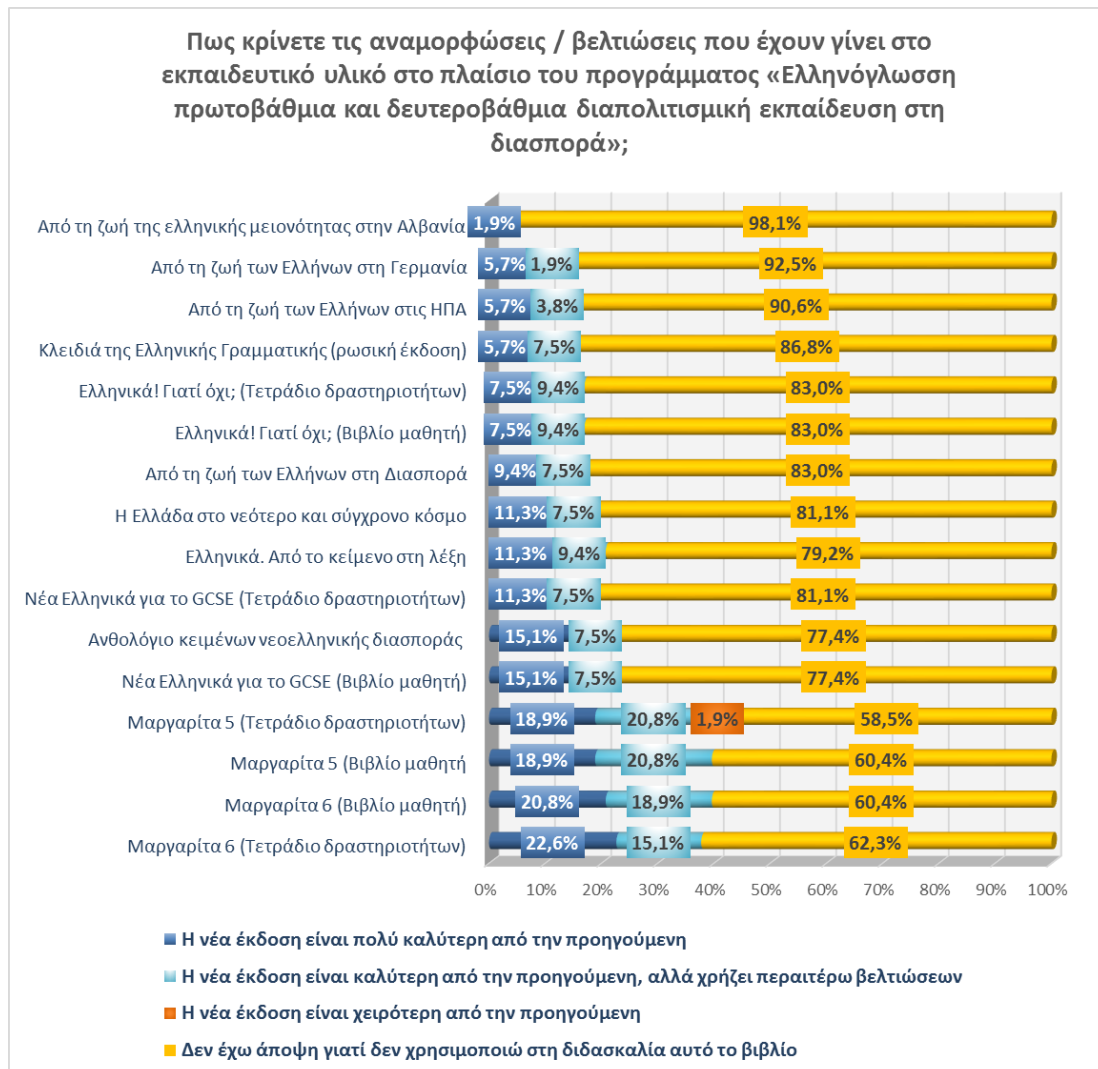
εκπαιδευτικού», όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν.

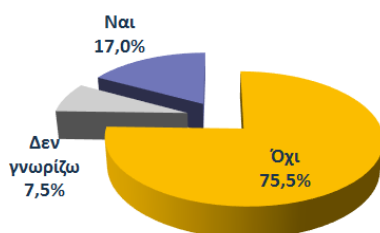
Σε ότι αφορά τις τοποθετήσεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τις αναμορφώσεις / βελτιώσεις που έχουν γίνει στο εκπαιδευτικό υλικό, στο πλαίσιο υλοποίησης της υπό αξιολόγηση Πράξης, αυτό που διαφαίνεται από τα ευρήματα της έρευνας είναι ότι πολύ μεγάλο μέρος της εκπαιδευτικής κοινότητας δεν χρησιμοποιεί στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας τα βιβλία αυτά, με εξαίρεση ίσως τη σειρά «Μαργαρίτα». Όμως, ακόμη και για τη σειρά αυτή, μόνο οι 4 από τους 10 περίπου εκπαιδευτικούς εξέφρασαν την άποψή τους επί των βελτιώσεων που έγιναν, ενώ οι υπόλοιποι 6 ανέφεραν ότι δεν την χρησιμοποιούν. Σύμφωνα λοιπόν με τα ευρήματα της έρευνας, όλοι οι εκπαιδευτικοί που χρησιμοποιούν τα βιβλία στα οποία έγιναν αναμορφώσεις και βελτιώσεις και μπόρεσαν να εκφράσουν την άποψή τους, βρίσκουν ότι, η νέα αναμορφωμένη έκδοση είναι καλύτερη από την προηγούμενη. Ωστόσο, για τα βιβλία Μαργαρίτα 5 (Βιβλίο μαθητή και Τετράδιο δραστηριοτήτων), Ελληνικά! Γιατί όχι; (Βιβλίο μαθητή και Τετράδιο δραστηριοτήτων) και Κλειδιά της Ελληνικής Γραμματικής (ρωσική έκδοση), περισσότεροι είναι εκείνοι οι εκπαιδευτικοί οι οποίοι θεωρούν ότι

χρειάζεται να γίνουν περαιτέρω βελτιώσεις, από αυτούς που πιστεύουν ότι η νέα έκδοση είναι πολύ καλύτερη της προηγούμενης.

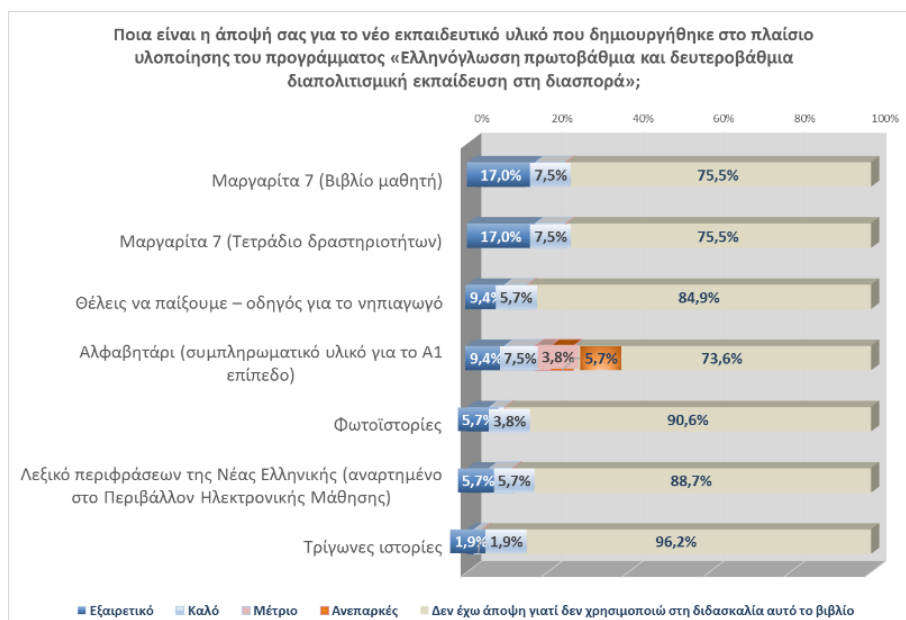
Έχετε να κάνετε κάποιο σχόλιο ή παρατήρηση σχετικά με τις αναμορφώσεις / βελτιώσεις του εκπαιδευτικού υλικού;

Στην ερώτηση «Έχετε να κάνετε κάποιο σχόλιο ή παρατήρηση σχετικά με τις αναμορφώσεις / βελτιώσεις του εκπαιδευτικού υλικού;» μία μικρή ομάδα ερωτώμενων εκπαιδευτικών ανέφερε ότι θα ήθελαν να επιμορφώνονται κάθε φορά που γίνονται

τέτοιου είδους αναμορφώσεις στη χρήση του εκπαιδευτικού υλικού, ενώ κάποιοι άλλοι ανέφεραν ότι χρειάζεται εμπλουτισμός του περιεχομένου των βιβλίων με δραστηριότητες που βοηθούν στην εξάσκηση των παιδιών πάνω στη χρήση της ελληνικής γλώσσας. Επίσης, ένας εκπαιδευτικός από τη Γερμανία ανέφερε ότι «τα βιβλία Μαργαρίτα 5 και 6 δεν μπορούμε να τα παραγγείλουμε, διότι δεν υπάρχουν στη λίστα με τα βιβλία», ενώ ένας ακόμη από τον Καναδά ανέφερε ότι «Το σχολείο της Οττάβας αποφάσισε ότι τα βιβλία της Μαργαρίτας ήταν πολύ δύσκολα για το επίπεδο ελληνικής μάθησης των παιδιών. Δεν χρησιμοποιούνται πλέον». Τέλος, κάποιοι εκπαιδευτικοί ανέφεραν ότι στη σειρά «Μαργαρίτα» και ειδικότερα στα βιβλία 4, 5 και 6 δεν υπάρχει ομαλά κλιμακούμενο επίπεδο δυσκολίας ως προς τη γλώσσα και τις θεματικές ενότητες που αναπτύσσονται σε αυτά, κάτι που δεν συνέβαινε στα 4 πρώτα βιβλία της σειράς.

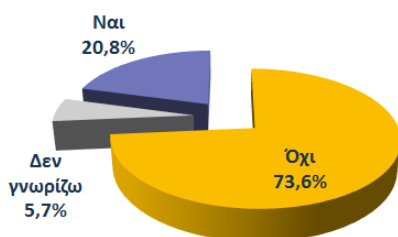
Ίδια περίπου εικόνα, σε ότι αφορά στην ελλιπή αξιοποίηση του παραγόμενου από την Πράξη εκπαιδευτικού υλικού, παρατηρείται και για το νεοπαραχθέν εκπαιδευτικό υλικό. Πάνω από το 75% των ερωτώμενων ανέφεραν ότι δεν χρησιμοποιούν το υλικό αυτό, στη διδασκαλία τους.

Το μεγάλο αυτό ποσοστό ελλιπούς αξιοποίησης του εκπαιδευτικού υλικού, οφείλεται και στο γεγονός ότι, σημειώθηκε σημαντική καθυστέρηση τόσο στην ανάπτυξη αυτού του υλικού, όσο και στην αποστολή του στην εκπαιδευτική κοινότητα, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει χρονικό περιθώριο, μέχρι και τη διεξαγωγή της παρούσας έρευνας, να το γνωρίσουν και συνεπώς αξιοποιήσουν περισσότεροι εκπαιδευτικοί, οπότε και να τοποθετηθούν επί αυτού. Μόνη εξαίρεση και σε αυτή την περίπτωση, αποτελούν τα «Μαργαρίτα 7» Βιβλίο μαθητή και Τετράδιο δραστηριοτήτων που φαίνεται ότι τα έχουν χρησιμοποιήσει οι 4 από τους 10 ερωτώμενους, οι οποίοι στο σύνολό τους τα θεωρούν εξαιρετικά και καλά. Ένας στους 10 περίπου ερωτώμενους έχουν χρησιμοποιήσει τις «Φωτοϊστορίες» και το «Λεξικό περιφράσεων της Νέας Ελληνικής», το οποίο είναι αναρτημένο στο Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης, όπου και σε αυτή την περίπτωση θεωρούν ότι είναι εξαιρετικά και καλά. Το 15,1% των ερωτώμενων χρησιμοποιεί τον οδηγό για το νηπιαγωγό «Θέλεις να παίξουμε», βρίσκοντάς τον στην πλειοψηφία τους εξαιρετικό, ενώ τέλος από τους 4 στους 10 περίπου που χρησιμοποιούν το Αλφαβητάρι, ως συμπληρωματικό υλικό για το Α1 επίπεδο, το 64% αυτών το βρίσκει εξαιρετικό, ενώ το 36% θεωρεί ότι είναι μέτριο και ανεπαρκές και αυτό γιατί, όπως αναφέρουν στα σχόλιά τους «είναι πολύ συνοπτικό βιβλίο, χωρίς επιμέρους ασκήσεις, με αποτέλεσμα να μη βοηθά τον μαθητή να εμβαθύνει στην εκμάθηση της αλφαβήτας».

Στα γενικότερα σχόλια που κάνουν κάποιοι από τους ερωτώμενους εκπαιδευτικούς, σχετικά με το νέο

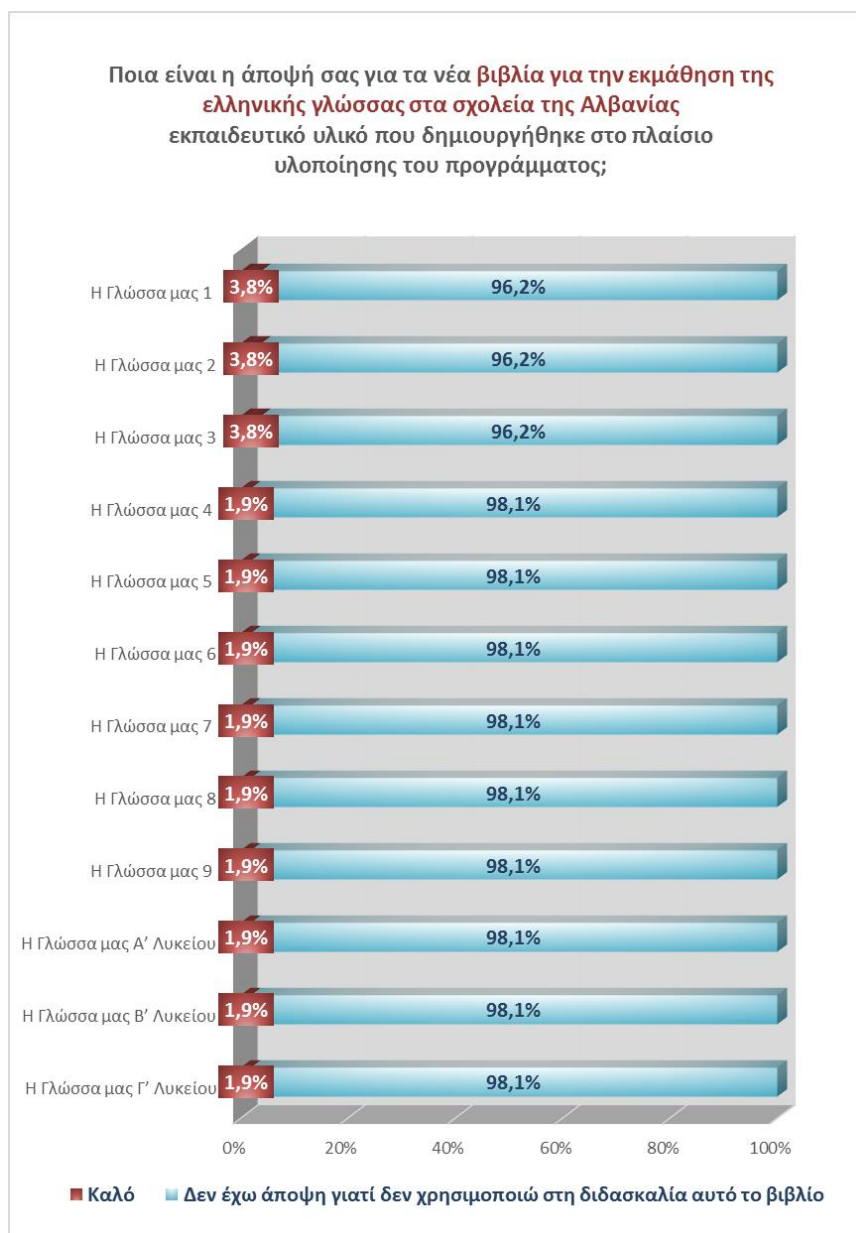
Έχετε να κάνετε κάποιο σχόλιο ή παρατήρηση σχετικά με το νέο εκπαιδευτικό υλικό που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο υλοποίησης του προγράμματος «Ελληνόγλωσσα πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια διαπολιτισμική εκπαίδευση στη διασπορά»;

εκπαιδευτικό υλικό, αναφέρουν ως βασικό πρόβλημα το γεγονός ότι «δεν έχουμε πάντα πρόσβαση στο υλικό αυτό», όπως χαρακτηριστικά δηλώνουν και για το λόγο αυτό προτείνουν

«Μετατρέψτε τα σε ηλεκτρονικά βιβλία». Μία άλλη μικρή μερίδα, αναφέρει ότι «χρειάζεται τα θέματα που επεξεργάζονται τα βιβλία να είναι πιο κοντά στη σύγχρονη ζωή των παιδιών», υποδηλώνοντας έτσι ότι τα βιβλία είναι αναχρονιστικά σε ότι αφορά και τα κείμενα, αλλά και την εικονογράφησή τους. Τέλος, αρκετοί είναι οι εκπαιδευτικοί οι οποίοι αναφέρουν ότι «τα βιβλία που

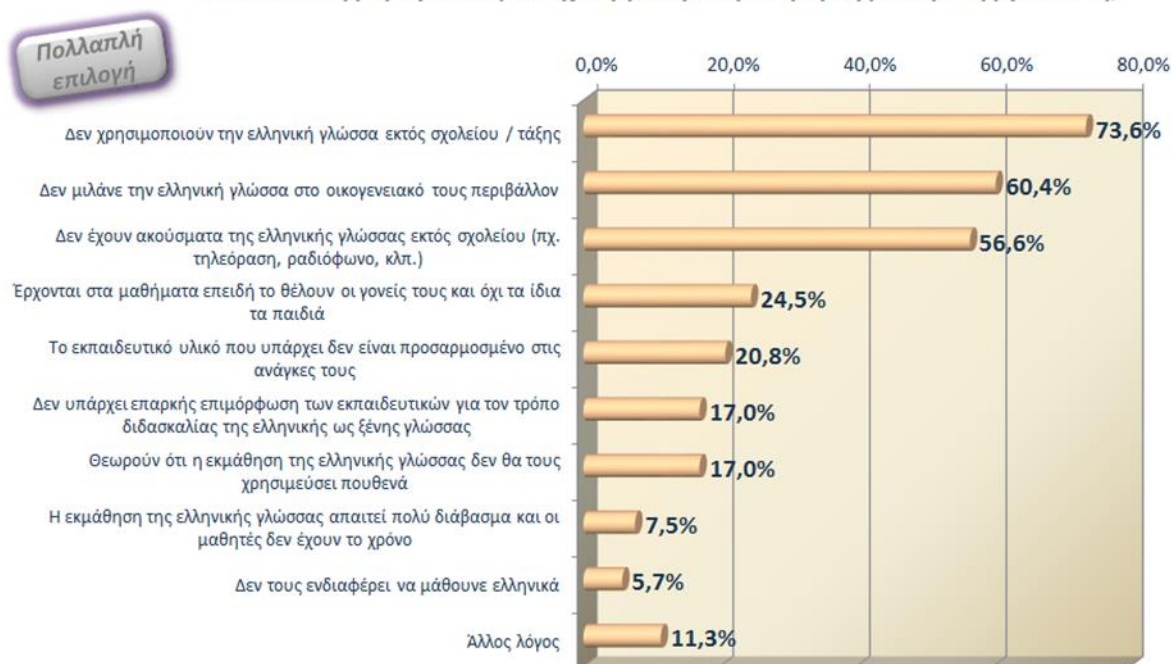
έχω παρατηρήσει ότι έχουν σημειώσει μεγάλη επιτυχία και έχουν την περισσότερη απήχηση είναι η σειρά *Μαργαρίτα*», όπως χαρακτηριστικά λένε.

Σε ότι αφορά στη σειρά βιβλίων που δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο της Πράξης, για την εκμάθηση της Ελληνικής γλώσσας σε σχολεία της Αλβανίας, ελάχιστοι ήταν οι εκπαιδευτικοί οι οποίοι τα γνώριζαν και μπόρεσαν να εκφράσουν την άποψή τους. Και σε αυτή την περίπτωση αιτία ήταν το γεγονός ότι τα βιβλία αυτά δεν είχαν αποσταλεί στα σχολεία και κατά συνέπεια οι εκπαιδευτικοί δεν τα είχαν χρησιμοποιήσει. Ωστόσο, η πολύ μικρή αυτή μερίδα εκπαιδευτικών που τοποθετήθηκε επ' αυτών, βρίσκει τα βιβλία απλώς καλά

Στην ερώτηση «**Κατά την άποψή σας, ποιες είναι οι σημαντικότερες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα παιδιά της ομογένειας σε σχέση με την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;**», τρεις παράγοντες αναφέρονται από τη συντριπτική πλειοψηφία των ερωτώμενων εκπαιδευτικών, ως οι πιο σημαντικοί. Πιο συγκεκριμένα, πάνω από 7 στους 10 δηλώνουν ότι οι μαθητές «**δεν χρησιμοποιούν την ελληνική γλώσσα εκτός σχολείου / τάξης**», 6 στους 10 ότι «**δεν μιλάνε την ελληνική γλώσσα στο οικογενειακό τους περιβάλλον**» και πάνω από 5 στους 10 ότι «**δεν έχουν ακούσματα της ελληνικής γλώσσας εκτός σχολείου (πχ. τηλεόραση, ραδιόφωνο, κλπ.)**».

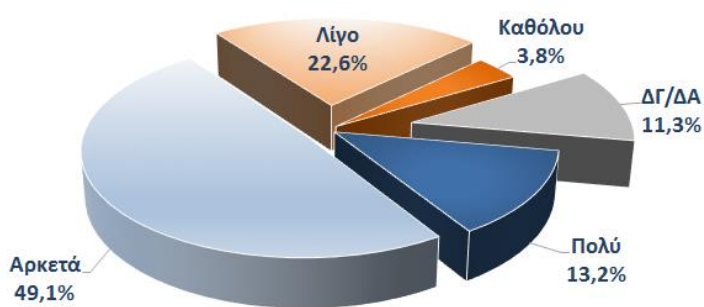
Κατά την άποψή σας, ποιες είναι οι σημαντικότερες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα παιδιά της ομογένειας σε σχέση με την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;

Παράλληλα, 1 στους 4 εκπαιδευτικούς αναφέρει ότι τα παιδιά μαθαίνουν ελληνικά επειδή το θέλουν οι γονείς τους και όχι τα ίδια, γεγονός που μειώνει τις προσδοκίες των ίδιων των μαθητών σχετικά με την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας και την ενίσχυση της εθνοτικής τους ταυτότητας μέσα από αυτή και ιδιαίτερα σε περιπτώσεις παιδιών 3^{ης} και 4^{ης} γενιάς, όπου οι συναισθηματικοί σύνδεσμοι και η ταύτισή τους με την «μητέρα πατρίδα» βρίσκονται περισσότερο σε θεωρητικό, παρά σε συνειδησιακό επίπεδο. Παρότι όμως η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας φαίνεται να παροτρύνεται από τους γονείς των παιδιών, αυτοί με τη σειρά τους, αδυνατούν να υποστηρίξουν την ελληνομάθειά τους, αφού στο οικογενειακό τους περιβάλλον, όπως φάνηκε παραπάνω, έχουν σταματήσει τη χρήση της ελληνικής γλώσσας. Ένας άλλος παράγοντας που λειτουργεί ανασταλτικά στο βαθμό ενδιαφέροντος των

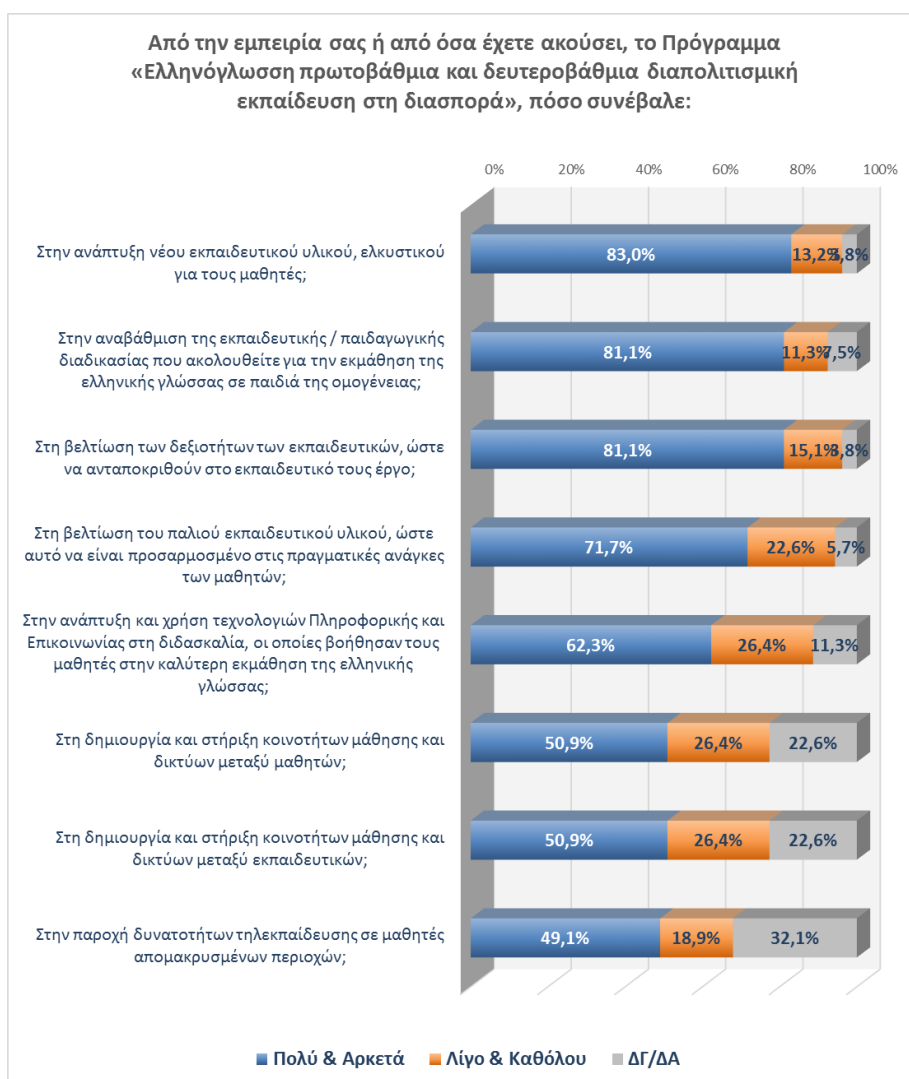
παιδιών σχετικά με την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας φαίνεται να είναι η άποψή τους ότι ως γλώσσα «δεν θα τους χρησιμεύσει πουθενά». Η άποψη αυτή, είναι ιδιαίτερα ενισχυμένη στην περίπτωση πολύχρονης παραμονής και συνεπώς αφομοίωσης των Ελλήνων από τη χώρα υποδοχής, γεγονός που συνεπάγεται την έλλειψη ενδιαφέροντος για την εκμάθηση της γλώσσας. Δύο άλλα προβλήματα, που αντιμετωπίζει η ελληνική εκπαίδευση στο εξωτερικό και αναφέρονται από 1 στους 5 ερωτώμενους, αφορούν στην απουσία εκπαιδευτικού υλικού το οποίο να είναι προσαρμοσμένο στις γλωσσικές ιδιαιτερότητες των μαθητών, όπως επίσης και η ανεπαρκής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών που διδάσκουν την ελληνική ως ξένη γλώσσα. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει κάποιος από τους ερωτώμενους *«Ανειδίκευτοι διδάσκοντες. Φανερή ανεπάρκεια μεθοδολογίας διδασχής της γλώσσας από τους διδάσκοντες. Διδάσκουν χωρίς να έχουν καθοδήγηση από προσοντούχους εκπαιδευτικούς»*, φαινόμενο το οποίο είναι ιδιαίτερα έντονο στα τμήματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας (ΤΕΓ), τα οποία, σε πολλές περιπτώσεις, χρησιμοποιούν άτομα χωρίς παιδαγωγικές γνώσεις, που προέρχονται από άλλα επαγγέλματα (πχ. λογιστές, θρησκευτικοί λειτουργοί, κλπ.). Τέλος, μία μικρή μερίδα ερωτώμενων αναφέρει ως προβλήματα της ελληνικής εκπαίδευσης στο εξωτερικό την ανεπάρκεια εθνικής πολιτικής για την προώθηση της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας στο εξωτερικό, όπως επίσης και το γεγονός ότι ο χρόνος που αφιερώνουν τα παιδιά για το ελληνικό σχολείο δεν είναι επαρκής.

Στην ερώτηση *«Από την εμπειρία σας ή από όσα έχετε ακούσει, το Πρόγραμμα «Ελληνόγλωσση πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια διαπολιτισμική εκπαίδευση στη διασπορά, πόσο συνέβαλε στην αντιμετώπιση των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν τα παιδιά της ομογένειας στην εκμάθηση*

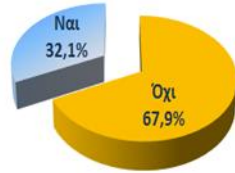
της ελληνικής γλώσσας;» το 62,3% των ερωτώμενων έχει την πεποίθηση ότι αυτό, συνέβαλε πάρα πολύ και αρκετά, στο να ξεπεράσουν τα παιδιά της ομογένειας τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν, ενώ το 26,4% έχει αντίθετη άποψη, θεωρώντας ότι συνέβαλε λίγο ή και καθόλου.

Πάνω από 8 στους 10 επίσης εκπαιδευτικούς, όπως φαίνεται στο γράφημα που ακολουθεί, θεωρούν ότι το πρόγραμμα συνέβαλε πολύ και αρκετά στην ανάπτυξη νέου εκπαιδευτικού υλικού, ελκυστικού για τους μαθητές, στην αναβάθμιση της εκπαιδευτικής / παιδαγωγικής διαδικασίας που ακολουθείτε για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας σε παιδιά της ομογένειας και στη βελτίωση των δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών, ώστε να ανταποκριθούν καλύτερα στο εκπαιδευτικό τους έργο. Σημαντικό είναι επίσης και το ποσοστό, πάνω από 6 στους 10 ερωτώμενους, όσων θεωρούν ότι το πρόγραμμα συνέβαλε στη βελτίωση του παλιού εκπαιδευτικού υλικού και στην προσαρμογή του στις ανάγκες των μαθητών, όπως επίσης και στην ανάπτυξη και χρήση τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας στη διδασκαλία, οι οποίες βοηθούν τους μαθητές στην καλύτερη εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας. Τέλος, μόνο οι μισοί ερωτώμενοι θεωρούν ότι το πρόγραμμα συνέβαλε στη δημιουργία κοινοτήτων μάθησης και δικτύων τόσο μεταξύ μαθητών, όσο και μεταξύ εκπαιδευτικών, όπως επίσης και στην παροχή δυνατοτήτων τηλεεκπαίδευσης σε μαθητές απομακρυσμένων περιοχών, γεγονός που σχετίζεται άμεσα με τόσο με την ανεπαρκή αξιοποίηση του ΠΗΜ από την εκπαιδευτική κοινότητα της διασποράς, όσο και με την προβληματική λειτουργία του περιβάλλοντος, καθ' όλη την περίοδο αξιολόγησης.

Στην ερώτηση **«Έχετε να κάνετε κάποιο σχόλιο / παρατήρηση, σχετικά με το πρόγραμμα**

Έχετε να κάνετε κάποιο σχόλιο / παρατήρηση, σχετικά με το πρόγραμμα «Ελληνόγλωσσα πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια διαπολιτισμική εκπαίδευση στη διασπορά» και την υλοποίησή του;

**Ελληνόγλωσσα
πρωτοβάθμια και
δευτεροβάθμια
διαπολιτισμική εκπαίδευση
στη διασπορά και την
υλοποίησή του;»,** μόνο το
32,1% των ερωτώμενων

έκαναν παρατηρήσεις επί της υλοποίησης του προγράμματος. Πιο συγκεκριμένα, το 52,9% των ερωτώμενων που έκαναν κάποιο σχόλιο, αναφέρθηκαν στις επιμορφώσεις που διεξήχθησαν στο πλαίσιο του προγράμματος αναφέροντας ότι αυτές είναι *«ευκαιριακές και επιφανειακές»*, και *«χωρίς επιμορφωτικό υλικό»*. Παράλληλα, ανέφεραν ότι το εκπαιδευτικό προσωπικό του προγράμματος, δεν έχει την *«επιστημονική επάρκεια»* που απαιτείται για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών της διασποράς, ενώ προτείνουν το πρόγραμμα να είναι *«συνεχές και να δίνει έμφαση κυρίως στην εκπαίδευση των νέων εκπαιδευτικών»*, παρέχοντάς τους *«περισσότερο υλικό για μελέτη»*. Άλλοι πάλι, αναφέρουν ότι *«μια πιο απευθείας επαφή και περαιτέρω ενημέρωση θα είχε καλύτερα αποτελέσματα»*, από τις τηλεεπιμορφώσεις που έγιναν, για τις οποίες όμως προτείνουν να συνεχιστούν και το πρόγραμμα να αντιμετωπίσει τους ενδογενείς παράγοντες που οδήγησαν *«στη μη μαζική αποδοχή τους από τους εκπαιδευτικούς της διασποράς»*. Παράλληλα, ζητούν *«επαγγελματική επιμόρφωση από επαρκή εκπαιδευτικό»* πάνω στη χρήση του ΠΗΜ, *«συνεχή ενημέρωση γύρω από διδακτικές πρακτικές»*, *«στενότερη επαφή με τους εκπαιδευτικούς που διδάσκουν ελληνικά στη διασπορά»* και διεύρυνση της θεματολογίας των επιμορφώσεων *«με νέες ή και πιο ειδικές θεματικές»*.

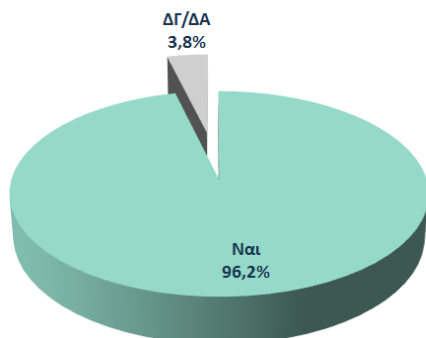
Ένα άλλο ποσοστό, της τάξης του 23,5%, σχολίασαν το ΠΗΜ. Συγκεκριμένα ανέφεραν ότι *«πολλοί διδάσκοντες δεν γνωρίζουν το ΠΗΜ και δεν έχουν γραπτές οδηγίες πώς να χρησιμοποιήσουν»*, ενώ παράλληλα θεωρούν ότι πρέπει *«να δοθεί έμφαση στη συνεργατικότητα και στη δικτύωση των κοινοτήτων μάθησης»*, καθώς και στην *«επαφή μεταξύ σχολείων»*, με τη χρήση του ΠΗΜ.

Ένας επίσης εκπαιδευτικός ανέφερε ότι μέσω του προγράμματος πρέπει να διατίθεται επαρκές εκπαιδευτικό υλικό. *«Στο σχολείο που διδάσκω, έχει εξαντληθεί μέρος του υπάρχοντος υλικού και δεν έχει αντικατασταθεί»*, αναφέρει χαρακτηριστικά.

Τέλος, ένα ποσοστό της τάξης του 17,6%, όσων σχολίασαν την υλοποίηση του προγράμματος, ανέφεραν πώς αυτό «άφησε την αίσθηση ότι δεν έχει ολοκληρωθεί», ότι «η προσπάθεια είναι καλή, χρειάζεται όμως περισσότερη» και ότι «για να γίνει υλοποίηση πρέπει να έχουμε γνώση αυτού», υπονοώντας ότι δεν είχαν επαρκή ενημέρωση γύρω από τις δράσεις του.

Κατά την άποψή σας το πρόγραμμα «Ελληνόγλωσσα πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια διαπολιτισμική εκπαίδευση στη διασπορά», πρέπει να συνεχιστεί και στο μέλλον;

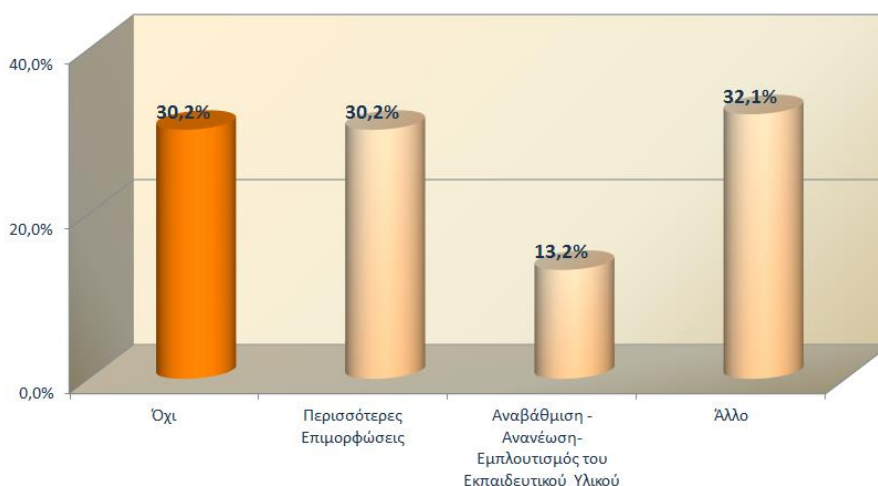

Παρά όμως τα προβλήματα ή τις επισημάνσεις που κάνουν οι ερωτώμενοι σχετικά με την υλοποίηση του προγράμματος, στη συντριπτική του πλειοψηφία πιστεύουν ότι το πρόγραμμα θα πρέπει να συνεχιστεί και στο μέλλον. Στις υποδείξεις τους

μάλιστα, για τη μελλοντική του εφαρμογή, συνιστούν περισσότερες επιμορφώσεις, μεγαλύτερης διάρκειας, με διευρυμένες θεματικές ενότητες, οι οποίες να περιλαμβάνουν και πρακτική άσκηση και να γίνονται από έμπειρο και εξειδικευμένο εκπαιδευτικό προσωπικό. Επιπλέον θετικό θεωρούν «όλα

τα σεμινάρια στο μέλλον να είναι διαθέσιμα και μέσω τηλεπιμόρφωσης ώστε να μπορούν όλοι όσοι έχουν τη διάθεση να τα παρακολουθήσουν, χωρίς να είναι απαραίτητη η φυσική τους

Έχετε κάποιες υποδείξεις / προτάσεις για τη μελλοντική εφαρμογή του Προγράμματος;

παρουσία. Να είναι διαθέσιμα δηλαδή στους αποσπασμένους/ ομογενείς εκπαιδευτικούς, ανεξαρτήτως χώρας διαμονής», όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν.

Παράλληλα με τις επιμορφώσεις ζητούν αναβάθμιση, ανανέωση και εμπλουτισμό του εκπαιδευτικού υλικού για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας. Όπως λένε χαρακτηριστικά «το εκπαιδευτικό υλικό κάθε επιπέδου πρέπει να εμπλουτιστεί σε κείμενα και σε ασκήσεις» και να «ανανεωθούν τα βιβλία του γυμνασίου». Ζητούν επίσης το εκπαιδευτικό υλικό «να είναι κατάλληλα προσαρμοσμένο στις σημερινές ανάγκες των νέων μαθητών και να καλύπτει τα ενδιαφέροντάς τους» και να υπάρξει υλικό που να μπορούν να το χρησιμοποιήσουν «σε μια τάξη που υπάρχουν μαθητές από διάφορες ηλικιακές ομάδες και με διαφορετικό βαθμό γνώσης της ελληνικής γλώσσας». Τέλος, μία μερίδα ζητά να δημιουργηθεί εκπαιδευτικό υλικό «με επίκεντρο τον προφορικό λόγο» και να δημιουργηθούν «ηλεκτρονικά βιβλία», όπως επίσης και «υλικό προετοιμασίας για τις εξετάσεις ελληνομάθειας προς τους εκπαιδευτικούς».

Σε άλλες υποδείξεις που κάνουν σχετικά με τη μελλοντική εφαρμογή του προγράμματος περιλαμβάνεται η διερεύνηση των πραγματικών αναγκών των μαθητών και εκπαιδευτικών της διασποράς, προκειμένου «οι δράσεις του προγράμματος να είναι προσαρμοσμένες όσο γίνεται περισσότερο στις πραγματικές συνθήκες που έχουν να αντιμετωπίσουν οι δάσκαλοι/ες, αλλά και οι μαθητές», όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν. Παράλληλα ζητούν το πρόγραμμα να «είναι πιο συστηματικό» και να «καλλιεργήσει εκπαιδευτική και γλωσσική κουλτούρα, κινητοποιώντας δασκάλους, μαθητές και κυρίως γονείς για τη σημασία της διδασκαλίας της Ελληνικής Γλώσσας και δημιουργώντας κίνητρα για νεαρούς μαθητές και γονείς».

Τέλος, ζητούν να υπάρχει η δυνατότητα «να συμμετέχουν περισσότεροι εκπαιδευτικοί», ενώ και πάλι επισημαίνουν ότι έμφαση θα πρέπει να δοθεί «στην πράξη και να υπάρχει λιγότερη θεωρία».

Στο Παράρτημα Ι, παρατίθεται αναλυτική παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας.

4.4.1.2 Αποτελέσματα ποιοτικής έρευνας σε επιστημονικούς συνεργάτες που εδρεύουν στο εξωτερικό του προγράμματος «Ελληνόγλωσσα πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια διαπολιτισμική εκπαίδευση στη διασπορά»

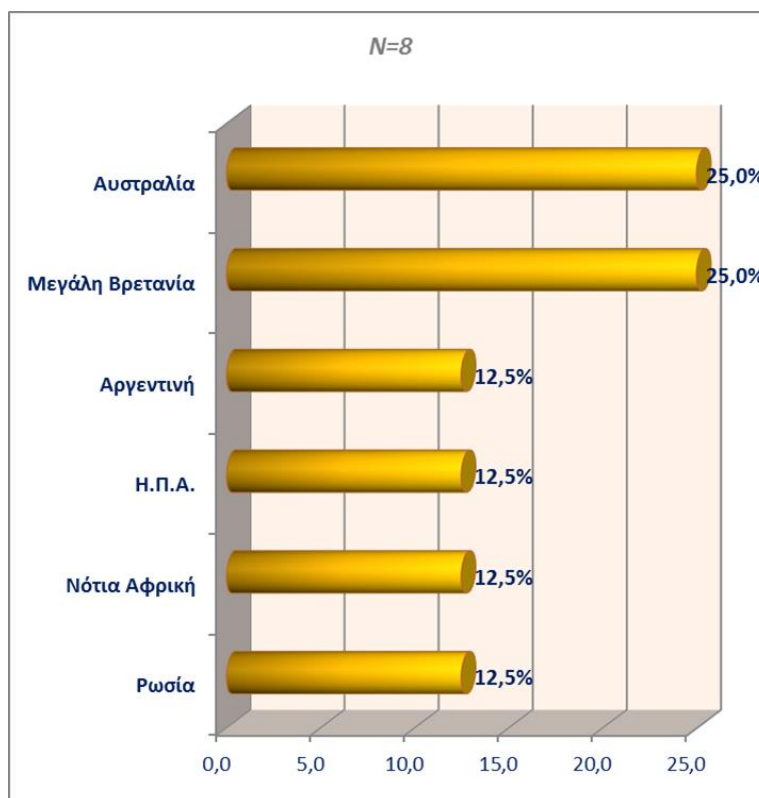
Ταυτότητα της έρευνας

Στο πλαίσιο της εξωτερικής αξιολόγησης του Προγράμματος «Ελληνόγλωσσα πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια διαπολιτισμική εκπαίδευση στη διασπορά» για την περίοδο 2011-2014, διεξήχθη ποιοτική έρευνα σε Επιστημονικούς Συνεργάτες της Πράξης που εδρεύουν στο εξωτερικό. Η έρευνα διεξήχθη από την εταιρεία CMT ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ Ε.Π.Ε. Η συλλογή των στοιχείων έγινε διαδικτυακά με τη χρήση ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου ανοικτών αλλά και κλειστών ερωτήσεων. Το online ερωτηματολόγιο ήταν διαθέσιμο στον ηλεκτρονικό σύνδεσμο <http://surveys.kplm.gr/C/DIS/>. Σε κάθε επιστημονικό συνεργάτη διατέθηκε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου μοναδικός κωδικός πρόσβασης, προκειμένου να διασφαλιστεί το απόρρητο, καθώς και η ανωνυμία και η εμπιστευτικότητα της όλης διαδικασίας συλλογής στοιχείων. Η online έρευνα διεξήχθη τον Δεκέμβριο του 2014. Η έρευνα απευθύνθηκε σε οχτώ (8) επιστημονικούς συνεργάτες της Πράξης που εδρεύουν στο εξωτερικό. Ο πληθυσμός αυτός αντιπροσωπεύει το 50% του συνολικού πληθυσμού των επιστημονικών συνεργατών του εξωτερικού, που συνεργάστηκαν στην υλοποίηση της Πράξης.

Η παρούσα έκθεση βασίζεται στην στατιστική και ποιοτική ανάλυση των απαντήσεων των επιστημονικών συνεργατών. Για την ανάλυση των απαντήσεων, εφαρμόστηκε η μέθοδος ανάλυσης λόγου με σκοπό να διερευνηθούν τα κοινά ή διαφοροποιημένα νοήματα που απέδιδε ο κάθε ερωτώμενος σε καίρια ζητήματα, τα οποία αφορούσαν το υπό αξιολόγηση Πρόγραμμα. Κατά την ανάλυση, αναζητήθηκαν κοινές θεματικές ενότητες στα λεγόμενα των συνεντευξιαζόμενων, έτσι ώστε να γίνει ομαδοποίηση των δεδομένων.

Δημογραφικά Στοιχεία

Δύο από τους οχτώ επιστημονικούς συνεργάτες που ανταποκρίθηκαν στην online έρευνα εδρεύουν στην Αυστραλία, δύο στην Μεγάλη Βρετανία, ενώ από ένας επιστημονικός συνεργάτης εδρεύει στις χώρες Αργεντινή, Η.Π.Α, Νότιο Αφρική και Ρωσία. Όλοι οι επιστημονικοί συνεργάτες κατοικούν σε διαφορετικές πόλεις/ περιοχές και πιο συγκεκριμένα στις εξής: Σύδνεϋ και Μελβούρνη (Αυστραλία), Κεντρικό Λονδίνο και Βόρειο Λονδίνο (Μεγάλη Βρετανία), Μπουένος Άιρες (Αργεντινή), Βοστώνη (Η.Π.Α), Γιοχάνεσμπουργκ (Νότιος Αφρική), και τέλος Σταυρούπολη (Ρωσία).

Οι πέντε επιστημονικοί συνεργάτες είναι άνδρες και οι τρεις γυναίκες.

Οι επιστημονικοί συνεργάτες που συμμετείχαν στην έρευνα αποτέλεσαν επιστημονικούς συμβούλους της Πράξης σε θέματα Ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στην χώρα διαμονής του καθενός. Πιο συγκεκριμένα, η επαγγελματική ιδιότητα των ερωτηθέντων είναι: Το 50% (n=4) των συνεργατών είναι καθηγητές Πανεπιστημίου, το 25% (n=2) εκπαιδευτικοί και το υπόλοιπο 25% (n=2) Διευθυντές/τριες Σχολικών Μονάδων.

1. Συνεργασία επιστημονικών συνεργατών με το πρόγραμμα «Ελληνόγλωσση πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια διαπολιτισμική εκπαίδευση στη διασπορά»

Όπως προαναφέρθηκε το γενικότερο πλαίσιο της συνεργασίας των επιστημονικών συνεργατών με το Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.) του Πανεπιστημίου Κρήτης αφορούσε στην παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης σε θέματα Ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στη χώρα του εξωτερικού που εδρεύει ο κάθε συνεργάτης. Στα ειδικά αντικείμενα της συνεργασίας μεταξύ επιστημονικών συνεργατών του εξωτερικού και Πανεπιστημίου Κρήτης, περιλαμβάνονταν επίσης:

- η διεξαγωγή ερευνών για τη διάγνωση των γλωσσικών και επικοινωνιακών αναγκών ελληνομάθειας των μαθητών όλων των επιπέδων και η συγγραφή εκθέσεων επί των αποτελεσμάτων των ερευνών,
- η οργάνωση της συμμετοχής εκπαιδευτικών της διασποράς στα επιμορφωτικά σεμινάρια που διοργανώθηκαν από το Πανεπιστήμιο Κρήτης,
- η διευκόλυνση της επικοινωνίας των σχολικών μονάδων της διασποράς με τους υπεύθυνους του προγράμματος και η διαβίβαση αιτημάτων εκπαιδευτικών και σχολείων προς το φορέα υλοποίησης του Προγράμματος,
- οι επαφές και διαβουλεύσεις με εκπαιδευτικούς συμβούλους της περιοχής ευθύνης τους για την προβολή και προώθηση του προγράμματος, κ
- η προώθηση της πιλοτικής εφαρμογής της Πλατφόρμας Ηλεκτρονικής Μάθησης (ΠΗΜ) και γενικότερα η προώθηση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης με τη χρήση ΤΠΕ και τέλος,
- η προώθηση της συνεργασίας του Προγράμματος με σχολεία για την συμμετοχή τους στις Κοινότητες Μάθησης.

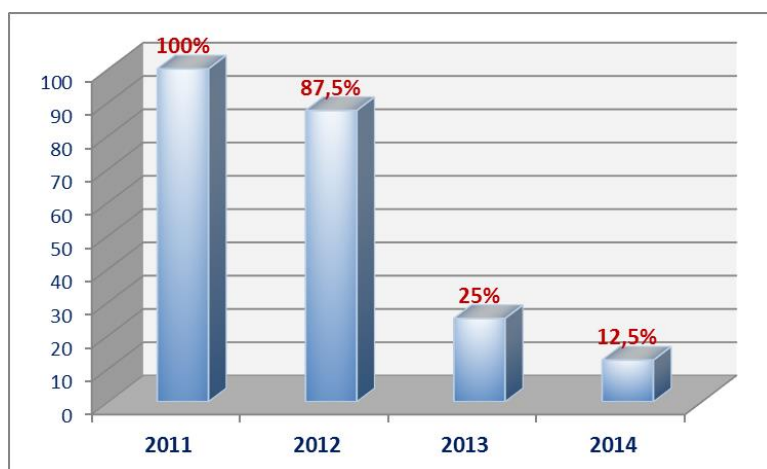
2. Επιμόρφωση επιστημονικών συνεργατών

Η συντριπτική πλειοψηφία, 7 στους 8 ερωτώμενους, ανέφερε ότι συμμετείχε σε επιμορφώσεις που πραγματοποιήθηκαν από το Πανεπιστήμιο Κρήτης στο πλαίσιο υλοποίησης του Προγράμματος. Οι επιμορφώσεις αυτές, είχαν τη μορφή τόσο δια ζώσης σεμιναρίων, όσο και τηλεδιασκέψεων, ενώ ένας εκ των ερωτώμενων συνεργατών ανέφερε ότι η επιμόρφωση που έλαβε, είχε τη μορφή της «ανταλλαγής απόψεων δια ηλεκτρονικής αλληλογραφίας». Οι θεματικές ενότητες στις οποίες επιμορφώθηκαν οι επιστημονικοί συνεργάτες αφορούσαν:

- Στην εκπαίδευσή τους πάνω στη χρήση και λειτουργία του περιβάλλοντος Κοινοτήτων Μάθησης, (αναφέρθηκε από 6 από τους 8 ερωτώμενους) και
- Στις Παιδαγωγικές Διαστάσεις της Εξ αποστάσεως Εκπαίδευσης, (αναφέρθηκε από 5 από τους 8 ερωτώμενους).

Ένας επίσης ερωτώμενος ανέφερε πώς δεν συμμετείχε σε κάποια συγκεκριμένη επιμόρφωση, αλλά στο πλαίσιο αυτό αναπτύχθηκαν «Συζητήσεις και προβληματισμοί για την παραγωγή κατάλληλου γλωσσικού υλικού για τις ανάγκες του προγράμματος».

Το μεγαλύτερο ποσοστό των συνεργατών παρακολούθησε επιμορφώσεις τα έτη 2011 και 2012, ενώ τα δύο τελευταία έτη 2013 και 2014 το ποσοστό συμμετοχής σε επιμορφώσεις μειώθηκε δραστικά όπως φαίνεται και στο διπλανό γράφημα.

Στην ερώτηση «Οι επιμορφώσεις αυτές, σας βοήθησαν να ανταποκριθείτε καλύτερα στο αντικείμενο της συνεργασίας σας με το Πανεπιστήμιο Κρήτης, Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.) και στα ειδικά καθήκοντα που είχατε/ έχετε αναλάβει;» πέντε (5) από τους οχτώ συνεργάτες απάντησαν θετικά, έναντι τριών (3) που απάντησαν αρνητικά.

Παρά όμως της υπερίσχυση της θετικής άποψης επί των επιμορφώσεων που παρακολούθησαν οι επιστημονικοί συνεργάτες του προγράμματος, ωστόσο φαίνεται ότι θα επιθυμούσαν να είχαν βοηθηθεί περισσότερο από αυτές. Πιο συγκεκριμένα το σύνολο των ερωτώμενων συνεργατών, ανεξάρτητα με τον αν είχε θετική ή αρνητική άποψη για τις επιμορφώσεις, έκρινε πως ο αριθμός τους ήταν ανεπαρκής και ανέφεραν ως επιτακτική ανάγκη, για την αποτελεσματική υλοποίηση του προγράμματος, να πραγματοποιούνται περισσότερες. Ένας εκ των ερωτώμενων δε, ανέφερε πως η άποψη αυτή δεν αντιπροσωπεύει μόνο την προσωπική του γνώμη, αλλά και απόψεις ομογενών εκπαιδευτικών με τους οποίους συνεργάζεται.

Πιο συγκεκριμένα, ανέφεραν ότι υπάρχει γενικότερα αυξημένη ανάγκη για επιμορφώσεις, οι οποίες θα καλύπτουν τόσο το θεωρητικό πλαίσιο της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας, ως δεύτερης και ξένης, όσο και την πρακτική άσκηση πάνω στη διδασκαλία της γλώσσας σε παιδιά της ομογένειας, αλλά και στη χρήση και λειτουργία του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης. Παράλληλα, ανέφεραν ότι υπάρχει ένα τεράστιο γνωστικό έλλειμμα, τόσο στους ίδιους, όσο και στους εκπαιδευτικούς της διασποράς, σε ότι αφορά στη διδακτική μεθοδολογία για την εξ αποστάσεως διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας, καθώς και στη χρήση της τεχνολογίας των πληροφοριών. Ειδικότερα σε ότι αφορά στην επιμόρφωσή τους πάνω στη χρήση και λειτουργία του ΠΗΜ, ανέφεραν ότι αυτή περιορίστηκε σε επίπεδο θεωρητικής παρουσιάσής του σε κάποιες ημερίδες, γεγονός που, σε συνδυασμό με την έλλειψη ενσωματωμένων οδηγιών χρήσης του, τους δημιούργησε αρκετά προβλήματα, σε ότι αφορά στην προώθηση της αξιοποίησής του στα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας της διασποράς.

Από τα παραπάνω, διαφαίνεται ότι, υπήρχε ένα σημαντικό έλλειμμα επιμόρφωσης των επιστημονικών συνεργατών του προγράμματος στο εξωτερικό, γεγονός που επηρέασε και τον τρόπο προώθησης του όλου προγράμματος στην εκπαιδευτική κοινότητα της διασποράς.

3. Συμβολή του Προγράμματος στην κάλυψη των αναγκών και στην επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί (αποσπασμένοι και ομογενείς) που διδάσκουν την ελληνική γλώσσα σε διάφορες δομές εκπαίδευσης στη διασπορά

Σύμφωνα με τους επιστημονικούς συνεργάτες της Πράξης στο εξωτερικό, **το βασικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν την ελληνική γλώσσα στη διασπορά είναι η ανεπαρκής (έως ανύπαρκτη) γνώση τους σε θέματα διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα.** Όπως αναφέρουν, οι μαθητές που φοιτούν σε τμήματα ελληνομάθειας στη διασπορά προέρχονται από οικογένειες με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο και δεν αποτελούν μια ομοιογενή ομάδα. Συνεπώς το επίπεδο ελληνομάθειας που έχει διαμορφώσει το κάθε παιδί που μεγαλώνει σε ένα δίγλωσσο περιβάλλον είναι διαφορετικό. Από την άλλη πλευρά, οι εκπαιδευτικοί στη διασπορά έχουν εκπαιδευτεί να διδάσκουν την ελληνική σαν καθαρά μητρική γλώσσα, απευθυνόμενοι σε παιδιά και μαθητές με ισχυρό ελληνικό γλωσσικό και πολιτισμικό υπόβαθρο από

την οικογένεια και το ευρύτερο περιβάλλον τους. Επομένως, στις περισσότερες περιπτώσεις οι εκπαιδευτικοί δεν είναι κατάλληλα εκπαιδευμένοι για να αντιμετωπίσουν τις ανάγκες των μαθητών αυτών και να χρησιμοποιούν μεθόδους εκμάθησης της ελληνικής σαν δεύτερη ή ξένη γλώσσα. Όπως αναφέρει συνεργάτης της Πράξης από την Μεγάλη Βρετανία: «Στις μέρες μας η εκμάθηση της ελληνικής στη Βρετανία μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσα από την προσέγγισή της καθαρά ως ξένης γλώσσας (τα ελληνικά δεν ομιλούνται στο σπίτι, ούτε και στο περιβάλλον των μαθητών- τρίτη και τέταρτη γενιά μεταναστών). Ακόμα και όταν πηγαίνουν διακοπές στην Ελλάδα ή στην Κύπρο γνωρίζουμε ότι επικοινωνούν στα αγγλικά! Η γλωσσική ικανότητα των μαθητών έχει εξαφανιστεί και επομένως για να τη μάθουν θα πρέπει οι εκπαιδευτικοί να χρησιμοποιούν διαφορετικού τύπου υλικά (βασική επικοινωνιακή γλώσσα με τη στήριξη λειτουργικής γραμματικής)...» Την ίδια ανάγκη για επιμόρφωση των εκπαιδευτικών αναφορικά με αξιόπιστες διδακτικές μεθόδους για την εκμάθηση ελληνικών ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα αναφέρουν ρητά και οι επιστημονικοί συνεργάτες από την Ρωσία, την Αφρική και την Αυστραλία.

Ένα δεύτερο βασικό πρόβλημα που ανέδειξαν οι επιστημονικοί συνεργάτες μέσω της έρευνας **αφορά στην ανάγκη των εκπαιδευτικών για συνεχή υποστήριξή τους** από το Πανεπιστήμιο Κρήτης. Όπως προαναφέρθηκε, η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών αντιμετωπίζει δυσκολίες στο να ανταποκριθεί στις γλωσσικές ιδιαιτερότητες του κάθε μαθητή, με αποτέλεσμα, πολλές φορές ο εκπαιδευτικός να προβαίνει σε λανθασμένη διάγνωση σχετικά με τις ατομικές ανάγκες του κάθε μαθητή ή/και του διδακτικού υλικού που πρέπει να χρησιμοποιήσει. Προς την κατεύθυνση αυτή, οι ερωτώμενοι ανέφεραν ότι είναι επιτακτική ανάγκη η δημιουργία ενός μόνιμου μηχανισμού υποστήριξης των εκπαιδευτικών της διασποράς, ο οποίος αφενός θα επιμορφώνει την εκπαιδευτική κοινότητα πάνω σε διδακτικές μεθόδους της ελληνικής γλώσσας και στη χρήση τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνίας για τη διδασκαλία της και αφετέρου θα λειτουργεί συμβουλευτικά για την ορθή επιλογή του εκπαιδευτικού υλικού που πρέπει να χρησιμοποιηθεί ανά περίπτωση, αλλά και για άλλα θέματα διδακτικής και παιδαγωγικής προσέγγισης ενός ανομοιογενούς μαθητικού πληθυσμού.

Ένα άλλο βασικό πρόβλημα στο έργο των εκπαιδευτικών της διασποράς, αποτελεί η καθυστέρηση στην αποστολή του έντυπου εκπαιδευτικού υλικού. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ένας εκ των ερωτώμενων «οι εκπαιδευτικοί θα ήθελαν να είχαν όλα τα βιβλία και το υποστηρικτικό υλικό έγκαιρα

στα κατά τόπους Προξενεία. Θα ήθελαν επίσης τα Προξενεία να ανταποκρίνονται αμέσως στις παραγγελίες και ανάγκες τους.»

Εκτός από τα προαναφερόμενα προβλήματα, οι επιστημονικοί συνεργάτες από τη Νότια Αφρική και την Αργεντινή αναφέρθηκαν σε κάποια άλλα προβλήματα, τα οποία όπως χαρακτηριστικά είπαν είναι απόρροια της οικονομικής κρίσης που μαστίζει τόσο την Ελλάδα, όσο και τα κράτη τους. Πιο συγκεκριμένα ανέφεραν ότι **λόγω της οικονομικής κρίσης, αφενός έχει μειωθεί ο αριθμός των αποσπασμένων από το Ελληνικό κράτος εκπαιδευτικών που αποστέλλεται σε σχολεία της διασποράς των περιοχών επίβλεψής τους, ενώ παράλληλα σημειώνεται οικονομική αδυναμία των κοινοτικών σχολείων να συντηρήσουν ομογενείς εκπαιδευτικούς, γεγονός που έχει σαν συνέπεια πολλά από αυτά τα σχολεία να κλείνουν.** Επιπρόσθετα, συνεργάτης από την Αργεντινή αναφέρει ότι καθώς η χώρα τους βρίσκεται σε κατάσταση Τεχνικής Πτώχευσης, είναι αδύνατο για τα σχολεία της Αργεντινής να αγοράσουν την απαραίτητη υποδομή για την χρήση της Πλατφόρμας Ηλεκτρονικής Μάθησης, γεγονός που «*έχει αναφερθεί επανειλημμένα στους φορείς του Προγράμματος*», όπως χαρακτηριστικά δηλώνει.

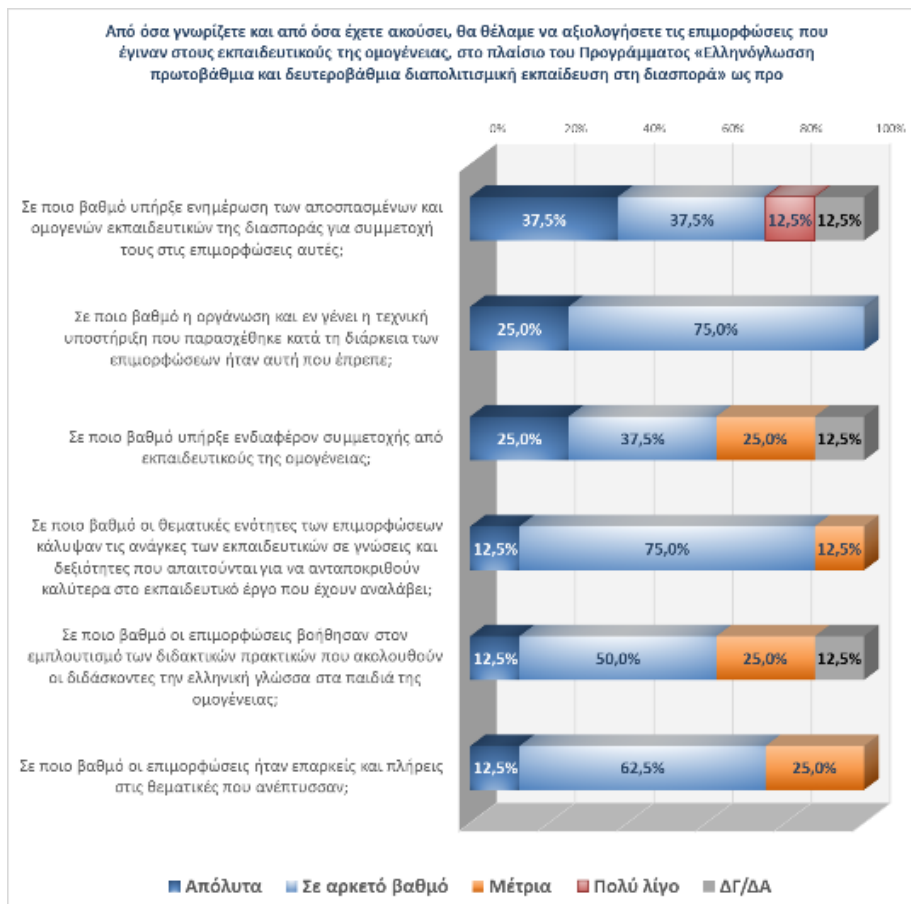
Στην ερώτηση «*Το Πρόγραμμα Ελληνόγλωσση πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια διαπολιτισμική εκπαίδευση στη διασπορά πιστεύετε ότι κάλυψε μέρος των αναγκών αυτών ή επέλυσε μέρος των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί (ομογενείς και αποσπασμένοι);*» **η άποψη της συντριπτικής πλειοψηφίας των ερωτώμενων είναι μετριοπαθής σχετικά με τη συμβολή του προγράμματος στην επίλυση των προβλημάτων των εκπαιδευτικών.** Όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν, «*το πρόγραμμα δεν εφαρμόστηκε, όπως θα έπρεπε, στα κοινοτικά σχολεία*» και «*όπου εφαρμόστηκε, αυτό έγινε για μικρό χρονικό διάστημα*». Μεγάλη μερίδα επίσης των ερωτώμενων αναφέρουν ότι οι επιμορφώσεις που έγιναν στο πλαίσιο του προγράμματος δεν είχαν ευρεία εφαρμογή και ότι δεν κάλυψαν το σύνολο των αναγκών. Χαρακτηριστική είναι η τοποθέτηση ενός εκ των ερωτώμενων «*Επί πλέον έγιναν και μερικές επιμορφώσεις εξ αποστάσεως που εβοήθησαν μερικώς. Οι εν λόγω επιμορφώσεις δεν είχαν ευρεία εφαρμογή, καθότι απαιτούν χρόνο προετοιμασίας, υψηλή τεχνολογική κατάρτιση των σχολείων και εκπαιδευτικών, και συνήθως ενδιαφέρουν διδάσκοντες, που έχουν πολλά χρόνια στην εκπαίδευση και είναι κατά κύριο επάγγελμα εκπαιδευτικοί*». Επίσης κάποιος άλλος αναφέρει «*Πρέπει να γίνει ένα πρόγραμμα επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στη γραμματική*».

Σε ότι αφορά στο εκπαιδευτικό υλικό, σημαντική θεωρούν τη συμβολή του προγράμματος στην ολοκλήρωσή του, όμως θεωρούν ότι *«καθώς οι ανάγκες των μαθητών εξελίσσονται, το υλικό αυτό πρέπει να ανανεώνεται συνεχώς και όχι κάθε 10 χρόνια»*. Θεωρούν επίσης ότι το εκπαιδευτικό υλικό θα πρέπει να προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα των μαθητών, και να αναπτυχθεί με γνώμονα το επίπεδο γλωσσομάθειάς τους και όχι την ηλικία τους, ενώ παράλληλα αναφέρουν πως θα πρέπει να αναπτυχθεί πρόσθετο βοηθητικό υλικό για ανθρώπους οι οποίοι διδάσκουν με την ελληνική γλώσσα, αλλά δεν είναι επαγγελματίες εκπαιδευτικοί. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ένας ερωτώμενος *«Το πρόβλημα είναι ότι οι ανάγκες των μαθητών στην ομογένεια χρόνο με το χρόνο αλλάζουν προς το χειρότερο. Μερικά υλικά του προγράμματος που μπορούσαμε να διδάξουμε μέχρι και πριν τέσσερα ή πέντε χρόνια τώρα δυστυχώς αποδεικνύονται δύσκολα και αναποτελεσματικά λόγω και του ότι μεγάλος αριθμός των ατόμων που διδάσκουν στα σχολεία δεν είναι προσοντούχοι εκπαιδευτικοί, οι οποίοι να είναι σε θέση να καλύψουν με δικό τους υλικό τα προβλήματα που παρουσιάζονται κάθε φορά στην πρόοδο των μαθητών τους»*. Ένας άλλος συνεργάτης από την Αργεντινή αναφέρει ότι *«το Πρόγραμμα εισήγαγε νέο εκπαιδευτικό υλικό το οποίο ήταν αναγκαίο καθώς τα προηγούμενα χρόνια τα μόνα διαθέσιμα εκπαιδευτικά βοηθήματα ήταν αναχρονισμένα αναγνωστικά της δικτατορίας ή θρησκευτικά κείμενα που ήταν διαθέσιμα στις βιβλιοθήκες των κοινοτήτων»*.

Τέλος, κάποιιοι από τους ερωτώμενους αποδίδουν τη μερική συμβολή του προγράμματος στην κάλυψη των αναγκών και επίλυση των προβλημάτων των εκπαιδευτικών στην αποσπασματική εφαρμογή του από την ίδια την εκπαιδευτική κοινότητα. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει κάποιος *«...όσοι αξιοποιούν ορθά το πρόγραμμα, αισθάνονται αυτοπεποίθηση στην εκτέλεση του διδακτικού τους έργου, ανταποκρίνονται πιο ικανοποιητικά στις εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών τους και έχουν καλύτερα αποτελέσματα στην διδασκαλία - εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας... εντούτοις, λίγοι είναι ακόμη οι εκπαιδευτικοί (και ακόμη πιο λίγοι οι γονείς), οι οποίοι εφαρμόζουν συστηματικά το Πρόγραμμα....»*.

Παρά τη μετριοπαθή τους άποψη όμως για τη συμβολή του Προγράμματος στην κάλυψη των αναγκών των εκπαιδευτικών, ωστόσο πιστεύουν ότι οι επιμορφώσεις που έγιναν κάλυψαν σε αρκετά ικανοποιητικό βαθμό τις ανάγκες τους. Πιο συγκεκριμένα, όπως φαίνεται και στο διπλανό γράφημα, αρκετά

ικανοποιητικός ήταν ο βαθμός κάλυψης των εκπαιδευτικών με γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται ώστε να ανταποκριθούν καλύτερα στο εκπαιδευτικό τους έργο, ενώ αρκετά ικανοποιητική θεωρούν την οργάνωση και την εν γένει τεχνική υποστήριξη που τους παρασχέθηκε κατά τη

διάρκεια των επιμορφώσεων. Το ¼ όμως των ερωτώμενων θεωρεί ότι οι επιμορφώσεις δεν συγκέντρωσαν το ενδιαφέρον συμμετοχής από τους εκπαιδευτικούς, δεν βοήθησαν στον εμπλουτισμό των διδακτικών τους πρακτικών και δεν ήταν επαρκείς και πλήρεις στις θεματικές που ανέπτυξαν. Επιπρόσθετα, σχετικά μη επαρκή κρίνουν την ενημέρωση των αποσπασμένων και ομογενών εκπαιδευτικών για την συμμετοχή τους στις εν λόγω επιμορφώσεις.

Κλείνοντας την ενότητα που αφορά στην αντιμετώπιση των αναγκών των εκπαιδευτικών της ομογένειας από το Πρόγραμμα, οι ερωτώμενοι επεσήμαναν ότι μολονότι πραγματοποιήθηκαν μεθοδευμένες ενέργειες για την υποστήριξη των εκπαιδευτικών της ομογένειας, **οι εκπαιδευτικοί δεν κατάφεραν να λειτουργήσουν ως πολλαπλασιαστές της γνώσης που έλαβαν στην εκπαιδευτική κοινότητα, περιορίζοντας έτσι σημαντικά το εύρος του θετικού αντίκτυπου που επιτελέστηκε**

καθώς και τις προοπτικές διεύρυνσης του Προγράμματος εκτός των στενών ορίων υλοποίησής του. Όπως αναφέρουν, για να καταφέρουν οι εκπαιδευτικοί της διασποράς να λειτουργήσουν σαν πολλαπλασιαστές θα πρέπει οι επιμορφώσεις που δέχονται από το Πρόγραμμα να έχουν «*συνέχεια*» και «*διάρκεια*» και να υπάρχει στενότερη συνεργασία με τους επιστημονικά υπεύθυνους του Προγράμματος, με απώτερο σκοπό την αφομοίωση της γνώσης και την εμπλοκή των επιμορφωμένων εκπαιδευτικών στην διάχυση της γνώσης αυτής στις διάφορες μορφές ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στη διασπορά.

4. Συμβολή του Προγράμματος στην αντιμετώπιση των δυσκολιών και προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα παιδιά της ομογένειας σχετικά με την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας

Στην ερώτηση «*Κατά την άποψή σας, ποιες είναι οι σημαντικότερες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα παιδιά της ομογένειας σχετικά με την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας;*», τρία είναι τα βασικότερα προβλήματα που επισημάνθηκαν από τη συντριπτική πλειοψηφία των συνεργατών του προγράμματος. Πρώτο σε σειρά κατάταξης, αναδεικνύεται το γεγονός ότι τα παιδιά της ομογένειας δεν χρησιμοποιούν την ελληνική γλώσσα εκτός σχολείου ή τάξης και σε δεύτερο πλάνο το γεγονός ότι τα παιδιά δεν μιλούν στο οικογενειακό τους περιβάλλον την ελληνική γλώσσα, ενώ παράλληλα δεν έχουν ακούσματα αυτής από την τηλεόραση, το ραδιόφωνο, κλπ. Τα προβλήματα αυτά φαίνεται να **επιδρούν αρνητικά στην αποτελεσματική εκμάθηση της γλώσσας εξαιτίας κυρίως της έλλειψης «τριβής» των μαθητών με αυτή.** Ένα άλλο πρόβλημα της ελληνικής εκπαίδευσης είναι ότι η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας απαιτεί πολύ διάβασμα από τους μαθητές, οι οποίοι όμως δεν αφιερώνουν αρκετό χρόνο, δεδομένου ότι πολλοί από αυτούς δεν ενδιαφέρονται οι ίδιοι να μάθουν ελληνικά, καθώς πιστεύουν ότι δεν θα τα χρησιμοποιήσουν πουθενά. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν οι ερωτώμενοι οι μαθητές «*παρακολουθούν τα μαθήματα επειδή το θέλουν οι γονείς τους και όχι οι ίδιοι*», επισημαίνοντας με αυτόν τον τρόπο την **έλλειψη κινήτρων των μαθητών να αφιερώσουν προσωπικό χρόνο για κάτι το οποίοι θεωρούν πολλές φορές «άχρηστο» ή «αδιάφορο».**

Ένας άλλος επίσης παράγοντας που επιδρά αρνητικά στην ελληνόγλωσση εκπαίδευση του εξωτερικού, αφορά στην **ελλιπή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για τον τρόπο διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας.** Η συνιστώσα αυτή διαφοροποιείται και **μεγεθύνεται όταν κανείς αναφέρεται σε άτομα που παίζουν μεν το ρόλο του εκπαιδευτικού** σε μονάδες εκπαίδευσης όπως τα ΤΕΓ, **αλλά στην πραγματικότητα δεν έχουν τις γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται προκειμένου να**

ακολουθήσουν μία ορθή παιδαγωγική προσέγγιση στη διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας. Το έλλειμμα αυτό βέβαια δεν περιορίζεται μόνο σε αυτή την κατηγορία «εκπαιδευτικών», αλλά επεκτείνεται στο σύνολο των ομογενών και αποσπασμένων εκπαιδευτικών, οι οποίοι καλούνται να ανταποκριθούν στις εκπαιδευτικές ανάγκες μαθητών με διαφορετικά επίπεδα και κίνητρα ελληνομάθειας που φοιτούν σε ανομοιογενή εκπαιδευτικά συστήματα. Τέλος, δύο άλλα προβλήματα που αναφέρθηκαν αφορούν στην έλλειψη εκπαιδευτικού υλικού το οποίο να είναι προσαρμοσμένο στις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών, όπως επίσης και οι ανεπαρκείς ώρες διδασκαλίας της γλώσσας.

Στην ερώτηση «Το Πρόγραμμα Ελληνόγλωσση πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια διαπολιτισμική εκπαίδευση στη διασπορά που υλοποιήθηκε την περίοδο 2010-2014 πιστεύετε ότι συνέβαλε στην άρση αυτών των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν τα παιδιά της ομογένειας στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας» οι απόψεις των επιστημονικών συνεργατών του Προγράμματος ήταν μοιρασμένες μεταξύ του «Αρκετά» και του «Μέτρια».

Όσοι θεωρούν ότι το Πρόγραμμα συνέβαλε «Αρκετά» στην αντιμετώπιση των δυσκολιών των μαθητών της ομογένειας στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, φαίνεται να αναγνωρίζουν τη συμβολή του στην ανανέωση και εμπλουτισμό του εκπαιδευτικού υλικού το οποίο όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν «συνέβαλε και θα συμβάλει στο μέλλον στην παροχή της κατάλληλης ύλης για τη διδασκαλία της ελληνικής». Παράλληλα, αναγνωρίζουν το γεγονός ότι «η ανάρτηση μεγάλου μέρους του εκπαιδευτικού υλικού στο διαδίκτυο θα δώσει την ευκαιρία στους διδάσκοντες να έχουν εύκολη πρόσβαση σ' αυτό το υλικό και με τον καιρό να το ενστερνισθούν σε μεγάλο βαθμό». Επίσης, ένας εκ των ερωτώμενων αναφέρει ότι, το πρόγραμμα «τους προσέφερε υλικό ραμμένο στα μέτρα τους (εννοώντας των μαθητών), ευχάριστο και διαδραστικό και τους έδωσε την ευκαιρία να χρησιμοποιούν την πλατφόρμα από το σπίτι τους ή ακόμη και από τα σπίτια των φίλων τους», αναφερόμενος στις δυνατότητες της Πλατφόρμας Ηλεκτρονικής Μάθησης, στην περίπτωση αξιοποίησής της από τους μαθητές. Ένας άλλος συνεργάτης, αναφερόμενος γενικότερα στο εκπαιδευτικό υλικό που έχει παραχθεί από το Πανεπιστήμιο Κρήτης, όχι όμως την τρέχουσα αξιολογική περίοδο, δήλωσε ότι «το υλικό που αναπτύχθηκε έχει κριθεί κατάλληλο από το Υπουργείο Παιδείας της Νοτίου Αφρικής και εγκρίθηκε για την προετοιμασία των εξετάσεων (ελληνικά ως δεύτερη γλώσσα) για την εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Οι μαθητές των σχολείων που χρησιμοποίησαν τα βιβλία πέτυχαν στις εξετάσεις τους δημιουργώντας έτσι κίνητρα και σε άλλους

μαθητές να επιλέξουν τα ελληνικά σαν δεύτερη γλώσσα». Τέλος, αξίζει να σημειωθεί πως οι ερωτώμενοι επισημαίνουν ότι απαιτείται χρόνος για να ενστερνιστούν οι εκπαιδευτικοί το διαθέσιμο υλικό και τις νέες διδακτικές μεθόδους, ώστε να μπορέσει κάποιος να αξιολογήσει επαρκώς τη συμβολή του Προγράμματος στην άρση των δυσκολιών των μαθητών της ομογένειας σε ότι αφορά στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας.

Αντίθετα, οι επιστημονικοί συνεργάτες που απάντησαν «Μέτρια» αιτιολόγησαν την απάντησή τους κρίνοντας το Πρόγραμμα ευρύτερα σχετικά με το ρόλο που διαδραμάτισε στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των αναγκών του μαθητικού πληθυσμού στην διασπορά. Όπως δήλωσαν, η ανάπτυξη του εκπαιδευτικού υλικού, αν και σημαντική, δεν κατέστη επαρκής για να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες εκμάθησης της ελληνικής, αλλά ούτε άλλαξε τη στάση των μαθητών απέναντι στην αξία της εκμάθησής της. Πιο συγκεκριμένα, συνεργάτης από τη Μεγάλη Βρετανία δήλωσε πως «*Το πρόγραμμα δεν κατέστη δυνατό να ενθαρρύνει ικανοποιητικά τη χρήση της ελληνικής γλώσσας ούτε εντός (τάξης) ούτε εκτός του σχολείου (οικογένεια, ομογένεια)*», ενώ παρομοίως συνεργάτης από την Αυστραλία επισήμανε πως «*το πρόγραμμα εκσυγχρόνισε σε κάποιο βαθμό το διδακτικό υλικό, είναι αδύνατο όμως να αλλάξει την επικρατούσα κουλτούρα που αφορά στην εκμάθηση δεύτερης γλώσσας στην Αυστραλία*». Επιπρόσθετα, οι συνεργάτες επισήμαναν πως το εκπαιδευτικό υλικό αν και αναβαθμισμένο δεν μπορεί από μόνο του να συμβάλλει στην άρση των δυσκολιών καθώς τον σημαντικότερο ρόλο έχει ο εκπαιδευτικός. Η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις ατομικές ανάγκες των μαθητών και υπάρχει ανάγκη περισσότερων επιμορφώσεων σε μεθόδους διδασκαλίας της ελληνικής ως ξένης γλώσσας, όπως γίνεται φανερό και από την δήλωση συνεργάτη από τη Μεγάλη Βρετανία: «*Ελάχιστοι εκπαιδευτικοί είναι καταρτισμένοι εκπαιδευτικά σε ικανοποιητικό βαθμό, ώστε να είναι ικανοί να ακολουθούν ορθές παιδαγωγικές προσεγγίσεις στη διαδικασία διδασκαλίας - μάθησης της ελληνικής ως ξένης γλώσσας αξιοποιώντας το υλικό και τις εισηγήσεις του προγράμματος. Θεωρώ προσωπικά επείγουσα την ανάγκη αποτελεσματικότερης επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών (αποσπασμένων και επιτόπιου προσωπικού) και σ' αυτό τον τομέα*». Τέλος, συνεργάτης αναφέρει πως είναι δύσκολο το Πρόγραμμα να αντιμετωπίσει το μειωμένο ενδιαφέρον των ομογενών μαθητών. Μαθητές τρίτης και τέταρτης γενιάς Ελλήνων έχουν ελάχιστα ακούσματα ελληνικής γλώσσας από το περιβάλλον και την οικογένειά τους και αντιμετωπίζουν αρνητικά την προσπάθεια εκμάθησης ελληνικών καθώς δεν υπάρχει άμεση ταύτιση με την ελληνική καταγωγή τους.

5. Η μέθοδος της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και το Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης (ΠΗΜ)

Σε ότι αφορά στη συμβολή του Προγράμματος «στην ενίσχυση και αναβάθμιση της ελληνομάθειας των Ελλήνων της διασποράς, μέσω της διαμόρφωσης ενός προτύπου συστήματος διδασκαλίας των Ελλήνων της διασποράς με άξονα την εξ αποστάσεως εκπαίδευση», η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτώμενων θεωρεί ότι η ανάπτυξη του ΠΗΜ ανταποκρίνεται στις ανάγκες των διδασκόντων την ελληνική γλώσσα σε παιδιά της ομογένειας, σε απόλυτο βαθμό. Πιστεύουν δε, ότι η λειτουργία του ΠΗΜ συμβάλλει σε αρκετά μεγάλο βαθμό στη διάδοση της ελληνικής γλώσσας σε ομάδες Ελλήνων της διασποράς που εμφανίζουν ειδικές ανάγκες λόγω του γεωπολιτικού και κοινωνικο- οικονομικού περιβάλλοντος, στο οποίο διαβιούν.

Το μεγαλύτερο μέρος επίσης των ερωτώμενων, αναφέρει πως το ΠΗΜ αναμένεται να διευκολύνει αρκετά τους μαθητές στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, ωστόσο μικρή είναι η μερίδα των επιστημονικών συνεργατών που πιστεύει ότι θα οδηγήσει στη μεγαλύτερη ενασχόλησή τους με την εκμάθησή της. Οι μισοί αναφέρουν επίσης ότι συμβάλλει αρκετά και στην αναβάθμιση της διδακτικής πρακτικής που ακολουθείται από τους εκπαιδευτικούς.

Συμπερασματικά, φαίνεται ότι το μεγαλύτερο μέρος των επιστημονικών συνεργατών του Προγράμματος, θεωρεί το ΠΗΜ συμβάλλει αρκετά στην ενίσχυση και αναβάθμιση της ελληνομάθειας των Ελλήνων της διασποράς, όμως όπως φαίνεται από τα σχόλια και τις παρατηρήσεις τους, έχει ακόμη πολύ δρόμο να διανύσει προς αυτή την κατεύθυνση, όπως επίσης και να επιλύσει αρκετά θέματα που αφορούν στην αξιοποίησή του.

Πιο συγκεκριμένα, στην ερώτηση «Έχετε να κάνετε κάποιο σχόλιο / παρατήρηση ή υπόδειξη για το Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης;» οι επιστημονικοί συνεργάτες δήλωσαν πως αντιμετώπισαν **τεχνικά προβλήματα στην χρήση της Πλατφόρμας Ηλεκτρονικής Μάθησης**. Ένα εκ των ερωτώμενων ανέφερε ότι αντιμετώπισε δυσκολίες στην οργάνωση και λειτουργία του απαραίτητου server και τεχνικού εξοπλισμού, προκειμένου να «στήσει την πλατφόρμα», όπως χαρακτηριστικά ανέφερε «και να την επιδείξει σε εκπαιδευτικούς της ομογένειας». Πολλοί επίσης από τους ερωτώμενους αναφέρθηκαν σε προβλήματα σύνδεσης με την Πλατφόρμα, αργή ταχύτητα φόρτωσης των σελίδων και κακή ποιότητα εικόνας. Επίσης, στη συντριπτική τους πλειοψηφία οι επιστημονικοί συνεργάτες του Προγράμματος αναφέρθηκαν στην ανάγκη διενέργειας πρόσθετων επιμορφώσεων στο τεχνικό προσωπικό των εκπαιδευτικών μονάδων της ομογένειας που θα είναι υπεύθυνοι για τη διαχείριση της Πλατφόρμας.

Ένας άλλος συνεργάτης από τη Μεγάλη Βρετανία δήλωσε πως **«τα σχολεία της ομογένειας στο Ηνωμένο Βασίλειο δεν διαθέτουν τον κατάλληλο τεχνικό εξοπλισμό, γεγονός που καθιστά αδύνατη τη συστηματική χρήση του ΠΗΜ»**, ενώ ο συνεργάτης από τις Η.Π.Α. ανέφερε πως **«είναι λίγα τα ομογενειακά σχολεία που έχουν κατάλληλες υποδομές και ενδιαφέροντα για την χρήση του ΠΗΜ»**.

Ως ανασταλτικό επίσης παράγοντα για τη χρήση και αξιοποίηση του ΠΗΜ, σύμφωνα με τις τοποθετήσεις των επιστημονικών συνεργατών του Προγράμματος, **αποτελεί και το μειωμένο ενδιαφέρον των μαθητών για την εκμάθηση ελληνικών**, όπως επίσης και η έμφαση που δίνουν τα ομογενειακά σχολεία στο τοπικό πρόγραμμα σπουδών και όχι στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας. Όπως χαρακτηριστικά περιγράφει ένας συνεργάτης, **«τα ομογενειακά σχολεία των Ηνωμένων Πολιτειών δέχονται μεγάλη πίεση να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των γονέων να περάσουν τα παιδιά τους στα καλύτερα πανεπιστήμια των Η.Π.Α. και κατά συνέπεια οι εκπαιδευτικοί δίνουν βαρύτητα στο αμερικάνικο πρόγραμμα σπουδών στοχεύοντας στην επιτυχή εισαγωγή των μαθητών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Διαφορετικά υπάρχει κίνδυνος οι γονείς να στείλουν τα παιδιά τους σε άλλα ιδιωτικά σχολεία όπου θα είναι σχεδόν σίγουρο ότι η ένταξη στο πανεπιστήμιο θα επιτευχθεί»**.

Άλλος συνεργάτης από την Μεγάλη Βρετανία παρατήρησε **«με λύπη»** όπως τονίζει, ότι **ελάχιστοι εκπαιδευτικοί αξιοποιούν ικανοποιητικά τα ηλεκτρονικά μέσα που τους παρέχει το Πρόγραμμα** (μέσω της Πλατφόρμας και του οπτικοποιημένου εκπαιδευτικού υλικού) και εντοπίζει την αιτία στην **ελλιπή ενημέρωση του εκπαιδευτικού προσωπικού σχετικά με την ύπαρξη και την χρήση αυτών**. Ο συνεργάτης αυτός καταλήγει στο γεγονός ότι, η ελλιπής ενημέρωση, σχετικά με τις δυνατότητες και διευκολύνσεις που παρέχει το Πρόγραμμα, έχει ως **αποτέλεσμα οι εκπαιδευτικοί και οι συντονιστές ανά χώρα υποδοχής να μην λειτουργούν άρτια σαν κόμβοι επικοινωνίας και πολλαπλασιαστές του προγράμματος**. Τον κρίσιμο ρόλο του εκπαιδευτικού εντοπίζει και ο συνεργάτης της Νοτίου Αφρικής, ο οποίος επισημαίνει επίσης πως **«ρόλος των ηλεκτρονικών μέσων είναι να ενισχύουν την διδασκαλία στην τάξη και όχι να την αντικαταστήσουν»**.

Τέλος, όπως προκύπτει από τα ευρήματα της έρευνας στους επιστημονικούς συνεργάτες του Προγράμματος φαίνεται ότι, **τα σχολεία που ενδιαφέρονται για την χρήση του ΠΗΜ και συγχρόνως διαθέτουν τα απαραίτητα μέσα για να το αξιοποιήσουν είναι λίγα**.

6. Εκπαιδευτικό υλικό του Προγράμματος «Ελληνόγλωσση πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια διαπολιτισμική εκπαίδευση στη διασπορά»

Στην συνέχεια της έρευνας, οι επιστημονικοί συνεργάτες κλήθηκαν να αξιολογήσουν το εκπαιδευτικό υλικό που αναμορφώθηκε και παράχθηκε στο πλαίσιο του Προγράμματος «Ελληνόγλωσση πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια διαπολιτισμική εκπαίδευση στη διασπορά».

- Όσον αφορά στο εκπαιδευτικό υλικό που αναμορφώθηκε / βελτιώθηκε και χρησιμοποιείται από τα παιδιά της ομογένειας (πχ. Μαργαρίτα 5 & 6, Ελληνικά! Γιατί όχι, Νέα Ελληνικά για το GCSE, Ανθολόγιο κειμένων νεοελληνικής διασποράς, Η Ελλάδα στο νεότερο και σύγχρονο κόσμο, κλπ.), **το 37,5% των επιστημονικών συνεργατών έκρινε πως «Οι νέες εκδόσεις είναι καλύτερες από τις προηγούμενες, αλλά χρήζουν περαιτέρω βελτιώσεων», το 25,0% έκρινε ότι «Οι νέες εκδόσεις είναι πολύ καλύτερες από τις προηγούμενες», ενώ το υπόλοιπο 37,5% απάντησε πως δεν γνώριζε το εν λόγω υλικό .**
- Όσον αφορά στο νέο εκπαιδευτικό υλικό(πχ. Θέλεις να παίξουμε – οδηγός για το νηπιαγωγό, Μαργαρίτα 7; Αλφαβητάρι, Τρίγωνες ιστορίες, η σειρά «Η Γλώσσα μας», κλπ.), **το 25,0% των συνεργατών έκρινε ότι το νέο εκπαιδευτικό είναι «εξαιρετικό», το 25,0% το έκρινε ως «καλό», ενώ το υπόλοιπο 50,0% απάντησε ότι δεν γνώριζε το εν λόγω υλικό.**

Στα σχόλια των συνεργατών για το εκπαιδευτικό υλικό του Προγράμματος (αναβαθμισμένο και νέο) παρατηρείται πως **η άποψη των συνεργατών διαφοροποιείται, αναλόγως με την χώρα ευθύνης του κάθε συνεργάτη.** Πιο συγκεκριμένα, οι συνεργάτες από την Μεγάλη Βρετανία, δήλωσαν πως το εκπαιδευτικό υλικό αναβαθμίστηκε σε τέτοιο βαθμό με αποτέλεσμα να αυξηθεί κατά πολύ ο βαθμός δυσκολίας των μαθητών στην απορρόφηση αυτού του υλικού. Όπως αναφέρει ο ένας συνεργάτης χαρακτηριστικά **«Δεν είναι δυνατόν να διδαχθούν αυτά τα υλικά».** Την αστοχία αυτή του υπερβολικά δύσκολου εκπαιδευτικού υλικού σε σχέση με το επίπεδο των μαθητών την αποδίδουν στο γεγονός ότι το νέο εκπαιδευτικό υλικό εντάχθηκε σε μια χρονική συγκυρία που η γλωσσομάθεια των παιδιών έχει χειροτερέψει. **«...Αντί η ύλη να έχει γίνει απλούστερη και τα υλικά να έχουν ελαφρύνει, αυτό που συνέβη ήταν το αντίθετο. Η ύλη εμπλουτίστηκε περισσότερο με αποτέλεσμα να μην μπορεί να χρησιμοποιηθεί.... Το γνωστικό επίπεδο και οι γλωσσικές δυνατότητες των ξενόγλωσσων μαθητών που φοιτούν στα Κέντρα Διδασκαλίας Ελληνικής Γλώσσας και τα Ελληνικά Παροικιακά Σχολεία της Μεγάλης Βρετανίας είναι σημαντικά κατώτερο του περιεχομένου του εκπαιδευτικού υλικού του Προγράμματος καθιστώντας αδύνατη την χρήση του».**

Από την άλλη πλευρά, στην περίπτωση της Αυστραλίας και της Νοτίου Αφρικής, οι συνεργάτες σχολίασαν πως παρόλο που οι νέες εκδόσεις είναι σαφώς καλύτερες, χρήζουν περαιτέρω βελτιώσεων και τονίζουν την σημασία επικαιροποίησης και συνεχούς αξιολόγησης του υλικού. Θεωρούν πως το εκπαιδευτικό υλικό έχει περιθώρια βελτίωσης, τόσο σε θέματα διδακτικής ύλης, όσο και σε θέματα τεχνικής πρόσβασής, ώστε να είναι διαδραστική η λειτουργία του.

Θετικές αντικατοπτρίζονται οι απόψεις των εκπαιδευτικών από τις Η.Π.Α. για το εκπαιδευτικό υλικό, μέσω των σχολίων που καταγράφηκαν από το εκεί επιστημονικό συνεργάτη του Προγράμματος. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει *«μέσω επαφών και συζητήσεων με εκπαιδευτικούς έχω αποκομίσει πολύ θετική άποψη για το νέο υλικό και οι εκπαιδευτικοί κρίνουν ιδιαίτερα πετυχημένη την σειρά Μαργαρίτα καθώς και τα CDs που πρόσφερε το Πρόγραμμα»*. Το πρόβλημα στις Η.Π.Α. εντοπίζεται στην καθυστέρηση της αποστολής του εκπαιδευτικού υλικού καθώς, όπως αναφέρει, το υλικό δεν προωθείται εγκαίρως στα σχολεία από τα Προξενεία, ενώ για ένα διάστημα το ΥΠΕΠΘΑ δεν είχε προχωρήσει στην εκτύπωση του υλικού και η καθυστέρηση αυτή δημιούργησε σημαντικά προβλήματα.

Τέλος, την άποψη τους για το εκπαιδευτικό υλικό δεν μπόρεσαν να καταθέσουν οι συνεργάτες από την Ρωσία και την Αργεντινή. Στην περίπτωση της Ρωσίας, ο επιστημονικός συνεργάτης αναφέρει πως δεν έχουν λάβει βιβλία για τα παιδιά τα τελευταία τέσσερα χρόνια και επομένως δεν έχει να εκφέρει καμία γνώμη, ούτε για τις βελτιώσεις των παλιών εκδόσεων ούτε για τις νέες εκδόσεις. Παρόμοιο πρόβλημα παρουσιάζεται και στην περίπτωση της Αργεντινής, καθώς σύμφωνα με τον συνεργάτη, δεν έχουν λάβει επίσης εκπαιδευτικό υλικό από το 2010. Ο επιστημονικός συνεργάτης της Αργεντινής αναφέρει ότι η αποστολή του εκπαιδευτικού υλικού σταμάτησε λόγω οικονομικών μέτρων που έχουν ληφθεί, σύμφωνα με τα οποία *«τα βιβλία θεωρούνται εμπορεύσιμο υλικό που απαιτεί εκτελωνισμό, τιμολόγια και ημερήσια επιβάρυνση σε αποθήκες του αεροδρομίου, ανεβάζοντας κατά πολύ το κόστος τους»*.

7. Συνολική αξιολόγηση του Προγράμματος και υποδείξεις για την μελλοντική εφαρμογή του, από τους επιστημονικούς συνεργάτες της Πράξης

Ζητώντας από τους επιστημονικούς συνεργάτες του Προγράμματος στο εξωτερικό να το αξιολογήσουν, φαίνεται πως η στάση τους είναι μετριοπαθής σε ότι στη συμβολή του στη βελτίωση της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο εξωτερικό. Πιο συγκεκριμένα, η πλειοψηφία των απαντήσεων, ως προς μια σειρά παραμέτρων που ζητήθηκε να αξιολογήσουν, κυμάνθηκαν μεταξύ του «Αρκετά»

και «Λίγο», ενώ ελάχιστοι ήταν οι ερωτώμενοι που θεωρούν ότι το Πρόγραμμα συνέβαλε «Πολύ» σε κάποια από τις παραμέτρους.

Αναλυτικότερα, περισσότερο ικανοποιημένοι φαίνεται να είναι σε ότι αφορά στη συμβολή του προγράμματος *«στην αναβάθμιση της εκπαιδευτικής / παιδαγωγικής διαδικασίας που ακολουθείται για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας σε παιδιά της ομογένειας»*. Θεωρούν ότι, οι προσπάθειες που γίνονται μέσω της υλοποίησης του Προγράμματος, για την επιμόρφωση κάποιων εκπαιδευτικών, την ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού, αλλά και την ανάπτυξη και προώθηση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης της ελληνικής γλώσσας, συμβάλλουν στην αναβάθμιση της παιδαγωγικής διαδικασίας, έστω και σε επίπεδο μικροκλίμακας. Ωστόσο θεωρούν ταυτόχρονα, ότι θα πρέπει οι δυνατότητες και τα εργαλεία που παρέχει το Πρόγραμμα, να διαχυθούν περισσότερο στους κόλπους της εκπαιδευτικής κοινότητας της διασποράς, αναφέροντας ότι μέχρι στιγμής ελάχιστοι είναι εκείνοι που γνωρίζουν ή αξιοποιούν τις δυνατότητες που αυτό τους παρέχει.

Αρκετά ικανοποιημένη φαίνεται να είναι επίσης η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτώμενων, σε ότι αφορά στη συμβολή του Προγράμματος *«στην ανάπτυξη νέου εκπαιδευτικού υλικού, ελκυστικού για τους μαθητές και στη βελτίωση του παλιού εκπαιδευτικού υλικού, ώστε αυτό να είναι προσαρμοσμένο στις πραγματικές ανάγκες των μαθητών»*. Ωστόσο πιστεύουν ταυτόχρονα ότι χρειάζονται περαιτέρω προσπάθειες προς αυτή την κατεύθυνση έτσι ώστε το εκπαιδευτικό υλικό να καλύπτει όλα τα επίπεδα ελληνομάθειας, να διδάσκεται από επιμορφωμένους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι να είναι σε θέση να το αξιοποιήσουν και να αποστέλλεται εγκαίρως στις εκπαιδευτικές μονάδες.

Τρίτος, σε βαθμό ικανοποίησης παράγοντας συμβολής του προγράμματος, που συγκεντρώνει την ικανοποίηση των μισών περίπου ερωτώμενων αποτελεί *«η παροχή δυνατοτήτων τηλεκπαίδευσης σε μαθητές απομακρυσμένων περιοχών»*. Όπως αναφέρουν χαρακτηριστικά, αν και η χρήση του ΠΗΜ είναι ακόμη περιορισμένη και αποσπασματική, χωρίς να έχει καταφέρει να ξεπεράσει ακόμη κάποια τεχνικά προβλήματα, ωστόσο αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για την εκπαίδευση μαθητών σε απομακρυσμένες περιοχές πάνω στην ελληνική γλώσσα. Βέβαια, οι άλλοι μισοί από τους ερωτώμενους αναφέρουν ότι η τηλεκπαίδευση μαθητών σε απομακρυσμένες περιοχές είναι κάτι δύσκολο και σε μερικές περιπτώσεις «ανεδαφικό» αφού απαιτεί γνώσεις και δεξιότητες μαθητών και εκπαιδευτικών πάνω στη χρήση ΤΠΕ, αλλά και γνώση και εξοικείωση των εκπαιδευτικών πάνω στο ΠΗΜ, κάτι το οποίο στην παρούσα φάση δεν έχει επιτευχθεί.

Πιο μετριοπαθείς φαίνεται να είναι οι απόψεις των ερωτώμενων όσον αφορά στη συμβολή του Προγράμματος «στη βελτίωση των δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών, ώστε να ανταποκριθούν στο εκπαιδευτικό τους έργο» και «στην ανάπτυξη και χρήση τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας στη διδασκαλία, οι οποίες βοήθησαν τους μαθητές στην καλύτερη εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας». Πιο συγκεκριμένα, η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτώμενων θεωρούν ότι, αν και οι επιμορφώσεις των εκπαιδευτικών βοήθησαν στη βελτίωση των δεξιοτήτων τους, ωστόσο αυτές δεν ήταν επαρκείς και χρειάζεται να επεκταθούν και σε άλλες θεματικές ενότητες, όπως πχ. στη χρήση του εκπαιδευτικού υλικού, σε παιδαγωγικές διδακτικές προσεγγίσεις εκμάθησης της ελληνικής ως ξένης γλώσσας, σε πρακτική άσκηση, κλπ., αλλά και να διευρυνθούν καλύπτοντας μεγαλύτερο μέρος εκπαιδευτικών. Σε ότι αφορά στη χρήση ΤΠΕ στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας, ανέφεραν ότι αυτή αντιμετωπίζει αρκετά προβλήματα, τα οποία αφορούν αφενός στην εξοικείωση του πληθυσμού στόχου με την τεχνολογία και αφετέρου στην έλλειψη σχετικών υποδομών στην πλειοψηφία των εκπαιδευτικών μονάδων που θα τους επέτρεπαν να υιοθετήσουν αυτή τη διδακτική πρακτική. Παράλληλα επισημαίνουν πως αυτό προϋποθέτει την αλλαγή της στάσης των μαθητών γύρω από την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, κάτι που το Πρόγραμμα δεν κατάφερε να ανατρέψει. Για τους λόγους αυτούς η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτώμενων πιστεύει ότι το Πρόγραμμα δεν κατάφερε «να αντιμετωπίσει επαρκώς τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα παιδιά της ομογένειας στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας», αναφέροντας ως πρωτεύοντα παράγοντα προς αυτή την κατεύθυνση τη σημασία και το ρόλο ενός σωστά καταρτισμένου εκπαιδευτικού, ο οποίος μπορεί να διαχειριστεί τις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών σε ατομικό επίπεδο.

Τέλος, μικρή θεωρούν τη συμβολή του Προγράμματος «στη δημιουργία και στήριξη κοινοτήτων μάθησης και δικτύων μεταξύ μαθητών και μεταξύ εκπαιδευτικών», αφού όπως αναφέρουν χαρακτηριστικά «ότι έγινε ήταν αποσπασματικό και σε μικροκλίμακα».

Σχολιάζοντας την εφαρμογή του Προγράμματος, οι επιστημονικοί συνεργάτες στο σύνολο τους θεωρούν ότι το πρόγραμμα αποτέλεσε μια σημαντική αρχή για την υποστήριξη της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στην διασπορά, ωστόσο «θα έπρεπε να τύχει καλύτερης δυνατής αξιοποίησης», όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ένας εκ των ερωτώμενων. Αρκετοί είναι οι ερωτώμενοι οι οποίοι αναφέρουν ότι «δεν ήταν επαρκής η κατάρτιση των εκπαιδευτικών για να χρησιμοποιούν τις τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνίας στη διδασκαλία της γλώσσας και του πολιτισμού» και ότι απαιτούνταν «πρωτίστως πληρέστερη ενημέρωση όλων των εκπαιδευτικών

φορέων ανά χώρα υποδοχής, κυρίως μέσω της τακτικής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών», προκειμένου το Πρόγραμμα να αξιοποιηθεί περισσότερο.

Αρκετοί ανέφεραν επίσης, ότι θα ήθελαν να είχε ζητηθεί η άποψή τους για το νέο εκπαιδευτικό υλικό που παράχθηκε στο πλαίσιο του Προγράμματος, προκειμένου αυτό να ανταποκρίνεται καλύτερα στις ανάγκες των μαθητών τους. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει κάποιος «όταν γράφεται ένα βιβλίο είναι απαραίτητο να συμβουλευθείτε με τους τοπικούς δασκάλους (ομογενείς εκπαιδευτικούς) που γνωρίζουν ακριβέστερα τις μεθόδους διδασκαλίας στο χώρο τους και την ικανότητα και τις ανάγκες των μαθητών τους», ενώ ένας ακόμη επισημαίνει ότι «πρέπει να δίνεται χρόνος στο πρόγραμμα ώστε τα εκπαιδευτικά υλικά να εφαρμόζονται δοκιμαστικά πρώτα και να αναμορφώνονται πριν εκδοθούν». Τέλος, ένας συνεργάτης ανέφερε ότι «το Πρόγραμμα δεν μπόρεσε να επιτελέσει τους στόχους του, εξαιτίας της οικονομικής κρίσης της Ελλάδας» και συνέχισε «τα δύο τελευταία έτη αναβλήθηκαν και ακυρώθηκαν προγραμματισμένα σεμινάρια, επιμορφώσεις, κ.λπ.».

Παρά όμως τις όποιες παρατηρήσεις και τις μετριοπαθείς απόψεις τους για τη συμβολή του Προγράμματος στη βελτίωση της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο εξωτερικό, στην ερώτηση «Κατά την άποψή σας το πρόγραμμα «Ελληνόγλωσση πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια διαπολιτισμική εκπαίδευση στη διασπορά», πρέπει να συνεχιστεί και στο μέλλον;» **το σύνολο των συνεργατών δήλωσε πως το Πρόγραμμα πρέπει να συνεχιστεί και στο μέλλον.**

Σχετικά με τη μελλοντική εφαρμογή του Προγράμματος, η πλειοψηφία των ερωτώμενων αναφέρθηκε για ακόμη μία φορά στην **ανάγκη να πραγματοποιούνται περισσότερες επιμορφώσεις** μέσω του Προγράμματος, στις οποίες να συμμετάσχουν τόσο ομογενείς και αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί, όσο και διευθυντές σχολικών μονάδων που διδάσκουν την ελληνική γλώσσα. Οι επιμορφώσεις αυτές θα πρέπει να περιλαμβάνουν «προγράμματα Γραμματικής, Λογοτεχνίας και Πολιτισμού», «νέες διδακτικές πρακτικές εκμάθησης της ελληνικής ως ξένη γλώσσα», «μεθόδους αξιοποίησης του εκπαιδευτικού υλικού του Προγράμματος και προσαρμογής του στις ανάγκες των μαθητών του κάθε εκπαιδευτικού», «επιμόρφωση πάνω στη χρήση του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης», και «πρακτική άσκηση», όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν.

Σημαντικός επίσης είναι και ο αριθμός των ερωτώμενων που αναφέρθηκε **στην ανάγκη αναπροσαρμογής του εκπαιδευτικού υλικού, ώστε αυτό να ανταποκρίνεται περισσότερο στις εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών των ομογενειακών σχολείων**, οι οποίες, όπως αναφέρουν, «δεν διαφέρουν μόνο από χώρα σε χώρα αλλά παρατηρούνται διαφοροποιήσεις και μέσα στην ίδια τη χώρα υποδοχής». Προς αυτή την κατεύθυνση και για την ορθότερη παραγωγή νέου εκπαιδευτικού υλικού, προτείνουν την υιοθέτηση «μιας διαδικασίας συνεχούς αξιολόγησης του Προγράμματος, η οποία θα παρέχει ανατροφοδότηση με βάση τα αποτελέσματα των σχετικών αξιολογήσεων, ώστε σταδιακά το εκπαιδευτικό υλικό (και εν γένει ολόκληρο το Πρόγραμμα) να μπορέσει να ανταποκριθεί στις ανάγκες των μαθητών». Παράλληλα, αναφέρουν πως **το εκπαιδευτικό υλικό που πρέπει να παραχθεί στο μέλλον θα πρέπει να προσεγγίζει τη διδασκαλία της ελληνικής, ως ξένης γλώσσας**, κάτι που σήμερα δεν υπάρχει και ότι «θα πρέπει το όποιο καινούριο υλικό σχεδιαστεί θεωρητικά να περάσει μέσα από μια φάση δοκιμαστικής εφαρμογής ώστε να υποστεί προσαρμογές πριν εκτυπωθεί». Τέλος, όλοι οι συνεργάτες αναφέρουν ότι **είναι επιτακτική ανάγκη το υλικό να αποστέλλεται εγκαίρως στα σχολεία** σύμφωνα με τις παραγγελίες τους και **να ολοκληρωθεί η προσαρμογή του υλικού σε ηλεκτρονική μορφή**, γεγονός που θα συμβάλλει στην «εναλλακτική» πρόσβαση της εκπαιδευτικής κοινότητας της ομογένειας σε αυτό.

Μεγάλη επίσης μερίδα ερωτώμενων αναφέρει ότι στη μελλοντική φάση του Προγράμματος θα πρέπει **«να βελτιωθεί η τεχνική της Πλατφόρμας Ηλεκτρονικής Μάθησης, να αυξηθεί η ταχύτητα και η εικόνα της, να βελτιωθούν οι διαδραστικοί μηχανισμοί της και να προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα το ηλεκτρονικό υλικό που παράχθηκε»**, όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν.

Τέλος, αρκετοί ήταν εκείνοι που αναφέρθηκαν στην **ανάγκη συστηματικής προβολής και επικοινωνίας του Προγράμματος στην εκπαιδευτική κοινότητα της διασποράς**, προκειμένου αυτό «να τύχει ευρείας αποδοχής», όπως αναφέρουν. Προς την ίδια κατεύθυνση θεωρούν ότι χρειάζεται **«να γίνεται πληρέστερη ενημέρωση των εκπαιδευτικών σχετικά με το υλικό και τις δυνατότητες που προσφέρει το Πρόγραμμα»**.

4.4.1.3 Αποτελέσματα ποιοτικής έρευνας σε μαθητές που συμμετείχαν σε Κοινότητες Μάθησης του προγράμματος «Ελληνόγλωσση πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια διαπολιτισμική εκπαίδευση στη διασπορά»

Ταυτότητα της έρευνας

Στο πλαίσιο της εξωτερικής αξιολόγησης του Προγράμματος «Ελληνόγλωσση Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Διαπολιτισμική Εκπαίδευση στη Διασπορά», για την περίοδο «2011-2014», διεξήχθησαν δεκατρείς (13) συνεντεύξεις μέσω «Skype», από ερευνητές της εταιρείας CMT ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ Ε.Π.Ε, με μαθητές από την Αφρική, την Αμερική, την Ευρώπη και την Αυστραλία, που συμμετείχαν στις Κοινότητες Μάθησης που δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο υλοποίησης του Προγράμματος. Συγκεκριμένα, οι μαθητές αυτοί, φοιτούσαν στα παρακάτω σχολεία του εξωτερικού:

1. «Saheti School», (Γιοχάνεσμπουργκ, Νότιος Αφρική), Δίγλωσσο σχολείο, στο οποίο τα Ελληνικά διδάσκονται ως μία από τις γλώσσες επιλογής και η βασική γλώσσα διδασκαλίας είναι η αγγλική.
2. Αρχιμήδειος Ακαδημία, (Μαϊάμι, Η.Π.Α), Δίγλωσσο σχολείο, στο οποίο τα Ελληνικά αποτελούν δεύτερη γλώσσα υποχρεωτικής επιλογής μετά τα Αγγλικά.
3. Ζάππειο Δημοτικό Σχολείο, (Κωνσταντινούπολη, Τουρκία), Δίγλωσσο μειονοτικό δημοτικό σχολείο, στο οποίο οι μαθητές διδάσκονται τα μαθήματα στην Ελληνική και στην τουρκική γλώσσα και
4. «Saint George College», (Αδελαΐδα, Αυστραλία), Δίγλωσσο σχολείο, στο οποίο τα Ελληνικά είναι δεύτερη γλώσσα υποχρεωτικής επιλογής.

Όλοι οι μαθητές ενημερώθηκαν για τους σκοπούς και τους στόχους της αξιολόγησης και βεβαιώθηκαν για την τήρηση της εχεμύθειας, αλλά και την προστασία των προσωπικών τους δεδομένων κατά την επεξεργασία του υλικού. Οι ερωτήσεις των συνεντεύξεων, προήλθαν από τον «Οδηγό συζήτησης με παιδιά της διασποράς που συμμετείχαν σε Κοινότητες Μάθησης», ο οποίος είχε εγκριθεί από την αναθέτουσα αρχή.

Η παρούσα έκθεση βασίζεται στην ποιοτική ανάλυση των δεκατριών (13) συνεντεύξεων των μαθητών, οι οποίες απομαγνητοφωνήθηκαν «λέξη προς λέξη» και έπειτα εφαρμόστηκε η μέθοδος ανάλυσης λόγου με σκοπό να διερευνηθούν τα κοινά ή διαφοροποιημένα νοήματα που απέδιδε ο κάθε

ερωτώμενος σε ό,τι αφορούσε στις Κοινότητες Μάθησης, αλλά και στη χρήση του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης (ΠΗΜ). Κατά την ανάλυση, αναζητήθηκαν κοινές θεματικές ενότητες στα λεγόμενα των συνεντευξιαζόμενων, έτσι ώστε να γίνει ομαδοποίηση των δεδομένων.

Στην εξαγωγή των συμπερασμάτων, βασική παράμετρος επεξεργασίας των δεδομένων ήταν πάντα ο τρόπος που οι ίδιοι οι συνεντευξιαζόμενοι ερμήνευαν τις εμπειρίες τους και προσλάμβαναν την πραγματικότητα, χωρίς να «πριμοδοτούνται» μερικές απόψεις έναντι άλλων. Αξίζει να επισημανθεί ότι, η παρούσα ανάλυση είναι βασισμένη στις αρχές της ερμηνευτικής ανθρωπολογίας και δεν μπορεί από μόνη της να αποτελέσει ένα εργαλείο εξαγωγής γενικών συμπερασμάτων, καθώς βασικό χαρακτηριστικό της συγκεκριμένης μεθόδου είναι η εσωτερική εγκυρότητα και όχι η εξωτερική γενίκευση. Η εσωτερική εγκυρότητα βασίζεται στην σε βάθος κατανόηση συγκεκριμένων ζητημάτων και σε καμία περίπτωση δεν χαρακτηρίζεται από την αντιπροσωπευτικότητα των ποσοτικών μεθόδων.

1. «Προφίλ» ερωτώμενων μαθητών

Οι συνεντευξιαζόμενοι μαθητές, ηλικίας μεταξύ δώδεκα (12) και δεκαεπτά (17) ετών προέρχονταν από μια σειρά σχολείων, τα οποία μπορούν να ομαδοποιηθούν υπό τον όρο ομπρέλα «Δίγλωσσα Σχολεία». Οι συνεντευξιαζόμενοι μαθητές όμως διαφέρουν σημαντικά ως προς την εθνοτική καταγωγή των γονέων τους, τα κίνητρα τους για να μάθουν Ελληνικά, τα χρόνια εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας, τις ώρες διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας αλλά και ως προς τον χρόνο μελέτης που αφιερώνουν για την εκμάθηση της. Για παράδειγμα, οι μαθητές του Ζαπτείου Δημοτικού Σχολείου ανέφεραν ότι διαβάζουν περίπου μία (1) ώρα καθημερινά, ενώ οι μαθητές στο Μαϊάμι μόνο αν έχουν χρόνο ή κάποια συγκεκριμένη εργασία να κάνουν. Στην Αδελαΐδα της Αυστραλίας και στο Σαχέτι της Νοτίου Αφρικής, οι μαθητές αφιέρωναν κατά μέσο όρο τρεις (3) ώρες την εβδομάδα. Όσον αφορά στην εθνοτική καταγωγή τους, ένα μεγάλο ποσοστό των συνεντευξιαζόμενων μαθητών είναι ελληνικής καταγωγής αλλά και ένα εξίσου μεγάλο ποσοστό μαθητών προέρχεται από μικτούς γάμους. Συνέπεια των παραπάνω, είναι και η διάκριση ανάλογα με το χαμηλό ή υψηλό επίπεδο Ελληνομάθειας τους. Για παράδειγμα, είναι χαρακτηριστικό ότι σε ένα από τα σχολεία όπου διενεργήθηκαν συνεντεύξεις με μαθητές, στο πλαίσιο της παρούσας αξιολόγησης, οι συνεντεύξεις χρειάστηκε να συνεχιστούν στην αγγλική γλώσσα, εξαιτίας του χαμηλού γλωσσικού επιπέδου των

μαθητών στην ελληνική γλώσσα. Οι μαθητές αυτοί παρακολουθούσαν μαθήματα ελληνικών τα τελευταία τρία χρόνια, τα οποία διαρκούσαν τρεις (3) ώρες ανά εβδομάδα. Ακόμη, γλωσσική ανομοιογένεια παρατηρήθηκε και εντός των τάξεων εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας, σε ένα μέρος των σχολείων που διενεργήθηκαν συνεντεύξεις, με τους μαθητές που είχαν μεταναστεύσει πρόσφατα (ειδικότερα στην περίπτωση του Μαϊάμι και της Αδελαΐδας) να έχουν ένα σαφώς καλύτερο επίπεδο ελληνικών, σε αντίθεση με τους μαθητές τρίτης ή τέταρτης γενιάς, οι οποίοι σε κάποιες περιπτώσεις χαρακτηρίζονταν και από χαμηλό ενδιαφέρον εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας. Το χαμηλό ενδιαφέρον εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας σχετίζεται, όπως αποδείχθηκε και κατά την διεξαγωγή της έρευνας με την πολυετή παραμονή στην χώρα υποδοχής και την αναμενόμενη ένταξη των μελών της ελληνικής διασποράς, την απουσία ελληνικών ακουσμάτων και την παρακολούθηση των μαθημάτων ελληνικής γλώσσας μόνο μετά από απαίτηση συγγενικών μελών και όχι μετά από απόφαση των ίδιων των μαθητών.

Κατά τη διενέργεια των συνεντεύξεων, παρατηρήθηκε ακόμη μια ετερογένεια όσον αφορά στη σχέση που είχαν οι μαθητές αυτοί με την Ελλάδα, αλλά και ως προς την επαφή που διατηρούσαν με αυτήν. Πιο συγκεκριμένα, όπως είναι αναμενόμενο, οι μαθητές του Ζάππειου Δημοτικού Σχολείου στην Κωνσταντινούπολη, είχαν πιο άμεση και συχνή επαφή με την Ελλάδα, διατηρώντας προσωπικές επαφές με συγγενείς και φίλους, σε σχέση με τους μαθητές του σχολείου στο Σαχέτι της Νοτίου Αφρικής, οι γονείς των οποίων είναι αλλοεθνείς και αλλόγλωσσοι και δεν διατηρούν προσωπικές επαφές στην Ελλάδα. Έτσι, στις περιπτώσεις, όπου η εκμάθηση της γλώσσας έχει το κίνητρο της επικοινωνίας με φιλικά ή συγγενικά πρόσωπα, και που η διατήρηση της ελληνικότητας έχει μια συμβολική σημασία, ο σύνδεσμος των μαθητών με την Ελλάδα είναι πιο ισχυρός. Επιπροσθέτως, αξίζει να επισημανθεί ότι η ηλεκτρονική επικοινωνία διαδραματίζει σημαντικό ρόλο όχι μόνο στην διατήρηση των επαφών, αλλά και στην δημιουργία μιας αντικειμενικής εικόνας, σχετικά με την σύγχρονη Ελλάδα.

Η εικόνα της σύγχρονης Ελλάδας, όπως αυτή διαμορφώνεται μέσα από την καθημερινή ηλεκτρονική επικοινωνία με συγγενείς ή φίλους που έχουν μένουν στα «πάτρια εδάφη», συχνά έρχεται σε αντίθεση με την στερεοτυπική και «φολκλορική» εικόνα της Ελλάδας, η οποία αναπαράγεται μέσα από τις κατά τόπους παροικιακές οργανώσεις της ομογένειας και σε αρκετές περιπτώσεις και από το Πρόγραμμα. Παρόλα αυτά, φαίνεται ότι ακόμη και οι μαθητές που διατηρούσαν συχνή ηλεκτρονική επικοινωνία με συγγενείς ή φίλους στην Ελλάδα, στην πλειονότητα τους, διατηρούν μια στερεοτυπική

εικόνα της Ελλάδας, η οποία χαρακτηρίζεται από το τρίπτυχο «Θάλασσα, Παρθενώνας και καλό φαγητό», όπως οι ίδιοι αναφέρουν.

2. Η εφαρμογή των Κοινοτήτων Μάθησης

Στο πλαίσιο της υπό αξιολόγηση Πράξης και ειδικότερα της εφαρμογής του υποέργου των Κοινοτήτων Μάθησης, διενεργήθηκαν αδελφοποιήσεις μεταξύ τάξεων εκπαιδευτικών μονάδων της διασποράς ή και τάξεων της διασποράς και ελληνικών σχολείων. Οι αδελφοποιήσεις, έγιναν μετά από παρότρυνση του Δικαιούχου της Πράξης σε συγκεκριμένα σχολεία παρέμβασης, των οποίων ο αριθμός είναι χαμηλός. Οι αδελφοποιήσεις χρησιμοποίησαν την πλατφόρμα (PHM) που αναπτύχθηκε από το Πρόγραμμα σε περιορισμένο βαθμό, μόνο για την προβολή των συνεργατικών εργασιών που τα σχολεία από κοινού ανέπτυξαν, ενώ η επικοινωνία μεταξύ των σχολείων ήταν προκαθορισμένη και οριοθετημένη από τους εκπαιδευτικούς και δεν εδραζόταν στην πρωτοβουλία των μαθητών. Αξίζει να επισημανθεί ότι η επικοινωνία μεταξύ των σχολείων που συμμετείχαν στις αδελφοποιήσεις, δεν γινόταν διαμέσου της ηλεκτρονικής πλατφόρμας, αλλά μέσω του «Skype», είτε γιατί η το λειτουργικό σύστημα της πλατφόρμας δεν ήταν συμβατό με πολλά από τα συστήματα που χρησιμοποιούσαν οι εκπαιδευτικές μονάδες, είτε λόγω των τεχνικών προβλημάτων που αυτή αντιμετώπιζε.

Πιο συγκεκριμένα, το Ζάππειο Δημοτικό Σχολείο της Κωνσταντινούπολης αδελφοποιήθηκε με ένα σχολείο της Ρόδου. Σύμφωνα με τους ερωτώμενους μαθητές, πραγματοποιήθηκαν δύο (2) επικοινωνίες μέσω «Skype», όπου οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να παρουσιάσουν τον εαυτό τους και την πόλη στην οποία ζουν και έπειτα παρουσίασαν ένα θέμα σχετικά με την ιστορία της ελληνικής μετανάστευσης. Η εμπειρία των μαθητών φαίνεται πως ήταν θετική, αν και συνολικά αδιάφορη, δεδομένου ότι δεν κέρδισε το ενδιαφέρον τους και δεν τους ενθουσίασε. Ακόμη, μια τάξη της Αρχιμήδειου Ακαδημίας στο Μαϊάμι αδελφοποιήθηκε με μια τάξη από το Ρέθυμνο της Κρήτης. Πραγματοποιήθηκαν συνολικά τέσσερις (4) επικοινωνίες και τα παιδιά παρουσίασαν το προφίλ τους και μετά έγραψαν ομαδικά μια ιστορία για τους αρχαίους θεούς, όπου το σχολείο στο Μαϊάμι ξεκίνησε την ιστορία και το σχολείο του Ρέθυμνου την ολοκλήρωσε. Πολύ σημαντική είναι η παρατήρηση των μαθητών, οι οποίοι υποστήριξαν ότι πέρα από την ομαδική επικοινωνία (τάξη με τάξη), θα ήθελαν να υπάρχει η δυνατότητα ατομικής συνομιλίας με τους μαθητές από την τάξη με την οποία αδελφοποιήθηκαν στην Ελλάδα. Η επικοινωνία μεταξύ των μαθητών δεν συνέβη στην παρούσα φάση υλοποίησης του Προγράμματος.

Οι μαθητές από την Αδελαΐδα της Αυστραλίας είχαν συμμετάσχει σε τρεις αδελφοποιήσεις και συγκεκριμένα η τάξη τους είχε αδελφοποιηθεί με ένα σχολείο από το Τορόντο του Καναδά, με ένα από το Γιοχάνεσμπουργκ και με ένα από την Ρόδο. Οι συνολικές επικοινωνίες των μαθητών ήταν έξι (6) και η επικοινωνία αφορούσε σε ομαδικές συζητήσεις για τον εαυτό τους, τους φίλους τους και τη ζωή τους. Σύμφωνα με τον εκπαιδευτικό, ο οποίος συντόνιζε την διαδικασία, τα παιδιά ήταν πρόθυμα να συμμετάσχουν, η διαφορά ώρας όμως ανάμεσα στις δύο χώρες, πρακτικά σήμαινε ότι τα παιδιά έπρεπε να μεταβούν στο σχολείο κατά τις νυκτερινές ώρες, για να μπορέσουν να επικοινωνήσουν με το σχολείο με το οποίο είχαν αδελφοποιηθεί. Σχετικά με τις αδελφοποιήσεις, ένας μαθητής του σχολείου από την Αδελαΐδα ανέφερε ότι: «Οι αδελφοποιήσεις είναι μια ευκαιρία να μιλήσουμε με άλλα παιδιά από άλλα μέρη του κόσμου και να μάθουμε πως ζουν αυτά τα παιδιά εκεί.» Τέλος, μια τάξη από το Σαχέτι της Νοτίου Αφρικής αδελφοποιήθηκε με μια άλλη τάξη από την Αδελαΐδα της Αυστραλίας. Στην περίπτωση αυτή όμως, οι μαθητές από το Σαχέτι ήταν ιδιαίτερα αγχωμένοι κατά την διαδικασία της επικοινωνίας με τους συμμαθητές τους στην Αυστραλία, καθώς το επίπεδο ελληνομάθειας τους ήταν χαμηλό. Αυτό είχε ως συνέπεια να πρέπει να εξασκούνται στα ελληνικά πριν επικοινωνήσουν, κάτι που απαιτούσε χρόνο και καθιστούσε το όλο εγχείρημα προβληματικό. Συνεπώς, οι μαθητές αυτοί ήταν διστακτικοί σχετικά με το εάν θα έπαιρναν μέρος στις Κοινότητες Μάθησης στο μέλλον.

Συμπερασματικά, το εγχείρημα των Κοινοτήτων Μάθησης, ως παρέμβαση διαπολιτισμικής εκπαίδευσης της Ελληνόγλωσσης Εκπαίδευσης στη διασπορά, δεν ήταν ιδιαίτερα επιτυχημένο, δεδομένης της περιορισμένης έκτασης που έλαβε το υποέργο αυτό, της απαρχαιωμένης δομής της επικοινωνίας που ακολουθήθηκε, η οποία δεν ευνοούσε την προσωπική επικοινωνία μεταξύ των μαθητών, αλλά και του άγχους που προκαλούσε σε κάποιους μαθητές, αφού η επικοινωνία στα μάτια των μαθητών, έμοιαζε με διαγώνισμα γλωσσομάθειας.

3. Χρήση του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης και του Εκπαιδευτικού Υλικού

Στο πλαίσιο του Προγράμματος, αναπτύχθηκε το Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης (ΠΗΜ), για την διευκόλυνση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στην ελληνική γλώσσα. Η πλατφόρμα αυτή αναπτύχθηκε με γνώμονα τη διαδραστικότητα με το ψηφιοποιημένο εκπαιδευτικό υλικό και την αλληλεπίδραση μεταξύ δασκάλων και μαθητών με τις νέες τεχνολογίες. Ένα μεγάλο μέρος από τους ερωτώμενους μαθητές, ενώ γνώριζαν την ύπαρξη της πλατφόρμας, είτε την είχαν χρησιμοποιήσει για περιορισμένο χρονικό διάστημα, είτε δεν την είχαν χρησιμοποιήσει καθόλου, ενώ αναφορά έγινε και

στα τεχνικά προβλήματα που αυτή αντιμετώπιζε ως ανασταλτικούς παράγοντες χρήσης της. **Κανένας μαθητής, από αυτούς με τους οποίους συνομιλήσαμε δεν είχε χρησιμοποιήσει το ΠΗΜ μεμονωμένα στο σπίτι του.** Έτσι, οι μαθητές δεν είχαν ολοκληρωμένη εικόνα σχετικά με την πλατφόρμα ΠΗΜ και αναφέρονταν σε αυτή σαν κάτι το γενικό και το αόριστο, με τα όποια θετικά σχόλια να είναι αποσπασματικά, κάτι που αντικατοπτρίζει και η παρακάτω αναφορά ενός μαθητή: «*Μου αρέσει η ενότητα της μυθολογίας, αλλά δεν ξέρω για τις άλλες*». Όσον αφορά το περιεχόμενο της, **ένα σημαντικό μέρος των μαθητών επισήμανε την ανάγκη για εμπλουτισμό του,** δημιουργώντας περισσότερα εκπαιδευτικά παιχνίδια. Συνεπώς, **η περιορισμένη χρήση της ΠΗΜ από τους μαθητές,** καθιστά προβληματική τη διατύπωση συμπερασμάτων σχετικά με την εφαρμογή της και μας **οδηγεί στη διαπίστωση ότι το υποέργο αυτό, όπως εφαρμόστηκε, ήταν πιλοτικό και είχε αποσπασματικό χαρακτήρα.**

Τέλος, **όσον αφορά στο εκπαιδευτικό υλικό,** όπως υποστήριξε ένα μέρος των μαθητών, ενώ τους αρέσουν τα καινούργια βιβλία που παράχθηκαν στο πλαίσιο του Προγράμματος, με όποια από αυτά είχα έρθει σε επαφή και τα αναγνώριζαν, **σε αρκετές περιπτώσεις επισήμαναν ότι είναι πιο δύσκολα, με συνέπεια να είναι δυσχερής η κατανόηση τους.** Αξίζει να αναφερθεί ότι, ένα σημαντικό μέρος των μαθητών, από τα σχολεία στα οποία διενεργήθηκαν συνεντεύξεις, δεν είχε την δυνατότητα να αναφέρει τα βιβλία που διδάσκονταν, καθώς στις περισσότερες περιπτώσεις διδάσκονταν κομμάτια από διαφορετικά βιβλία και όχι ένα βιβλίο από την αρχή μέχρι το τέλος κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους. Όσον αφορά στις μελλοντικές ανάγκες, η πλειονότητα των μαθητών επισήμανε τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στην εκμάθηση της ορθογραφίας, της γραμματικής και του συντακτικού της ελληνικής γλώσσας.

Συμπερασματικά, **η περιορισμένη ενασχόληση των μαθητών με τις Κοινότητες Μάθησης αλλά και με την πλατφόρμα ΠΗΜ, είναι ενδεικτικά της αδυναμίας εδραίωσης των υποέργων του Προγράμματος στις ελληνικές κοινότητες της διασποράς. Η όποια επιτυχία των Κοινοτήτων Μάθησης αλλά και της πλατφόρμας ΠΗΜ, πρέπει να αναζητηθεί μόνο σε κάποια σχολεία της διασποράς, αποσπασματικά, ενώ οι παρεμβάσεις του Προγράμματος συνολικά μπορούν να προσεγγιστούν μόνο ως πρωτόλεια εγχειρήματα.**

4.4.1.4 *Αποτελέσματα ποιοτικής έρευνας σε ειδικό κοινό που εμπλέκεται άμεσα ή έμμεσα με το πρόγραμμα «Ελληνόγλωσση πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια διαπολιτισμική εκπαίδευση στη διασπορά».*

Ταυτότητα της έρευνας

Στο πλαίσιο της εξωτερικής αξιολόγησης του Προγράμματος «Ελληνόγλωσση Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Διαπολιτισμική Εκπαίδευση στη Διασπορά», για την περίοδο «2011-2014», διεξήχθησαν εννιά (9) συνεντεύξεις μέσω «Skype», από ερευνητές της εταιρείας CMT ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ Ε.Π.Ε με άτομα τα οποία αποτελούν ενδιαφερόμενα μέρη του Προγράμματος. Η επιλογή των ατόμων αυτών έγινε με βάση την καίρια θέση που κατείχαν είτε κατά το σχεδιασμό, είτε κατά την υλοποίηση του προγράμματος. Τα άτομα αυτά μπορούν να ομαδοποιηθούν στις δύο παρακάτω κατηγορίες:

- α. Επιστημονικά υπεύθυνοι του Προγράμματος και Υπεύθυνοι των υποέργων υπό αξιολόγηση,
- β. Διευθυντές και εργαζόμενοι σε Γραφεία Εκπαίδευσης εξωτερικού.

Όλοι οι ερωτώμενοι ενημερώθηκαν για τους σκοπούς και τους στόχους της αξιολόγησης και βεβαιώθηκαν για την τήρηση της εχεμύθειας, αλλά και την προστασία των προσωπικών τους δεδομένων στην επεξεργασία του υλικού. Οι ερωτήσεις των συνεντεύξεων, προήλθαν από τον οδηγό συζήτησης, ο οποίος είχε διαμορφωθεί για τα μέλη του ειδικού κοινού και είχε εγκριθεί από την αναθέτουσα αρχή.

Η παρούσα έκθεση βασίζεται στην ανάλυση των εννιά (9) συνεντεύξεων του ειδικού κοινού, οι οποίες απομαγνητοφωνήθηκαν «λέξη προς λέξη» και έπειτα εφαρμόστηκε η μέθοδος ανάλυσης λόγου με σκοπό να διερευνηθούν τα κοινά ή διαφοροποιημένα νοήματα που απέδιδε ο κάθε ερωτώμενος σε καίρια ζητήματα, τα οποία αφορούσαν στο υπό αξιολόγηση Πρόγραμμα. Κατά την ανάλυση, αναζητήθηκαν κοινές θεματικές ενότητες στα λεγόμενα των συνεντευξιζόμενων, έτσι ώστε να γίνει ομαδοποίηση των δεδομένων.

Στην εξαγωγή των συμπερασμάτων, βασική παράμετρος επεξεργασίας των δεδομένων ήταν πάντα ο τρόπος που οι ίδιοι οι συνεντευξιζόμενοι ερμήνευαν τις εμπειρίες τους και προσλάμβαναν την πραγματικότητα, χωρίς να «πριμοδοτούνται» μερικές απόψεις έναντι άλλων. Ακόμη, έγινε προσπάθεια να απομονωθούν οι απόψεις οι οποίες δεν είναι αντιπροσωπευτικές των δεδομένων που

συγκεντρώθηκαν, έτσι ώστε να μπορεί να αποδοθεί μια αντικειμενική εικόνα, σχετικά με τις θέσεις του ειδικού κοινού. Αξίζει να επισημανθεί ότι, η παρούσα ανάλυση είναι βασισμένη στις αρχές της ερμηνευτικής ανθρωπολογίας και δεν μπορεί από μόνη της να αποτελέσει ένα εργαλείο εξαγωγής γενικών συμπερασμάτων, καθώς βασικό χαρακτηριστικό της συγκεκριμένης μεθόδου είναι η εσωτερική εγκυρότητα και όχι η εξωτερική γενίκευση. Η εσωτερική εγκυρότητα βασίζεται στην σε βάθος κατανόηση συγκεκριμένων ζητημάτων και σε καμία περίπτωση δεν χαρακτηρίζεται από την αντιπροσωπευτικότητα των ποσοτικών μεθόδων.

1. Μαθαίνοντας Ελληνικά στο εξωτερικό: Διαφοροποιημένα κίνητρα, προσδοκίες και βαθμός ενδιαφέροντος ανά χώρα.

Οι λόγοι και τα κίνητρα των μελών της ελληνικής διασποράς σχετικά με την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας είναι μια θεματική που εμφανίστηκε σε όλες τις συνεντεύξεις, οι οποίες διενεργήθηκαν στο πλαίσιο της παρούσας αξιολόγησης. Ανάλογα με την κάθε χώρα υποδοχής Ελλήνων ομογενών, υπάρχουν διαφορετικές υποδομές για την κάλυψη των αναγκών ελληνομάθειας, οι οποίες καλύπτονται είτε από τα δίγλωσσα σχολεία, είτε από τα αμιγώς ελληνικά σχολεία, είτε από Ευρωπαϊκά σχολεία, είτε από απογευματινά ή Σαββατιανά Τμήματα Ελληνικής Γλώσσας (ΤΕΓ). Όλες οι μορφές ελληνογλωσσης εκπαίδευσης έχουν ως αντικείμενο τους την ελληνική γλώσσα, την ιστορία και τον πολιτισμό, στοχεύοντας στη διατήρηση και καλλιέργεια τους. Οι φορείς οργάνωσης των μαθημάτων ποικίλλουν. Σε κάποιες περιπτώσεις είναι η χώρα υποδοχής, σε κάποιες άλλες το ελληνικό κράτος, ενώ σημαντικός είναι και ο ρόλος των παροικιακών οργανώσεων και της ελληνορθόδοξης εκκλησίας. Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει και στο ρόλο των γραφείων εκπαίδευσης εξωτερικού, τα οποία λειτουργούν στις κατά τόπους ελληνικές πρεσβείες και συντονίζουν τις δραστηριότητες του Προγράμματος, δραστηριοποιημένα ως κόμβοι ενημέρωσης και δικτύωσης ανάμεσα στο Πρόγραμμα και στους φορείς οργάνωσης ελληνογλωσσης εκπαίδευσης. Τα γραφεία εκπαίδευσης έχουν στην αρμοδιότητά τους το συντονισμό της ελληνόφωνης εκπαίδευσης στην χώρα στην οποία εδρεύουν αλλά και σε έναν αριθμό κοντινών χωρών. Ακόμη, ο ρόλος των Συντονιστών Εκπαίδευσης είναι καίριας σημασίας, καθώς παρέχουν επιστημονική, παιδαγωγική, συμβουλευτική και διδακτική καθοδήγηση στους εκπαιδευτικούς και αποτελούν κρίκο σύνδεσης με το ελληνικό Υπουργείο Παιδείας. Οι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν τα μαθήματα ελληνικών, είναι είτε ομογενείς Έλληνες, οι οποίοι ζουν και δραστηριοποιούνται στις ελληνικές κοινότητες του εξωτερικού, είτε αποσπασμένοι Έλληνες εκπαιδευτικοί, ο αριθμός των οποίων μειώνεται διαρκώς, εξαιτίας της

οικονομικής κρίσης. Όσον αφορά τον αριθμό των μαθητών ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο εξωτερικό, σύμφωνα με έναν Επιστημονικά υπεύθυνο του Προγράμματος, αυτός κινείται γύρω στους 90.000 στο σύνολο τους, κατά εκτίμηση.

Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τις συνεντεύξεις που διενεργήθηκαν με το ειδικό κοινό στο πλαίσιο της παρούσας αξιολόγησης, στην Αλβανία υπάρχουν ελληνικά σχολεία (π.χ. Αρσάκειο στα Τίρανα) και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (π.χ. Αδελφότητα στην Κορυτσά) που δραστηριοποιούνται στο πλαίσιο της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης, ενώ στο Βέλγιο λειτουργούν τα ΤΕΓ από το Υπουργείο Παιδείας σε συνδυασμό με τα μαθήματα που αναπτύσσονται από διάφορους παρoικιακούς συλλόγους, στο πλαίσιο της κοινότητας. Στη Μεγάλη Βρετανία, σύμφωνα με ένα στέλεχος του τοπικού γραφείου εκπαίδευσης: *«Η ανάγκη υπερκαλύπτεται πλέον, μέσω των δίγλωσσων σχολείων και των ΤΕΓ».*

Σε γενικές γραμμές, σύμφωνα με μια μεγάλη μερίδα από τους συνεντευξιζόμενους, **το υψηλό ή χαμηλό ενδιαφέρον των Ελλήνων ομογενών σχετικά με την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας είναι σε άμεση συνάρτηση με την ανάγκη προστασίας της εθνοτικής τους ταυτότητας, το βαθμό ένταξης τους στις χώρες υποδοχής, τις οικογενειακές και φιλικές σχέσεις που διατηρούν στην Ελλάδα, αλλά και με την προσδοκία ή όχι της παλιννόστησης.** Ακόμη, ένα μέρος από τους ερωτώμενους επισήμανε το ενδιαφέρον εκμάθησης της ελληνικής από μη Έλληνες, υποστηρίζοντας ότι η ελληνομάθεια στο εξωτερικό δεν αφορά κατ' ανάγκη τα μέλη της ελληνικής διασποράς μόνο, αλλά συχνά διευρύνεται και σε πληθυσμούς που δεν έχουν κανένα φυσικό ή συναισθηματικό σύνδεσμο με την Ελλάδα. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ένας Επιστημονικά υπεύθυνος: *«Υπάρχουν για παράδειγμα πολλοί Κινέζοι που θέλουν να μάθουν Ελληνικά».* Αυτό συμβαίνει είτε λόγω πολιτιστικών κινήτρων (π.χ. θαυμασμός για τον πολιτισμό της Ελλάδας), είτε γιατί τα Ελληνικά διδάσκονται υποχρεωτικά ως δεύτερη γλώσσα στο σχολείο (π.χ. στο Μαϊάμι των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής). Σύμφωνα με έναν Επιστημονικά υπεύθυνο, η σημαντική αυτή διαφοροποίηση, ανάμεσα στους μαθητές ελληνικής καταγωγής και στους αλλοεθνείς μαθητές ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης, καθιστά αναγκαίο τον διαχωρισμό: *«...ανάμεσα σε εκείνους που η ελληνική γλώσσα αποτελεί στοιχείο της ελληνικής τους ταυτότητας, κάτι που παρατηρείται στην περίπτωση των Ελλήνων ομογενών, και στους αλλοεθνείς, που, η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας δεν συνδέεται με την ταυτότητα τους».* Βέβαια, η παραπάνω θέση, δεν μπορεί να αποτελεί δεδομένο, εάν κανείς αναλογιστεί το δικαίωμα του αυτοπροσδιορισμού και του ετεροπροσδιορισμού που κατέχει κάθε άνθρωπος, βάσει του οποίου η εθνοτική ταυτότητα δεν δοτή και «κλειστή» αλλά συνεχώς μεταβαλλόμενη και ανοικτή σε νέες επιρροές.

Κατά κύριο λόγο όμως, όπως υποστηρίζει ένας Επιστημονικά υπεύθυνος: «*Η εκμάθηση των ελληνικών στο εξωτερικό αφορά Έλληνες μετανάστες δεύτερης, τρίτης και τέταρτης γενιάς οι οποίοι έχουν ένα συναισθηματικό δέσιμο με την Ελλάδα, το οποίο πολλές φορές δεν ανταποκρίνεται και σε ρεαλιστικές προσδοκίες, έχοντας συχνά μια εξιδανικευμένη εικόνα για την Ελλάδα. Οι Έλληνες αυτοί διαφοροποιούνται ανάλογα με το πόσο συχνά έρχονται σε φυσική επαφή με την Ελλάδα, αλλά και ως προς το πώς αντιλαμβάνονται την Ελληνικότητα τους, η οποία δεν μεταφράζεται με το ίδιο τρόπο σε κάθε χώρα όπου υπάρχουν Έλληνες ομογενείς. Σε μερικές χώρες, κάποιοι είναι πιο θρήσκοι από άλλους, ενώ σε άλλες, κάποιοι έχουν ξεχάσει πια την ελληνική γλώσσα αλλά συνεχίζουν να διατηρούν το στοιχείο ότι είναι Έλληνες. Εμείς είμαστε ένα Πρόγραμμα που στοχεύει στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας για όλους αυτούς τους ανθρώπους.*»

Όσον αφορά όμως τα μέλη της ελληνικής διασποράς, οι οποίοι ανήκουν πλέον στην δεύτερη, τρίτη ή τέταρτη γενιά μεταναστών, αξίζει να επισημανθεί, ότι **η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας στις περισσότερες περιπτώσεις μαθητών είναι και μια γονική ανάγκη και προσδοκία για σύνδεση με την Ελλάδα, η οποία ταυτίζεται με την έννοια της «φανταστικής πατρίδας»**. Η έννοια της «φανταστικής πατρίδας», βασίζεται στον ψυχολογικό σύνδεσμο και στην ταύτιση με ένα έθνος ή μια κοινότητα, χωρίς απαραίτητα να υπάρχει φυσική επαφή με αυτήν. Η αίσθηση του «ανήκειν» σε μία κοινότητα παρέχει συναισθηματική ασφάλεια και ένα τρόπο νοηματοδότησης της καθημερινότητας των διασπορικών υποκειμένων. Ο τρόπος όμως που εκφράζεται η ελληνικότητα, αλλάζει καθώς τα μέλη της ελληνικής διασποράς, είναι φορείς νέων επιρροών στις χώρες που ζουν, ιδιαίτερα μετά την πολύχρονη παραμονή τους σε αυτές. Συνεπώς, οι ταυτότητες των μελών της κάθε διασποράς συχνά χαρακτηρίζονται από το φαινόμενο του «πολιτισμικού υβριδισμού», ο οποίος υπογραμμίζει τη συνύπαρξη πολλαπλών εθνοτικών, και όχι μόνο συναντήσεων, στο πλαίσιο δημιουργίας μιας ταυτότητας.

Σε πρακτικό επίπεδο, οι γονείς ή οι παππούδες και οι γιαγιάδες θέλουν τα παιδιά να μάθουν ελληνικά, έστω και μερικές λέξεις, επιχειρώντας έτσι να συνδιαμορφώσουν την ταυτότητα τους, δίνοντας έμφαση στο ελληνικό στοιχείο. Η πράξη αυτή, σε πολλές περιπτώσεις έχει και πρακτικό αντίκρισμα, το οποίο δεν είναι άλλο από το να μπορούν να επικοινωνούν μαζί τους, ειδικότερα στην περίπτωση εκείνη που οι ίδιοι έχουν παραμείνει στην Ελλάδα. Βέβαια, σύμφωνα με τις συνεντεύξεις που διενεργήθηκαν στο πλαίσιο της παρούσας αξιολόγησης, η συγκεκριμένη πρακτική δρα αμφίρροπα, καθώς όπως αποδεικνύεται στην περίπτωση του Γιοχάνεσμπουργκ, οι μαθητές αυτοί που υφίστανται πίεση από τους γονείς τους, φαίνεται να απουσιάζουν πολύ συχνά από τα μαθήματα και στο τέλος

να τα σταματάνε, ενώ στο Βέλγιο, η πίεση των γονέων φαίνεται να δημιουργεί τελικά συνειδήσεις σχετικά με την αναγκαιότητα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας και τα παιδιά φαίνεται να συνεχίζουν τα μαθήματα με τη θέληση τους. Σε κάθε περίπτωση, συχνά, όπως αναφέρθηκε, οι μετέπειτα γενιές μεταναστών (τρίτης και τέταρτης γενιάς), ταυτίζονται όλο και λιγότερο με την Ελλάδα και η ελληνικότητα τους εκφράζεται με περιορισμένο τρόπο και ως εκ τούτου και το ενδιαφέρον τους για την συμμετοχή τους σε μαθήματα Ελληνικών. Παράλληλα, παρόλη την παρατηρούμενη άμβλυνση της ελληνικής συνείδησης σε κάποιες χώρες (π.χ. στην Γερμανία), σε άλλες περιοχές όπως στις Σκανδιναβικές χώρες, η ελληνική συνείδηση των μελών της διασποράς παραμένει ακέραιη, όπως υποστήριξαν οι ερωτώμενοι του ειδικού κοινού. Συνεπώς **τα παραπάνω, καθιστούν σαφές ότι η Ελληνόγλωσση εκπαίδευση της διασποράς, δεν αποτελεί ένα ομοιογενές πεδίο, αλλά αντίθετα χαρακτηρίζεται από πολλαπλές αντιθέσεις.**

Σε κάθε περίπτωση, η παρατηρούμενη περιορισμένη συμμετοχή των μαθητών στα μαθήματα Ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο εξωτερικό ενδεχομένως να υποδηλώνει και το είδος της εκπαιδευτικής προσέγγισης που πρέπει να ακολουθηθεί, δεδομένου ότι οι διασπορικές ταυτότητες των ομογενών είναι συνεχώς μεταβαλλόμενες και η στείρα προσέγγιση της ελληνικότητας, αναπαράγοντας μια στερεοτυπική εικόνα της Ελλάδας, δεν ευνοεί τη σύνδεση των μαθητών με την ελληνική γλώσσα σε όλες τις περιοχές εφαρμογής του Προγράμματος.

Από την άλλη πλευρά, **η παρατηρούμενη εισροή νέων μεταναστών στις κοινότητες της διασποράς αποτελεί μια «τονωτική ένεση» για την Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στο εξωτερικό.** Οι νεομετανάστες μαθητές, όπως επισημάνθηκε: «...έρχονται έτοιμοι για μάθημα από την Ελλάδα, με τα βιβλία τους». Παράλληλα, φέρουν μαζί τους τη σύγχρονη εικόνα της Ελλάδας, ανατροφοδοτώντας τον ψυχολογικό σύνδεσμο των υπαρχουσών μελών της ελληνικής διασποράς με την πατρίδα και ενδεχομένως και το βαθμό ενδιαφέροντος τους για την εκμάθηση των ελληνικών.

Όσον αφορά τον βαθμό ενδιαφέροντος για την εκμάθηση Ελληνικών, ένας Υπεύθυνος ενός υποέργου του Προγράμματος, αναφέρει χαρακτηριστικά: «Από έρευνες και μελέτες που έχουν γίνει γνωρίζουμε ότι υπάρχει εντονότατο ενδιαφέρον, τόσο από Έλληνες, όσο και από άτομα μη Ελληνικής καταγωγής..» Από την άλλη πλευρά, σύμφωνα με τις συνεντεύξεις που διενεργήθηκαν στο πλαίσιο της παρούσας αξιολόγησης, **δεν φαίνεται να τεκμηριώνεται υψηλό ενδιαφέρον συμμετοχής στα μαθήματα εκμάθησης ελληνικών σε όλες τις χώρες, είτε από αλλόγλωσσους, είτε από Έλληνες ομογενείς.** Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τις παρούσες συνεντεύξεις, σε κάποιες χώρες της Ευρώπης, όπως για παράδειγμα στη Γερμανία αλλά και σε χώρες της Αφρικής, υπάρχει πλέον μειωμένο ενδιαφέρον για

την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, είτε εξαιτίας της πολύχρονης παραμονής των Ελλήνων στις χώρες αυτές, η οποία συνεπάγεται συχνά την αφομοίωση τους από τη χώρα υποδοχής (π.χ. Γερμανία), είτε εξαιτίας του μειωμένου αριθμού των ομογενών που υπάρχουν σε κάποιες χώρες της Αφρικής (π.χ. Νιγηρία, Μαλάουι, Μοζαμβίκη). Σε άλλες περιπτώσεις, όπως στην περίπτωση της Γερμανίας, το μειωμένο ενδιαφέρον οφείλεται και σε πρακτικούς λόγους. Σύμφωνα με έναν εργαζόμενο σε γραφείο εκπαίδευσης εξωτερικού: *«Η πόλη είναι μεγάλη και είναι δύσκολο να πας από το ένα μέρος στο άλλο για να κάνεις μάθημα. Τα γερμανικά σχολεία είναι ολοήμερα (σχολάνε στις τέσσερις το μεσημέρι) και δεν υπάρχει διαθέσιμος χρόνος. Υπάρχει βέβαια και αδιαφορία, αφού τα περισσότερα παιδιά είναι τρίτης γενιάς.»* Παρόμοια κατάσταση παρατηρείται και στο Γιοχάνεσμπουργκ, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει και ένα στέλεχος του τοπικού γραφείου εκπαίδευσης: *«Τα ΤΕΓ δεν απορροφούν το σύνολο των μαθητών ελληνικής καταγωγής αφού δεν υπάρχει χρόνος. Το πρωινό σχολείο και οι άλλες δραστηριότητες δεν αφήνουν ελεύθερο χρόνο στα παιδιά.»*

Αντίθετα, σε χώρες όπου παρατηρείται υψηλό ενδιαφέρον για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, οι λόγοι είναι έντονα διαφοροποιημένοι μεταξύ τους. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα λεγόμενα ενός Υπεύθυνου ενός υποέργου: *«Έντονο ενδιαφέρον για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας παρουσιάζεται στην Αλβανία, κυρίως λόγω του γεγονότος ότι ένα μεγάλο μέρος των μαθητών μιλάει Ελληνικά, καθώς είναι η μητρική τους γλώσσα. Τα παιδιά αυτά μιλάνε Ελληνικά προτού να πάνε στο σχολείο. Το ενδιαφέρον εκμάθησης της ελληνικής αφορά όμως και μαθητές αλβανικής καταγωγής.»* Στην περίπτωση όμως της Αλβανίας, πρέπει να επισημανθεί ότι η ομάδα-στόχος έχει ελληνική συνείδηση, καθώς αποτελείται από μέλη της ελληνικής μειονότητας, ενώ η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας από Αλβανούς μαθητές «πριμοδοτείται» και από τα κίνητρα που έχουν οι μαθητές, για να σπουδάσουν και να ζήσουν στην Ελλάδα.

Σε άλλες περιπτώσεις, όπως στην περίπτωση της Μεγάλης Βρετανίας, οι Έλληνες ομογενείς μαθητές οι οποίοι ενδιαφέρονται για τη διδασκαλία της Ελληνικής γλώσσας, αποσκοπούν σε ένα επιπλέον καλό βαθμό στο απολυτήριο τους, ο οποίος θα τους εξασφαλίσει ενδεχομένως την πρόσβαση σε ένα ΑΕΙ. Συνεπώς, το κίνητρο για την εκμάθηση της ελληνικής είναι η εξασφάλιση της πρόσβασης σε κάποιο Πανεπιστήμιο και η μετέπειτα ένταξη τους στην αγορά εργασίας. Τέλος, στις Σκανδιναβικές χώρες (π.χ. Σουηδία, Δανία, Νορβηγία), όπως αναφέρθηκε, υπάρχει έντονο ενδιαφέρον, ακόμα και από Έλληνες που κατοικούν σε αρκετά απομακρυσμένες περιοχές καθώς, σύμφωνα με τα λεγόμενα

ενός Υπεύθυνου σε γραφείο εκπαίδευσης του εξωτερικού: «...διατηρούν ακόμα ζωντανή την ελληνική τους συνείδηση.»

Συμπερασματικά, η παραπάνω καταγραφή των κινήτρων εκμάθησης της Ελληνικής γλώσσας των μελών της ελληνικής διασποράς αλλά και των αλλοεθνών, καταδεικνύει την ετερογένεια που υπάρχει στο συγκεκριμένο πεδίο και την αδυναμία γενικεύσεων, δεδομένου ότι τα τοπικά χαρακτηριστικά επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό την διαμόρφωση των κινήτρων αυτών. Εκείνο που ξεχωρίζει, παρόλο το μειωμένο ενδιαφέρον σχετικά με την εκμάθηση της Ελληνικής γλώσσας που παρατηρείται σε ένα μεγάλο μέρος του κόσμου, σύμφωνα με τις συνεντεύξεις που διενεργήθηκαν στο πλαίσιο της παρούσας αξιολόγησης, είναι το γεγονός ότι η πίστη σε μια «φαντασιακή πατρίδα» εξακολουθεί να παραμένει, ακόμα και στις περιπτώσεις εκείνες που κάθε άλλο παρά ευνοείται κάτι τέτοιο. **Ο συγκεκριμένος επίπλαστος συναισθηματικός δεσμός, σε πολλές περιπτώσεις υπερβαίνει ορθολογικά κίνητρα και μπορεί μόνο να αναζητηθεί στην ανάγκη του «ανήκειν» που χαρακτηρίζει τον σύγχρονο άνθρωπο και πολύ περισσότερο τα διασπορικά υποκείμενα.**

2. Τα βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στο εξωτερικό.

Σύμφωνα με τους ερωτώμενους, όπως και τα κίνητρα, έτσι και **τα προβλήματα που σχετίζονται με την προώθηση της ελληνικής εκπαίδευσης στο εξωτερικό, είναι διαφοροποιημένα, ανάλογα με τη κάθε χώρα υποδοχής**, δεδομένου ότι η πολιτική διαπολιτισμικής εκπαίδευσης της ελληνικής διασποράς υπόκειται σε διαφορετικά συστήματα εκπαίδευσης και η έννοια της ελληνικότητας αλλά και οι εκπαιδευτικές ανάγκες είναι διαφοροποιημένες, ανά χώρα και συχνά ανά κοινότητα παρέμβασης.

Τα προβλήματα που εντοπίζονται είναι ανάλογα και της μορφής Ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης που ακολουθείται (π.χ. ΤΕΓ, Δίγλωσσα Προγράμματα, Αμιγώς Ελληνικά Σχολεία). Έτσι, διαφορετικά είναι τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα ΤΕΓ σε σχέση με τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα αμιγώς ελληνικά σχολεία ή τα δίγλωσσα σχολεία. Πιο συγκεκριμένα, ένα πρόβλημα στρατηγικής σημασίας που προκύπτει, είναι η κατακερματισμένη μορφή των μαθημάτων ΤΕΓ, όπως υποστηρίζει και ένας Υπεύθυνος ενός υποέργου του Προγράμματος: «Υπάρχει ανομοιογένεια ανάμεσα στα μαθήματα ελληνομάθειας. Υπάρχουν ΤΕΓ Σαββατιανά, ΤΕΓ ολόημερα. Έτσι άλλοι μαθητές διδάσκονται Ελληνικά περισσότερες ώρες και άλλοι λιγότερες.» Όσον αφορά τα Αμιγώς Ελληνικά Σχολεία, τα οποία εντοπίζονται κυρίως στην Γερμανία, αυτά συχνά οδηγούν στην κοινωνική «γκετοποίηση», δεδομένου ότι ο παρεχόμενος τίτλος σπουδών δεν αναγνωρίζεται από το Γερμανικό κράτος, ενώ τα Ευρωπαϊκά

Σχολεία, με ενδεικτικό το παράδειγμα των Βρυξελλών, δημιουργούν συνθήκες ταξικού διαχωρισμού, καθώς οι μαθητές που φοιτούν σε αυτά τα σχολεία ανήκουν στην ανώτερη βαθμίδα της ταξικής κλίμακας. Τα παραπάνω, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι δεν υπάρχουν καταγεγραμμένες όλες οι εκπαιδευτικές μονάδες που διδάσκουν Ελληνικά σε όλο τον κόσμο, δημιουργούν ανασταλτικούς παράγοντες για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό παρεμβάσεων Ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης, το περιεχόμενο των οποίων πρέπει να διαμορφωθεί ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες.

Ένα άλλο βασικό ζήτημα που επισημαίνεται από ένα μέρος των ερωτώμενων είναι **η παρατηρούμενη ανομοιογένεια σχετικά με το επίπεδο Ελληνομάθειας των μαθητών που είναι μέσα σε μια τάξη, κάτι που επιδρά αρνητικά στη αποτελεσματική εκμάθηση της γλώσσας εξαιτίας των διαφοροποιημένων αναγκών**. Όπως αναφέρθηκε από εκπαιδευτικούς στην Αυστραλία και στην Αμερική (Μαϊάμι), οι γλωσσικές ανάγκες των τάξεων είναι τόσο διαφορετικές, που αναγκάζουν τους εκπαιδευτικούς να διδάσκουν διαφορετικό εκπαιδευτικό υλικό παράλληλα στην ίδια τάξη (π.χ. Το Μαργαρίτα 2 και το Μαργαρίτα 5). Η ανομοιογένεια αυτή, αναμένεται, όπως φαίνεται, ότι θα ενταθεί τα επόμενα χρόνια, καθώς τα μεταναστευτικά κύματα που ήδη παρατηρούνται από την Ελλάδα προς τον υπόλοιπο κόσμο, εξαιτίας της οικονομικής κρίσης, δημιουργούν επιπρόσθετες ανάγκες. Είναι χαρακτηριστικό ότι μαθητές ελληνικής καταγωγής με πολύ καλό γλωσσικό επίπεδο αποτελούν ήδη, κομμάτι των τοπικών διασπορικών κοινοτήτων. Το ζήτημα που προκύπτει είναι λοιπόν από την μία πλευρά, κατά πόσο οι καινούργιοι αυτοί μαθητές, μπορούν να ενταχθούν στις υπάρχουσες μορφές ελληνογλωσσης εκπαίδευσης, ενώ από την άλλη, δεδομένου ότι το εκπαιδευτικό υλικό, είναι δομημένο με τέτοιο τρόπο, έτσι ώστε να αυξάνει βαθμιαία τη γλωσσική ικανότητα μαθητών που η ελληνική γλώσσα δεν είναι η μητρική τους αλλά την διδάσκονται ως ξένη, διερωτάται κανείς εάν μπορεί να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις τους. Όπως όμως υποστηρίζει ένας Υπεύθυνος ενός υποέργου της Πράξης: *«Το εκπαιδευτικό υλικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί ποικιλοτρόπως, αφού υπάρχει μια διαβάθμιση. Υπάρχουν πλέον οι φυσικοί ομιλητές με τους νέο-μετανάστες, υπάρχουν και ξένα παιδιά που μαθαίνουν ελληνικά γιατί είναι στο πρόγραμμα του σχολείου, αλλά και παιδιά μεταναστών δεύτερης και τρίτης γενιάς. Το εκπαιδευτικό υλικό μπορεί να καλύψει όλες αυτές τις ομάδες.»*

Πέρα από τα παραπάνω, ένα ζήτημα που αναφέρθηκε από έναν Υπεύθυνο ενός υποέργου του Προγράμματος αφορά στην **αδυναμία υποστήριξης της ελληνομάθειας από τους οικείους των μαθητών**, καθώς δεν μιλάνε Ελληνικά στο περιβάλλον τους, ενώ οι ώρες διδασκαλίας των ελληνικών συχνά δεν επαρκούν για την ολοκληρωμένη εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας. Η παραπάνω όμως

διαπίστωση είναι συμβατή, όπως φαίνεται με τα κίνητρα των γονέων των μαθητών. Σύμφωνα με ένα Επιστημονικά υπεύθυνο του Προγράμματος: «Οι γονείς στη διασπορά, στέλνουν τα παιδιά τους να μάθουν ελληνικά, γιατί θέλουν τα παιδιά τους να κρατήσουν μια επαφή με την ελληνική ταυτότητα, για να μάθουν κάποια ελληνικά, για να μπορούν για παράδειγμα να επικοινωνούν με τον παππού και την γιαγιά όταν πάνε στην Ελλάδα, αλλά όχι για να μάθουν καλά ελληνικά, ή για να πάρουν κάποια πιστοποίηση γλωσσομάθειας ή για να σπουδάσουν. Θα έλεγα ότι αυτή η τάση βέβαια επικρατεί κυρίως στις υπερπόντιες χώρες, που δεν έχουν σκοπό τα παιδιά να έρθουν στην Ελλάδα και να εγκατασταθούν. Άρα λίγα παιδιά από την ελληνική διασπορά, έχουν κίνητρα για να μάθουν καλά τα ελληνικά.»

Όσον αφορά τα προβλήματα σχετικά με την εκπαίδευση των μελών της ελληνικής διασποράς σε επιμέρους χώρες, όπως για παράδειγμα στην Αλβανία, όπου η κυρίαρχη μορφή ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης είναι τα ελληνικά ή δίγλωσσα σχολεία, **ένα από τα βασικά προβλήματα φαίνεται να είναι το ανεπαρκές, απαρχαιωμένο και συχνά χαμηλού επιπέδου εκπαιδευτικό υλικό.** Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ένας Επιστημονικά υπεύθυνος του Προγράμματος: «Κάποια σχολικά εγχειρίδια που διδάσκονταν στα σχολεία, είχαν γραφτεί μέσα σε έξι μήνες και τελικά αποσύρθηκαν από την κυκλοφορία. Επίσης, εκτός από τα σχολικά βιβλία, υπάρχει επιπρόσθετο σχολικό υλικό, που είναι τα βιβλία του εμπορίου, όπου και εκεί το περιεχόμενο δεν είναι πάντα σωστό. Ο έλεγχος δηλαδή για την ποιότητα των βιβλίων είναι ανεπαρκής.» Σε κάποιες περιπτώσεις μάλιστα, όπως αναφέρθηκε, τα βιβλία αποτελούν μετάφραση των αντίστοιχων αλβανικών βιβλίων και συνεπώς η ποιότητα τους τίθεται «εν αμφιβόλω». Τα βιβλία που παρήχθησαν στο πλαίσιο του Προγράμματος ειδικά για την Αλβανία, θα αποσταλούν με καθυστέρηση όπως αναφέρθηκε, κατά την τρέχουσα σχολική χρονιά, γεγονός που δεν επέτρεψε στους ερωτώμενους του ειδικού κοινού να έχουν άποψη για αυτά.

Ακόμη, **το ζήτημα της έλλειψης εκπαιδευτικών εξαιτίας των περικοπών του αριθμού των αποσπάσεων που παρατηρήθηκε τα τελευταία χρόνια, έχει αρνητικό αντίκτυπο στην εκπαίδευση των μαθητών,** καθώς σύμφωνα με έναν Επιστημονικά υπεύθυνο του Προγράμματος: «Πολλές φορές, κοινότητες στη διασπορά, προσλαμβάνουν άτομα, για να διδάξουν ελληνικά, τα οποία δεν έχουν παιδαγωγικές γνώσεις. Σε κάποιες περιπτώσεις μπορεί να μη γνωρίζουν ούτε να γράφουν ελληνικά. Για παράδειγμα, στη παρουσίαση του εκπαιδευτικού υλικού στο Σύδνεϋ, μου ζήτησαν το βιβλίο του δασκάλου να γραφτεί στην Αγγλική γλώσσα.» Η έλλειψη δασκάλων παρατηρείται και σε άλλες περιοχές όπως για παράδειγμα σε χώρες της Αφρικής, για τελείως διαφορετικούς όμως λόγους. Σε περιοχές όπως η Αφρική, το πρόβλημα εντοπίζεται στο γεγονός ότι δεν υπάρχει ανταπόκριση από

εκπαιδευτικούς, όπως επισημαίνει ένας εργαζόμενος σε γραφείο εκπαίδευσης του εξωτερικού: «Το ελληνικό Υπουργείο Παιδείας έκανε πρόσκληση για εκπαιδευτικούς, δεν υπήρξε όμως ανταπόκριση, ούτε με το επιπλέον επιμίσθιο που παρέχεται. Αυτό έγινε για διάφορους λόγους, όπως για παράδειγμα οι χαμηλές αποδοχές, ο φόβος του ιού έμπολα αλλά και ο φόβος που προκαλεί γενικότερα η περιοχή.»

Στο Βέλγιο, το βασικό πρόβλημα είναι η απόσταση που πρέπει να καλύψει ένα παιδί για να έχει πρόσβαση σε κάποιο ΤΕΓ, κάτι που σε συνδυασμό με την έλλειψη χρόνου, που παρατηρείται ιδιαίτερα κατά τη μετάβαση των μαθητών στο Γυμνάσιο, δρα ανασταλτικά. Όπως επισημαίνει ένας εργαζόμενος στο γραφείο εκπαίδευσης: «Όταν το σχολικό ωράριο σε κάποιες περιοχές είναι μέχρι τις τέσσερις ή τις έξι το απόγευμα, καταλαβαίνετε ότι δεν υπάρχει χρόνος. Για αυτό τον λόγο τα μαθήματα είναι Σαββατιανά εδώ και δώδεκα χρόνια. Εμείς προσπαθούμε τουλάχιστον τα παιδιά να τελειώσουν το δημοτικό και μετά να φτάσουν να πάρουν την πιστοποίηση της ελληνικής γλώσσας, περίπου όταν στο κανονικό τους σχολείο είναι στην πρώτη ή στην δεύτερα Λυκείου, για να μπορούν μετά αναπόσπαστα να αφιερωθούν στο «μπακαλορέα» τους.»

Συμπερασματικά, η παραπάνω παράθεση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στην διασπορά, καταδεικνύει πως τα προβλήματα είναι έντονα συνυφασμένα με την μορφή Ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης που εφαρμόζεται στην κάθε χώρα. Τα βασικά προβλήματα που παρατηρούνται σε ένα μεγάλο μέρος του κόσμου, αφορούν στο μειωμένο ενδιαφέρον εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας, στην διαχείριση ενός ετερογενούς γλωσσικά μαθητικού δυναμικού, στην αδυναμία συνύπαρξης των μαθημάτων ΤΕΓ με τις αυξημένες σχολικές υποχρεώσεις των μαθητών και στο ανεπαρκές και μη εξειδικευμένο εκπαιδευτικό δυναμικό. Παράλληλα, το γεγονός ότι **δεν υπάρχει καταγεγραμμένη μελέτη που να εντοπίζει όλες τις εκπαιδευτικές μονάδες της ελληνικής γλώσσας σε όλο τον κόσμο, καταγράφοντας τις εκάστοτε ανάγκες αυτών, είναι κάτι που δρα ανασταλτικά στην επιτυχία των παρεμβάσεων Ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης της διασποράς.**

3. Η άποψη των ερωτώμενων για το Πρόγραμμα «Ελληνόγλωσση Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Διαπολιτισμική Εκπαίδευση στη Διασπορά» αλλά και για τα επιμέρους υποέργα του

Το Πρόγραμμα «Ελληνόγλωσση Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Διαπολιτισμική Εκπαίδευση στη Διασπορά» μέσω της παραγωγής εκπαιδευτικού υλικού, των επιμορφώσεων, αλλά και της εκπαιδευτικής πλατφόρμας (ΠΗΜ) που ανέπτυξε κατά την περίοδο «2011-2014» υλοποίησης του,

προσπάθησε να συμβάλει στην ενίσχυση της Ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο εξωτερικό. Αξίζει να σημειωθεί, ότι **το Πρόγραμμα ουσιαστικά αποτέλεσε βασικό εκφραστή της πολιτικής διαπολιτισμικής εκπαίδευσης της διασποράς του ελληνικού κράτους**, καθώς πέραν αυτού, δεν υπήρχε κάποια άλλη οργανωμένη θεσμικά παρέμβαση, με εξαίρεση φυσικά την απόσπαση των εκπαιδευτικών και την οικονομική ενίσχυση ορισμένων σχολείων από το ελληνικό κράτος. Το γεγονός όμως ότι ο αριθμός των αποσπασμένων εκπαιδευτικών μειώνεται συνεχώς, όπως και η οικονομική ενίσχυση των σχολείων του εξωτερικού, τα όποια χρηματοδοτούνται από το ελληνικό κράτος, μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι το Πρόγραμμα είχε ένα ρόλο καίριας σημασίας για την ενίσχυση της Ελληνομάθειας των Ελλήνων της διασποράς. Σε αυτό το πλαίσιο, οι παρατηρήσεις του ειδικού κοινού έχουν ιδιαίτερη βαρύτητα για αξιολόγηση της περιόδου υλοποίησής του, αλλά και για την μελλοντική εφαρμογή δράσεων διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στην διασπορά.

Το Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ) του Πανεπιστημίου Κρήτης, ως φορέας συντονισμού και υλοποίησης των παρεμβάσεων του Προγράμματος, φαίνεται πως τυγχάνει θετικής αντιμετώπισης από το σύνολο των ερωτώμενων, καθώς αποτελεί ένα συνδεδεμένο κρίκο μεταξύ των αποσπασμένων ή ομογενών εκπαιδευτικών της διασποράς και του κέντρου, με άλλα λόγια, του ελληνικού κράτους. **Σε γενικές γραμμές οι παρεμβάσεις του Προγράμματος προσεγγίζονται ως θετικές, δεδομένου κióλας ότι η ανάπτυξη του πεδίου της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης των Ελλήνων της διασποράς είναι ισχυρή, ενώ η συμμετοχή του κράτους σε αυτή θáίνει διαρκώς μειούμενη.** Πιο συγκεκριμένα, ένα μέρος από τους ερωτώμενους που είχε συνεργαστεί με το Πρόγραμμα, είναι θετικά διακείμενο σχετικά με τη συμβολή του Προγράμματος στη ενίσχυση της Ελληνομάθειας. Ένα άλλο αξιοσημείωτο μέρος τους, παρότι γνώριζε το Πρόγραμμα, δεν είχε συνεργαστεί με τους Επιστημονικά υπεύθυνους, κατά τη διάρκεια της τελευταίας τετραετίας.

Θετική κριτική

Εκπαιδευτικό υλικό

Όσον αφορά το εκπαιδευτικό υλικό, η παραγωγή του οποίου ήταν και από τα βασικά παραδοτέα της Πράξης, μέσω της αναμόρφωσης και επικαιροποίησης του υπάρχοντος εκπαιδευτικού υλικού, το οποίο προϋπήρχε από το Πρόγραμμα «Παιδεία Ομογενών», αλλά και της παραγωγής και ψηφιοποίησης νέου, οι ερωτώμενοι του ειδικού κοινού θεωρούν ότι η αναμόρφωση και η παραγωγή του νέου υλικού κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση, αναφέροντας ότι τα βιβλία είναι «...καλύτερα από ότi ήταν πριν 10 χρόνια», «ποιοτικότερα»

και ότι «...λαμβάνουν υπόψη τις γλωσσικές ιδιαιτερότητες των μαθητών.» Σύμφωνα με έναν Υπεύθυνο ενός υποέργου: «Πριν ξεκινήσει το Πρόγραμμα, είχαν γίνει κάποιες έρευνες και από εκεί είδαμε ότι υπήρχε ανάγκη για ένα εποπτικό υλικό που αφορούσε στο νηπιαγωγείο. Επίσης αν λάβουμε υπόψη ότι το Υπουργείο Παιδείας, δεν αποσπά νηπιαγωγούς και ότι οι δάσκαλοι, οι οποίοι κάνουν πιο «σχολειποποιημένο» πρόγραμμα, καλούνται να διδάξουν νήπια, καταλαβαίνεται ότι χρειαζόντουσαν κάποιες κατευθυντήριες γραμμές.» Ακόμη, σύμφωνα με ένα εργαζόμενο σε γραφείο εκπαίδευσης εξωτερικού: «Η σειρά «Μαργαρίτα» και το «Μαργαρίτα 7» είναι πολύ καλά, επίσης τα «Κλειδιά της Ελληνικής Γραμματικής» αλλά και το βιβλίο του Νηπιαγωγείου «Θέλεις να παίξουμε» καθώς καλύπτουν πλήρως τις ανάγκες της εκμάθησης της ελληνικής ως ξένης γλώσσας. Επίσης, το «Πράγματα και Γράμματα» που είναι για ψευδοαρχάριους και τα βιβλία Ιστορίας, οι «Ιστιοδρομίες» και «οι Τρίγωνες Ιστορίες» είναι καλά βιβλία για το δημοτικό, μέχρι και την έκτη δημοτικού.» Το γεγονός επίσης ότι πολλά από τα βιβλία υπάρχουν είτε σε ψηφιακή μορφή (Cd), είτε είναι διαθέσιμα στο ιστοχώρο του Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ, είναι ιδιαίτερα βοηθητικό για κάποιους από τους εκπαιδευτικούς.

Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης (ΠΗΜ)

Στο πλαίσιο του Προγράμματος, αναπτύχθηκε το Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης, για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην ελληνική γλώσσα. Η πλατφόρμα αυτή αναπτύχθηκε με γνώμονα τη διαδραστικότητα με το ψηφιοποιημένο εκπαιδευτικό υλικό και την αλληλεπίδραση δασκάλων, μαθητών και τάξεων Ελλήνων ομογενών με Έλληνες μαθητές που κατοικούν στην Ελλάδα μέσω των Κοινοτήτων Μάθησης. Ένα τμήμα από τους ερωτώμενους του ειδικού κοινού υπογράμμισε ότι η ηλεκτρονική πλατφόρμα αποτελεί πλέον απαίτηση της εποχής, καθώς τα παιδιά είναι πολύ εξοικειωμένα με την χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή. Σύμφωνα με έναν Υπεύθυνο ενός υποέργου: «Τα παιδιά ασχολούνται πολύ με αυτά τα πράγματα (τους υπολογιστές). Θα μπορούσαν να γίνονται και διαδικτυακά μαθήματα. Δεδομένου ότι ακόμα και τα πολύ μικρά παιδιά είναι πλέον εξοικειωμένα με τη χρήση του υπολογιστή, θα μπορούσε το ΠΗΜ να περιλαμβάνει ασκήσεις και για αυτά, καθώς είναι κάτι που το ζητάνε και οι εκπαιδευτικοί.» Δυνητικά, οι περισσότεροι από τους ερωτώμενους συμφώνησαν στο ότι οι δυνατότητες μια τέτοιας πλατφόρμας θα μπορούσαν να είναι πολλές, δεδομένου του ότι μπορούν να εξασφαλίσουν την πρόσβαση ενός μεγάλου μέρους των μαθητών που διδάσκονται Ελληνικά σε όλο τον κόσμο σε ένα εργαλείο

εκμάθησης της γλώσσας. Ένα από τα βασικά πλεονεκτήματα της ηλεκτρονικής πλατφόρμας, όπως ανέφερε ένας Επιστημονικά υπεύθυνος είναι ότι: «...παρέχει τη δυνατότητα αυθεντικών ακουσμάτων στον μαθητή ενώ ο δάσκαλος μπορεί να επικοινωνήσει με τους μαθητές του εξ αποστάσεως, ακόμη και να διδάξει και οι μαθητές μπορούν να έρθουν σε επαφή με άλλους μαθητές από όλον τον κόσμο.» Ακόμη, δεδομένου ότι ένα μέρος από εκείνους που διδάσκουν ελληνικά στο εξωτερικό δεν είναι καταρτισμένοι δάσκαλοι ή εκπαιδευτικοί σε όλες τις περιπτώσεις, το ΠΗΜ τους προσφέρει τις απαραίτητες εκείνες παιδαγωγικές γνώσεις που χρειάζονται, για να διδάξουν το συντακτικό ή την γραμματική της ελληνικής γλώσσας.

Όσον αφορά τις Κοινότητες Μάθησης, οι οποίες δημιουργήθηκαν μέσω του ΠΗΜ, αν και ήταν ξεχωριστή δράση, αυτές στόχευαν στη δικτύωση και αδελφοποίηση μαθητών της ομογένειας, οι οποίοι βρίσκονταν σε διάφορα κράτη σε όλο τον κόσμο και μαθητών από την Ελλάδα, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να επικοινωνούν και να συμμετέχουν σε συνεργατικές δραστηριότητες. Η επικοινωνία των μαθητών γινόταν μέσω του Skype και η πλατφόρμα χρησιμοποιούνταν, κατά κύριο λόγο για την παρουσίαση των συνεργατικών εργασιών. Σε αυτό το σημείο πρέπει να επισημανθεί ότι οι πραγματοποιηθείσες αδελφοποιήσεις μεταξύ σχολείων, έγιναν με πρωτοβουλία του Προγράμματος και όχι των μελών της διασποράς (π.χ. εκπαιδευτικών, μαθητών), καθιστώντας έτσι τη δράση αυτή πιλοτική. Σαν αποτέλεσμα των παραπάνω, οι ερωτώμενοι του ειδικού κοινού, οι οποίοι γνώριζαν τη δράση αυτή, έδωσαν κυρίως έμφαση στη δυνατότητα που παρέχεται στα μέλη της διασποράς για δικτύωση, χωρίς όμως να έχουν όλοι άποψη για την λειτουργία της.

Επιμορφώσεις

Το Πρόγραμμα περιλάμβανε επίσης και τη διενέργεια δια ζώσης και εξ αποστάσεως (τηλεκατάρτιση) επιμόρφωση των ομογενών και των αποσπασμένων εκπαιδευτικών. Αξίζει να δοθεί έμφαση στο γεγονός ότι το Πρόγραμμα, με απόφαση του Υπουργείου Παιδείας ήταν υπεύθυνο και για την επιμόρφωση των αποσπασμένων εκπαιδευτικών, γεγονός που καταδεικνύει την βαρύτητα του ρόλου του. Με εξαίρεση την περιοχή της Αλβανίας, όπου δεν είχαν πραγματοποιηθεί επιμορφώσεις, στις υπόλοιπες περιοχές υπήρχαν εκπαιδευτικοί που είχαν συμμετάσχει είτε σε τηλεπιομορφώσεις, είτε στα δια ζώσης σεμινάρια. Σύμφωνα με έναν εργαζόμενο σε ένα γραφείο εκπαίδευσης εξωτερικού, το σεμινάριο που παρακολούθησε

παρείχε κίνητρα και νέες ιδέες για τη μαθησιακή διαδικασία. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με έναν Υπεύθυνο γραφείου εκπαίδευσης: «*Το Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ καλύπτει τις ανάγκες των εκπαιδευτικών και τους βοηθάει. Όταν, για παράδειγμα, ζητήθηκε από τους εκπαιδευτικούς να γίνουν σεμινάρια για τη χρήση του ΠΗΜ στην πράξη, αυτά διενεργήθηκαν.*» Πέρα από τα παραπάνω, δεν υπήρχε κάποιο αξιολογούμενο κομμάτι θετικής κριτικής στα λεγόμενα των ερωτώμενων του ειδικού κοινού στο πλαίσιο των συνεντεύξεων που διενεργήθηκαν.

Αρνητική Κριτική

Εκπαιδευτικό Υλικό

Ένα κομμάτι της κριτικής στα λεγόμενα των ερωτώμενων του ειδικού κοινού αφορούσε το γεγονός ότι, οι μαθητές, ως τελικοί αποδέκτες του εκπαιδευτικού υλικού, σε κάποιες περιπτώσεις δεν επωφελούνται από την ύπαρξη του, λόγω της μη έγκαιρης αποστολής του υπάρχοντος εκπαιδευτικού υλικού, αλλά και εξαιτίας της καθυστερημένης από πλευράς δικαιούχου της Πράξης παραγωγής και αποστολής του νέου εκπαιδευτικού υλικού. Το γεγονός ότι, σε κάποιες περιπτώσεις καθυστερεί η αποστολή του εκπαιδευτικού υλικού προς τις εκάστοτε χώρες, μετακυλύει το κόστος της ανατύπωσης στους εκπαιδευτικούς ή στους γονείς των μαθητών. Χαρακτηριστική είναι η αναφορά ενός εργαζόμενου σε γραφείο εκπαίδευσης εξωτερικού: «*Τα βιβλία του Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ δεν τυπώνονται εγκαίρως. Υπάρχει ηλεκτρονική πρόσβαση και εμείς τελικά καταλήγουμε να δουλεύουμε με έγχρωμες φωτοτυπίες που επιβαρύνουν τους γονείς. Υπάρχει κάποιο απόθεμα αλλά συνήθως εξαντλείται γρήγορα και αν αργήσεις να κάνεις παραγγελία (εμείς κάναμε το Μάιο), μέχρι να τυπωθούν πάλι έχει περάσει η μισή χρονιά. Άρα ναι μεν είναι δωρεάν αλλά σε πρακτικό επίπεδο δεν είναι. Δεν κυκλοφορούν και στο βιβλιοπωλείο να τα αγοράζουν οι γονείς, επομένως πληρώνουν τις φωτοτυπίες οι ίδιοι.*»

Επιπροσθέτως, σύμφωνα με ένα στέλεχος σε γραφείο εκπαίδευσης εξωτερικού: «*Δεν υπάρχει συνέχεια στη διδασκαλία των βιβλίων. Τη μια χρονιά ο δάσκαλος κάνει ένα βιβλίο, και την επόμενη δεν μπορεί να κάνει την συνέχεια της σειράς γιατί υπάρχουν πάρα πολλοί τίτλοι και είναι δύσκολο για τους εκπαιδευτικούς να παραγγείλουν τα βιβλία.*» Ακόμη, η απουσία ενημέρωσης σχετικά με τα καινούργια βιβλία είναι μια σημαντική παράμετρος η οποία τεκμηριώνεται από ένα γραφείο εκπαίδευσης εξωτερικού. Όπως υποστηρίζει ένας εργαζόμενος σε γραφείο εκπαίδευσης: «*Μας είχαν πει ότι θα γινόταν παρουσίαση των*

βιβλίων και ενημέρωση σχετικά με αυτά από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, η οποία όμως δεν έγινε για οικονομικούς λόγους.»

Μια άλλη κριτική που ασκήθηκε στα βιβλία που παρήχθησαν στο πλαίσιο του Προγράμματος, αφορούσε στο γεγονός ότι αυτά είναι αδιαφοροποίητα ανά χώρα και ήπειρο. Οι ανάγκες όμως των μαθητών και το πολιτισμικό τους υπόβαθρο είναι έντονα διαφοροποιημένο. Σύμφωνα με Διευθυντή ενός γραφείου εκπαίδευσης εξωτερικού: «Πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη οι ανάγκες και η κουλτούρα της περιοχής στην οποία απευθύνεται το εκπαιδευτικό υλικό.» Σε παρόμοια κατεύθυνση κινείται και η τοποθέτηση ενός υπαλλήλου σε γραφείο εκπαίδευσης: «Θα μπορούσε το εκπαιδευτικό υλικό να επικεντρώνεται στους κατά τόπους πληθυσμούς. Άλλες είναι οι ανάγκες των μαθητών στην Αφρική και άλλες στην Ευρώπη. Στην Αφρική για παράδειγμα, τα ελληνικά διδάσκονται ως ξένη γλώσσα, ενώ δεν υπάρχει ένα βιβλίο ή μια σειρά για την εισαγωγή των μαθητών στην ελληνική γλώσσα. Η σειρά «Μαργαρίτα» είναι καλή αλλά για παιδιά που ήδη έχουν κάποια εξοικείωση με τα Ελληνικά, αλλά δεν υπάρχει ένα βιβλίο-σειρά για αρχάριους μαθητές, που να μην έχουν ήδη κάποια εξοικείωση με τα Ελληνικά.»

Ακόμη, ένας εργαζόμενος σε γραφείο εκπαίδευσης εξωτερικού, επισημαίνει τη μη ομαλή προοδευτική δυσκολία του εκπαιδευτικού υλικού «Μαργαρίτα»: «Οι τελευταίοι τίτλοι του εγχειριδίου «Μαργαρίτα» και ειδικότερα οι τίτλοι «Μαργαρίτα 5, 6, & 7» είναι δυσανάλογα δύσκολοι σε σχέση με τα προηγούμενα επίπεδα. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να μην υπάρχει προοδευτική μετάβαση. Το λεξιλόγιο είναι δύσκολο, όπως και οι ασκήσεις με αποτέλεσμα οι μαθητές να δυσκολεύονται.» Τέλος, ένα μέρος των ερωτώμενων επισήμανε την ανάγκη για εκσυγχρονισμό του εκπαιδευτικού υλικού, τουλάχιστον όσον αφορά στην περίπτωση της Γερμανίας.

Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης (ΠΗΜ)

Το ΠΗΜ χρησιμοποιήθηκε κατά κύριο λόγο πιλοτικά από ένα μέρος των εκπαιδευτικών και των μαθητών που διδάσκονται Ελληνικά στο εξωτερικό, εξαιτίας της μη ολοκληρωμένης ανάπτυξης της πλατφόρμας αλλά και των σημαντικών τεχνικών προβλημάτων που αυτή αντιμετώπιζε. Σε θεωρητικό επίπεδο, η ιδέα της ηλεκτρονικής πλατφόρμας φαίνεται πως είναι επιτυχής, η εφαρμογή της όμως καταδεικνύει πως ο τρόπος που υλοποιήθηκε η συγκεκριμένη παρέμβαση την καθιστά αναποτελεσματική στην επίτευξη των στόχων της. Τα

τεχνικά προβλήματα τα οποία παραμένουν μέχρι και σήμερα, δημιουργούν ανασταλτικούς παράγοντες για την ορθή χρήση της πλατφόρμας από εκπαιδευτικούς και μαθητές. Τα τεχνικά προβλήματα αναγνώρισαν και οι Επιστημονικά υπεύθυνοι της Πράξης, δηλώνοντας όμως ότι είχαν λάβει υπόψη τους τις παρατηρήσεις των χρηστών και είχαν αλλάξει κάποια από τα γραφικά, είχαν διαφοροποιήσει κείμενα και είχαν φτιάξει μια επιπλέον σειρά εφαρμογών όπως το «Επικοινωνώ», τη «Σύγχρονη και ασύγχρονη εκπαίδευση» και τις «Εικονοιστορίες». Από την άλλη πλευρά όμως, ένας Υπεύθυνος ενός γραφείου εκπαίδευσης εξωτερικού, επισημαίνει ότι: *«Θα πρέπει να ενεργοποιηθούν οι δράσεις της πλατφόρμας», υποδηλώνοντας ότι ακόμα και σήμερα, ένα κομμάτι της είναι υπό ανάπτυξη. Όσον αφορά στο περιεχόμενο της πλατφόρμας, ένας εργαζόμενος σε ένα άλλο γραφείο εκπαίδευσης επισημαίνει ότι: «Είναι πολύ απλό. Για παράδειγμα, οι μαθητές που συμμετείχαν σε μία δραστηριότητα, την τελείωσαν σε πέντε λεπτά, αφού τα παιδιά είναι πλέον από πολύ μικρή ηλικία εξοικειωμένα με την τεχνολογία.»*

Ένα ζήτημα κομβικής σημασίας είναι ότι η χρήση του ΠΗΜ από μεμονωμένους μαθητές δεν φαίνεται να έχει επιτύχει. Τα παρωχημένα γραφικά και η έλλειψη ξεκάθαρης δομής δεν παρείχαν ένα ελκυστικό ηλεκτρονικό περιβάλλον, ενώ φαίνεται πως το ΠΗΜ έχει δημιουργηθεί με άξονα τις ομαδικές δραστηριότητες και όχι την αξιοποίησή του από μεμονωμένους μαθητές οι οποίοι θέλουν να μάθουν ελληνικά. Αυτό έρχεται σε αντίθεση με τη σύγχρονη άποψη για τη διασπορική ταυτότητα, καθώς ο ρόλος της ατομικότητας είναι κομβικής σημασίας για την δημιουργία οποιωνδήποτε παρεμβάσεων που στοχεύουν στην ένταξη μελών μιας διασποράς σε μια δραστηριότητα.

Ακόμη, το γεγονός ότι το ΠΗΜ είναι δομημένο με βάση το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις γλώσσες, από τη μία πλευρά φαίνεται πως είναι βοηθητικό για όσους ζουν εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης -αν και οι μαθητές δεν φαίνεται να είναι προσανατολισμένοι προς την απόκτηση ενός πιστοποιητικού γλωσσομάθειας, ενώ από την άλλη πλευρά δημιουργεί προβλήματα στην Αμερική και την Αυστραλία. Ακόμα και σε αυτή την περίπτωση όμως, οι ολοκληρωμένες ενότητες που υπάρχουν στο ΠΗΜ αφορούν το επίπεδο A1-B2 και δεν φτάνουν μέχρι το επίπεδο Γ2, με αποτέλεσμα να μην αποτελεί μια ολοκληρωμένη διδακτική και παιδαγωγική πρόταση. Μια άλλη διάσταση σχετικά με την ελλιπή δυνατότητα αξιοποίησης του ΠΗΜ, δίνει το γεγονός ότι προϋποθέτει την ύπαρξη μιας υλικοτεχνικής υποδομής για την πρόσβαση στο διαδίκτυο, η οποία όμως δεν είναι πάντα δεδομένη.

Σύμφωνα με έναν εργαζόμενο σε γραφείο εκπαίδευσης εξωτερικού: «Στην Αφρική είναι ανέφικτο να λειτουργήσει. Σε κάποιες περιπτώσεις δεν υπάρχει η υποδομή ενώ σε άλλες δεν συνάδει και με την νοοτροπία των μαθητών που θέλουν άμεση και δια ζώσης μάθηση.»

Πιο συγκεκριμένα, σε επιμέρους χώρες, όπως για παράδειγμα στο Βέλγιο, το βασικό πρόβλημα όσον αφορά στο ΠΗΜ, ήταν το ζήτημα της ελεγχόμενης πρόσβασης στην πλατφόρμα. Η αίτηση για την αποστολή κωδικών θεωρούσαν ότι λειτουργούσε ανασταλτικά, δεδομένου ότι η απόδοσή τους δεν γίνεται αυτοματοποιημένα και ο εκπαιδευτικός με τον τρόπο αυτό έχανε το ενδιαφέρον του. Συνεπώς, θα προτιμούσαν την ύπαρξη μιας ανοιχτής πλατφόρμας, η οποία να παρέχει ελεύθερα το υλικό στον κάθε διδάσκοντα, και σε κάθε μαθητή που ενδιαφέρεται. Από την άλλη πλευρά, ένας Υπεύθυνος ενός υποέργου υποστήριξε ότι η ελεγχόμενη πρόσβαση είναι ύψιστης σημασίας αναφέροντας ότι: «Ένα μαθησιακό περιβάλλον πρέπει να έχει κωδικούς. Ο μαθητής που το χρησιμοποιεί πρέπει να είναι ασφαλής, το ίδιο και ο εκπαιδευτικός. Άλλωστε, όποιος ζητήσει κωδικό, αφού γίνει επιβεβαίωση των στοιχείων του, μπορεί να τον έχει. Υπάρχουν πλέον πολλοί κίνδυνοι για τα παιδιά και, επειδή υπάρχει η δυνατότητα να συνομιλούν μέσω του Περιβάλλοντος, προέχει η ασφάλεια τους. Αν κάποιος θέλει να δει το υλικό μπορεί να το κάνει και ως επισκέπτης, αλλά δεν μπορεί να έρθει σε επαφή με μαθητές και εκπαιδευτικούς.» Κατά την πλοήγηση της Ομάδας Αξιολόγησης στο ΠΗΜ όμως, αποδείχθηκε ότι δεν αποτελεί ένα κλειστό ηλεκτρονικό περιβάλλον, καθώς η «εισβολή» διαφημίσεων εντός του περιβάλλοντος του, θα μπορούσε να θέσει εν κινδύνω σε κάποιες περιπτώσεις, την ασφαλή πλοήγηση των μαθητών.

Όσον αφορά τις Κοινότητες Μάθησης, όπως αυτές εφαρμόστηκαν μέσω του ΠΗΜ, πρέπει να επισημανθεί, ότι η δράση τους ήταν πολύ περιορισμένη και αφορούσε ένα εξαιρετικά χαμηλό αριθμό σχολείων σε όλον τον κόσμο, σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία της Πράξης. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρθηκε, ένα βασικό ζήτημα που σχετίζεται με την έκβαση αυτής της δράσης, έχει να κάνει και με την διαφορά ώρας μεταξύ των χωρών που βρίσκονται τα σχολεία συμμετοχής, κάτι που λειτούργησε ανασταλτικά. Ακόμη, στις περιπτώσεις όπου πραγματοποιήθηκαν αδελφοποιήσεις μεταξύ των τάξεων, η επικοινωνία ήταν περιορισμένη, ενώ οι μαθητές δεν φαίνεται να «αγκάλιασαν» με ενθουσιασμό αυτή την προσπάθεια. Σύμφωνα με ένα Υπεύθυνο ενός γραφείου εκπαίδευσης: «Υπήρχε πολύ άγχος και από τους εκπαιδευτικούς και από τα παιδιά, τα οποία χρειάζονταν πολύ προετοιμασία, και έπρεπε να

μλήσουν στα ελληνικά. Οι κοινότητες μπορούν να συμβάλλουν, αλλά όλα έχουν να κάνουν με το πώς τις χειρίζεται ο εκπαιδευτικός που τις χρησιμοποιεί.»

Επιπρόσθετα, ένας εργαζόμενος σε γραφείο εκπαίδευσης στην Αφρική επισήμανε ότι εξίσου σημαντικός είναι και ο ρόλος της φυσικής επαφής των μαθητών με την Ελλάδα: *«Οι αδελφοποιήσεις τάξεων και η επικοινωνία μέσω Skype, δεν είμαι σίγουρος πως συμβάλλουν στην καλύτερη εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας. Αυτό που βοηθάει είναι οι εκατέρωθεν επισκέψεις και τα προγράμματα φιλοξενίας. Όσοι μαθητές συμμετείχαν σε προγράμματα φιλοξενίας, την επόμενη χρονιά έβλεπαν τα μαθήματα ελληνικών με καλύτερη διάθεση.»*

Επιμορφώσεις

Το ειδικό κοινό επισήμανε την ανάγκη για διαρκή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών της διασποράς, υποστηρίζοντας ότι αυτές που έγιναν δεν είναι δεδομένο ότι είχαν κάτι συγκεκριμένο να προτείνουν σε όλες τις περιπτώσεις. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ένας εργαζόμενος σε γραφείο εκπαίδευσης εξωτερικού: *«Δεν έχω παρακολουθήσει καμία επιμόρφωση πρόσφατα, γιατί δεν είχαν να προτείνουν κάτι καινούργιο, μια διαφορετική προσέγγιση.»* Ακόμη, ένας Υπεύθυνος σε γραφείο εκπαίδευσης εξωτερικού παρατήρησε ότι: *«Δεν ξέρω κατά πόσο χρησιμοποιούνται στην Πράξη, τα όσα διδάσκονται στα επιμορφωτικά σεμινάρια.»* Όσον αφορά επιμέρους περιοχές, όπως η Αφρική και η Αυστραλία, το σημαντικό ζήτημα που διατυπώθηκε σχετικά με την διενέργεια των επιμορφώσεων αφορούσε στο χαμηλό γλωσσικό επίπεδο ελληνικών των ομογενών εκπαιδευτικών, που λειτουργούσε ως ανασταλτικός παράγοντας συμμετοχής και παρακολούθησής τους, ενώ επισημάνθηκε και η ανάγκη για στοχευμένη επιμόρφωση που να ανταποκρίνεται στις τρέχουσες ανάγκες των εκπαιδευτικών. Τέλος, ένα μέρος των ερωτώμενων ανέφερε ότι η επιμόρφωση που έλαβαν σχετικά με τη χρήση του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης δεν ήταν επαρκής και πλήρης.

Συμπερασματικά, το ειδικό κοινό είχε μια θετική άποψη και για τον Δικαιούχο της Πράξης και για το Πρόγραμμα, δεδομένης και της διαχρονικά ισχνης ανάπτυξης του πεδίου της Ελληνόγλωσσας εκπαίδευσης της διασπορας. Τα θετικά όμως σχολία των ερωτώμενων αφορούσαν ως επι το πλειστον το σχεδιασμό του Προγράμματος. Οι επιμέρους ερωτήσεις, οι οποίες αφορούσαν

συγκεκριμένα ζητήματα, αποδεικνύουν την ύπαρξη μιας αρνητικής κριτικής, η οποία είναι ενδεικτική των πολλών προβλημάτων που ανέκυψαν κατά την υλοποίηση των υποέργων του Προγράμματος. ***Σε γενικές γραμμές, ένα σημαντικό μέρος των ερωτώμενων του ειδικού κοινού, θέτει «εν αμφιβόλω» την αποδοτικότητα των παρεμβάσεων του Προγράμματος, όπως αυτές εφαρμόστηκαν κατά την περίοδο υλοποίησής του, ενώ οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει για το μέλλον είναι πολλές.***

4. Οι Προτάσεις του Ειδικού Κοινού για τον μελλοντικό σχεδιασμό παρεμβάσεων Ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης της διασποράς.

Οι ερωτώμενοι του ειδικού κοινού αναγνώρισαν τον διαχρονικό ρόλο του Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ στην στήριξη των εκπαιδευτικών της ελληνικής διασποράς, θεωρώντας πως αποτελεί ένα πυλώνα, ο οποίος συμβάλλει στη βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης στη διασπορά. Η εμπειρία του φορέα υλοποίησης, λόγω της πολύχρονης ενασχόλησης του με την συγκεκριμένη θεματική αλλά και της τεχνογνωσίας που έχει αναπτύξει, θεωρείται πως «...κρατάει ζωντανή την ελληνική γλώσσα και στηρίζει τους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι πολλές φορές νιώθουν εγκαταλελειμμένοι από το ελληνικό κράτος.» Όλοι οι ερωτώμενοι από το ειδικό κοινό συνηγόρησαν στο γεγονός ότι ***η Ελληνική πολιτεία, πρέπει να συνεχίσει τη στήριξη και την παροχή εκπαίδευσης των Ελλήνων της διασποράς***, ενώ σημαντικός είναι και ο ρόλος των αποσπασμένων εκπαιδευτικών ως «εν δυνάμει» επιμορφωτών των ατόμων που διδάσκουν ελληνικά. Εκείνο που επισήμαναν ιδιαίτερα οι ερωτώμενοι του ειδικού κοινού είναι ***η ανάγκη συνεχιζόμενων παρεμβάσεων, έτσι ώστε να αντιμετωπίζονται τα προβλήματα που ανακύπτουν συνεχώς***. Η συνέχιση των παρεμβάσεων είναι απαραίτητη, σύμφωνα με μια μερίδα από τους ερωτώμενους, ιδιαίτερα στις μέρες μας, όπου όπως θεωρείται: ***«Η ελληνική κυβέρνηση πρέπει να επενδύει σε αυτές τις δράσεις, για να δείξει το θετικό της πρόσωπο.»***

Πριν από όλα όμως, είναι αναγκαίο, σύμφωνα με έναν Υπεύθυνο γραφείου εκπαίδευσης εξωτερικού: ***«Να γίνει καταρχάς μια έρευνα για τις εκπαιδευτικές ανάγκες της διασποράς τον 21^ο αιώνα, προτού συζητήσουμε για την διαμόρφωση των πολιτικών διαπολιτισμικής εκπαίδευσης της διασποράς»***. Η παραπάνω διαπίστωση, υποδηλώνει και την κατεύθυνση που πρέπει να ακολουθηθεί στο μέλλον, καθώς οι «μικρο-έρευνες» που διενεργήθηκαν σε 15 χώρες του εξωτερικού (π.χ. Η.Π.Α, Καναδάς, Αυστραλία, Αργεντινή, Γερμανία, Μεγάλη Βρετανία, Σουηδία, Ρωσία, Νότιος Αφρική) έτσι ώστε να διαμορφώσει ο Δικαιούχος της Πράξης τον Επιχειρησιακό Σχεδιασμό της παρέμβασης, είναι περιορισμένης έκτασης και δεν καταλήγουν στην καταγραφή συγκεκριμένων αναγκών. Συνεπώς,

είναι απαραίτητο να διενεργηθεί μια εκτεταμένη και ολοκληρωμένη μελέτη, η οποία θα αποτυπώνει τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της ομάδας στόχου, η κατανόηση των οποίων, θα στοχεύει στην ανάπτυξη επιτυχημένων μελλοντικών παρεμβάσεων.

Επιπροσθέτως, όσον αφορά το πολιτισμικό υπόβαθρο των μαθητών, η αξιοποίηση του οποίου έχει γίνει σε περιορισμένο βαθμό στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού υλικού, πρέπει να αναζητηθεί ο τρόπος επιτυχημένης ένταξης του στην μαθησιακή διαδικασία, δεδομένου ότι οι διασπορικές ταυτότητες χαρακτηρίζονται από πλήθος «εθνοτικών» επιρροών. **Η αξιοποίηση των πολλαπλών εθνοτικών επιρροών λογίζεται ως εξαιρετικής σημασίας για την διαμόρφωση επιτυχημένων πολιτικών που εδράζονται στις αρχές της διαπολιτισμικότητας.**

Πέρα από την ανάγκη εμποτισμού των παρεμβάσεων με τις αρχές της διαπολιτισμικότητας, όπως επισημάνθηκε, πρέπει να εξασφαλιστεί **η έγκαιρη και απρόσκοπτη αποστολή του εκπαιδευτικού υλικού.** Όπως χαρακτηριστικά αναφέρθηκε από έναν εργαζόμενο σε γραφείο εκπαίδευσης εξωτερικού: *«Τα βιβλία δεν τυπώνονται εγκαίρως και το όποιο απόθεμα υπάρχει εξαντλείται γρήγορα, με αποτέλεσμα μέχρι να ξανατυπωθούν να έχει περάσει η μισή χρονιά.»* Όσον αφορά το περιεχόμενο του, η ανάγκη εμπλουτισμού του εκπαιδευτικού υλικού παραμένει επίκαιρη ακόμα και σήμερα ενώ η ανάγκη προσαρμογής του έτσι ώστε να ανταποκρίνεται σε τάξεις με ανομοιογενές γλωσσικό επίπεδο είναι ιδιαίτερα σημαντική. Παράλληλα, ένα μέρος των ερωτώμενων επισήμανε ότι πρέπει **να δημιουργηθούν στοχευμένες εκδόσεις ανά ήπειρο, λαμβάνοντας υπόψη τις πολιτισμικές ιδιαιτερότητες της εκάστοτε γεωγραφικής περιοχής.**

Ειδικότερα, όσον αφορά τις χώρες παρέμβασης, στην Αλβανία, σύμφωνα με έναν Υπεύθυνο ενός υποέργου: *«Το Πρόγραμμα χαρακτηρίστηκε ως εθνική προσφορά και υπήρξε αρίστη συνεργασία με τις προξενικές αρχές, τους εκπαιδευτικούς και με την αλβανική πλευρά. Εκείνο που θα μπορούσε να γίνει στο μέλλον, είναι να υπάρξει μια μικτή επιτροπή συγγραφής βιβλίων»* ενώ αναφορά έγινε και στην **ανάγκη διενέργειας ενημερώσεων σχετικά με την παρουσίαση των καινούργιων βιβλίων.** Στο Βέλγιο, επισημάνθηκε η ανάγκη δημιουργίας αποθεμάτων των βιβλίων ενώ στην Μεγάλη Βρετανία επισήμαναν ότι πρέπει να ενημερώνονται επαρκώς τα γραφεία εκπαίδευσης επί των διαδικασιών του Προγράμματος και να έχουν άμεση συμβολή στο σχεδιασμό των παρεμβάσεων.

Σε κάθε περίπτωση, όπως προκύπτει από τα λεγόμενα των υπευθύνων και των εργαζομένων στα γραφεία εκπαίδευσης εξωτερικού, ο ρόλος των γραφείων εκπαίδευσης ως κόμβων διάχυσης πληροφοριών αλλά και δημιουργίας συνεργειών με τα μέλη των διασπορικών κοινοτήτων δεν έχει αξιοποιηθεί. **Ο μελλοντικός σχεδιασμός δράσεων διαπολιτισμικής εκπαίδευσης της διασποράς,**

πρέπει γίνει μετά από διαβούλευση με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των γραφείων εκπαίδευσης αλλά και των συντονιστών εκπαίδευσης, ο ρόλος των οποίων είναι εξαιρετικά σημαντικός.

Όσον αφορά το ΠΗΜ, σύμφωνα με ένα μεγάλο μέρος από τους ερωτώμενους **είναι αναγκαίο να υπάρξει πρόβλεψη για την διαρκή τεχνική συντήρηση του, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η αποκατάσταση των τεχνικών σφαλμάτων που αντιμετωπίζει**. Από την άλλη πλευρά, η αποκατάσταση των τεχνικών σφαλμάτων δεν θα λύσουν το πρόβλημα που αφορά στο περιεχόμενο και στον σχεδιασμό του. Ένα σημαντικό κομμάτι του ειδικού κοινού, ανέφερε την **ανάγκη ολοκλήρωσης του προσφερόμενου υλικού για όλα τα επίπεδα** (μέχρι το επίπεδο Γ2 του ΚΕΠΑ), έτσι ώστε να διατεθεί μέσω της πλατφόρμας. Παράλληλα, οι ηλεκτρονικές «διαδρομές» πρέπει να συμπληρωθούν και για τα επίπεδα Α1-Β2, τα οποία ενώ έχουν υλικό, δεν είναι ολοκληρωμένο σε όλες τις περιπτώσεις. Σύμφωνα με έναν εργαζόμενο σε γραφείο εκπαίδευσης εξωτερικού: «*Το υλικό του ΠΗΜ πρέπει να επικαιροποιείται συνεχώς και να υπάρχει εμπλουτισμός του υλικού.*» Συνεπώς, εφόσον τα τεχνικά προβλήματα επιλυθούν, η παροχή περισσότερων επιλογών είναι κομβικής σημασίας για την μελλοντική ολοκληρωμένη λειτουργία της πλατφόρμας ΠΗΜ και η συμβολή των εκπαιδευτικών της διασποράς, ως χρηστών που χρησιμοποίησαν την πλατφόρμα στο παρελθόν κρίνεται ως εξαιρετικά σημαντική στην τελική της διαμόρφωση.

Ως πιο σημαντικό όμως λογίζεται το γεγονός ότι δεν φαίνεται να έχει διευκρινιστεί εάν ο βασικός σκοπός ανάπτυξης του ΠΗΜ είναι η χρησιμοποίηση του μέσα στην τάξη ή σε ατομικό επίπεδο, από του μαθητές. Οι απόψεις σε αυτό το σημείο είναι αντικρουόμενες. Όπως αναφέρει ένας Υπεύθυνος ενός υποέργου της Πράξης: «*Ο βασικός μας στόχος δεν είναι η μεμονωμένη χρήση από μαθητές, αφού δεν θα ήταν παιδαγωγικά σωστό αυτό. Θέλουμε να χρησιμοποιείται στην τάξη, ομαδικά, σε συνεργασία με το δάσκαλο.*» Ακόμη, προς την κατεύθυνση παραγωγής επιπρόσθετων τεχνολογικών εργαλείων και επικαιροποίησης του υπάρχοντος προσανατολίζεται και ένα άλλο μέρος του ειδικού κοινού. Από την άλλη πλευρά, η δια ζώσης μάθηση παραμένει ένα «στοίχημα για το μέλλον» καθώς υπάρχουν περιοχές (π.χ. Αλβανία, Αφρική) όπου η χρήση του ΠΗΜ δεν φαίνεται να έχει δυνατότητες πλήρους αξιοποίησης, είτε λόγω της περιορισμένης υλικοτεχνικής υποδομής, είτε λόγω πολιτισμικών παραγόντων.

Τέλος, όσον αφορά τις **επιμορφώσεις**, η άποψη που διατυπώθηκε από το ειδικό κοινό είναι ότι **πρέπει να γίνουν περισσότερες, να είναι στοχευμένες και αποτελεσματικές και να υπάρχει καλύτερη προσέγγιση των πρακτικών αναγκών των εκπαιδευτικών**, ειδικότερα εκείνων που

διαμένουν για πολλά χρόνια στο εξωτερικό. Η γλώσσα, η μυθολογία, η ιστορία, η γεωγραφία, είναι τα θέματα που ανάφερε το ειδικό κοινό ως αναγκαίες θεματικές εμπλουτισμού παιδαγωγικών γνώσεων ενώ σε χώρες, όπως για παράδειγμα στο Βέλγιο, έδωσαν βαρύτητα στις διενέργεια σεμιναρίων με θέμα τις σύγχρονες διδακτικές πρακτικές. Ακόμη, οι επιμορφώσεις πρέπει να στοχεύσουν και στην παροχή γνώσεων χρήσης της πλατφόρμας ΠΗΜ, καθώς σύμφωνα και με ευρήματα της έρευνας που διενεργήθηκε στους συνεργαζόμενους εκπαιδευτικούς, μόνο οι 4 στους 10 εκπαιδευτικούς επιμορφώθηκαν πάνω στην χρήση της. Τέλος, στην περίπτωση των ομογενών εκπαιδευτικών, η επιμόρφωση, όπως αναφέρθηκε πρέπει να γίνεται και εξ αποστάσεως, ενώ όσον αφορά την επιμόρφωση που τελείται δια ζώσης, πρέπει να εξασφαλίζεται η διενέργεια της, πριν την αναχώρηση των αποσπασμένων εκπαιδευτικών.

Συμπερασματικά, **οι προτάσεις του ειδικού κοινού εστιάζουν στην ανάγκη για περαιτέρω στήριξη από πλευράς ελληνικού κράτους των ομογενών και αποσπασμένων εκπαιδευτικών της διασποράς.** Πρώτα και κύρια όμως, η διενέργεια μελέτης εκπαιδευτικών αναγκών των μελών της διασποράς κρίνεται ως καθοριστική για την μελλοντική επιτυχία των παρεμβάσεων διαπολιτισμικής παρέμβασης της διασποράς, ενώ εξίσου σημαντική είναι η διενέργεια διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη και κυρίως με τα γραφεία εκπαίδευσης εξωτερικού. Επιπλέον, οι παρατηρήσεις του ειδικού κοινού επισημαίνουν και την ανάγκη εμποτισμού των όποιων παρεμβάσεων με της αρχές της διαπολιτισμικότητας, αξιοποιώντας το πλούσιο πολιτισμικό υπόβαθρο των μαθητών αλλά και την ανάγκη ολοκλήρωσης των παρεμβάσεων που ανέπτυξε (Εκπαιδευτικό υλικό, ΠΗΜ, επιμορφώσεις), οι οποίες αν και εμφανίζουν θετικές επιπτώσεις σε κάποιες περιπτώσεις, «εν πολλοίς» κρίνονται ως πρωτόλειες.

4.4.2 Αδυναμίες Προβλήματα που αντιμετώπισε ο δικαιούχος στην εκτέλεση της Πράξης

Σύμφωνα με τις συνεντεύξεις που λήφθηκαν από τους Επιστημονικά Υπεύθυνους της Πράξης και τους Υπεύθυνους των υποέργων οκτώ ήταν τα βασικότερα προβλήματα που κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν την περίοδο υλοποίησής της.

Το πρώτο πρόβλημα αφορούσε στην αλλαγή του θεσμικού πλαισίου όσον αφορά στην απασχόληση εκπαιδευτικών και δημοσίων υπαλλήλων, σε συγχρηματοδοτούμενα από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης προγράμματα. Πιο συγκεκριμένα, με την ψήφιση του Ν.3966/2011 το άρθρο 55 έθετε περιορισμούς στην απασχόληση δημοσίων υπαλλήλων-λειτουργών και εκπαιδευτικών σε έργα χρηματοδοτούμενα από το ΕΣΠΑ, με αποτέλεσμα να προκληθούν καθυστερήσεις κυρίως στους ρυθμούς απορρόφησης της χρηματοδότησης και στα χρονοδιαγράμματα υλοποίησης του έργου. Το πρόβλημα αυτό λύθηκε με νέα νομοθετική ρύθμιση (Ν.4075/2012, άρθρο 58, παρ. 9) η οποία παρείχε τη δυνατότητα άσκησης ιδιωτικού έργου στους εκπαιδευτικούς και δημόσιους υπαλλήλους, σύμφωνα με τον δημοσιοϋπαλληλικό κώδικα, μετά την παροχή σχετικής άδειας.

Το δεύτερο πρόβλημα, δημιουργήθηκε από τις τροποποιήσεις (Ν. 4057/2012, 4071/2012, 4072/2012) του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου ως προς την σύναψη συμβάσεων έργου. Αυτό είχε ως συνέπεια τη δημιουργία διαχειριστικών προβλημάτων στον Δικαιούχο της Πράξης που σχετιζόνταν με τη σύναψη συμβάσεων κάθε είδους (έργου, εργασίας, δημοσίων υπαλλήλων, εκπαιδευτικών, μελών ΔΕΠ κλπ.), τα οποία με τη σειρά τους δημιούργησαν προβλήματα καθυστερήσεων στην υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου και κατά συνέπεια και του οικονομικού.

Το τρίτο πρόβλημα, δημιουργήθηκε από την εφαρμογή της ΥΠΑΣΥΔ (ΦΕΚ, Β, 292/13-2-2013) μέσω της οποίας τροποποιήθηκαν οι όροι του συστήματος διαχείρισης υλοποίησης Πράξεων που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ ή το ΕΚΤ και ειδικότερα οι όροι διαχείρισης Πράξεων που υλοποιούνται από δικαιούχους με ίδια μέσα. Η τροποποίηση αυτή είχε σημαντικές επιπτώσεις στην υλοποίηση της Πράξης δημιουργώντας καθυστερήσεις στη σύναψη συμβάσεων, άρα και στην απορρόφηση του προϋπολογισμού.

Το τέταρτο πρόβλημα, εντοπίζεται στις καθυστερήσεις που σημειώθηκαν από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Ε.Π. «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ & ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ», στην έκδοση των αποφάσεων αποδοχής τροποποιήσεων της Πράξης, γεγονός που επηρέασε αρνητικά τη φυσική και οικονομική υλοποίησή της, επιφέροντας σημαντικές καθυστερήσεις στον χρονοπρογραμματισμό των επιμέρους εργασιών που απαιτούνταν για την υλοποίηση των Υποέργων. Ειδικότερα σε ότι αφορά στην απόφαση 1^{ης} τροποποίησης του ΤΔΕ, οι καθυστερήσεις που σημειώθηκαν είχαν ως συνέπεια αρχικά τη μετάθεση των προγραμματισμένων δραστηριοτήτων του θέρους και του χειμώνα του 2013, οι οποίες

περιλαμβάνονταν στα υποέργα¹¹ (*Μετακίνηση-διαμονή συμμετεχόντων στις δραστηριότητες Χειμώνα 2013*) και 12 (*Μετακίνηση-διαμονή συμμετεχόντων στις δραστηριότητες Θέρος 2013*), με αποτέλεσμα αυτά στη συνέχεια να ακυρωθούν για τεχνικούς λόγους. Σαν αποτέλεσμα της ακύρωσης αυτής ήταν η μη υλοποίηση των προγραμματισμένων για το έτος 2013 επιμορφωτικών σεμιναρίων για ομογενείς και αποσπασμένους εκπαιδευτικούς, των επιτελικών συναντήσεων με τους επιστημονικούς συνεργάτες και συμβούλους του εξωτερικού και των εκπαιδευτικών προγραμμάτων για μαθητές που θα συμμετείχαν σε δραστηριότητες των Κοινοτήτων Μάθησης.

Το πέμπτο πρόβλημα, όπως επισημάνθηκε από την Επιστημονικά Υπεύθυνη της Πράξης, αφορούσε στη ματαίωση υλοποίησης του υποέργου 17 (*Μετακίνηση – διαμονή*), εξαιτίας των προβλημάτων που προέκυψαν κατά τη διαγωνιστική διαδικασία και πιο συγκεκριμένα του γεγονότος ότι ο πρώτος διαγωνισμός κρίθηκε άγονος, ενώ ο δεύτερος δεν ανέδειξε ανάδοχο.

Ένα άλλο σημαντικό πρόβλημα, το έκτο κατά σειρά που αναφέρθηκε, αφορούσε σε καθυστερήσεις που σημειώθηκαν όσον αφορά στην ανάπτυξη της Πλατφόρμας Ηλεκτρονικής Μάθησης. Ειδικότερα, κατά το πρώτο έτος υλοποίησης του έργου σημειώθηκε δίμηνη καθυστέρηση στην συγκρότηση και λειτουργία των Ομάδων Εργασίας για την ανάπτυξη ψηφιακού υλικού. Η καθυστέρηση αυτή επέφερε αλλαγή των ημερομηνιών διενέργειας των διαγωνισμών για τα Υποέργα 13 (*Ηχογραφήσεις*) και 14 (*Οπτικοποίηση-animation*). Παράλληλα, η μη έγκαιρη υπογραφή του αιτήματος πρώτης τροποποίησης του ΤΔΕ είχε επιπτώσεις κυρίως στις προγραμματισμένες βελτιωτικές παρεμβάσεις και στον εμπλουτισμό του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης, λόγω της συνεπακόλουθης καθυστέρησης προκήρυξης των υποέργων που αφορούσαν στην ηλεκτρονική μάθηση. Το γεγονός αυτό δημιούργησε την ανάγκη υποβολής εκ νέου αιτήματος παράτασης της Πράξης αλλά και του συγκεκριμένου υποέργου κατά ένα τρίμηνο.

Το έβδομο πρόβλημα, εντοπίζεται στη δυστοκία που προέκυψε στον έλεγχο από πλευράς ΕΥΔ του υποέργου 4 (Έκδοση συμπληρωματικού εκπαιδευτικού υλικού σε έντυπη μορφή), η οποία επέφερε καθυστέρηση στην εκτύπωση του υλικού σε έντυπη μορφή και στην έγκαιρη αποστολή του στις σχολικές μονάδες του εξωτερικού.

Τέλος, ως όγδοο πρόβλημα αναφέρθηκαν οι δυσκολίες που αντιμετώπισαν κατά τη συνεργασία τους οι Επιστημονικά υπεύθυνοι του Προγράμματος και οι Υπεύθυνοι των Υποέργων, εξαιτίας της ετερογένειας της Επιστημονικής ομάδας (πχ. γραφίστες, γλωσσολόγοι), όπως χαρακτηριστικά αναφέρθηκε.

4.4.3 Ποιοτικοί δείκτες και επιπτώσεις της Πράξης

Για την εκτίμηση των ποιοτικών δεικτών και τη μέτρηση των επιπτώσεων της Πράξης, αξιοποιήθηκαν στοιχεία που προκύπτουν τόσο από πρωτογενή, όσο και από δευτερογενή στοιχεία. Πιο συγκεκριμένα, λήφθηκαν υπόψη στοιχεία:

- ✓ που πηγάζουν από τις εκροές των επιμέρους υποδράσεων που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της Πράξης,
- ✓ πρωτογενή στοιχεία από την ποσοτική έρευνα στους εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν σε επιμορφώσεις που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της Πράξης,
- ✓ πρωτογενή στοιχεία από την ποιοτική έρευνα σε Επιστημονικούς συνεργάτες του εξωτερικού που συνεργάστηκαν στην υλοποίηση της Πράξης,
- ✓ πρωτογενή στοιχεία από την ποιοτική έρευνα σε μαθητές που συμμετείχαν σε Κοινότητες Μάθησης που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της Πράξης,
- ✓ πρωτογενή στοιχεία από την ποιοτική έρευνα σε ειδικό κοινό που εμπλέκεται άμεσα ή έμμεσα με το Πρόγραμμα «Ελληνόγλωσση πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια διαπολιτισμική εκπαίδευση στην διασπορά», καθώς και
- ✓ δευτερογενή στοιχεία από μελέτες / έρευνες.

Ένας από τους στόχους των πρωτογενών ερευνών ήταν να διερευνήσει το βαθμό ικανοποίησης των πληθυσμών στόχου (εκπαιδευτικοί, επιστημονικοί συνεργάτες, μαθητές, υπεύθυνοι των γραφείων εκπαίδευσης του εξωτερικού) από τις υλοποιούμενες υποδράσεις, το βαθμό κάλυψης των αναγκών τους, καθώς και τη συμβολή αλλά και τις επιπτώσεις της εφαρμογής των επιμέρους υποέργων στη βελτίωση της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στη διασπορά.

Δεδομένου ότι, όπως έχει ήδη αναφερθεί, δεν υπάρχει μία ex ante αξιολόγηση της Πράξης, η οποία θα κατέγραφε το αφετηριακό σημείο του Προγράμματος, αλλά ούτε επαρκή δευτερογενή στοιχεία που να προσδιορίζουν με ακρίβεια τον πληθυσμό των επιμέρους ομάδων στόχου πχ. ακριβής αριθμός εκπαιδευτικών μονάδων στη διασπορά που διδάσκουν την ελληνική γλώσσα, αριθμός ομογενών εκπαιδευτικών, αριθμός αποσπασμένων εκπαιδευτικών, αριθμός μαθητικού πληθυσμού της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης της διασποράς, η αποτίμηση των επιπτώσεων της Πράξης σε γενικό

επίπεδο δεν είναι εφικτή. Ακόμη, είναι προφανές, ότι για να διαπιστώσει κανείς τις γενικές επιπτώσεις της Πράξης, απαιτείται η ύπαρξη ενός ολοκληρωμένου μηχανισμού διακριτής δομής παρακολούθησης των αποτελεσμάτων της εφαρμογής της.

Από την άλλη μεριά, όπως προέκυψε από τους δείκτες αποτελεσμάτων της παρούσας αξιολόγησης, το εύρος υλοποίησης του Προγράμματος «Ελληνόγλωσση πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια διαπολιτισμική εκπαίδευση στην διασπορά» κατά την περίοδο 2011-2014, ήταν περιορισμένο. Πιο συγκεκριμένα, από τις 1.249 καταγεγραμμένες εκπαιδευτικές μονάδες της διασποράς μόνο το 11,1% εξ αυτών έκαναν χρήση του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης, ενώ μόνο το 1,6% αυτών συμμετείχε στις Κοινότητες Μάθησης. Συνεπώς, οι επιπτώσεις της Πράξης, μπορούν να αποτιμηθούν μόνο με άξονα το συγκεκριμένο πληθυσμό, ο οποίος επωφεληθήκε μέσα από τις υποδράσεις του Προγράμματος.

Για τη μέτρηση των επιπτώσεων της Πράξης, ο σύμβουλος αξιολόγησης διαμόρφωσε τους ακόλουθους ποιοτικούς δείκτες που παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί.

A/A	Ποιοτικοί Δείκτες
1	Βαθμός ενσωμάτωσης στην εφαρμογή των προγραμμάτων παρέμβασης των βασικών αρχών του Προγράμματος
2	Βαθμός ανταπόκρισης των δράσεων στους στόχους του Προγράμματος
3	Βαθμός ανταπόκρισης του Προγράμματος στις ανάγκες των ομάδων στόχου
4	Βαθμός ενδιαφέροντος συμμετοχής των εκπαιδευτικών της διασποράς στις επιμορφώσεις
5	Βαθμός ικανοποίησης των επιμορφούμενων
6	Βαθμός συμβολής του Προγράμματος στην αντιμετώπιση των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν τα παιδιά της ομογένειας στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας
7	Βαθμός καινοτομίας του Προγράμματος και βαθμός διάχυσής της

Βάσει των διαθέσιμων στοιχείων, προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Βαθμός ενσωμάτωσης των βασικών αρχών του Προγράμματος στην εφαρμογή των δράσεων παρέμβασης

Οι δράσεις παρέμβασης, ήταν σε πλήρη αντιστοιχία με τις βασικές αρχές του προγράμματος.

2. Βαθμός ανταπόκρισης των δράσεων στους στόχους του Προγράμματος

Οι υποδράσεις και τα υποέργα που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του Προγράμματος ήταν σύμφωνες με τη στοχοθεσία του Προγράμματος.

3. Βαθμός ανταπόκρισης του Προγράμματος στις ανάγκες των ομάδων στόχου

Ο δείκτης δεν μπορεί να υπολογιστεί, δεδομένου ότι στο πλαίσιο υλοποίησης του προγράμματος, δεν υπήρχε σαφής καταγραφή των αναγκών του πληθυσμού της ομάδας – στόχου, ούτε ex ante αξιολόγηση, η οποία θα κατέγραφε το αφετηριακό σημείο του. Όπως επισημάνθηκε σε προηγούμενη ενότητα ποιοτικών ευρημάτων, οι «μικρο-έρευνες» που διενεργήθηκαν σε 15 χώρες του εξωτερικού (π.χ. Η.Π.Α, Καναδάς, Αυστραλία, Αργεντινή, Γερμανία, Μεγάλη Βρετανία, Σουηδία, Ρωσία, Νότιος Αφρική) έτσι ώστε να διαμορφώσει ο δικαιούχος της Πράξης τον Επιχειρησιακό Σχεδιασμό της παρέμβασης, είναι περιορισμένης έκτασης και δεν καταλήγουν στην καταγραφή συγκεκριμένων αναγκών.

Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη του δείκτες αποτελεσμάτων της Πράξης, καθώς και τις ποιοτικές έρευνες που διεξάχθηκαν στο πλαίσιο υλοποίησης της παρούσας αξιολόγησης προκύπτει ότι:

- Σε ότι αφορά το ΠΗΜ, αυτό φαίνεται να έχει χρησιμοποιηθεί από ένα πολύ μικρό ποσοστό των καταγεγραμμένων εκπαιδευτικών μονάδων της διασποράς και πιο συγκεκριμένα, από το 11,1% αυτών, ενώ σε καμία περίπτωση δεν χρησιμοποιήθηκε από μεμονωμένους μαθητές. Παράλληλα, όπως προκύπτει και από τις ποιοτικές έρευνες, η χρήση του, την περίοδο υλοποίησης του Προγράμματος, ήταν αποσπασματική δεδομένου ότι αυτό βρισκόταν σε φάση ανάπτυξης, ενώ αντιμετώπιζε και μια σειρά τεχνικών προβλημάτων (πχ. προβλήματα σύνδεσης, αργή ταχύτητα φόρτωσης των σελίδων, κακή ποιότητα εικόνας, κλπ.). Ένας άλλος παράγοντας που συνηγόρησε στο μικρό βαθμό αξιοποίησης του ΠΗΜ, σχετίζεται με το γεγονός ότι τα περισσότερα σχολεία της ομογένειας δεν διαθέτουν τον κατάλληλο τεχνικό εξοπλισμό, γεγονός που καθιστά αδύνατη τη χρήση του. Επιπρόσθετα, καταγράφηκε απουσία αφενός τεχνογνωσίας των εκπαιδευτικών πάνω στη χρήση του ΠΗΜ, δεδομένου και του γεγονότος ότι, οι επιμορφώσεις που έγιναν για τη χρήση του ήταν περιορισμένες και αφετέρου άγνοια για την ύπαρξή του. Ένα ακόμη στοιχείο που προκύπτει από τις πρωτογενείς έρευνες, είναι το γεγονός ότι το ΠΗΜ, δεν συνάδει με τη φιλοσοφία και το πολιτισμικό υπόβαθρο κάποιων χωρών, στις οποίες

η δια ζώσης εκπαίδευση έχει κυρίαρχη θέση, με αποτέλεσμα να υπάρχει μειωμένο ενδιαφέρον για τη χρήση του. Όσον αφορά στο περιεχόμενό του, αξίζει να επισημανθεί ότι αυτό δεν είναι ολοκληρωμένο και δεν καλύπτει όλα τα επίπεδα γλωσσομάθειας (Α1-Γ2). Δεδομένου των όσων προηγήθηκαν, το ΠΗΜ δεν φαίνεται να ανταποκρίθηκε στις προσδοκίες και στις ανάγκες των ομάδων στόχου.

- Σε ότι αφορά στις επιμορφώσεις εκπαιδευτικών της διασποράς, αυτές, σύμφωνα με τις πρωτογενείς έρευνες, φαίνεται να κάλυψαν σε ένα βαθμό μόνο τις ανάγκες τους σε γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται προκειμένου να ανταποκριθούν στο έργο τους, ωστόσο, κρίνονται ελλιπείς και ανεπαρκείς. Οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στην έρευνα, θεωρούν ότι θα πρέπει να γίνονται περισσότερες επιμορφώσεις, μεγαλύτερης διάρκειας, με διευρυμένες θεματικές ενότητες, οι οποίες να περιλαμβάνουν και πρακτική άσκηση και να γίνονται από έμπειρο και εξειδικευμένο εκπαιδευτικό προσωπικό. Ακόμη, επισημαίνουν ότι, οι επιμορφώσεις αυτές θα πρέπει να περιλαμβάνουν «προγράμματα Γραμματικής, Λογοτεχνίας και Πολιτισμού», «νέες διδακτικές πρακτικές εκμάθησης της ελληνικής ως ξένη γλώσσα», «μεθόδους αξιοποίησης του εκπαιδευτικού υλικού του Προγράμματος και προσαρμογής του στις ανάγκες των μαθητών του κάθε εκπαιδευτικού», «επιμόρφωση πάνω στη χρήση του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης», και «πρακτική άσκηση», όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν. Με βάση τα παραπάνω, φαίνεται ότι οι επιμορφώσεις δεν ανταποκρίθηκαν πλήρως στις ανάγκες των εκπαιδευτικών της διασποράς.
- Σχετικά με το εκπαιδευτικό υλικό που αναμορφώθηκε ή και αναπτύχθηκε στο πλαίσιο υλοποίησης της Πράξης, θα πρέπει να επισημανθεί ότι κατά το χρόνο διεξαγωγής των πρωτογενών ερευνών, μικρό μέρος των ερωτώμενων εκπαιδευτικών, των επιστημονικών συνεργατών και των υπευθύνων των γραφείων εκπαίδευσης εξωτερικού γνώριζαν για αυτό, δεδομένου ότι αυτό δεν είχε αποσταλεί έως τότε. Ωστόσο, μία μικρή μερίδα που γνώριζαν το υλικό αυτό, ήταν θετικά διακείμενοι, παρά τις όποιες παρατηρήσεις τους. Σημειώνουν δε, ότι είναι επιτακτική ανάγκη το υλικό αυτό να αποστέλλεται εγκαίρως στα σχολεία και να διατίθεται και σε ηλεκτρονική μορφή, γεγονός που θα συμβάλλει στην «εναλλακτική» πρόσβαση της εκπαιδευτικής κοινότητας της ομογένειας σε αυτό. Αξίζει να σημειωθεί ότι μεγάλο

μέρος της εκπαιδευτικής κοινότητας, δεν χρησιμοποιεί εκπαιδευτικό υλικό του προγράμματος, καθώς θεωρεί ότι αυτό δεν ανταποκρίνεται στις εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών των ομογενειακών σχολείων. Με βάση τα παραπάνω, το εκπαιδευτικό υλικό που παράχθηκε στο πλαίσιο υλοποίησης του Προγράμματος, κάλυψε τις ανάγκες μιας μικρής μόνο μερίδας εκπαιδευτικών της διασποράς που το χρησιμοποιούν.

4. Βαθμός ενδιαφέροντος συμμετοχής των εκπαιδευτικών της διασποράς στις επιμορφώσεις

Όσον αφορά το ενδιαφέρον συμμετοχής των εκπαιδευτικών σε επιμορφώσεις του Προγράμματος, από την ανάλυση των εκροών της Πράξης, προκύπτει ότι η ανταπόκριση των εκπαιδευτικών να συμμετάσχουν σε επιμορφώσεις του Προγράμματος δεν ήταν η αναμενόμενη, καθώς η τιμή στόχος καλύφθηκε σε ποσοστό 74,1%. Πιο συγκεκριμένα, όπως φαίνεται και στη σχετική Ενότητα 4.2.3. (σελ. 131) της παρούσας έκθεσης, σύμφωνα με την αρχική στοχοθεσία της Πράξης, θα εκπαιδεύονταν συνολικά 1.852 εκπαιδευτικοί εκ των οποίων οι 938 αφορούν σε επιμορφούμενους εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και οι 914 σε επιμορφούμενους εκπαιδευτικούς της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Συνολικά όμως επιμορφώθηκαν 1.372 εκπαιδευτικοί. Το μειωμένο ενδιαφέρον των εκπαιδευτικών αντανακλάται και από τις έρευνες που διεξάχθηκαν από τον Σύμβουλο Αξιολόγησης και στις οποίες διαφαίνεται ότι οι εκπαιδευτικοί της διασποράς δεν έδειχναν πάντα το αναμενόμενο ενδιαφέρον συμμετοχής στις επιμορφώσεις του Προγράμματος και ειδικότερα στις τηλεπιομορφώσεις που διενεργήθηκαν. Αυτό συνέβη εξαιτίας κυρίως της μη ανανέωσης των θεματικών ενοτήτων των επιμορφώσεων εδώ και πολλά χρόνια, αλλά και του τρόπου οργάνωσής τους, ο οποίος είναι θεωρητικός και δεν περιλαμβάνει πρακτική άσκηση.

5. Βαθμός ικανοποίησης των επιμορφούμενων

Σύμφωνα με την ποσοτική έρευνα που διενεργήθηκε στους επιμορφούμενους εκπαιδευτικούς, η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτώμενων δηλώνει πολύ και αρκετά ικανοποιημένη από τις επιμορφώσεις που παρακολούθησε. Παρά όμως τη θετική τους άποψη για τα επιμορφωτικά προγράμματα που παρακολούθησαν, καταγράφεται κάποιου βαθμού δυσαρέσκεια από ένα τμήμα των εκπαιδευτικών σχετικά με τη διάρκεια των επιμορφωτικών ενοτήτων στις οποίες συμμετείχαν, τα εκπαιδευτικά μέσα που τους διατέθηκαν και τα ερεθίσματα που τους έδιναν οι διδάσκοντες για περαιτέρω συζητήσεις και προβληματισμό. Πάνω από 1 στους 10 επίσης επιμορφούμενους εκπαιδευτικούς φαίνεται να

είναι δυσαρεστημένοι με το επιμορφωτικό υλικό που τους παρασχέθηκε, καθώς επίσης και με την υποστήριξη που είχαν από τους επιμορφωτές τους κατά τη διάρκεια των επιμορφώσεων. Επίσης, ένα τμήμα των ερωτώμενων επιμορφούμενων εκπαιδευτικών, (άνω του 15%), αναφέρει ότι οι επιμορφώσεις στις οποίες συμμετείχε δεν κάλυψαν τις ανάγκες του σε γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται προκειμένου να ανταποκριθεί καλύτερα στο εκπαιδευτικό του έργο και ειδικότερα στις μεθόδους διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας σε παιδιά της ομογένειας, και κατά συνέπεια δεν το βοήθησαν να εμπλουτίσει τις διδακτικές του πρακτικές. Μεγάλο επίσης, 1 στους 4 περίπου, είναι και το ποσοστό όσων ανέφεραν ότι οι επιμορφώσεις δεν βοήθησαν στο να διαχειριστούν καλύτερα τις δυσκολίες των μαθητών τους, όπως επίσης και ότι η επιμόρφωση που έλαβαν σχετικά με τη χρήση του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης δεν ήταν επαρκής και πλήρης.

6. Βαθμός συμβολής του Προγράμματος στην αντιμετώπιση των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν τα παιδιά της ομογένειας στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας

Όπως προέκυψε από τα ευρήματα των πρωτογενών ερευνών, οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μαθητές στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, μπορούν να ομαδοποιηθούν σε δύο κατηγορίες. Η πρώτη ομάδα, περιλαμβάνει τις δυσκολίες που προκύπτουν από τη διαδικασία της κοινωνικής και πολιτισμικής αφομοίωσης και πιο συγκεκριμένα, η ανάγκη εκμάθησης της γλώσσας της χώρας υποδοχής, η ελλιπής χρήση της ελληνικής γλώσσας εκτός του σχολικού περιβάλλοντος, η απουσία ακουσμάτων της ελληνικής γλώσσας, και η απουσία κινήτρων εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας σε υψηλό επίπεδο. Η δεύτερη ομάδα σχετίζεται με τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν κατά τη διαδικασία εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας και οι οποίες έχουν να κάνουν με το εκπαιδευτικό υλικό και τα μέσα που χρησιμοποιούνται, καθώς και τις δεξιότητες και παιδαγωγικές προσεγγίσεις εκμάθησής της που ακολουθούνται από τους εκπαιδευτικούς. Δεδομένου ότι η πρώτη ομάδα δυσκολιών υπερβαίνει τους στόχους και τις δυνατότητες του προγράμματος, η αξιολόγηση του δείκτη αυτού, θα εστιαστεί στο βαθμό συμβολής του προγράμματος στην αντιμετώπιση της 2^{ης} ομάδας δυσκολιών. Υπό αυτό το πρίσμα και με βάση τα ευρήματα της έρευνας στους επιμορφούμενους από το Πρόγραμμα εκπαιδευτικούς, το 62,3% των ερωτώμενων αναφέρουν ότι, συνέβαλε πάρα πολύ και αρκετά, στο να ξεπεράσουν τα παιδιά της ομογένειας τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας. Παρόμοιες είναι και οι απόψεις των επιστημονικών συνεργατών του Προγράμματος, οι

οποίες είναι μοιρασμένες μεταξύ του «Αρκετά» και του «Μέτρια». Συνολικά η πλειοψηφία των ερωτώμενων φαίνεται να αναγνωρίζει τη συμβολή του Προγράμματος στην ανανέωση και στον εμπλουτισμό του εκπαιδευτικού υλικού, στην ευκαιρία που δίνει στους μαθητές να χρησιμοποιούν το ΠΗΜ ακόμη και από το σπίτι τους, καθώς και στις νέες διδακτικές πρακτικές και δεξιότητες με τις οποίες επιμορφώθηκαν οι εκπαιδευτικοί, έτσι ώστε να ανταποκριθούν καλύτερα στο έργο τους. Συμπερασματικά ο βαθμός συμβολής του Προγράμματος στην αντιμετώπιση των δυσκολιών της 2^{ης} ομάδας είναι αρκετά ικανοποιητικός.

7. Βαθμός καινοτομίας του Προγράμματος και βαθμός διάχυσής της

Το Πρόγραμμα αντιμετώπισε με καινοτόμο προσέγγιση την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, σχεδιάζοντας ένα πολυεργαλείο το οποίο εισήγαγε τη μέθοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης μέσω του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης. Στην υλοποίησή του όμως, δεν κατόρθωσε να εφαρμόσει αυτόν τον καινοτόμο σχεδιασμό, αφού το ΠΗΜ παρουσιάζει ακόμη και σήμερα μια σειρά ελλείψεων και προβλημάτων. Πιο συγκεκριμένα, το γραφικό περιβάλλον της πλατφόρμας κρίνεται απαρχαιωμένο και το εκπαιδευτικό υλικό που υπάρχει θεωρείται ανεπαρκές, ενώ δεν καλύπτει όλα τα επίπεδα ελληνομάθειας (A1-Γ2), με αποτέλεσμα να μην αποτελεί μία ολοκληρωμένη παιδαγωγική και διδακτική πρόταση. Παράλληλα, αρκετές από τις λειτουργίες που προσφέρει δεν είναι ενεργοποιημένες, ενώ παρουσιάζει και αρκετά τεχνικά προβλήματα. Πέραν αυτών, ο αριθμός των εκπαιδευτικών μονάδων που χρησιμοποιούν το ΠΗΜ είναι εξαιρετικά μικρός. Συμπερασματικά λοιπόν, ο βαθμός καινοτομίας του Προγράμματος είναι εξαιρετικά χαμηλός, εφόσον κατά την υλοποίησή του, η καινοτόμος προσέγγιση μέσω του ΠΗΜ συνάντησε σημαντικά λειτουργικά προβλήματα. Αυτό, λειτούργησε ανασταλτικά στη διάχυση της αρχικά σχεδιαζόμενης καινοτομικής προσέγγισης, μέσω της υιοθέτησης ενός προτύπου συστήματος διδασκαλίας των Ελλήνων της διασποράς με άξονα την εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Για την εκτίμηση των επιπτώσεων της Πράξης, έχουν διαμορφωθεί οι δείκτες του πίνακα που ακολουθεί, οι οποίοι λαμβάνουν υπόψη τους ποιοτικούς δείκτες, όπως αυτοί αναλύθηκαν παραπάνω, καθώς και το γενικότερο πλαίσιο υλοποίησης του προγράμματος.

A/A	Δείκτες Επιπτώσεων
1	Εξοικείωση εκπαιδευτικών με τη χρήση των νέων τεχνολογιών και εργαλείων εκπαίδευσης
2	Ενίσχυση και αναβάθμιση της ελληνομάθειας των μαθητών της διασποράς

Οι δείκτες επιπτώσεων, λειτούργησαν ως βάση για να αποδοθεί η έμμεση ή άμεση συμβολή του Προγράμματος σε μία σειρά από ζητήματα, χωρίς όμως να είναι εφικτό να διαπιστωθεί η ποσοτική τους διάσταση, για τους λόγους που αναφέρθηκαν παραπάνω.

1. *Εξοικείωση εκπαιδευτικών με τη χρήση των νέων τεχνολογιών και εργαλείων εκπαίδευσης*

Σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας στους εκπαιδευτικούς (ομογενείς και αποσπασμένους) της διασποράς, το 39,6% επιμορφώθηκαν μέσω του Προγράμματος στη χρήση ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία. Επίσης, από τις εκκροές της Πράξης, φαίνεται ότι το σύνολο των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών της διασποράς, σε όλες τις θεματικές ενότητες που αναπτύχθηκαν, μέσω των υποδράσεων του Άξονα Β, ανήλθε σε 332 άτομα. Λαμβάνοντας υπόψη τα δεδομένα αυτά, προκύπτει ότι επιμορφώθηκαν συνολικά 132 εκπαιδευτικοί στη χρήση ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία την τρέχουσα περίοδο αξιολόγησης. Συμπερασματικά, ο αριθμός αυτός, είναι πολύ μικρός και το ποσοστό των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών στη χρήση ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία, μειώνεται ακόμη περισσότερο, αν αναγάγει κανείς τον αριθμό αυτόν στο συνολικό πληθυσμό τους, για τον οποίο όμως, όπως έχει ήδη αναφερθεί, δεν υπάρχουν στοιχεία.

2. *Ενίσχυση και αναβάθμιση της ελληνομάθειας των μαθητών της διασποράς*

Όπως έχει ήδη αναφερθεί παραπάνω στο σχολιασμό του υπ' αριθμ. 6 Ποιοτικού Δείκτη «Βαθμός συμβολής του Προγράμματος στην αντιμετώπιση των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν τα παιδιά της ομογένειας στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας», τα προβλήματα ελληνομάθειας των μαθητών της διασποράς, διακρίνονται σε 2 ομάδες. Όπως επίσης έχει αναφερθεί, ο βαθμός συμβολής του Προγράμματος στην αντιμετώπιση των

δυσκολιών της 2^{ης} ομάδας, η οποία σχετίζεται με τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν κατά τη διαδικασία εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας, ήταν αρκετά ικανοποιητικός. Ωστόσο, όπως προκύπτει από τα ευρήματα των ερευνών, τα προβλήματα της 1^{ης} ομάδας, τα οποία σχετίζονται με ζητήματα ταυτότητας, είναι πολύ πιο ισχυρά και διαμορφώνουν το υφιστάμενο πλαίσιο της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στη διασπορά. Σε αυτή την ομάδα προβλημάτων, το Πρόγραμμα αφενός δεν στόχευε και αφετέρου δεν παρενέβει. Συνεπώς, οι όποιες θετικές επιπτώσεις του Προγράμματος στην ενίσχυση και αναβάθμιση της ελληνομάθειας των μαθητών της διασποράς, είναι περιορισμένες και δεν μπορούν να αποτιμηθούν.

Συμπερασματικά, το Πρόγραμμα «Ελληνόγλωσση πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια διαπολιτισμική εκπαίδευση στη διασπορά» κατά την περίοδο 2011-2014, φαίνεται να εφαρμόστηκε αποσπασματικά, με περιορισμένο εύρος υλοποίησης, ενώ η πλειονότητα των υποδράσεων αναπτύσσονταν κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του, καθιστώντας το όλο εγχείρημα πιλοτικό και πρωτόλειο.

Μετριοπαθής είναι κατά κύριο λόγο οι απόψεις όλων των ερωτώμενων, όπως προκύπτει από τις πρωτογενείς έρευνες που διεξήχθησαν στο πλαίσιο της παρούσας αξιολόγησης.

Το πρόγραμμα άφησε την αίσθηση ότι δεν έχει ολοκληρωθεί και ότι χρειάζεται να γίνουν περισσότερα.

Ο βαθμός συμβολής του στην ενίσχυση και αναβάθμιση της ελληνομάθειας των μαθητών της διασποράς είναι μικρός, αφού δεν κατάφερε να ανατρέψει τις συνθήκες που διέπουν την ελληνόγλωσση εκπαίδευση της διασποράς. Αυτό διαπιστώνεται και από τη μικρή ανταπόκριση των επιμορφώσεων που διενεργήθηκαν, του εκπαιδευτικού υλικού που αναβαθμίσθηκε ή και δημιουργήθηκε, καθώς και του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης, στις προσδοκίες και τις ανάγκες των ομάδων – στόχου του Προγράμματος.

5 Συμπεράσματα και Προτάσεις αναφορικά με την υλοποίηση της Πράξης «Ελληνόγλωσση Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Διαπολιτισμική Εκπαίδευση στη Διασπορά» με MIS303141 την περίοδο 2011-2014

Ο Ελληνισμός της διασποράς αντιπροσωπεύει ένα σημαντικό μέρος του επιχειρηματικού, οικονομικού, πολιτικού, επιστημονικού και πολιτιστικού δυναμικού του ελληνικού έθνους, κατέχοντας έναν ιδιαίτερα κρίσιμο ρόλο στη σημερινή παγκοσμιοποιημένη κοινωνία. Σήμερα, περισσότεροι από 5.000.000 πολίτες ελληνικής καταγωγής, ζουν και δρουν εκτός των ελληνικών συνόρων, σε 140 χώρες της υφηλίου.

Η Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη διασπορά έχει ως αντικείμενο τη διατήρηση και καλλιέργεια της ελληνικής γλώσσας, της ιστορίας και του πολιτισμού, ενώ χαρακτηρίζεται από ποικιλομορφία ως προς τις εκπαιδευτικές ανάγκες των διαφόρων ομάδων μαθητών και ανομοιογένεια ως προς τις μορφές εκπαίδευσης.

Ανάλογα με την κάθε χώρα υποδοχής Ελλήνων ομογενών, υπάρχουν διαφορετικές υποδομές για την κάλυψη των αναγκών ελληνομάθειας (πχ. δίγλωσσα σχολεία, αμιγώς ελληνικά σχολεία, Ευρωπαϊκά σχολεία, απογευματινά ή Σαββατιανά Τμήματα Ελληνικής Γλώσσας - ΤΕΓ). Οι φορείς οργάνωσης των μαθημάτων ποικίλλουν. Σε κάποιες περιπτώσεις είναι η χώρα υποδοχής, σε κάποιες άλλες το ελληνικό κράτος, ενώ σημαντικός είναι και ο ρόλος των παροικιακών οργανώσεων και της ελληνορθόδοξης εκκλησίας. Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει και στο ρόλο των γραφείων εκπαίδευσης εξωτερικού, τα οποία λειτουργούν στις κατά τόπους ελληνικές Πρεσβείες, δραστηριοποιούμενα ως κόμβοι ενημέρωσης και δικτύωσης, σχετικά με την ελληνόγλωσση εκπαίδευση.

Τα μαθήματα ελληνικών διδάσκουν, είτε Έλληνες ομογενείς που ζουν και δραστηριοποιούνται στις ελληνικές κοινότητες του εξωτερικού, χωρίς να έχουν πάντα την ιδιότητα του εκπαιδευτικού, είτε αποσπασμένοι από το ελληνικό κράτος Έλληνες εκπαιδευτικοί. Ο αριθμός των μαθητών ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο εξωτερικό, κυμαίνεται, σύμφωνα με εκτιμήσεις, μεταξύ 65.000 έως 90.000, ενώ αξίζει να σημειωθεί ότι ένα μέρος αυτών δεν είναι ελληνικής καταγωγής.

Τα κίνητρα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας από μαθητές ελληνικής καταγωγής είναι έντονα διαφοροποιημένα και σχετίζονται με την ανάγκη προστασίας της εθνοτικής τους ταυτότητας, το βαθμό ένταξής τους στις χώρες υποδοχής, τις οικογενειακές και φιλικές σχέσεις που διατηρούν στην Ελλάδα, αλλά και με την προσδοκία ή όχι της παλιννόστησης. Όσον αφορά στους αλλοεθνείς μαθητές, αυτοί μαθαίνουν την ελληνική γλώσσα είτε λόγω πολιτιστικών κινήτρων, είτε γιατί τα ελληνικά

διδάσκονται ως δεύτερη γλώσσα υποχρεωτικής επιλογής από το σχολείο στο οποίο παρακολουθούν μαθήματα. Κατά συνέπεια, το προφίλ των μαθητών της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στη διασπορά είναι ανομοιογενές και οι ανάγκες και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν διαφοροποιούνται. Σε αυτό το πλαίσιο οι εκπαιδευτικοί καλούνται να διαχειριστούν μία σειρά ετερόκλητων προβλημάτων, με παιδαγωγικές προσεγγίσεις, οι οποίες σε κάποιες περιπτώσεις δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες των μαθητών, κάνοντας χρήση εκπαιδευτικού υλικού, το οποίο πολλές φορές δεν συνάδει με τις μαθησιακές ανάγκες της ομάδας στόχου.

Υπό το πρίσμα αυτό, η ενίσχυση και αναβάθμιση της ελληνομάθειας των Ελλήνων της διασποράς είναι μία διαρκής ανάγκη, η οποία αποτέλεσε και το βασικό στόχο του Προγράμματος, «Ελληνόγλωσση Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Διαπολιτισμική Εκπαίδευση στη Διασπορά» την περίοδο 2011-2014. Η προσέγγιση του στόχου αυτού, περιλάμβανε τη δημιουργία μιας πλατφόρμας εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, αλλά και τη διενέργεια επιμορφώσεων στους διδάσκοντες την ελληνική γλώσσα σε εκπαιδευτικές δομές της διασποράς.

Η διαμόρφωση ενός προτύπου συστήματος διδασκαλίας των ελληνικών στο εξωτερικό με άξονα την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, ως βασικός στόχος της εθνικής πολιτικής για την διαπολιτισμική εκπαίδευση της διασποράς, αναδεικνύεται ως μείζονος σημασίας, αφού για πρώτη φορά, μέσω αυτού, επιχειρείται να διαμορφωθεί ένα κοινό πλαίσιο εφαρμογής της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης. Το πλαίσιο αυτό εφαρμογής, καλείται να αντιμετωπίσει μία σειρά προβλημάτων της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης, όπως η μείωση του αριθμού των αποσπασμένων εκπαιδευτικών, η διάθεση κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού εκμάθησης της ελληνικής ως ξένης γλώσσας, η παροχή εξειδικευμένων παιδαγωγικών πρακτικών διδασκαλίας, το γεγονός ότι δεν είναι ενταγμένες όλες οι μορφές εκπαίδευσης σε εκπαιδευτικά συστήματα, η αδυναμία πρόσβασης μαθητών που ζουν σε απομακρυσμένες περιοχές σε δομές εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας, η κάλυψη αναγκών των εκπαιδευτικών, οι οποίες δεν μπορούν να καλυφθούν με άλλο τρόπο εξαιτίας της μεγάλης διασποράς τους σε όλο τον κόσμο, κλπ. Παράλληλα, ο στόχος της αναβάθμισης της επιμόρφωσης των διδασκόντων στο εξωτερικό (με έμφαση στους Έλληνες της διασποράς ως δυνητικούς διδάσκοντες), παραμένει επίκαιρος και αναγκαίος, αφού ελάχιστοι εξ αυτών διαθέτουν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για την διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας.

Ωστόσο, το Πρόγραμμα «Ελληνόγλωσση Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Διαπολιτισμική Εκπαίδευση στη Διασπορά» την περίοδο 2011-2014, δεν κατάφερε να μετουσιώσει τους στόχους αυτούς σε πράξη.

Πιο συγκεκριμένα, δεν κατάφερε να αναπτύξει ένα σύστημα που να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες επιταγές της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, το οποίο θα χαρακτηρίζεται από αυτοτέλεια όσον αφορά στον παιδαγωγικό του σχεδιασμό και από επιχειρησιακή πληρότητα, υποστηρίζοντας λειτουργίες σύγχρονης και ασύγχρονης εκπαίδευσης. Το Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης (ΠΗΜ) που αναπτύχθηκε μέσω του Προγράμματος, παρουσιάζει σημαντικές αποκλίσεις από την προσέγγιση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, καθώς οι λειτουργίες που θα επέτρεπαν κάτι τέτοιο, δεν είναι ακόμη ενεργοποιημένες, με αποτέλεσμα να μην έχει χρησιμοποιηθεί για αυτό το σκοπό. **Το ΠΗΜ, εφαρμόστηκε αποκλειστικά κατά την δια ζώσης εκπαίδευση, πιλοτικά και αποσπασματικά, από μικρό αριθμό εκπαιδευτικών μονάδων της διασποράς που διέθεταν τις κατάλληλες υποδομές, δεδομένου ότι καθ' όλη την εξεταζόμενη περίοδο, βρισκόταν ακόμη σε φάση ανάπτυξης.** Αυτό επιβεβαιώνεται και από τους δείκτες αποτελεσμάτων της παρούσας αξιολόγησης, σύμφωνα με τους οποίους από τις 1.249 καταγεγραμμένες εκπαιδευτικές μονάδες της διασποράς, μόνο το 11,1% εξ αυτών έκαναν χρήση του ΠΗΜ, ενώ ακόμα πιο μικρό είναι το ποσοστό της τάξης του 1,6% αυτών που συμμετείχαν στις Κοινότητες Μάθησης.

Σε ότι αφορά το στόχο της αναβάθμισης της επιμόρφωσης των διδασκόντων στο εξωτερικό και προπάντων των ομογενών εκπαιδευτικών, αυτός, όπου επιτεύχθηκε, επιτεύχθηκε με ελλείμματα. Πιο συγκεκριμένα, το Πρόγραμμα δεν κατάφερε να προσεγγίσει την τιμή στόχο επιμορφούμενων, καθώς αυτή καλύφθηκε σε ποσοστό 74,1%, ενώ όσοι επιμορφώθηκαν, παρότι αναφέρουν στην πλειοψηφία τους ότι είναι ικανοποιημένοι από αυτές, δηλώνουν ταυτόχρονα ότι οι επιμορφώσεις κάλυψαν σε ένα βαθμό μόνο τις ανάγκες τους σε γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται προκειμένου να ανταποκριθούν στο έργο τους. **Ωστόσο, η κριτική αυτή, δεν ακυρώνει την προσπάθεια που επιτελείται μέσω του Προγράμματος για την αναβάθμιση της επιμόρφωσης των ομογενών και αποσπασμένων εκπαιδευτικών της διασποράς, αλλά αντίθετα αναδεικνύει την ανάγκη συνέχισης και ενίσχυσης της προσπάθειας προς αυτή την κατεύθυνση, έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες παιδαγωγικές ανάγκες για τη διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας.**

Στο πλαίσιο επίσης της εφαρμογής του Προγράμματος και για την ικανοποίηση της βασικής του στοχοθεσίας, αναμορφώθηκε και αναπτύχθηκε εκπαιδευτικό υλικό σε έντυπη και ψηφιακή μορφή. Παρά τη θετική όμως αποδοχή, από την εκπαιδευτική κοινότητα της διασποράς, τις ιδέες της αναμόρφωσης ή και εμπλουτισμού του εκπαιδευτικού υλικού που υπάρχει, ωστόσο, υπήρξε πληθώρα αρνητικών κριτικών εκ μέρους της. Πιο συγκεκριμένα θεωρούν ότι η ανάπτυξη νέου εκπαιδευτικού υλικού προϋποθέτει τη διαβούλευση μαζί της, ώστε αυτό να είναι προσαρμοσμένο

στις ιδιαίτερες μαθησιακές ανάγκες ανά χώρα και ήπειρο, λαμβάνοντας υπόψη το πολιτισμικό υπόβαθρο των μαθητών, αλλά και τις ιδιαίτερες ανάγκες τους, ενώ ζητούν το υλικό αυτό να αποστέλλεται έγκαιρα στις σχολικές μονάδες και να διατίθεται και σε ψηφιακή μορφή. Σύμφωνα με τα ευρήματα των πρωτογενών ερευνών, **το εκπαιδευτικό υλικό που παράχθηκε μέσω του Προγράμματος την περίοδο 2011-2014, δεν χρησιμοποιήθηκε από το μεγαλύτερο μέρος των εκπαιδευτικών, δεδομένου ότι αφενός καθυστέρησε σημαντικά η αποστολή του (Δεκέμβριος 2014) και αφετέρου δεν ενημερώθηκαν για την ύπαρξή του.**

Παράλληλα με τα παραπάνω, το Πρόγραμμα δεν κατάφερε να αντιμετωπίσει τα βασικότερα προβλήματα των μαθητών της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης της διασποράς και να ανατρέψει τις συνθήκες που τη διέπουν. Η αντιμετώπιση προβλημάτων που σχετίζονται με ζητήματα ταυτότητας, την ελλιπή χρήση της ελληνικής γλώσσας εκτός του σχολικού περιβάλλοντος, την απουσία ακουσμάτων της ελληνικής γλώσσας και την απουσία κινήτρων εκμάθησής της σε υψηλό επίπεδο, δεν αποτέλεσαν κομμάτι της στοχοθεσίας του και κατά συνέπεια δεν αναπτύχθηκαν παρεμβάσεις προς αυτή την κατεύθυνση. **Ο μαθητικός πληθυσμός της διασποράς, παρέμεινε στο «κάδρο» σε επίπεδο στοχοθεσίας, ως έμμεσα ωφελούμενος πληθυσμός**, υπολογίζοντας ότι θα ωφεληθεί, μέσα από τη χρήση του ΠΗΜ, την παραγωγή του εκπαιδευτικού υλικού και τις επιμορφώσεις των εκπαιδευτικών. Τελικά όμως, **η συμβολή και οι επιπτώσεις που είχε η εφαρμογή του Προγράμματος στην ενίσχυση και αναβάθμιση της ελληνομάθειας των μαθητών της διασποράς, είναι μικρή**, αφού η χρήση του ΠΗΜ προϋποθέτει, πέρα από την ορθή λειτουργία του, την ύπαρξη υποδομών και γνώσεων, που σε πολλές των περιπτώσεων δεν υπάρχει, το εκπαιδευτικό υλικό δεν αποστάληκε έγκαιρα ώστε να χρησιμοποιηθεί στη μαθησιακή διαδικασία, ενώ οι επιμορφώσεις που έγιναν απευθύνθηκαν σε ένα μικρό μόνο τμήμα της εκπαιδευτικής κοινότητας της διασποράς, χωρίς όμως να καλύπτουν πλήρως τις γνωστικές τους ανάγκες.

Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να τονιστεί ότι, για την εκτίμηση των επιπτώσεων της Πράξης και την επίτευξη της στοχοθεσίας της, θα πρέπει να συνεκτιμηθεί το γεγονός ότι στη διάρκεια της τετραετούς υλοποίησής της δεν υπήρχε προσδιορισμένος χρόνος παραγωγικής λειτουργίας και εφαρμογής των όσων θα ανέπτυξε το Πρόγραμμα στο πλαίσιο των Υποέργων. Με άλλα λόγια, η τετραετία υλοποίησής του εξαντλήθηκε στο σχεδιασμό και στην ανάπτυξη των υποέργων (σχεδιασμός ΠΗΜ, παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού) και όχι στην πιλοτική τους εφαρμογή. Αυτό τεκμηριώνεται, τόσο

από τον χρονοπρογραμματισμό των υποέργων της Πράξης, όσο και από τα ευρήματα των πρωτογενών ερευνών, τα οποία καταδεικνύουν το μικρό βαθμό γνωσιμότητας των αποτελεσμάτων της στα μέλη της διασπορικής κοινότητας. Συνεπώς, **το γεγονός ότι δεν υπήρχε ουσιαστικός χρόνος εφαρμογής του ΠΗΜ, αλλά και του εκπαιδευτικού υλικού που παράχθηκε στο πλαίσιο της υπό αξιολόγηση Πράξης, είναι λογικό να μειώνουν και τις όποιες επιπτώσεις αυτό είχε στην ενίσχυση και αναβάθμιση της ελληνομάθειας των Ελλήνων της διασποράς.**

Σε ότι αφορά στις εκροές της Πράξης, θα πρέπει να σημειωθεί ότι, βάσει των απολογιστικών στοιχείων υλοποίησής της, προκύπτει ότι οι τιμές στόχοι στους επιμέρους δείκτες δεν καλύφθηκαν, ενώ σε 2 από τους 5 δείκτες η απόκλιση της τιμής υλοποίησης προσεγγίζει το 80% περίπου από την τιμή στόχου. Πιο συγκεκριμένα,

- ✓ Ο βαθμός επίτευξης του δείκτη με κωδικό 6158 «Επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης», είναι της τάξης του 85,71%
- ✓ Ο βαθμός επίτευξης του δείκτη με κωδικό 6160 «Επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης», είναι της τάξης του 62,14%
- ✓ Ο βαθμός επίτευξης του δείκτη με κωδικό 6182 «Επωφελούμενοι άνδρες μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης», είναι της τάξης του 21,88%
- ✓ Ο βαθμός επίτευξης του δείκτη με κωδικό 6183 «Επωφελούμενες γυναίκες μαθήτριες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης», είναι της τάξης του 21,88%
- ✓ Ο βαθμός επίτευξης του δείκτη με κωδικό 6721 «Αριθμός προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης», είναι της τάξης του 86,11%

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι, οι προαναφερόμενοι δείκτες είναι γενικοί και δεν μπορούν να αποδώσουν τη συνολική έκταση του έργου, ενώ παράλληλα δεν συμβάλλουν στην επαρκή παρακολούθησή του. Πιο συγκεκριμένα, το σύστημα δεικτών εκροών προς τη κατεύθυνση της καλύτερης παρακολούθησης και αξιολόγησης της Πράξης πρέπει να εξειδικευθεί ανά είδος υποδράσης, επιτρέποντας έτσι τη σαφή διάκριση μεταξύ των αποτελεσμάτων κάθε υποδράσης με τους επιδιωκόμενους στόχους. Μία άλλη αξιολογική παρατήρηση που πρέπει να τεθεί προς αυτή την κατεύθυνση, είναι ότι παρότι οι δείκτες που ορίζονται από το ΕΠΑΔΜ και επιλέχθηκαν από την Πράξη είναι συγκεκριμένοι και μετρήσιμοι, στην πραγματικότητα όμως, το πλαίσιο μέτρησης και ορισμού τους είναι ανεπαρκές. Ειδικότερα:

- Ο τρόπος υπολογισμού των τιμών των δεικτών με κωδικούς 6158 «Επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης» και 6160 «Επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης», δεν διασφαλίζει την αποτύπωση των μοναδιαίων εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στις επιμορφώσεις που διοργανώθηκαν στο πλαίσιο της Πράξης. Επίσης, σε πολλές περιπτώσεις παρατηρήθηκε οι ίδιοι εκπαιδευτικοί να αποτυπώνονται ως εκπαιδευτικοί τόσο της πρωτοβάθμιας, όσο και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ ο Δικαιούχος προσμέτρησε στις επιμορφώσεις και τις διαβουλεύσεις που έγιναν με τους συνδέσμους της Πράξης στο εξωτερικό για τη συνδιαμόρφωση του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης, αλλά και τις ημερίδες / διημερίδες που έγιναν στο εξωτερικό στο πλαίσιο δημοσιότητας της Πράξης. Κατά συνέπεια, στην όποια μελλοντική εφαρμογή αντίστοιχης Πράξης, **θα πρέπει να διευκρινιστούν παράμετροι όπως, τι ορίζεται ως επιμόρφωση, κατά πόσο ο κάθε επιμορφούμενος μπορεί να προσμετράται πέραν της μίας φοράς, ενώ για τον υπολογισμό των δεικτών θα πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ επιμορφούμενων αποσπασμένων και ομογενών εκπαιδευτικών, χωρίς απαραίτητα να υπάρχει επιμερισμός τους στις δύο εκπαιδευτικές βαθμίδες, δεδομένου ότι πολλοί από αυτούς και ιδιαίτερα οι ομογενείς, διδάσκουν και στις 2 βαθμίδες ή και σε ενήλικες. Σε άλλη περίπτωση θα μπορούσε να δημιουργηθεί μία τρίτη κατηγορία δείκτη στην οποία να εντάσσονται εκπαιδευτικοί αυτών των περιπτώσεων.**
- Ο τρόπος υπολογισμού των δεικτών με κωδικούς 6182 «Επωφελούμενοι άνδρες μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης» και 6183 «Επωφελούμενες γυναίκες μαθήτριες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης», βασίστηκε σε έναν αυθαίρετο υπολογισμό, ο οποίος λάμβανε υπόψη των αριθμό των μαθητών που δυνητικά ήταν επωφελούμενοι από τη διδασκαλία των βιβλίων τα οποία παράχθηκαν στο πλαίσιο της Πράξης και αποστάθηκαν σε κάποιες σχολικές μονάδες, εκπαιδευτικούς ή και γραφεία εκπαίδευσης. Το γεγονός όμως αυτό, δεν σημαίνει απαραίτητα ότι έγινε και χρήση αυτών των βιβλίων, ιδιαίτερα να αναλογιστεί κανείς ότι πολλά σταλήθηκαν για πρώτη φορά στις 30/09/2014, ενώ ο μεγαλύτερος όγκος των παραγόμενων βιβλίων θα αποστέλλονταν μετά την ημερομηνία αυτή. Κατά συνέπεια, στην όποια μελλοντική εφαρμογή αντίστοιχης Πράξης, **θα πρέπει να διευκρινιστούν παράμετροι όπως, τι νοείται επωφελούμενος μαθητής και εάν μπορεί να προσμετρηθούν με ποσοτικούς όρους οι έμμεσα επωφελούμενοι μιας παρέμβασης. Για την καλύτερη δε αποτύπωση των πεπραγμένων της Πράξης, οι δείκτες αυτοί θα πρέπει να αντικατασταθούν με τον αριθμό των εκπαιδευτικών μονάδων που**

χρησιμοποιούν αφενός το εκπαιδευτικό υλικό και αφετέρου το ΠΗΜ, ενώ σε ότι αφορά στους επωφελούμενους μαθητές, ο δείκτης θα πρέπει να περιοριστεί στην προσμέτρηση μοναδιαίων μαθητών που χρησιμοποιούν, σε ετήσια βάση το ΠΗΜ.

- Για τον υπολογισμό του δείκτη με κωδικό 6721 «Αριθμός προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης», προσμετρήθηκαν και οι διαβουλεύσεις που έγιναν με τους συνδέσμους της Πράξης στο εξωτερικό για την συνδιαμόρφωση του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης, καθώς και οι τηλεδιασκέψεις που έγιναν με ομογενείς εκπαιδευτικούς, για την προετοιμασία των δια ζώσης επιμορφώσεων. Κατά συνέπεια, στην όποια μελλοντική εφαρμογή αντίστοιχης Πράξης, **θα πρέπει να διευκρινιστούν παράμετροι όπως, τι ορίζεται ως εξ αποστάσεως εκπαίδευση και πως γίνεται και ποια είναι η ελάχιστη διάρκεια, σε ώρες, που αυτή θα πρέπει να έχει.**

Όσον αφορά στη διοίκηση και διαχείριση του έργου του Προγράμματος, παρατηρήθηκαν οργανωτικές και επιχειρησιακές αστοχίες, πολλές εκ των οποίων οφείλονται σε ενδογενείς αδυναμίες, που επηρέασαν την υλοποίηση των επιμέρους υποέργων και καθόρισαν τον τρόπο επίτευξης των αποτελεσμάτων. Πιο συγκεκριμένα, παρατηρήθηκαν ελλείψεις σαφών κατευθυντήριων γραμμών από τη διοίκηση του έργου προς τις επιμέρους ομάδες εργασίες και αδυναμία συντονισμού τους για την αποτελεσματική υλοποίηση των επιμέρους υποέργων. Παράλληλα, οι ασάφειες που υπήρχαν σε ότι αφορά στο σχεδιασμό και εξειδίκευση των επιμέρους παρεμβάσεων, επηρέασαν εν πολλοίς την υλοποίησή τους και συνδέονται άμεσα με τις αστοχίες που παρατηρήθηκαν στην επίτευξη των στόχων του Προγράμματος. Επιπρόσθετα, φαίνεται ότι ο κεντρικός συντονισμός και η παρακολούθηση των υποέργων, δεν λειτούργησαν σε όλες τις περιπτώσεις. **Για παράδειγμα, τα στοιχεία των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών από τις Παρευξείνιες χώρες, τηρούνταν, κατά δήλωση του Δικαιούχου της Πράξης, στη Μαριούπολη της Ουκρανίας, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει εικόνα για αυτές, ενώ τα στοιχεία των συμμετεχόντων στις Κοινότητες Μάθησης τηρούνταν στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου.** Οι διαχειριστικές αδυναμίες του Δικαιούχου της Πράξης, επέδρασαν και στην επαρκή αντιμετώπιση των προβλημάτων που συνάντησε, όπως αυτά αποτυπώνονται στην ενότητα 4.4.2 της παρούσας έκθεσης, γεγονός που επηρέασε την απρόσκοπτη υλοποίηση των υποέργων και οδήγησε στην πολλαπλή χρονική μετάθεση της υλοποίησής τους. Τέλος, οι στρατηγικές επιλογές της Επιστημονικής Ομάδας του Προγράμματος, σε συνδυασμό με τον τρόπο προσέγγισης της διασπορικής εκπαίδευσης μέσω των υποέργων και

υποδράσεων της Πράξης, δεν κατάφεραν να δημιουργήσουν συνέργειες στο πεδίο της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης της διασποράς.

Από τα όσα προηγήθηκαν είναι προφανές ότι δεν μπορεί να εξαχθεί ένα γενικό συμπέρασμα επί των αποτελεσμάτων και επιπτώσεων της Πράξης, αλλά τα όποια επιτεύγματά της πρέπει να αναζητηθούν στην μικρο-κλίμακα στην οποία δημιουργήθηκαν. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, το γεγονός ότι δεν υπήρχε ουσιαστικός χρόνος εφαρμογής των παραγόμενων από την Πράξη προϊόντων, επέδρασε καθοριστικά στο μικρό βαθμό συμβολής της στην ενίσχυση και αναβάθμιση της ελληνομάθειας των Ελλήνων της διασποράς και δεν επέτρεψε τη διάχυση των αποτελεσμάτων της σε μεγαλύτερο τμήμα των διασπορικών κοινοτήτων.

Όσον αφορά στη βασική στοχοθεσία του Προγράμματος, πρέπει να επισημανθεί ότι παραμένει πάντα επίκαιρη, καθώς τα ζητήματα που απορρέουν από την ελληνόγλωσση εκπαίδευση στο εξωτερικό εξακολουθούν να υφίστανται. Η όποια μελλοντική πολιτική διαπολιτισμικής εκπαίδευσης της διασποράς θα πρέπει να βασιστεί σε καταγεγραμμένες και ιεραρχημένες ανάγκες των ομάδων – στόχου, καθώς και στα αποτελέσματα μιας διαβούλευσης με όλα τα εμπλεκόμενα και ενδιαφερόμενα μέρη και η υλοποίησή της θα πρέπει να συνδέεται άμεσα με τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Βάσει των όσων προαναφέρθηκαν, για το σχεδιασμό της μελλοντικής εφαρμογής της πολιτικής διαπολιτισμικής εκπαίδευσης της διασποράς και των επιμέρους παρεμβάσεων που αυτή θα περιλαμβάνει προτείνονται τα ακόλουθα:

- *Η διαμόρφωση ενός οράματος (vision) για την Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στο εξωτερικό, βασική αποστολή του οποίου θα είναι η προώθηση του ελληνικού πολιτισμού και της ελληνικής γλώσσας σε έναν παγκοσμιοποιημένο κόσμο.*
- *Η διενέργεια διαβούλευσης και διαγνωστικής μελέτης των αναγκών της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο εξωτερικό και η ιεράρχησή τους, με όρους προτεραιοποίησης των αποτελεσμάτων που πρέπει να επιτευχθούν από την υλοποίηση των επιμέρους παρεμβάσεων*

- Η ολοκλήρωση του ΠΗΜ με σκοπό την πλήρη παραγωγική λειτουργία του, η οποία θα επιλύσει μία σειρά προβλημάτων που αντιμετωπίζει η ελληνόγλωσση εκπαίδευση, θέτοντας το πλαίσιο της εθνικής πολιτικής ως προς αυτή
- Η ψηφιοποίηση του συνόλου του εκπαιδευτικού υλικού και η ανάρτησή του στο διαδίκτυο, προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα πρόσβασης σε όλους τους ενδιαφερόμενους
- Ο εμπλουτισμός και η εξειδίκευση των δεικτών εκροών με σκοπό την καλύτερη παρακολούθηση όλου του εύρους του έργου που επιτελείται στο πλαίσιο του κάθε υποέργου
- Η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου μηχανισμού / διακριτής δομής παρακολούθησης των αποτελεσμάτων εφαρμογής των επιμέρους υποέργων.
- Η κατ' έτος on-going εξωτερική αξιολόγηση της εφαρμογής των πολιτικών και παρεμβάσεων διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στη διασπορά
- Η ανάληψη της διοίκησης και διαχείρισης του έργου (project management) από εξωτερική ομάδα εμπειρογνομόνων

Ως προς τους επιμέρους άξονες (Α, Β, Γ& Δ) του προγράμματος θα πρέπει να αναφερθούν τα εξής:

A.

- Παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού και Προγράμματα Σπουδών (δράση 4 σύμφωνα με την προκήρυξη)

Στο πλαίσιο υλοποίησης του προγράμματος έγιναν αναμορφώσεις εκπαιδευτικού υλικού που είχε αναπτυχθεί από την Πράξη Παιδεία Ομογενών ΙΙΙ, σε 17βιβλία, καθώς και σε 4 DVD της σειράς ΜΟΡΜΩ. Οι αναμορφώσεις αυτές, σύμφωνα με το δικαιούχο της Πράξης, αφορούσαν σε διορθώσεις ορθογραφικών και τυπογραφικών λαθών, εικόνων, καθώς και λεζάντων και δεν αποτελούσαν σε καμία περίπτωση αποτέλεσμα συνολικής ανασκόπησης και αναθεώρησης του εκπαιδευτικού υλικού.

Παράλληλα, στο πλαίσιο των υποδράσεων αυτής της κατηγορίας παράχθηκαν 10 τεύχη έντυπου εκπαιδευτικού υλικού που αφορούσε στην παραγωγή συμπληρωματικού υλικού για εκπαιδευτικούς και μαθητές και αφορούσαν βιβλία που προϋπήρχαν όπως το «Αλφαβητάρι» και η σειρά

«Μαργαρίτα», καθώς και υλικό στοιχείων ιστορίας και πολιτισμού (Φωτοϊστορίες), το οποίο απευθύνεται σε νεαρούς μαθητές με χαμηλό επίπεδο ελληνομάθειας (Α2 επίπεδο). Επίσης, παράχθηκαν 12 τεύχη συμπληρωματικού – βοηθητικού υλικού για σχολεία της ελληνικής μειονότητας της Αλβανίας, που καλύπτουν τις μαθησιακές ανάγκες μαθητών όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων, καθώς και 2 ψηφιακοί δίσκοι (cd) με εκπαιδευτικό υλικό που περιείχαν υλικό για το Νηπιαγωγείο και για τη σειρά Μαργαρίτα 7. Στο πλαίσιο επίσης του Άξονα Α, μέσω των Υποέργων 15 και 18 αποστάλθηκαν 11.500 τεύχη του εκπαιδευτικού υλικού που αναμορφώθηκε ή παράχθηκε στο πλαίσιο του Προγράμματος, σε φορείς, οργανισμούς και εκπαιδευτικές μονάδες της διασποράς. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι σε επίπεδο τεχνικού δελτίου και σχεδίου αυτεπιστασίας δεν υπήρχε αναφορά και προσδιορισμός, σχετικά με τον αριθμό των τεμαχίων, ανά τίτλο εκπαιδευτικού υλικού και ανά χώρα του εξωτερικού στις οποίες θα αποστελλόταν στο πλαίσιο των δύο υποέργων, το εκπαιδευτικό υλικό που παράχθηκε από τις υποδράσεις Α1, Α2 και Α3 της Πράξης.

Σε επίπεδο ποιοτικής αξιολόγησης των πεπραγμένων των υποδράσεων αυτής της κατηγορίας, το κύριο εύρημα, όπως αυτό προέκυψε από τις έρευνες που διενεργήθηκαν στο πλαίσιο της παρούσας αξιολόγησης, είναι ο μικρός βαθμός γνωσιμότητας του εκπαιδευτικού υλικού που παράχθηκε στο πλαίσιο της Πράξης από τα μέλη της διασπορικής κοινότητας (εκπαιδευτικούς, μαθητές, γραφεία εκπαίδευσης εξωτερικού). Ειδικότερα σε ότι αφορά στα βιβλία που παράχθηκαν για την Αλβανία, ο βαθμός γνωσιμότητάς τους είναι σχεδόν μηδενικός, αφού από το σύνολο του ερωτώμενου πληθυσμού όλων των ομάδων, μόνο 3 άτομα ανέφεραν ότι τα γνωρίζουν και μπόρεσαν να εκφράσουν άποψη. Το γεγονός αυτό, σχετίζεται με τη μεγάλη καθυστέρηση που παρατηρήθηκε στην αποστολή του εκπαιδευτικού υλικού, για την οποία ο Δικαιούχος της Πράξης, απέφυγε συστηματικά να δώσει μία σαφή εικόνα. Ωστόσο, από τα ευρήματα των ερευνών, φαίνεται ότι ελάχιστοι ήταν, μέχρι και το πέρας του χρόνου διεξαγωγής τους, οι αποδέκτες τους.

Μία μικρή μόνο μερίδα ερωτώμενων που γνώριζε το εκπαιδευτικό υλικό και μπόρεσε να τοποθετηθεί επ' αυτού. Σε ότι αφορά στις αναμορφώσεις που έγιναν αυτές κρίνονταν σκόπιμες από την πλειοψηφία των ερωτώμενων, δεδομένου ότι «...τα βιβλία είχαν παραχθεί πριν μία 10ετία», όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν. Οι περισσότεροι θεωρούν ότι το εκπαιδευτικό υλικό βελτιώθηκε και είναι ποιοτικότερο σε σχέση με το παρελθόν, ενώ κάποιοι άλλοι θεωρούν ότι αν και οι αναμορφώσεις ήταν αναγκαίες, ωστόσο χρειάζεται να γίνουν περισσότερες βελτιώσεις σε αυτά επί του περιεχομένου τους και εμπλουτισμός των βιβλίων με δραστηριότητες που βοηθούν στην εξάσκηση των παιδιών πάνω στη χρήση της ελληνικής γλώσσας. Σε ότι αφορά στο νέο εκπαιδευτικό υλικό, τη μεγαλύτερη

γνωσιμότητα είχε το «Μαργαρίτα 7» (Βιβλίο μαθητή και Τετράδιο δραστηριοτήτων) που φαίνεται ότι χρησιμοποιήθηκε από 4 στους 10 ερωτώμενους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι στο σύνολό τους τα θεωρούν εξαιρετικά και καλά. Το υπόλοιπο υλικό που παράχθηκε, το γνωρίζει λιγότερο από το 10% των ερωτώμενων εκπαιδευτικών και το θεωρούν εξαιρετικό, με εξαίρεση το «Αλφαβητάρι» που ένα τμήμα αυτών που το γνωρίζουν το θεωρούν «... πολύ συνοπτικό βιβλίο, χωρίς επιμέρους ασκήσεις, με αποτέλεσμα να μη βοηθά τον μαθητή να εμβαθύνει στην εκμάθηση της αλφαβήτας», όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν.

Στα γενικότερα σχόλια των ερωτώμενων ομάδων, αναφέρθηκε πως χρειάζεται να επιταθεί η προσπάθεια για την ανανέωση και τον εμπλουτισμό του εκπαιδευτικού υλικού της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο εξωτερικό, αφού αυτό δεν καλύπτει τις σύγχρονες ανάγκες του μαθητικού πληθυσμού, οι οποίες είναι έντονα διαφοροποιημένες ανά κοινότητα, ανά χώρα και ανά ήπειρο, ούτε λαμβάνει υπόψη του το πολιτισμικό τους υπόβαθρο. Παράλληλα, επισημάνθηκε η ανάγκη δημιουργίας εκπαιδευτικού υλικού για αρχάριους μαθητές, αλλά και ότι η δυσκολία του υπάρχοντος εκπαιδευτικού υλικού δεν αυξάνεται βαθμιαία, γεγονός που θα έπρεπε να αντιμετωπιστεί στην όποια μελλοντική αναμόρφωσή του. Σε κάθε περίπτωση, σημειώθηκε έντονα ότι για τις όποιες αναμορφώσεις ή παραγωγές νέου εκπαιδευτικού υλικού, θα πρέπει «να προηγείται διαβούλευση με την εκπαιδευτική κοινότητα, η οποία γνωρίζει ακριβέστερα τις μεθόδους διδασκαλίας στο χώρο τους και την ικανότητα και τις ανάγκες των μαθητών τους», και ότι «πρέπει να δίνεται χρόνος στο πρόγραμμα ώστε τα εκπαιδευτικά υλικά να εφαρμόζονται δοκιμαστικά πρώτα και να αναμορφώνονται πριν εκδοθούν», όπως αναφέρουν.

Δύο άλλα θέματα που τονίστηκαν, αφορούσαν στην έγκαιρη αποστολή του εκπαιδευτικού υλικού στις εκπαιδευτικές μονάδες της διασποράς, καθώς και στην ανάγκη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών της διασποράς, πάνω στη χρήση και παιδαγωγική αξιοποίηση του εκπαιδευτικού υλικού, έτσι ώστε να είναι σε θέση να το προσαρμόζουν στις εκάστοτε ατομικές ανάγκες των μαθητών τους. Η μη έγκαιρη αποστολή του εκπαιδευτικού υλικού, επιβαρύνει οικονομικά σε πολλές περιπτώσεις τους γονείς των μαθητών της διασποράς, αφού μετακυλύει το κόστος ανατύπωσης των βιβλίων σε αυτούς. Στο πλαίσιο αυτό, έντονο ήταν και το αίτημα, ψηφιοποίησης του εκπαιδευτικού υλικού και ανάρτησης του στο διαδίκτυο, ως «εναλλακτικός» τρόπος πρόσβασής τους σε αυτό. Τέλος, όπως επισημάνθηκε από μεγάλη μερίδα εκπαιδευτικών και εκπροσώπων των γραφείων εκπαίδευσης του εξωτερικού, επιτακτική είναι η ανάγκη ενημέρωσης των τοπικών εκπαιδευτικών κοινοτήτων για το

εκπαιδευτικό υλικό, δεδομένου ότι όπως αναφέρθηκε μεγάλη μερίδα των εκπαιδευτικών της διασποράς, δεν γνωρίζει την ύπαρξη του.

Συμπερασματικά, από τις τοποθετήσεις αυτές, είναι προφανές ότι **χρειάζονται ουσιαστικότερες παρεμβάσεις επικαιροποίησης ή και αναμόρφωσης του εκπαιδευτικού υλικού, ώστε αυτό να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών της διασποράς. Παράλληλα, επιτακτική είναι η ανάγκη ενημέρωσης των τοπικών διασπορικών κοινοτήτων σχετικά με το διαθέσιμο εκπαιδευτικό υλικό και έγκαιρης αποστολής του στις εκπαιδευτικές μονάδες. Τέλος το ίδιο επιτακτική είναι και η ανάγκη επιμόρφωσης της εκπαιδευτικής κοινότητας της διασποράς σχετικά με την αξιοποίηση του.**

Βάσει των όσων προαναφέρθηκαν, για το σχεδιασμό της μελλοντικής εφαρμογής των υποδράσεων προτείνονται τα ακόλουθα:

- **Η διερεύνηση των αναγκών σε εκπαιδευτικό υλικό, τόσο σε επίπεδο επικαιροποιήσεων σε υφιστάμενο υλικό, όσο και σε επίπεδο παραγωγής νέου**
- **Η παραγωγή νέου εκπαιδευτικού υλικού, η οποία θα πρέπει να συνοδεύεται από διαδικασία διαβούλευσης και να γίνει αξιολόγηση του υλικού αυτού μέσω πιλοτικής εφαρμογής του**
- **Ο χρονισμός της αναπαραγωγής του εκπαιδευτικού υλικού να γίνεται στην αρχή του σχολικού έτους κάθε χώρας, διασφαλίζοντας την έγκαιρη αποστολή του**
- **Η υιοθέτηση ενός συστήματος παρακολούθησης της εφοδιαστικής αλυσίδας (logistics), ώστε να ελέγχονται στοιχεία όπως αποθέματα, διαθεσιμότητα ή επάρκεια του εκπαιδευτικού υλικού**
- **Η ψηφιοποίηση και ανάρτηση του συνόλου του εκπαιδευτικού υλικού στο διαδίκτυο**
- **Η ενημέρωση των διασπορικών κοινοτήτων για την ύπαρξη του εκπαιδευτικού υλικού, μέσω της επαρκούς ενημέρωσης των κατά τόπους γραφείων εκπαίδευσης**
- **Η εφαρμογή δεικτών εκρών, σε ότι αφορά στην επικαιροποίηση, παραγωγή νέου και αναπαραγωγή και αποστολή εκπαιδευτικού υλικού**

- **Η εφαρμογή δεικτών «κόστους ανά ωφελούμενο», ανά κατηγορία υποδράσης αυτής της κατηγορίας**

B.

- **Επιμόρφωση εκπαιδευτικών - συμβατική και εξ αποστάσεως (δράση 6 και εν μέρει δράση 5, σύμφωνα με την προκήρυξη)**

Στο πλαίσιο του άξονα Β περιλαμβάνονταν η υλοποίηση της **Υποδράσης Β1**: Επιμόρφωση αποσπώμενων εκπαιδευτικών, **η οποία δεν υλοποιήθηκε**, εξαιτίας του γεγονότος ότι δεν αποσπάστηκαν εγκαίρως εκπαιδευτικοί στις σχολικές μονάδες του εξωτερικού κατά τα έτη 2011 και 2012, ενώ οι προγραμματισμένες για το 2013 επιμορφώσεις για τεχνικούς λόγους ματαιώθηκαν. Επιπρόσθετα, **η Υποδράση Β3**: Μετεκπαίδευση εκπαιδευτικών από Αυστραλία(σε συνεργασία με το Flinders University), **δεν υλοποιήθηκε**, λόγω πολιτικής απόφασης που ελήφθη από την Ειδική Υπηρεσία Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης.

Σε ότι αφορά την Υποδράση Β2: Επιμόρφωση ομογενών εκπαιδευτικών, η οποία αφορούσε στη διαζώσης επιμόρφωση ομογενών εκπαιδευτικών, που υλοποιήθηκαν από το Πανεπιστήμιο Κρήτης στο Ρέθυμνο, καθώς και από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης στη Θεσσαλονίκη, συνολικά επιμορφώθηκαν 271 εκπαιδευτικοί εκ των οποίων οι 131 είναι εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και οι 140 της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Στο πλαίσιο της Υποδράσης Β4:Τηλεεπιμόρφωση, υλοποιήθηκαν 14 προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, στα οποία συμμετείχαν συνολικά 109 εκπαιδευτικοί εκ των οποίων οι 93 είναι εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και οι 16 της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Συνολικά, στις επιμορφώσεις που έγιναν στο πλαίσιο του Άξονα Β, συμμετείχαν 380 άτομα, ενώ οι μοναδιαίες εγγραφές είναι 332. Σύμφωνα όμως με το Δικαιούχο της Πράξης, ο συνολικός αριθμός των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών είναι 1.372, καθώς έχουν προσμετρηθεί ως επιμορφούμενοι οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στις διαδικασίες συνδιαμόρφωσης του ΠΗΜ και οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στις ενημερωτικές συναντήσεις. **Συνεπώς ο βαθμός επίτευξης των δεικτών με κωδικούς 6158 «Επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης» και 6160 «Επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης» είναι άμεσα συναρτώμενος τόσο με τον ορισμό των**

επιμορφώσεων, όσο και με το εάν ο κάθε επιμορφούμενος μπορεί να προσμετράται πέραν της μίας φοράς.

Ωστόσο, ακόμη και εάν ακολουθήσει κανείς τη λογική του Δικαιούχου της Πράξης για τον υπολογισμό των δεικτών αυτών, η τιμή στόχος του αριθμού των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης **επιτεύχθηκε σε ποσοστό 74,1%**.

Σε ότι αφορά στο στόχο της «αναβάθμισης της επιμόρφωσης των διδασκόντων στο εξωτερικό και προπάντων των ομογενών εκπαιδευτικών», αυτός, όπου επιτεύχθηκε, επιτεύχθηκε με ελλείμματα.

Πιο συγκεκριμένα, πέραν από το μικρό όπως φαίνεται αριθμό των ουσιαστικά επιμορφούμενων (332 άτομα), δεν υπάρχει σαφής εικόνα για τον αριθμό των θεματικών ενοτήτων, καθώς και των ωρών που παρακολούθησε κάθε ένας από τους επιμορφούμενους εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, στο πλαίσιο υλοποίησης των επιμορφώσεων του Άξονα Β. Το γεγονός αυτό, καθιστά δύσκολη τη διεξαγωγή συμπερασμάτων επί της επάρκειας και της πραγματικής συμβολής των επιμορφώσεων στον εμπλουτισμό των γνώσεων και δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών σε ότι αφορά στη διαπολιτισμική εκπαίδευση της διασποράς.

Σύμφωνα με τα ευρήματα της πρωτογενούς έρευνας στους εκπαιδευτικούς, όσοι επιμορφώθηκαν, δηλώνουν ότι οι επιμορφώσεις κάλυψαν σε ένα βαθμό μόνο τις ανάγκες τους σε γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται προκειμένου να ανταποκριθούν στο έργο τους. Συγκεκριμένα, θεωρούν ότι η διάρκεια των επιμορφωτικών ενοτήτων στις οποίες συμμετείχαν ήταν μικρή, τα εκπαιδευτικά μέσα που τους διατέθηκαν και τα ερεθίσματα που τους έδιναν οι διδάσκοντες για περαιτέρω συζητήσεις και προβληματισμό ήταν περιορισμένα, ότι δεν τους παρασχέθηκε επαρκές επιμορφωτικό υλικό και ότι δεν είχαν την αναμενόμενη στήριξη από τους επιμορφωτές τους κατά τη διάρκεια των επιμορφώσεων. Μεγάλο επίσης, είναι και το ποσοστό όσων ανέφεραν ότι οι επιμορφώσεις δεν βοήθησαν στο να διαχειριστούν καλύτερα τις δυσκολίες των μαθητών τους, όπως επίσης και ότι η επιμόρφωση που έλαβαν σχετικά με τη χρήση του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης δεν ήταν επαρκής και πλήρης. Παράλληλα, μειωμένο φαίνεται να ήταν το ενδιαφέρον συμμετοχής των εκπαιδευτικών στις επιμορφώσεις του Προγράμματος και ειδικότερα στις τηλεεπιμορφώσεις, εξαιτίας κυρίως της μη ανανέωσης των θεματικών ενοτήτων των επιμορφώσεων εδώ και πολλά χρόνια, αλλά και του τρόπου οργάνωσής τους, ο οποίος κρίνεται θεωρητικός καθώς δεν περιλαμβάνει πρακτική άσκηση.

Οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στην έρευνα, θεωρούν ότι θα πρέπει να γίνονται περισσότερες επιμορφώσεις, μεγαλύτερης διάρκειας, με διευρυμένες και πιο εστιασμένες θεματικές ενότητες, οι οποίες να περιλαμβάνουν νέες διδακτικές πρακτικές εκμάθησης της ελληνικής ως ξένη γλώσσα, μεθόδους αξιοποίησης του εκπαιδευτικού υλικού του Προγράμματος και προσαρμογής του στις ανάγκες των μαθητών του κάθε εκπαιδευτικού και πρακτική άσκηση, επιμόρφωση πάνω στη χρήση του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης και να γίνονται από έμπειρο και εξειδικευμένο εκπαιδευτικό προσωπικό. Την άποψη αυτή συμμερίζεται και μεγάλη μερίδα των εκπροσώπων των γραφείων εκπαίδευσης του εξωτερικού. Παράλληλα, οι εκπαιδευτικοί ζητούν να τους παρέχεται η δυνατότητα παρακολούθησης τηλεπαιμορφώσεων σε χρόνο που εκείνοι θα επιλέγουν, κάτι που μπορεί να επιτευχθεί με την ενεργοποίηση των λειτουργιών εξ αποστάσεως ασύγχρονης εκπαίδευσης του ΠΗΜ.

Βάσει των όσων προαναφέρθηκαν, για το σχεδιασμό της μελλοντικής εφαρμογής των υποδράσεων προτείνονται τα ακόλουθα:

- *Η διαμόρφωση ενός συνεκτικού ως προς το περιεχόμενο και ολοκληρωμένου ως προς το φάσμα των αναγκών επιμορφωτικού προγράμματος, το οποίο θα περιλαμβάνει συγκεκριμένης διάρκειας θεωρητική και πρακτική επιμόρφωση σε θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, παιδαγωγικής προσέγγισης της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης, γνωστικών αντικειμένων και διαχείρισης του εκπαιδευτικού υλικού που έχει παραχθεί, ανά εκπαιδευτική βαθμίδα*
- *Η καθιέρωση σε ετήσια βάση και σε προκαθορισμένο χρόνο επιμορφώσεων ομογενών της διασποράς, οι οποίες να είναι εξειδικευμένες ανά χώρα εφαρμογής τους*
- *Η υλοποίηση διακριτών επιμορφώσεων για ομογενείς και αποσπασμένους εκπαιδευτικούς καθώς οι ανάγκες τους είναι διαφορετικές*
- *Η καθιέρωση επιμορφώσεων αποσπασμένων εκπαιδευτικών, πριν την αναχώρησή τους για το εξωτερικό*
- *Η ανάπτυξη της ασύγχρονης εξ αποστάσεως τηλεπαιμορφώσης εκπαιδευτικών της διασποράς ως βασική μέθοδος επιμόρφωσής τους για όλες τις θεματικές ενότητες*

- *Η καθιέρωση ενός μόνιμου μηχανισμού παροχής συμβουλευτικής υποστήριξης στους εκπαιδευτικούς της διασποράς, προκειμένου να τους καθοδηγεί σε θέματα διδακτικών και παιδαγωγικών προσεγγίσεων*
- *Η εφαρμογή συστήματος καταγραφής και παρακολούθησης των διενεργούμενων επιμορφώσεων που θα περιλαμβάνει αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών, στοιχεία επιμορφούμενων και παρουσιολόγιο, ημερομηνίες διεξαγωγής, διάρκεια, στοιχεία επιμορφωτών, κλπ.*
- *Η εφαρμογή δεικτών επιπτώσεων, ανά κατηγορία δράσης (πχ. επίδραση των επιμορφωτικών προγραμμάτων στην καθημερινή διδακτική πράξη, βαθμός εξοικείωσης με το εκπαιδευτικό υλικό, κλπ.)*
- *Η εφαρμογή δεικτών «κόστους ανά ωφελούμενο», ανά κατηγορία δράσης αυτής της κατηγορίας*

Γ.

• Υποδομές και μεθοδολογία ηλεκτρονικής μάθησης (e-learning) (δράσεις 1, 2,3 και 5, σύμφωνα με την προκήρυξη)

Στο πλαίσιο του Άξονα Γ' περιλαμβάνονταν τέσσερις επιμέρους υποδράσεις. Η υποδράση Γ1: Επιχειρησιακός Σχεδιασμός του πλαισίου της ελληνόγλωσσης διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στη διασπορά (πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια), καθώς και η υποδράση Γ3: Πλαίσιο Σπουδών εξ αποστάσεως εκπαίδευσης/επιμόρφωσης, αφορούσαν, παρότι δεν αποτυπώνεται στον τίτλο τους, το σχεδιασμό και την ανάπτυξη του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης (ΠΗΜ).

Ο επιχειρησιακός σχεδιασμός της υποδράσης Γ1 περιλάμβανε τρία σκέλη και πιο συγκεκριμένα τον οργανωτικό, τον παιδαγωγικό και τον τεχνολογικό σχεδιασμό της ελληνόγλωσσης διαπολιτισμικής εκπαίδευσης της διασποράς, με την χρήση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας. Ουσιαστικά αποτελούσε, το σχεδιασμό των επιχειρησιακών, λειτουργικών και τεχνολογικών προδιαγραφών του ΠΗΜ. Όμως, το περιεχόμενο της σχετικής μελέτη που διενεργήθηκε στο πλαίσιο του επιχειρησιακού σχεδιασμού, αποκλίνει σημαντικά από τα ζητούμενα. Πιο συγκεκριμένα, η μελέτη αυτή περιορίζεται στην παράθεση των αποτελεσμάτων των «μικρο-ερευνών», όπως χαρακτηριστικά αναφέρονται, στις 15 χώρες που διεξήχθησαν, χωρίς να δίνει ουσιαστικές κατευθύνσεις ή συμπεράσματα επί του

οργανωτικού σχεδιασμού που πρέπει να ακολουθηθεί στην ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην διαπολιτισμική εκπαίδευση της διασποράς. Σε ότι αφορά στον τεχνολογικό σχεδιασμό του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης, θα πρέπει να σημειωθεί ότι δεν υπάρχει κάποια σχετική μελέτη που να περιλαμβάνει τις βασικές τεχνικές και τεχνολογικές προδιαγραφές της πλατφόρμας. Τέλος, η μελέτη του Παιδαγωγικού Σχεδιασμού, περιλαμβάνει μία βιβλιογραφική και θεωρητική προσέγγιση των μαθησιακών και εκπαιδευτικών αναγκών και όχι ουσιαστικές κατευθύνσεις και προδιαγραφές του ηλεκτρονικού μαθησιακού και εκπαιδευτικού περιβάλλοντος μάθησης.

Η υποδράση Γ3: Πλαίσιο Σπουδών εξ αποστάσεως εκπαίδευσης/επιμόρφωσης, περιλάμβανε 3 πακέτα που αφορούν σε εργασίες για τη διαμόρφωση του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης. Το Πακέτο Γ3α, το οποίο αφορούσε στη δημιουργία Βάσης δεδομένων του εκπαιδευτικού υλικού, το Πακέτο Γ3β, που αφορούσε στην ανάπτυξη του Περιβάλλον εκπαιδευτικού και το Πακέτο Γ3γ, που αφορούσε την ανάπτυξη Περιβάλλοντος μαθητή. Αξίζει να σημειωθεί, ότι η περιγραφή της πλειοψηφίας των παραδοτέων των επιμέρους Πακέτων της Υποδράσης, είναι ασαφής τόσο ως προς το περιεχόμενό τους, όσο και ως προς τις λειτουργίες που αυτά εξυπηρετούν στο Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης, με αποτέλεσμα να μην είναι εφικτό να εξαχθεί ένα ακριβές συμπέρασμα, σχετικά με την υλοποίηση των προβλεπόμενων παραδοτέων της υποδράσης. Κατά την πλοήγηση της Ομάδας Αξιολόγησης στο ΠΗΜ, πολλές από τις λειτουργίες που θα έπρεπε να υποστηρίζονται από τις βάσεις δεδομένων, φαίνεται να είναι ακόμη ανενεργές (πχ. «επικοινωνώ» ή «Μυθολογία» - επίπεδο Α1, περιβάλλον εκπαιδευτικού, ασύγχρονη εκπαίδευση, forum, κλπ.) και σύμφωνα με το Δικαιούχο της Πράξης αναμένεται να ενεργοποιηθούν σύντομα. Επιπρόσθετα, το εκπαιδευτικό υλικό που αφορά τα επίπεδα Α1-Β2 του ΚΕΠΑ, δεν είναι ολοκληρωμένα, ενώ δεν υπάρχει διαθέσιμο εκπαιδευτικό υλικό για τα επίπεδα Γ1-Γ2. Τέλος, οι οδηγοί χρήσης και διαχείρισης του ΠΗΜ καθώς και οι οδηγοί διαφοροποιημένης διδασκαλίας που αναφέρονται στα Πακέτα Γ3α και Γ3β, δεν είναι αναρτημένοι στην πλατφόρμα ηλεκτρονικής μάθησης, καθιστώντας τη δύσχρηστη.

Πέρα των προαναφερόμενων, το Περιβάλλον Ηλεκτρονικής Μάθησης (ΠΗΜ), όπως αυτό αναπτύχθηκε μέσω του Προγράμματος, παρουσιάζει σημαντικές αποκλίσεις από την προσέγγιση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, καθώς οι λειτουργίες που θα επέτρεπαν κάτι τέτοιο, δεν είναι ακόμη ενεργοποιημένες. Αυτό είχε ως συνέπεια να μην έχει χρησιμοποιηθεί για αυτό το σκοπό. Επιπρόσθετα, από τις ενεργοποιημένες λειτουργίες της πλατφόρμας, σημαντικό μέρος αυτών αντιμετωπίζει σοβαρά τεχνικά προβλήματα όπως αδυναμία φόρτωσης σελίδων, χαμηλές ταχύτητες

σύνδεσης, μετάβασης σε menu, κλπ. Όσον αφορά στη διαδραστικότητα, στην οποία βασίζονται τα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα μάθησης, πρέπει να επισημανθεί ότι το ΠΗΜ δεν φαίνεται να υποστηρίζει στην πράξη ούτε τη διαδραστικότητα ανάμεσα στους χρήστες και το περιεχόμενό του, αλλά και ούτε ανάμεσα στα διάφορα επίπεδα χρηστών του. Επίσης, παιδαγωγικά το περιεχόμενό του κρίνεται, σύμφωνα με τα ευρήματα των πρωτογενών ερευνών, ανεπαρκές για να καλύψει στην ολότητά τους τις διδακτικές ανάγκες κάθε επιπέδου ελληνομάθειας. Τέλος, σύμφωνα με τα ίδια ευρήματα, το γραφιστικό περιβάλλον θεωρείται «απαρχαιωμένο» και παρωχημένο, με αισθητική η οποία δεν ανταποκρίνεται στα σύγχρονα πρότυπα των κανόνων γραφιστικής, ενώ κάθε άλλο παρά φιλικό προς το χρήστη μπορεί να χαρακτηριστεί, δεδομένου και του γεγονότος ότι, δεν υπάρχουν ενσωματωμένες οδηγίες πλοήγησης στην πλατφόρμα και αξιοποίησης των επιμέρους λειτουργιών του.

Αξίζει να επισημανθεί, ότι **το ΠΗΜ, καθ' όλη την εξεταζόμενη περίοδο, βρισκόταν ακόμη σε φάση ανάπτυξης**, καθιστώντας τη λειτουργία του πιλοτική, γεγονός που οδήγησε στην αποσπασματική του χρήση από μικρό μέρος της εκπαιδευτικής κοινότητας της διασποράς και συγκεκριμένα από τις 1.249 καταγεγραμμένες εκπαιδευτικές μονάδες της διασποράς, μόνο το 11,1% εξ αυτών έκαναν χρήση του ΠΗΜ. Παράλληλα, όπου αυτό χρησιμοποιήθηκε, έγινε αποκλειστικά κατά την δια ζώσης εκπαίδευση.

Σύμφωνα με τις πρωτογενείς έρευνες, ένας άλλος παράγοντας που συνηγόρησε στο μικρό βαθμό αξιοποίησης του ΠΗΜ, σχετίζεται με το γεγονός ότι τα περισσότερα σχολεία της ομογένειας δεν διαθέτουν τον κατάλληλο τεχνικό εξοπλισμό, γεγονός που καθιστά αδύνατη τη χρήση του. Επιπρόσθετα, καταγράφηκε απουσία αφενός τεχνογνωσίας των εκπαιδευτικών πάνω στη χρήση του ΠΗΜ, δεδομένου και του γεγονότος ότι, οι επιμορφώσεις που έγιναν ήταν περιορισμένες και αφετέρου άγνοια για την ύπαρξή του. Ένα ακόμη στοιχείο που προκύπτει από τις πρωτογενείς έρευνες, είναι το γεγονός ότι το ΠΗΜ, δεν συνάδει με τη φιλοσοφία και το πολιτισμικό υπόβαθρο κάποιων χωρών, στις οποίες η δια ζώσης εκπαίδευση έχει κυρίαρχη θέση, με αποτέλεσμα να υπάρχει μειωμένο ενδιαφέρον για τη χρήση του. Όσον αφορά στο περιεχόμενό του, δεν φαίνεται να ανταποκρίθηκε στις προσδοκίες και στις ανάγκες των ομάδων στόχου, ενώ πολλές είναι και οι παρατηρήσεις, για τα τεχνικά προβλήματα που παρουσιάζονται κατά τη λειτουργία του, όπως επίσης και για την απουσία οδηγιών αλλά και το απαρχαιωμένο γραφιστικό του περιβάλλον.

Στο πλαίσιο της υποδράσης Γ2: Συγκρότηση και λειτουργία κοινοτήτων μάθησης, διενεργήθηκαν αδελφοποιήσεις μεταξύ τάξεων εκπαιδευτικών μονάδων της διασποράς ή και τάξεων της διασποράς και ελληνικών σχολείων. Στις αδελφοποιήσεις αυτές συμμετείχαν 1.060 μαθητές και 74

αποσπασμένοι και ομογενείς εκπαιδευτικοί από 62 τάξεις που βρίσκονται σε 38 πόλεις, 11 χωρών, συμπεριλαμβανομένου της Ελλάδας και έγιναν μετά από παρότρυνση του Δικαιούχου της Πράξης. Συνολικά, συμμετείχαν 20 σχολικές μονάδες της διασποράς, οι οποίες αντιπροσωπεύουν το 1,6 % του συνόλου των εκπαιδευτικών μονάδων της διασποράς. Οι αδελφοποιήσεις χρησιμοποίησαν την πλατφόρμα (ΠΗΜ) που αναπτύχθηκε από το Πρόγραμμα σε περιορισμένο βαθμό, μόνο για την προβολή των συνεργατικών εργασιών που τα σχολεία από κοινού ανέπτυξαν, ενώ η επικοινωνία μεταξύ των σχολείων ήταν προκαθορισμένη και οριοθετημένη από τους εκπαιδευτικούς και δεν εδραζόταν στην πρωτοβουλία των μαθητών. Αξίζει να επισημανθεί ότι η επικοινωνία μεταξύ των σχολείων που συμμετείχαν στις αδελφοποιήσεις, δεν γινόταν διαμέσου του ΠΗΜ, αλλά μέσω του «Skype», είτε γιατί η το λειτουργικό σύστημα της πλατφόρμας δεν ήταν συμβατό με πολλά από τα συστήματα που χρησιμοποιούσαν οι εκπαιδευτικές μονάδες, είτε λόγω των τεχνικών προβλημάτων που αυτό αντιμετώπιζε.

Σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας σε μαθητές της διασποράς που συμμετείχαν σε Κοινότητες Μάθησης, το εγχείρημα αυτό, ως παρέμβαση διαπολιτισμικής εκπαίδευσης της Ελληνόγλωσσας Εκπαίδευσης στη διασπορά, δεν κατάφερε να τους κερδίσει, εξαιτίας της απαρχαιωμένης δομής της επικοινωνίας που ακολουθήθηκε, η οποία δεν ευνοούσε την προσωπική επικοινωνία μεταξύ των μαθητών, αλλά και του άγχους που προκαλούσε σε κάποιους μαθητές, αφού η επικοινωνία στα μάτια τους, έμοιαζε με διαγώνισμα γλωσσομάθειας.

Στο πλαίσιο της υποδράσης Γ4: Τηλεκπαίδευση μαθητών/εκπαιδευτικών/γονιών της διασποράς στην ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό» προβλέπονταν η υλοποίηση της υποδράσης **Γ4α: Σχεδιασμός και υλοποίηση της πλατφόρμας για την τηλεκπαίδευση**, όπου θα αναπτυσσόταν το σύνολο των στοιχείων του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης, με αναπροσαρμοσμένο εκπαιδευτικό υλικό για χρήση από τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές. Ακόμα, υπήρχε πρόβλεψη και για την ενημέρωση των γονέων και των μαθητών για την ορθή χρήση του Περιβάλλοντος Ηλεκτρονικής Μάθησης. **Η υποδράση αυτή δεν υλοποιήθηκε.**

Σε ότι αφορά στην υποδράση Γ4β: Τηλεκπαίδευση εκπαιδευτικών, έγιναν 2 επιμορφώσεις, στις οποίες συμμετείχαν 38 άτομα που λειτούργησαν ως σύνδεσμοι του Προγράμματος στο εξωτερικό. Παράλληλα, έγιναν 3 ενδοσχολικές τηλεπιομορφώσεις, 30 εκπαιδευτικών της διασποράς. Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να αναφερθεί ότι οι επιμορφώσεις των συνδέσμων του προγράμματος στο εξωτερικό, την περίοδο 2012-2013 και αφορούσαν στη συνδιαμόρφωση του Περιβάλλοντος

Ηλεκτρονικής Μάθησης και όχι στη λειτουργία του. Επιπλέον, ο μικρός αριθμός επιμορφούμενων εκπαιδευτικών, αναμένεται να επιδράσει αρνητικά στη μελλοντική αξιοποίηση του ΠΗΜ από την εκπαιδευτική κοινότητα της ομογένειας.

Βάσει των όσων προαναφέρθηκαν, για το σχεδιασμό της μελλοντικής εφαρμογής των υποδράσεων προτείνονται τα ακόλουθα:

- *Η παιδαγωγική, τεχνολογική και επιχειρησιακή ολοκλήρωση και η ορθή παραγωγική λειτουργία, όλων των περιβαλλόντων του ΠΗΜ, λαμβάνοντας υπόψη τις σύγχρονες επιταγές των συστημάτων e-learning.*
- *Η ανάρτηση του συνόλου του διαθέσιμου εκπαιδευτικού υλικού στο ΠΗΜ.*
- *Η ενσωμάτωση οδηγιών πλοήγησης και αξιοποίησης των επιμέρους λειτουργιών του ΠΗΜ.*
- *Η υιοθέτηση ενός συστήματος αυτοματοποιημένης απόδοσης κωδικών πρόσβασης στο ΠΗΜ, ανά κατηγορία χρήστη.*
- *Η ενσωμάτωση στο ΠΗΜ περιεχόμενου, ασύγχρονων τηλεπαιμορφώσεων, εκπαιδευτικών της διασποράς.*
- *Η ενημέρωση όλων των εμπλεκόμενων μερών της εκπαιδευτικής κοινότητας της διασποράς για την αξιοποίηση του ΠΗΜ.*
- *Η καθιέρωση ενός συστήματος μέτρησης μοναδιαίων χρηστών, ανά κατηγορία και ανά χώρα.*
- *Η εφαρμογή δεικτών επιπτώσεων της χρήσης του ΠΗΜ, στην ενίσχυση και αναβάθμιση της ελληνομάθειας.*

Δ.

• Δημοσιότητα και Αξιολόγηση της Πράξης (Εργου) (δράσεις 7 και 8 σύμφωνα με την προκήρυξη)

Ο Άξονας Δ περιλάμβανε 2 υποδράσεις και πιο συγκεκριμένα, την υποδράση: Δ1:Δράση δημοσιότητας, στο πλαίσιο της οποίας πραγματοποιήθηκαν 26 συνολικά σεμινάρια/ συμπόσια/

ημερίδες /διημερίδες στην Ελλάδα και το εξωτερικό μέχρι τον Οκτώβριο του 2014. Στις δράσεις αυτές δημοσιότητας συμμετείχαν συνολικά, 924 άτομα. Ωστόσο, από ότι φαίνεται από τα ευρήματα των πρωτογενών ερευνών, υπήρχε σημαντικό έλλειμμα ενημέρωσης, τόσο για την ύπαρξη των παρεμβάσεων διαπολιτισμικής εκπαίδευσης της διασποράς, έτσι όπως αυτή εκφράστηκε μέσα από την υλοποίηση του Προγράμματος, όσο και για τα παραγόμενα από αυτό προϊόντα. Αντίθετα, το Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ) του Πανεπιστημίου Κρήτης, φαίνεται να τυγχάνει της αναγνώρισης από το σύνολο των ερωτώμενων, καθώς αποτελεί ένα συνδεδεμένο κρίκο μεταξύ των αποσπασμένων ή ομογενών εκπαιδευτικών της διασποράς και του κέντρου, με άλλα λόγια, του ελληνικού κράτους και κύριο εκφραστή των πολιτικών διαπολιτισμικής εκπαίδευσης της διασποράς, εδώ και αρκετά χρόνια. Επιπλέον, ένα σημαντικό μέρος των ερωτώμενων, ταυτίζει τις όποιες παρεμβάσεις διαπολιτισμικής εκπαίδευσης υπό το “brand name” «Παιδιά Ομογενών».

Παράλληλα, στο πλαίσιο του Άξονα, προβλεπόταν η υλοποίηση της υποδράσης Δ2: Αξιολόγηση του έργου, τελικό παραδοτέο της οποίας, αποτελεί η έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης της Πράξης, η οποία θα αποτιμούσε, την συμβολή του Προγράμματος στην ελληνόγλωσση εκπαίδευση. Βάσει όμως, των απολογιστικών στοιχείων υλοποίησης της υποδράσης, η έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί, εξαιτίας, όπως αναφέρεται από το Δικαιούχο της Πράξης, σοβαρού προβλήματος υγείας του υπεύθυνου της υποδράσης.

Βάσει των όσων προαναφέρθηκαν, για το σχεδιασμό της μελλοντικής εφαρμογής των υποδράσεων προτείνονται τα ακόλουθα:

- **Η κατ' έτος ongoing εξωτερική αξιολόγηση της εφαρμογής των όποιων μελλοντικών παρεμβάσεων διαπολιτισμικής εκπαίδευσης της διασποράς.**
- **Η αξιοποίηση των γραφείων εκπαίδευσης εξωτερικού ως φορέων διάχυσης της πληροφορίας, σχετικά με τις όποιες παρεμβάσεις γίνονται, στο πλαίσιο της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο εξωτερικό.**